

Programmabegroting 2027

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
1. Inleiding	10
1.1 Financiële hoofdlijn	11
Algemeen.....	11
Begrotingsuitgangspunten	11
2. Leeswijzer.....	13
2.1 P&C cyclus	13
2.2 Programma-indeling	14
2.3 Kerngegevens	15
3. Financiën	16
3.1 Financieel resultaat	16
3.2 Financiële uitkomsten	17
3.2.1 Financieel kader 2027	17
3.2.2 Nieuw beleid 2027	18
3.2.3 Autonome ontwikkelingen.....	26
3.2.4 Uitkomst programmabegroting 2027	30
3.2.5 Risico's	31
3.3 Dekking programmaplan	32
3.3.1 Saldo en lasten per programma	32
3.3.2 Algemene dekkingsmiddelen.....	32
3.3.3 Vennootschapsbelasting.....	34
3.3.4 Overhead	34
4. Programma's	35
4.1 Programma 1 Dienstverlening, veiligheid en vernieuwend bestuur.....	35
4.1.1 Doelen en prestaties programma 1	35
Ambitie: Een betrouwbare en toegankelijke gemeente met een gezicht.....	35

Ambitie: Een veilige leefomgeving	36
Ambitie: Een gemeente die transparant en dichtbij is.....	39
Ambitie: Eerder meepraten, duidelijk geïnformeerd (participatie en communicatie)	40
Ambitie: Een dienstverlening die duidelijk, dichtbij en voor iedereen is.....	41
4.1.2 Beleidsindicatoren programma 1	42
4.1.3 Exploitatie overzicht programma 1	43
4.1.4 Taakvelden programma 1	44
4.1.5 Beleidsdocumenten programma 1	44
4.1.6 Verbonden partijen programma 1	45
4.2 Programma 2 Bereikbaarheid en openbare ruimte	45
4.2.1 Doelen en prestaties programma 2	46
Ambitie: We geven richting aan een haalbare en betaalbare warmtetransitie voor alle wijken	46
Ambitie: Ruimte voor water en natuur in en om de stad	46
Ambitie: Een goed bereikbare en verkeersveilige stad.....	47
Ambitie: Dichtbij huis veilig spelen en ontmoeten.....	48
Ambitie: Parkeren wordt beter	48
Ambitie: Afvalinzameling blijft betaalbaar en duidelijk	49
Ambitie: Schone straten en een nette leefomgeving	49
Ambitie: Op weg naar een circulair ambachtscentrum	50
4.2.2 Beleidsindicatoren programma 2	50
4.2.3 Exploitatie overzicht programma 2	51
4.2.4 Taakvelden programma 2	51
4.2.5 Beleidsdocumenten programma 2	52
4.2.6 Verbonden partijen programma 2	53
4.3 Programma 3 Stedelijke en economische ontwikkeling	54
4.3.1 Doelen en prestaties programma 3	54
Ambitie: Meer regie op volkshuisvesting	54

Ambitie: We stimuleren de ontwikkeling van woningbouw binnen bestaande gemeentegrens	55
Ambitie: Ruimte voor ondernemers om te blijven en te groeien	56
Ambitie: We werken mee aan het verzachten van de netcongestie en stimuleren de ontwikkeling van netbewuste woonconcepten	57
Ambitie: De lasten voor energie blijven voor bewoners betaalbaar	57
Ambitie: Een levendige en bruisende binnenstad	58
Ambitie: Het omgevingsplan voor het samen met u ontwikkelen van de leefomgeving	59
Ambitie: We steunen verzachtende maatregelen voor de netcongestie en helpen bedrijven met maatwerkadvies	59
Ambitie: We maken één plan voor het gebied rondom het stadhuis	60
Ambitie: Samenwerking met Oldenzaal Promotie voortzetten	60
4.3.2 Beleidsindicatoren programma 3	61
4.3.3 Exploitatie overzicht programma 3	61
4.3.4 Taakvelden programma 3	62
4.3.5 Beleidsdocumenten programma 3	62
4.3.6 Verbonden partijen programma 3	63
4.4 Programma 4 Cultuur, sport en ontspanning	64
4.4.1 Doelen en prestaties programma 4	65
Ambitie: Een sterk verenigingsleven waaraan iedereen kan meedoen	65
Ambitie: Toekomstbestendige sportvoorzieningen in een actieve stad	66
Ambitie: Cultuur en erfgoed verbinden de stad	67
4.4.2 Beleidsindicatoren programma 4	69
4.4.3 Exploitatie overzicht programma 4	69
4.4.4 Taakvelden programma 4	70
4.4.5. Beleidsdocumenten programma 4	70
4.4.6 Verbonden partijen programma 4	70
4.5 Programma 5 Maatschappelijke Ondersteuning	70
4.5.1 Doelen en prestaties programma 5	71

Ambitie: Binnen het sociaal domein werken we integraal. De inwoner staat centraal.....	71
Ambitie: Sterke wijken en gemeenschappen: een sterke basis voor preventie.....	72
Ambitie: Voor inwoners die het nodig hebben, is de juiste ondersteuning beschikbaar	73
Ambitie: Kansrijk opgroeien voor ieder kind	74
Ambitie: Alle inwoners kunnen meedoen in de samenleving.....	76
Ambitie: Grip houden op een zorgvuldige en transparante aanpak van asiel, migratie en integratie	77
4.5.2 Beleidsindicatoren programma 5	77
4.5.3 Exploitatie overzicht programma 5	79
4.5.4 Taakvelden programma 5.....	80
4.5.5 Beleidsdocumenten programma 5.....	81
4.5.6 Verbonden partijen programma 5	82
4.6 Financiële algemene dekkingsmiddelen.....	83
4.6.1 Doelen en prestaties programma FAD	83
Ambitie: Financieel solide en toekomstbestendige gemeente.....	83
4.6.2 Beleidsindicatoren FAD	84
4.6.3 Exploitatie overzicht FAD.....	85
4.6.4 Taakvelden FAD	85
4.6.5 Beleidsdocumenten FAD	86
4.6.6 Verbonden partijen FAD	86
5. Paragrafen	88
5.1 Bedrijfsvoering	89
5.2 Openbaarheid (Wet Open Overheid).....	92
5.3 Lokale Heffingen.....	94
5.3.1 Beleidsuitgangspunten	95
Beleidsuitgangspunten gemeentelijke belastingen.....	96
Beleidsuitgangspunten rechten	96
Kwijtscheldingsbeleid.....	96

Woonlasten.....	97
5.3.2 Nadere toelichting belastingen	99
Onroerende- en roerende zaakbelasting	99
Rioolheffing.....	100
Afvalstoffenheffing	101
Parkeerbelasting.....	102
Reclamebelasting	103
Toeristenbelasting	103
Begraafrechten	104
Marktgelden	104
5.3.3 Nadere toelichting rechten.....	105
Leges titel 1 Algemene dienstverlening.....	105
Leges titel 2: Dienstverlening en besluiten vallend onder de Omgevingswet.....	106
5.4 Financiering	107
5.4.1 Beleidskader	107
5.4.2 Risicobeheer	109
5.4.3 Renteresultaat	110
5.4.4 EMU-Saldo	111
5.5 Verbonden partijen	111
5.5.1 Algemene en specifieke aspecten	112
5.5.2 Beleid.....	113
5.5.3 Informatie per verbonden partij.....	114
Samen Twente.....	115
Recreatieschap Twente	115
Veiligheidsregio Twente (VRT).....	116
Openbaar Lichaam Crematorium Twente (OLCT).....	117
Omgevingsdienst Twente	118

Gemeenschappelijk Belastingkantoor Twente (GBT).....	119
Stadsbank Oost-Nederland	120
Bestuursovereenkomst Sociaal Economische Structuurversterking (BOKSES)	121
BNG Bank.....	122
Twence	123
Twente Milieu.....	125
Cogas	125
Sport Oldenzaal B.V.	126
Stichting werkprojecten Oldenzaal	127
Dimpact.....	128
Enexis	128
5.5.4 Risico's en weerstandsvermogen	129
5.6 Grondbeleid	129
5.6.1 Visie	129
5.6.2 Uitvoering.....	130
5.6.3 Actualiteiten	133
5.6.4 Ontwikkelingen grondexploitaties	134
5.6.5 Gebiedsontwikkelingen.....	135
5.7 Onderhoud kapitaalgoederen	139
5.7.1 Openbare ruimte.....	139
5.8 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	149
5.8.1 Beschikbare weerstandscapaciteit	150
5.8.2 Risicoparagraaf.....	150
5.8.3 Benodigde weerstandscapaciteit.....	152
5.8.4 Ratio weerstandsvermogen	152
5.8.5 Financiële kengetallen	153
5.9 Taakstellingen	154

Bijlagen	157
Bijlage 1: Meerjarig InvesteringsPlan (MIP) 2027-2030	157
Bijlage 2: Lasten en baten per taakveld per programma.....	159
Bijlage 3: Incidentele lasten en baten.....	163
Bijlage 4: geprognoseerde meerjarenbalans	164
Bijlage 5: Staat van reserves en voorzieningen	165
Bijlage 6: Begrotingssubsidies.....	167
Bijlage 7: Niet gehonoreerd beleid	168

1. Inleiding

Wij bieden u de Programmabegroting 2027 aan. Met deze begroting zetten wij de eerste stappen in de uitvoering van het college-uitvoeringsprogramma 2026-2030. De ambities die we samen hebben vastgelegd, vertalen we naar maatregelen en investeringen die zichtbaar en merkbaar zijn voor inwoners, ondernemers, verenigingen en maatschappelijke partners. Ook leggen we de financiële koers vast voor de komende jaren.

We bouwen verder aan een betrokken en toekomstbestendig Oldenzaal

Oldenzaal is een stad met een sterk sociaal karakter, een actief verenigingsleven en betrokken inwoners. Tegelijkertijd staan we voor uitdagingen op het gebied van wonen, zorg, leefbaarheid, economie en gemeentelijke financiën. In deze begroting maken wij duidelijke keuzes. Keuzes die aansluiten bij wat inwoners belangrijk vinden en die bijdragen aan een gemeente die dichtbij, duidelijk, doordacht en daadkrachtig is. Deze vier kernwaarden vormen de basis van het college-uitvoeringsprogramma en daarmee ook van deze begroting.

Dichtbij

Wij willen een gemeente zijn die dichtbij inwoners staat. Daarom investeren wij in toegankelijke dienstverlening, begrijpelijke communicatie en participatie. Inwoners worden eerder betrokken bij ontwikkelingen en besluiten die hun leefomgeving raken. Zo versterken wij de verbinding tussen samenleving en gemeentebestuur.

Ook investeren wij in sterke wijken en gemeenschappen. Een sterke stad begint immers in de wijk. Daarom stimuleren wij initiatieven van inwoners, ondersteunen wij ontmoetingsplekken en werken wij samen met inwoners en partners aan veilige, schone en aantrekkelijke buurten waar mensen naar elkaar omzien en mee kunnen doen.

Binnen het sociaal domein zetten wij in op ondersteuning dichtbij huis. Door de sociale basis te versterken en preventie centraal te stellen, zorgen wij ervoor dat inwoners tijdig passende hulp krijgen wanneer dat nodig is.

Duidelijk

Inwoners mogen verwachten dat de gemeente helder is over plannen, keuzes en verwachtingen. Met deze begroting maken wij inzichtelijk welke ambities wij willen realiseren en welke middelen wij daarvoor inzetten. Transparantie, begrijpelijke communicatie en een betrouwbare overheid staan hierbij centraal.

Wij geven uitvoering aan het college-uitvoeringsprogramma met duidelijke doelen, concrete maatregelen en een realistische planning. Zo weten inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en de gemeenteraad waar wij de komende jaren op inzetten.

Doordacht

Wij bouwen aan een toekomstbestendig Oldenzaal. Daarom investeren wij in opgaven die bepalend zijn voor de kwaliteit van leven in onze stad, nu en in de toekomst.

De druk op de woningmarkt blijft groot. Daarom zetten wij in op meer regie op volkshuisvesting en de ontwikkeling van passende woningen voor starters, gezinnen en senioren. Daarbij bouwen wij zorgvuldig binnen de bestaande grenzen van de stad, met oog voor leefbaarheid, kwaliteit en duurzaamheid.

Ook binnen het sociaal domein maken wij keuzes die bijdragen aan een houdbaar voorzieningenniveau op de langere termijn. Wij kijken daarbij niet alleen naar de uitdagingen van vandaag, maar ook naar de gevolgen van besluiten voor toekomstige generaties.

Daadkrachtig

Ambities krijgen pas waarde wanneer zij worden uitgevoerd. Met deze begroting zetten wij concrete stappen om onze doelen waar te maken. Wij investeren in wonen, leefbare wijken, ondersteuning voor inwoners en een gemeente die toegankelijk en betrokken is.

Daarnaast blijven wij investeren in een levendige en economisch sterke stad. Een aantrekkelijke binnenstad, ruimte voor ondernemerschap en een sterk verenigingsleven zijn essentieel voor een vitaal Oldenzaal. Daarom blijven wij investeren in de binnenstad, sport, cultuur en economische ontwikkeling.

Financiële verantwoordelijkheid

De programmabegroting 2027 is sluitend. De meerjarenraming laat vanaf 2028 echter structurele tekorten zien, waardoor de begroting nog niet duurzaam in evenwicht is. Daarmee stellen wij in 2027 een plan van aanpak op dat richting geeft aan het herstel van een structureel sluitende meerjarenbegroting. De uitwerking hiervan leggen wij vast in de Kadernota 2027. Daarbij maken wij keuzes ten aanzien van ambities, investeringen, gemeentelijke taken en het voorzieningenniveau. Het komende jaar staat daarom niet alleen in het teken van uitvoering, maar ook van het maken van keuzes die nodig zijn om de financiële positie van de gemeente op de langere termijn te versterken.

Samen werken aan Oldenzaal

De voorliggende Programmabegroting 2027 laat zien dat wij met vertrouwen vooruitkijken. Wij bouwen voort op wat goed gaat, pakken uitdagingen aan en geven uitvoering aan de afspraken uit het college-uitvoeringsprogramma. Daarbij blijven wij in gesprek met inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en uw raad.

Samen werken wij aan een Oldenzaal waar het prettig wonen, werken, ondernemen en ontmoeten is. Een stad die dichtbij haar inwoners staat, duidelijk is over haar keuzes, doordacht kijkt naar de toekomst en daadkrachtig werkt aan de opgaven van vandaag en morgen.

1.1 Financiële hoofdlijn

Met deze programmabegroting geven we een actueel beeld van de financiële positie van de gemeente voor 2027 en de daaropvolgende jaren. Daarbij houden we rekening met de belangrijkste landelijke en lokale ontwikkelingen.

Algemeen

We blijven voor een belangrijk deel afhankelijk van financiële ontwikkelingen bij het Rijk. Met extra middelen van het Rijk zijn de tekorten die eerder voor gemeenten werden verwacht deels opgevangen. Daardoor hebben gemeenten op korte termijn meer financiële ruimte gekregen.

Tegelijkertijd blijven de financiële vooruitzichten voor de komende jaren onzeker. Gemeenten ontvangen minder extra middelen van het Rijk, terwijl de druk op gemeentelijke taken groot blijft. Dit geldt vooral voor het sociaal domein.

Sinds 2024 geldt een nieuwe financieringssystematiek voor het gemeentefonds. Deze systematiek zorgt voor meer stabiliteit in de ontwikkeling van de gemeentelijke inkomsten. Voor de indexering van lonen en prijzen sluiten wij hierbij aan.

Bij het opstellen van deze programmabegroting hebben we rekening gehouden met de meest recente landelijke en lokale ontwikkelingen. Tegelijkertijd blijven wij als college richting het Rijk nadrukkelijk aandacht vragen voor de financiële positie van gemeenten. Wij krijgen structureel nieuwe taken en verantwoordelijkheden, zonder dat daar altijd voldoende structurele middelen tegenover staan. Wij blijven daarom benadrukken dat een goede uitvoering van deze taken vraagt om een structurele en toereikende financiële bijdrage van het Rijk.

Begrotingsuitgangspunten

We hebben de programmabegroting 2027 en de meerjarenraming 2028-2030 opgesteld volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Daarbij houden we rekening met de geldende wet- en regelgeving, de richtlijnen van de provincie en de meest recente informatie van het Rijk. We baseren de begroting op realistische ramingen van baten en lasten. Daarbij houden we rekening met ontwikkelingen in het gemeentefonds, loon- en prijsstijgingen, het sociaal domein en andere landelijke en lokale ontwikkelingen.

Aansluiting bij de indexeringssystematiek van het Rijk

Voor de indexering van onze lasten sluiten we aan bij de systematiek van het gemeentefonds. Het Rijk baseert de prijsontwikkeling van het gemeentefonds op de prijsontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp). Door dezelfde systematiek te gebruiken, zorgen we voor een stabiel, transparant en voorspelbaar financieel kader.

We indexeren de lasten jaarlijks op basis van de vastgestelde uitgangspunten voor lonen, prijzen, subsidies en het sociaal domein. Wijkt de werkelijke kostenontwikkeling hier sterk van af, dan kunnen we via de planning- en controlcyclus bijsturen.

Financiële onzekerheden

We blijven rekening houden met financiële onzekerheden voor de komende jaren. Ontwikkelingen in het gemeentefonds, het sociaal domein en nieuwe maatregelen van het Rijk kunnen invloed hebben op onze financiële positie. We volgen deze ontwikkelingen nauwgezet en verwerken nieuwe inzichten in de planning- en controlcyclus.

Financiële uitgangspunten

Voor de programmabegroting 2027 hanteren we de volgende uitgangspunten:

Omschrijving	Grondslag
Lonen	2,50%
Prijzen	2,50%
WMO/Jeugd (OvA)	1,77%
Subsidies	2,50%
Belastingen	2,50%
Leges en tarieven	Kostendekkend
Omslagrente	0,55%
Algemene uitkering (gemeentefonds)	Meicirculaire

Toelichting

Belastingen, leges en tarieven

De gemeentelijke belastingen worden jaarlijks aangepast op basis van de vastgestelde uitgangspunten. Voor leges en tarieven geldt als uitgangspunt een zo hoog mogelijke kostendekkendheid binnen de wettelijke kaders. Voor sommige tarieven kan de gemeenteraad besluiten hiervan af te wijken.

Wmo en Jeugd

Voor de indexering van Wmo- en jeugdzorgcontracten wordt rekening gehouden met de geldende Overheidsbijdrage in de Arbeidskostenontwikkeling (OVA), voor zover hierover afspraken zijn gemaakt met zorgaanbieders.

Omslagrente

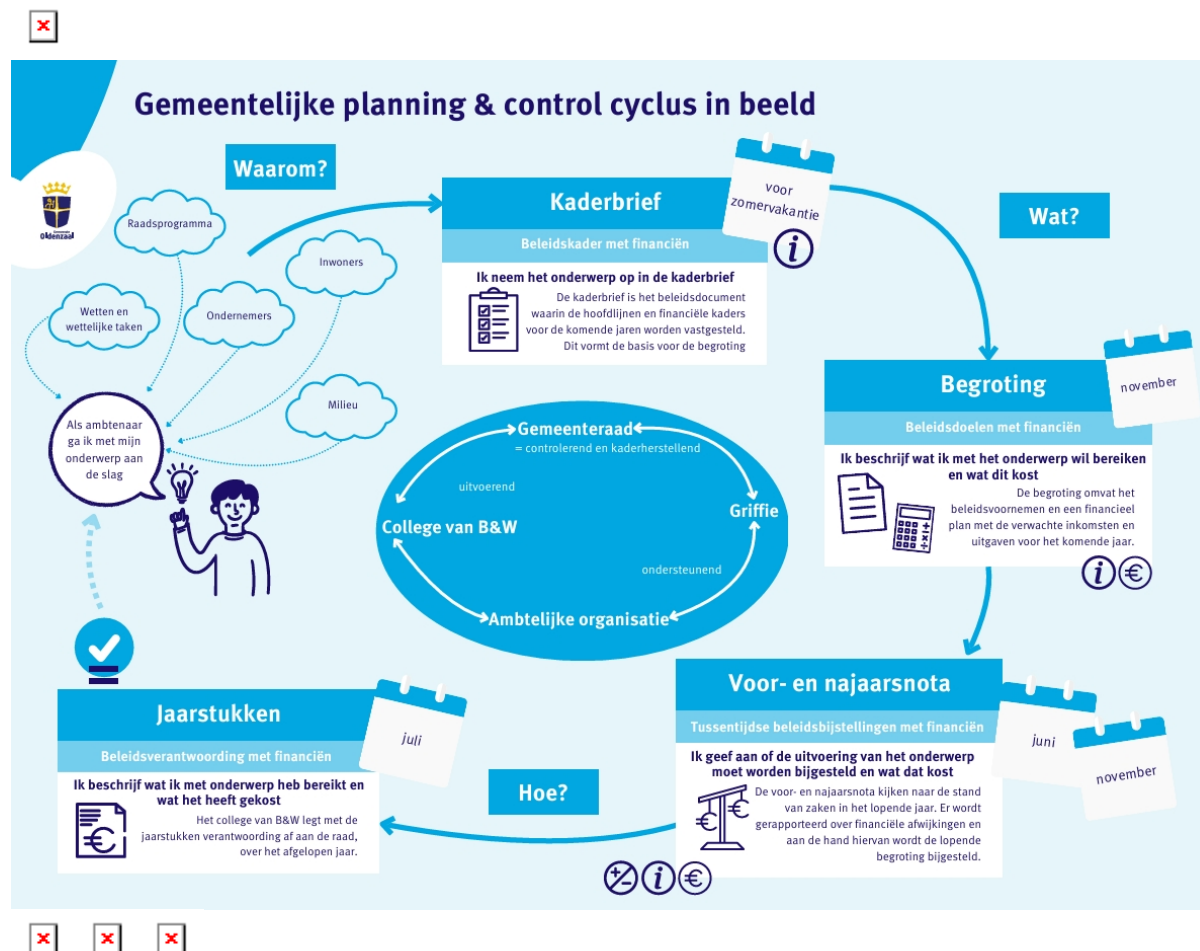
De omslagrente wordt jaarlijks bepaald volgens de BBV-voorschriften en de financieringspositie van de gemeente. Deze rente wordt toegepast bij investeringen en grondexploitaties. Een nadere toelichting staat opgenomen in paragraaf 5.4.3 Renteresultaat.

2. Leeswijzer

Deze leeswijzer helpt u bij het lezen van de programmabegroting. De programmabegroting maakt deel uit van de planning- en controlcyclus (P&C-cyclus) van de gemeente Oldenzaal. In deze leeswijzer leggen we de P&C-cyclus, de opbouw van de programma's en de belangrijkste kerngegevens uit.

2.1 P&C cyclus

Onze P&C cyclus 2027 ziet er als volgt uit:

Toelichting

Met de planning- en controlcyclus (P&C-cyclus) plannen, volgen en verantwoorden we ons beleid, de uitvoering daarvan en de financiën. De cyclus bestaat uit vier belangrijke documenten.

Kaderbrief

In de kaderbrief geven we inzicht in de financiële vooruitzichten voor de komende jaren. Daarbij houden we rekening met bestaand beleid en de meest recente financiële ontwikkelingen. De kaderbrief laat zien welke financiële ruimte beschikbaar is en vormt de basis voor de programmabegroting.

Programmabegroting

In de programmabegroting beschrijven we wat we willen bereiken, wat we daarvoor gaan doen en welke middelen daarvoor beschikbaar zijn. Met het vaststellen van de programmabegroting stelt de gemeenteraad de budgetten en investeringen voor het begrotingsjaar vast.

Voorjaarsnota en Najaarsnota

Met de Voorjaarsnota en Najaarsnota informeren we de gemeenteraad over de voortgang van het beleid en de financiën. We lichten belangrijke ontwikkelingen en afwijkingen toe en stellen budgetten bij als dat nodig is.

Jaarstukken

Met de jaarstukken leggen we verantwoording af over het gevoerde beleid en de besteding van de beschikbare middelen. Ook laten we zien welke financiële resultaten we in het afgelopen jaar hebben behaald.

2.2 Programma-indeling

De programmabegroting 2027 bestaat uit vijf programma's en een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen. Met deze programma's sturen we op onze maatschappelijke doelen en de inzet van financiële middelen.

Per programma beschrijven we de volgende onderdelen:

1. Wat houdt het programma in?

We beschrijven kort waar het programma over gaat en welke maatschappelijke opgaven centraal staan.

2. Wat willen we bereiken?

We beschrijven onze ambities en doelen voor de komende jaren.

3. Wat gaan we daarvoor doen?

We beschrijven de activiteiten en maatregelen die bijdragen aan het behalen van de doelen. Reguliere werkzaamheden nemen we hierbij niet apart op.

4. Welke beleidsindicatoren gebruiken we?

Met beleidsindicatoren volgen we de voortgang van onze doelen en resultaten. Naast de wettelijk verplichte indicatoren nemen we, waar nodig, aanvullende indicatoren op. De gegevens zijn afkomstig van Waarstaatjegemeente.nl en andere beschikbare bronnen.

5. Wat mag het kosten?

We laten per programma zien welke baten, lasten en mutaties in reserves we verwachten.

6. Welke beleidsstukken zijn van toepassing?

We verwijzen naar de belangrijkste beleidskaders die de gemeenteraad heeft vastgesteld.

7. Welke partijen zijn betrokken?

We geven aan welke verbonden partijen bijdragen aan de uitvoering van het beleid. In de paragraaf Verbonden partijen lichten we deze partijen verder toe.

Paragrafen

Sommige onderwerpen raken meerdere programma's. Daarom werken we met afzonderlijke paragrafen.

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)(*) nemen we de verplichte paragrafen op in de programmabegroting. Daarnaast bevat de begroting de paragraaf Taakstellingen. Hierin rapporteren we over de voortgang van taakstellingen, besparingen en ombuigingen.

() Het BBV zorgt ervoor dat gemeenten verplicht worden om op dezelfde manier over hun financiën te rapporteren en te rekenen. Hierdoor kunt u de financiële cijfers van gemeenten beter met elkaar vergelijken.*

Bijlagen

In de bijlagen nemen we aanvullende informatie op ter ondersteuning van de programmabegroting.

2.3 Kerngegevens

In deze paragraaf staan de belangrijkste kerngegevens van de gemeente Oldenzaal. Deze gegevens geven een beeld van ontwikkelingen binnen de gemeente en vormen de basis voor verschillende onderdelen van de programmabegroting. Tenzij anders vermeld, zijn de cijfers gebaseerd op de stand per 1 januari 2026.

Omschrijving	Peildatum 1-1-2026
Aantal inwoners	32.029
Aantal huishoudens	14.486
Aantal uitkeringsgerechtigden	431
Participatiewet	420
IOAW	7
IOAZ	4
Aantal Wsw indicaties	179
Aantal leerlingen	3.753
Basisonderwijs	1.965
Voortgezet onderwijs	1.788
Oppervlakte gemeente (in hectare)	2.203
Land	2.155
Binnenwater	40
Historische stadskern	8
Aantal woonruimten	15.007
Woningen	14.952
Recreatiewoningen	55
Aantal bedrijfsvestigingen	3.895
Lengte wegen	176
30 km wegen	107
50 km wegen	48
80 km (in beheer bij Provincie)	13
120 km wegen (in beheer bij Rijk)	8
Vrij liggende fiets- en wandelpaden (in km)	45
Spoorlijn (in beheer Prorail - in km)	4,2
Oppervlakte industrieterrein in ha.	270
Oppervlakte openbaar groen in ha.	244
waarvan waterhuishouding	24

3. Financiën

Deze programmabegroting is opgesteld op basis van de Kaderbrief 2027 en de meest recente financiële ontwikkelingen. Sinds de vaststelling van de Kaderbrief zijn nieuwe inzichten en financiële mutaties verwerkt in de begroting en de meerjarenraming.

In dit hoofdstuk lichten we de financiële positie van de gemeente toe. Daarbij gaan we in op de belangrijkste ontwikkelingen, de gehanteerde uitgangspunten en het begrotingssaldo voor de komende jaren.

3.1 Financieel resultaat

Het huisboekje van de gemeente Oldenzaal ziet er voor de programmabegroting 2027 als volgt uit:

Voorlopig Huishoudboekje 2027

Inkomsten		(x 1000)
	Rijk	€ 85.042
	Onroerendzaakbelasting	€ 10.662
	Rioolheffing	€ 3.604
	Afvalstoffenheffing	€ 4.285
	Omgevingsvergunning	€ 489
	Overige leges (zoals paspoorten)	€ 1.162
	Parkeeropbrengsten	€ 1.009
	Graf- en begraafrechten	€ 236
	Toeristenbelasting	€ 115
	Marktgeden	€ 23
	Reclamebelasting	€ 109
	Inkomensregelingen	€ 13.058
	Overige inkomsten	€ 14.447
	Inzet van de reserves	€ 5.536
		€ 139.807
Uitgaven		(x 1000)
	Burgerzaken	€ 1.756
	Veiligheid	€ 4.384
	Verkeer, vervoer en parkeren	€ 4.396
	Economie	€ 713
	Onderwijs	€ 6.233
	Sport, cultuur en recreatie	€ 7.952
	Sociaal domein	€ 72.203
	Volksgezondheid, milieu en openbaar groen	€ 9.260
	Volkshuisvesting, RO en stedelijke vernieuwing	€ 6.580
	Overige uitgaven	€ 26.330
		€ 139.807
Algemeen reservepotje van de gemeente stand per 1-1-2027		€ 35.879.000

Wat betaalt een gemiddeld (meerpersoons) huishouden in Oldenzaal aan de gemeente?

	2026	2027
OZB	€ 500	€ 581
Rioolheffing	€ 248	€ 249
Afvalstoffenheffing	246	€ 246

Meer info?
oldenzaal.nl

3.2 Financiële uitkomsten

3.2.1 Financieel kader 2027

De Kaderbrief 2027 vormt het financiële vertrekpunt voor deze programmabegroting en de meerjarenraming 2028-2030. Met de vaststelling van de Kaderbrief heeft de gemeenteraad de financiële kaders en uitgangspunten voor de begroting bepaald.

In onderstaande tabel laten we het financiële perspectief zien dat we in de Kaderbrief 2027 hebben vastgesteld.

In de kaderbrief is de najaarsnota apart gepresenteerd, maar deze is al verwerkt in de autonome ontwikkelingen van de voorjaarsnota. Daarom hebben we deze in onderstaande tabel gecorrigeerd.

Bedragen x €1.000 (+ = voordeel / - = nadeel)

Nr.	Omschrijving	I / S	2027	2028	2029	2030
1.	Bijstelling totaal programmabegroting 2026	Structureel	1.061	63		
2.	Autonome ontwikkelingen voorjaarsnota 2026	Structureel	-744	-816	-752	-752
3.	Autonome ontwikkelingen kaderbrief 2027	Incidenteel en Structureel	-109	-91	-94	-95
4.	Structurele gevolgen meicirculaire 2026	Structureel	-288	46	523	523
	Saldo		-80	-798	-323	-324

3.2.2 Nieuw beleid 2027

Onderstaande tabel laat zien welke nieuwe beleidsmaatregelen we in deze programmabegroting opnemen en welke financiële gevolgen deze hebben voor de jaren 2027 tot en met 2030.

Bedragen x €1.000 (+ = voordeel / - = nadeel)

Nr.	Omschrijving	Programma	I / S	2027	2028	2029	2030
1	Actualisering participatiebeleid	Programma FAD	Incidenteel	-17	0	-8	0
2	Twee keer monitoring participatie	Programma FAD	Incidenteel	0	-24	0	-24
3	Training en opleiden medewerkers in participatie	Programma FAD	Incidenteel	-16	-16	0	0
4	Actualisatie van visie en uitvoeringsagenda dienstverlening	Programma 1	Incidenteel	-10	0	0	0
5	DirectDuidelijk trainingen voor (nieuwe) medewerkers en schrijfcoaches	Programma FAD	Incidenteel	-20	-20	0	0
6	Implementatie verbeterde dienstverlenings-processen	Programma FAD	Incidenteel	-75	-75	-45	0
7	Uitvoering bestuurlijke vernieuwing	Programma FAD	Incidenteel	-76	-76	-76	0
8	Extra communicatie en participatie	Programma FAD	Structureel	-64	-64	-64	-64
9	Uitbreiding Stem van Oldenzaal	Programma FAD	Structureel	-43	-43	-43	-43
10	Advies inzet Digital Twin	Programma 3	Incidenteel	-20	0	0	0
11	We draaien eerdere bezuinigingen bij cultuurverenigingen terug.	Programma 4	Structureel	-9	-13	-20	-27
12	In 2027 voeren we de huurverhoging voor sportvereniging niet in.	Programma 4	Incidenteel	-18	0	0	0
13	Bestaande speeltoestellen behouden en opknappen en toevoegen kleine speelplekken.	Programma 2	Structureel	-50	-53	-56	-59
14	Verbouwen en inrichten Hooge Lucht om deze geschikt te maken voor 5 jaar gebruik	Programma 5	Incidenteel	-500	0	0	0
15	Ontwikkelen stevig lokaal team.	Programma 5	Incidenteel	-150	-75	0	0
16	Vaststellen samenwerking- en dienstverleningsplan voor het Sociaal Plein.	Programma 5	Incidenteel	-5	0	0	0
17	Aanstellen Samenwerkingscoördinator Voorzieningen.	Programma 5	Incidenteel	-140	-120	-120	0
18	Wijk GGD-er en ervaringsdeskundige	Programma 5	Incidenteel	-160	-160	0	0
	Dekking Wijk GGD-er	Programma 5	Incidenteel	160	160	0	0
19	Vorbereidingskosten parkeergarage Molkenboer	Programma 2	Incidenteel	0	-300	-225	0
20	Speelvoorzieningen binnenstad	Programma 2	Incidenteel	-50	-50	-25	0
	Dekking uit bestemmingsreserve binnenstad	Programma 2	Incidenteel	50	50	25	0
21	Handhaven subsidie Oldenzaal Promotie op niveau 2026	Programma 3	Incidenteel	-23	0	0	0
22	Ontwikkelplan stadhuisomgeving	Programma 3	Incidenteel	-300	-300	-300	PM
23	Extra Shop & Go parkeerplaatsen	Programma 2	Incidenteel	-40	0	0	0
24	Parkeerverbeteringen in de wijken	Programma 2	Incidenteel	-164	-114	-89	0

Bedragen x €1.000 (+ = voordeel / - = nadeel)

25	Extra toezicht en avondrondes	Programma FAD	Structureel	-49	-49	-49	-49
26	Verbetering veiligheidsbeleving, zichtbare handhaving, cameratoezicht en verlichting	Programma FAD	Structureel	PM	PM	PM	PM
27	Extra reiniging inzet binnenstad in het weekend	Programma 2	Incidenteel	-65	-65	-65	0
28	Onderzoek naar een Circulair Ambachtcentrum	Programma 1	Incidenteel	-40	0	0	0
29	Kentekenenherkenning voor handhaving geslotenverklaring inrijverbod binnenstad	Programma 2					
	- kapitaallasten (15 jr)		Structureel	-27	-27	-27	-27
	- exploitatiekosten		Structureel	-50	-50	-50	-50
30	Terugdraaien onkruidbestrijding op verharding en inzet op beeldkwaliteit B in de wijken	Programma 2					
	- kapitaallasten (8 jr)		Structureel	-11	-11	-11	-10
	- exploitatiekosten		Incidenteel	-116	-119	-122	0
31	Voorbereidende acties voor het ontwikkelen van ruimte voor ondernemers	Programma 3	Incidenteel	-40	-40	-10	-10
32	OZB-compensatie	Programma 1	Incidenteel	-1.564	0	0	0
33	Doorontwikkeling planning- en control cyclus	Programma 1	Incidenteel	-50	0	0	0
34	Inzet AI voor dienstverlening	Programma FAD	Structureel	-59	-59	-59	-59
	Taakstelling terugverdienen door inzet van AI	Programma FAD	Structureel	59	59	59	59
35	Trajecten Uniqo	Programma 5	Structureel	PM	PM	PM	PM
36	Woningbouw en bedrijventerreinen ontwikkelen	Programma 3	Incidenteel	-594	-594	-594	0
37	Herontwikkeling Sportpark De Thij	Programma 4	Incidenteel	-85	PM	0	0
38	Digitalisering meldingen en handhaving	Programma FAD	Incidenteel	-11	0	0	0
	Dekking vanuit bestaand budget		Structureel	-14	-14	-14	-14
			Incidenteel	11	0	0	0
			Structureel	14	14	14	14
39	Versterking woonbeleid en volkshuisvesting	Programma 3	Incidenteel	-50	0	0	0
			Structureel	-144	-144	-144	-144
40	Maatschappelijke activiteiten Dierenopvangcentrum Oldenzaal	Programma 5	Structureel	-23	-23	-23	-23
41	Erfgoedplek begraafplaats Hengelosestraat	Programma 4	Incidenteel	-50	0	0	0
42	Ondersteuning Museum Oldenzaal	Programma 4	Incidenteel	-60	-60	0	0
43	Voortzetting vakleerkrachten bewegingsonderwijs	Programma 4	Incidenteel	-160	-165	-170	-175
44	Beheer en behoud beeldende kunst	Programma 4	Incidenteel	-9	0	0	0
45	Implementatie harmonisatie buitensport	Programma 4	Incidenteel	-65	0	0	0
46	Structurele inzet gedragswetenschapper	Programma 5	Structureel	-98	-98	-98	-98
47	Opleidingsbudget sociaal domein	Programma 5	Incidenteel	-50	-50	0	0
48	Cultuurparticipatie	Programma 4	Structureel	-4	-5	-5	-5
49	Werkzaamheden en organiseren verkiezingen	Programma 1	Incidenteel	-72	PM	PM	PM
50	Integraal Veiligheidsprogramma Noordoost Twente	Programma 1	Structureel	-15	-15	-15	-15
	Dekking vanuit bestaand budget		Structureel	15	15	15	15
Saldo				-5.213	-2.792	-2.413	-809

Incidenteel	-4.64 2	-2.21 2	-1.82 4	-20 9
Structureel	-571	-580	-590	-60 0
	-5.213	-2.792	-2.413	-809

1. Actualiseren participatiebeleid (incidenteel € 17.000 nadeel)

We vernieuwen het participatiebeleid, zodat duidelijker wordt wanneer en hoe inwoners betrokken worden bij plannen en besluiten. Dit zorgt voor een herkenbare en zorgvuldige aanpak van participatie binnen de gemeente.

2. Twee keer monitoring participatie

We voeren twee metingen uit onder inwoners om inzicht te krijgen in hoe zij participatie ervaren. We gebruiken de uitkomsten om onze aanpak van inwonersparticipatie verder te verbeteren.

3. Training en opleiding medewerkers in participatie (incidenteel € 15.500 nadeel)

We leiden medewerkers op in participatievaardigheden. Hierdoor betrekken we inwoners eerder en beter bij plannen en besluiten. Zo maken we participatie een vast onderdeel van onze manier van werken.

4. Actualisatie van visie en uitvoeringsagenda dienstverlening (incidenteel € 10.000 nadeel)

We actualiseren onze visie op dienstverlening en werken deze uit in een uitvoeringsagenda. Daarmee verbeteren we onze dienstverlening stap voor stap en zorgen we ervoor dat deze toegankelijk, betrouwbaar en toekomstbestendig blijft.

5. DirectDuidelijk trainingen voor (nieuwe) medewerkers en schrijfcoaches (incidenteel € 20.000)

We trainen medewerkers in het schrijven van begrijpelijke taal. Hierdoor worden brieven en andere communicatie duidelijker en beter leesbaar voor inwoners. Het budget is bedoeld voor trainingen en het opleiden van interne schrijfcoaches in 2027 en 2028. Daarna borgen we deze kennis binnen de organisatie. Zonder dit budget voeren we de trainingen niet uit. Daardoor worden inwoners minder eenduidig en begrijpelijk geïnformeerd en realiseren we de ambitie voor duidelijke dienstverlening minder goed.

6. Implementatie verbeterde dienstverlenings-processen (incidenteel € 75.000 nadeel)

We onderzoeken onze gemeentelijke processen en bekijken waar we deze slimmer en klantgerichter kunnen inrichten. Hiermee verkorten we doorlooptijden en verbeteren we de dienstverlening aan inwoners en ondernemers.

7. Uitvoering bestuurlijke vernieuwing (incidenteel € 75.846 nadeel)

We voeren de ambities voor bestuurlijke vernieuwing gericht op een transparante, toegankelijke en participatieve manier van besturen uit. Om deze werkwijze duurzaam te verankeren binnen de organisatie, is aanvullende ambtelijke capaciteit nodig. De beoogde bestuurlijke vernieuwing vraagt om een continue ontwikkeling van de manier waarop wij met de organisatie samenwerken, besluiten voorbereiden en raad, inwoners en andere partijen betrekken. Dat vraagt om aanvullende capaciteit die ontwikkelingen signaleert, bestuurlijke vraagstukken analyseert, verbinding legt tussen verschillende beleidsterreinen en voorstellen vertaalt naar de bestuurlijke praktijk. Een bestuursadviseur kan hierin de continuïteit en samenhang bewaken en tegelijkertijd bestuur en management gericht adviseren. Daarmee wordt bestuurlijke vernieuwing structureel geborgd als onderdeel van de organisatie.

8. Extra communicatie en participatie (structureel € 64.165 nadeel)

We zorgen ervoor dat inwoners beter geïnformeerd zijn en gemakkelijker kunnen meedenken over plannen en ontwikkelingen in onze gemeente. Daarnaast maken we onze communicatie begrijpelijker, zodat informatie beter aansluit bij de behoeften van inwoners. Om dit mogelijk te maken, zetten we extra capaciteit in voor communicatie en participatie. Zo is er ruimte om meer onderwerpen te belichten en over het algemeen duidelijker te communiceren. Onze informatie sluit dan beter aan bij de behoefte van de inwoner. Verder wordt de implementatie van participatie toegepast in de werkwijze van organisatie.

9. Uitbreiding Stem van Oldenzaal (structureel € 42.777 nadeel)

We betrekken inwoners beter bij belangrijke besluiten en ontwikkelingen in onze gemeente. Met de Stem van Oldenzaal krijgen inwoners meer mogelijkheden om hun mening te geven en krijgen wij beter inzicht in wat er leeft in de samenleving. Om dit verder te versterken, zetten we extra capaciteit

in voor de doorontwikkeling van de Stem van Oldenzaal als instrument voor inwonersparticipatie en transparantie.

10. Advies inzet Digital Twin (incidenteel € 20.000 nadeel)

We onderzoeken de mogelijkheden en haalbaarheid van de inzet van een Digital Twin voor ruimtelijke ontwikkelingen en beleidskeuzes in Oldenzaal. Een Digital Twin is een digitale weergave van de fysieke omgeving waarmee verschillende scenario's inzichtelijk kunnen worden gemaakt en met elkaar kunnen worden vergeleken.

11. We draaien eerdere bezuinigingen bij cultuurverenigingen terug en maken nieuwe, gelijkwaardige subsidieafspraken (structureel € 8.783 nadeel)

We draaien eerdere bezuinigingen op cultuurverenigingen terug en maken nieuwe subsidieafspraken. Hiermee wordt het verenigingsleven ondersteund en toegankelijk gehouden voor inwoners.

12. In 2027 voeren we de huurverhoging voor sportvereniging niet in en onderzoeken we wat we de jaren erna willen doen (incidenteel € 17.500 nadeel)

In 2027 werken we een model uit voor gelijke en transparante afspraken met sportverenigingen. Voor 2027 draaien we de verhoging van de huur daarom terug.

13. Bestaande speeltoestellen behouden en opknappen. Het toevoegen nieuwe kleine speelplekken (structureel € 50.000 nadeel)

We behouden en vernieuwen bestaande speelvoorzieningen. Naar wens voegen we nieuwe, kleine speelplekken toe. Zo krijgen kinderen meer mogelijkheden om dicht bij huis te spelen en elkaar te ontmoeten.

14. Verbouwen en inrichten Hooge Lucht om deze geschikt te maken voor 5 jaar gebruik (incidenteel € 500.000 nadeel)

We verbouwen De Hooge Lucht tot een geschikte locatie voor het Sociaal Plein en maatschappelijke partners voor een periode van in beginsel vijf jaar. Hiermee realiseren we een toegankelijke ontmoetings- en werklocatie waar ondersteuning aan inwoners, samenwerking tussen maatschappelijke partners en gemeentelijke dienstverlening bij elkaar worden gebracht.

15. Ontwikkelen stevig lokaal team (incidenteel €150.000 nadeel)

We ontwikkelen samen met onze partners een stevig lokaal team. Daarmee ondersteunen we inwoners en gezinnen vroegtijdig, dichtbij huis en op meerdere leefgebieden tegelijk. Zo voorkomen we dat problemen onnodig groter worden en beperken we waar mogelijk de inzet van zwaardere vormen van zorg.

16. Vaststellen samenwerking- en dienstverleningsplan voor het Sociaal Plein (incidenteel € 5.000 nadeel)

We stellen een samenwerkings- en dienstverleningsplan op voor het Sociaal Plein. Hiermee ontstaat een herkenbare en laagdrempelige toegang tot ondersteuning voor inwoners. Dit is een belangrijk onderdeel van integraal werken. Door dit goed te organiseren binden we de (keten-) partners, maken we de toegang laagdrempelig(er) en functioneel en voldoen we aan de vereisten van de AVG ten aanzien van het uitwisselen van informatie.

17. Aanstellen Samenwerkingscoördinator Voorzieningen (incidenteel € 140.000 nadeel)

We stellen een coördinator aan die maatschappelijke organisaties en welzijnspartners met elkaar verbindt. Zo versterken we de samenwerking en zorgen we voor meer samenhang in het aanbod van voorzieningen voor inwoners.

18. Wijk GGD-er en ervaringsdeskundige (neutraal)

Voor de uitvoering gaan we ervan uit dat het Rijk middelen beschikbaar stelt om deze kosten te dekken. De verwachting is daarmee dat hiervoor geen aanvullende inzet van gemeentelijke middelen nodig is.

19. Voorbereidingskosten parkeergarage Molkenboer

We onderzoeken de mogelijkheden voor een meerlaagse parkeervoorziening bij Molkenboer en bereiden de verdere uitwerking voor. Zo werken we aan een structurele oplossing voor de parkeerdruk in de binnenstad.

20. Speelvoorzieningen binnenstad (neutraal)

We realiseren speelelementen en een speelroute in de binnenstad. Hiermee maken we de binnenstad aantrekkelijker voor gezinnen met kinderen en nodigen we hen uit langer in het centrum te verblijven. De speelvoorzieningen dragen daarmee bij aan een levendige en aantrekkelijke binnenstad.

De incidentele kosten voor de realisatie van de speelelementen en speelroute kunnen worden gedekt uit de bestemmingsreserve Binnenstad.

21. Handhaven subsidie Oldenzaal Promotie op niveau 2026 (incidenteel € 22.500 nadeel)

We handhaven de subsidie voor Oldenzaal promotie in 2027. Oldenzaal Promotie en Museum Oldenzaal gaan samenwerken. In 2027 wordt gezien wat die samenwerking oplevert. Op basis hiervan wordt bekeken of de subsidie nog langer nodig is.

22. Ontwikkelplan stadhuisomgeving (incidenteel € 300.000 nadeel)

We stellen een integraal ontwikkelplan op voor de omgeving van het stadhuis. Daarbij kijken we naar wonen, voorzieningen, parkeren en de inrichting van de openbare ruimte. Het ontwikkelplan vormt de basis voor toekomstige keuzes en investeringen in dit gebied. Dit gebied staat de komende jaren voor belangrijke ontwikkelingen. Daarom brengen we de mogelijkheden, ruimtelijke effecten, financiële gevolgen en wensen van betrokken partijen in beeld. We doorlopen hiervoor verschillende fasen, zoals een analyse, een uitgangspuntennotitie, partnerselectie, een stedenbouwkundig plan en een participatietraject. Voor deze werkzaamheden is incidenteel budget nodig.

23. Extra Shop & Go parkeerplaatsen (incidenteel € 40.000 nadeel)

We realiseren extra kortparkeerplaatsen (Shop & Go) in de binnenstad. Hiermee maken we korte bezoeken aan winkels en voorzieningen makkelijker en aantrekkelijker.

24. Parkeerverbeteringen in de wijken (incidenteel € 164.000 nadeel)

We verbeteren de parkeersituatie in Oldenzaal door parkeerknelpunten in woonwijken aan te pakken en de bereikbaarheid van de binnenstad te verbeteren. Daarmee maken we het voor bewoners en bezoekers makkelijker om een parkeerplaats te vinden. We zetten hiervoor extra capaciteit in om knelpunten in beeld te brengen, oplossingen uit te werken en de uitvoering te begeleiden. Daarnaast werken we aan betere parkeerinformatie, bewegwijzering en innovatieve parkeeroplossingen.

25. Extra toezicht en avondrondes (structureel € 49.157 nadeel)

We zorgen voor een veilige en prettige leefomgeving in onze wijken en binnenstad. Door vaker zichtbaar aanwezig te zijn, kunnen handhavers sneller inspelen op overlast en ongewenst gedrag. Dit draagt bij aan een groter gevoel van veiligheid bij inwoners en bezoekers. Om dit mogelijk te maken, breiden we het toezicht en de handhaving in de openbare ruimte uit.

26. Verbetering veiligheidsbeleving, zichtbare handhaving, cameratoezicht en verlichting (PM)

We onderzoeken welke maatregelen het meest bijdragen aan een veiligere en aantrekkelijkere binnenstad. Daarbij kijken we onder andere naar cameratoezicht, verlichting en zichtbare handhaving. De uitkomsten van dit onderzoek zijn nog niet bekend. Daarom nemen we de financiële gevolgen voorlopig op als PM-post. Op basis van het onderzoek werken we een integraal voorstel uit met de maatregelen, kosten en verwachte effecten.

27. Extra reiniging inzet binnenstad in het weekend (incidenteel € 65.000 nadeel)

We zetten extra in op het schoonmaken van de binnenstad in de weekenden. Hierdoor blijft het centrum ook na drukke dagen en evenementen schoon, aantrekkelijk en gastvrij.

28. Onderzoek naar een Circulair Ambachtcentrum (incidenteel € 40.000 nadeel)

We verkennen samen met partners de mogelijkheden voor een circulair ambachtcentrum. Hiermee stimuleren we het hergebruik van materialen, versterken we de circulaire economie en creëren we kansen voor sociale werkgelegenheid.

29. Kentekenherkenning voor handhaving geslotenverklaring inrijverbod binnenstad (structureel € 77.000 nadeel)

We voeren kentekenherkenning in voor verkeer in de binnenstad. Hiermee verbeteren we de naleving van venstertijden en verkeersregels en zorgen we voor een veilige en bereikbare binnenstad. Kentekenherkenning vergroot de effectiviteit, objectiviteit en continuïteit van de handhaving. De maatregel vervangt de inzet van boa's niet, maar ondersteunt hen bij het toezicht op de geslotenverklaring voor gemotoriseerd verkeer.

30. Terugdraaien onkruidbestrijding op verharding en inzet op beeldkwaliteit B in de wijken (incidenteel € 116.000 nadeel, structureel € 10.620 nadeel)

We zetten voor de jaren 2027 tot en met 2029 incidenteel extra in op de onkruidbestrijding op verharding in de wijken. Doel is om in deze periode het onderhoudsniveau terug te brengen en te houden op de afgesproken beeldkwaliteit B. Na deze periode wordt geëvalueerd welk resultaat de extra inzet heeft opgeleverd en in hoeverre beeldkwaliteit B wordt bereikt en kan worden behouden. Op basis van deze evaluatie kan vervolgens worden bepaald wat daarna nodig is.

Voor de uitvoering van deze inhaalslag is de beschikbaarheid van een extra borstelmachine noodzakelijk.

31. Voorbereidende acties voor het ontwikkelen van ruimte voor ondernemers (incidenteel € 40.000 nadeel)

We onderzoeken samen met ondernemers hoe we bestaande bedrijventerreinen beter kunnen benutten. Daarbij brengen we de behoeften van ondernemers in beeld. Zo zorgen we voor voldoende ruimte voor ondernemerschap en economische groei.

32. OZB-compensatie (incidenteel € 1.564.000 nadeel)

We compenseren inwoners in 2027 eenmalig voor de extra OZB-verhoging uit 2025. Hiermee vloeit een financieel voordeel terug naar inwoners. De compensatie verwerken we via de gemeentelijke belastingaanslag van 2027.

33. Doorontwikkeling planning- en controle cyclus (incidenteel € 50.000 nadeel)

We vereenvoudigen de planning- en controlcyclus en brengen beleid, uitvoering, financiën en besluitvorming beter met elkaar in verbinding. Hierdoor ontstaat meer samenhang in processen en documenten en verbeteren we de sturing en verantwoording. Voor de uitvoering zetten we tijdelijk extra expertise in. Daarmee verbeteren we de kwaliteit van de P&C-documenten, verminderen we de werkdruk rond de P&C-cyclus en creëren we meer ruimte voor analyse en advies.

34. Inzet AI voor dienstverlening (neutraal)

In 2027 breiden we de inzet van generatieve kunstmatige intelligentie (AI) uit door te investeren in AI-licenties en de ontwikkeling van specifieke AI-toepassingen voor de gemeentelijke organisatie. Daarmee bouwen we voort op de toenemende inzet van AI en ondersteunen we medewerkers bij hun dagelijkse werkzaamheden. Dit draagt bij aan efficiëntere werkprocessen, betere ondersteuning van medewerkers en kwalitatief goede dienstverlening. De extra kosten worden opgevangen binnen de bestaande begroting door middel van een taakstelling. Hierdoor is de financiële mutatie per saldo neutraal.

35. Trajecten Uniqo (PM)

In 2027 willen we binnen Uniqo Twente re-integratie-, diagnose- en inburgeringstrajecten aanbieden voor inwoners die ondersteuning nodig hebben richting werk en participatie. Hiermee versterken we de sociale infrastructuur en geven we invulling aan onze wettelijke re-integratietaak. Inwoners kunnen hierdoor dichterbij huis een passend traject volgen. Het voorstel leidt naar verwachting tot structurele kosten, maar de exacte omvang is nog niet bekend en hangt af van de verdere uitwerking met de

samenwerkingspartners. De verwachting is dat dekking mogelijk is binnen bestaande middelen voor sociale infrastructuur en participatie. Zonder dit voorstel moeten inwoners mogelijk uitwijken naar locaties buiten Oldenzaal voor een passend traject.

36. Woningbouw en bedrijventerreinen ontwikkelen (incidenteel € 594.000 nadeel)

In 2027 investeren we in de ontwikkeling van de Enschedesestraatzone en Jufferbeek-Noord, een impuls voor sociale huurwoningen en versterking van het programmamanagement. Hiermee geven we uitvoering aan de woonambities uit het coalitieakkoord en spelen we in op de toenemende woningbouwopgave. Dit draagt bij aan voldoende en passende woningen voor verschillende doelgroepen en ondersteunt de uitvoering van ruimtelijke ontwikkelingen. In 2027 zijn incidentele middelen nodig die ook in 2028 en 2029 noodzakelijk blijven.

37. Herontwikkeling Sportpark De Thij (incidenteel € 85.000 nadeel)

In 2027 werken we de in de vorige collegeperiode gekozen herontwikkeling van Sportpark De Thij verder uit, zodat aanbesteding kan plaatsvinden en realisatie vanaf 2028 mogelijk is. Daarbij houdt het college rekening met de reeds gedane toezeggingen aan de verenigingen, maar onderzoekt het tevens de mogelijkheden om ruimte voor woningbouw te creëren. Hiervoor wordt een aanvullende stedenbouwkundige en planologische quickscan uitgevoerd € 10.000. Aanleiding voor de herontwikkeling zijn het vertrek van VV Oldenzaal en de wens om te komen tot een toekomstbestendig, duurzaam en vitaal sportpark dat het verenigingsleven versterkt, bijdraagt aan sport- en duurzaamheidsdoelen en kansen biedt voor een betere inrichting van het gebied. Voor de planuitwerking is in 2027 € 75.000 incidenteel budget nodig voor externe ondersteuning.

38. Digitalisering meldingen en handhaving (neutraal)

In 2027 breiden we het bestaande handhavingssysteem uit met aanvullende modules voor digitale meldingen, HALT-verwijzingen en bestuursrechtelijke handhaving. Hiermee versterken we de digitale ondersteuning van toezicht en handhaving en maken we een efficiëntere afhandeling van meldingen en handhavingszaken mogelijk. Dit vermindert administratieve werkzaamheden en geeft handhavers meer tijd voor toezicht in de openbare ruimte. Voor de implementatie van de nieuwe modules is in 2027 een incidenteel budget van € 10.500 nodig. Daarnaast bedragen de structurele kosten voor licenties en beheer € 14.000 per jaar. De kosten kunnen worden opgevangen binnen het bestaande budget voor ICT en applicaties.

39. Versterking woonbeleid en volkshuisvesting (incidenteel € 50.000 nadeel, structureel € 144.000 nadeel)

In 2027 versterken we de regie op de woningmarkt door een programma volkshuisvesting op te stellen en te werken aan een huisvestingsverordening met urgentieregeling, prestatieafspraken en monitoring van de woningbouw. Hiermee geven we invulling aan nieuwe wettelijke taken en intensiveren we de inzet op voldoende en betaalbare woningen. Dit biedt meer richting voor woningbouw, wonen en zorg en de huisvesting van specifieke doelgroepen. Voor 2027 is € 50.000 incidenteel nodig voor het opstellen van het programma en € 144.000 structureel voor de uitvoering. De structurele lasten lopen door in de jaren daarna.

40. Maatschappelijke activiteiten Dierenopvangcentrum Oldenzaal (structureel € 23.000 nadeel)

Vanaf 2027 zetten we de maatschappelijke activiteiten van het Dierenopvangcentrum Oldenzaal voort. Naast de opvang van zwerdieren biedt het centrum informele begeleiding aan kwetsbare inwoners, onder andere in de vorm van dagbesteding en ondersteuning bij participatie. Hiermee draagt het Dierenopvangcentrum bij aan een sterke sociale basis en biedt het laagdrempelige ondersteuning aan inwoners die anders mogelijk zijn aangewezen op zwaardere en duurdere maatwerkvoorzieningen. Voor 2027 is € 23.000 structureel nodig.

41. Erfgoed begraafplaats Hengelsestraat (incidenteel € 50.000 nadeel)

In 2027 realiseren we op de begraafplaats aan de Hengelsestraat een passende plek voor de archeologische resten die zijn opgegraven tijdens het archeologisch onderzoek op het Plechelmusplein. Deze resten worden momenteel bewaard in het archeologisch depot van de provincie Overijssel in Deventer. Destijds is met de provincie afgesproken dat de resten die niet geschikt zijn voor wetenschappelijk onderzoek terugkomen naar Oldenzaal. Op de begraafplaats

worden deze resten op een respectvolle manier herbegraven en wordt het bijbehorende verhaal zichtbaar gemaakt. Hiermee geven we verder uitvoering aan de eerder vastgestelde visie op begraven en erfgoed en dragen we bij aan kennis over, behoud en beleefbaarheid van het Oldenzaalse erfgoed. Voor de realisatie is in 2027 € 50.000 incidenteel budget nodig. Binnen het Cultuurhistorisch Initiatief is eveneens € 50.000 gereserveerd. Daarnaast zijn we met de provincie in gesprek over de mogelijkheden voor een financiële bijdrage.

42. Ondersteuning Museum Oldenzaal (incidenteel € 60.000 nadeel)

In 2027 geven we Museum Oldenzaal extra ondersteuning bij het voortzetten van de bestaande culturele, educatieve en erfgoedactiviteiten. Door stijgende personeelskosten en afnemende mogelijkheden voor fondsenwerving staat de exploitatie van het museum onder druk. Met deze tijdelijke ondersteuning kan het museum zijn kerntaken blijven uitvoeren en blijven bijdragen aan de culturele infrastructuur van Oldenzaal. Voor 2027 en 2028 is een incidentele subsidieverhoging van € 60.000 per jaar nodig.

43. Voortzetting vakleerkrachten bewegingsonderwijs (incidenteel € 160.000 nadeel)

In 2027 zetten we de bestaande regeling voor vakleerkrachten bewegingsonderwijs incidenteel tot en met 2030 voort. Bewegingsonderwijs op de basisschool levert een belangrijke preventieve bijdrage aan de gezondheid, het welzijn en de leefstijl van kinderen. Professionele begeleiding ondersteunt de ontwikkeling van motorische vaardigheden op jonge leeftijd en stimuleert kinderen om te sporten en te bewegen. De inzet van de vakleerkrachten wordt voor 50% gefinancierd door de gemeente Oldenzaal en voor 50% door de onderwijsinstellingen waaronder zij vallen. Voor de gemeentelijke bijdrage zijn momenteel geen structurele middelen gereserveerd. Daarom is aanvullende financiering nodig om de bestaande inzet voort te zetten. Voor 2027 bedraagt de gemeentelijke bijdrage € 160.000. De benodigde bijdrage loopt in de jaren daarna op als gevolg van indexatie.

44. Beheer en behoud beeldende kunst (incidenteel € 9.000 nadeel)

In 2027 wordt het nieuwe beleid voor beeldende kunst voorgelegd aan college en raad, met daaraan gekoppeld een uitvoeringsplan. Vooruitlopend daarop wordt in 2027 eenmalig € 9.000 beschikbaar gesteld voor de noodzakelijke ontzaming van de gemeentelijke kunstcollectie. Mede in verband met de verbouwing van het stadhuis is het nodig de eigen kunstcollectie te herzien. Met het incidentele budget wordt de ontzaming van de collectie uitgevoerd. Daarmee wordt een eerste stap gezet in het actualiseren van de gemeentelijke kunstcollectie.

45. Implementatie harmonisatie buitensport (incidenteel € 65.000 nadeel)

In 2027 voeren we het beheersmodel uit dat binnen het harmonisatietraject voor de buitensport is ontwikkeld. Hiervoor worden contracten aangepast, eigendomssituaties geregeld en waar nodig externe specialisten ingezet. Hiermee zetten we een volgende stap in het bestaande harmonisatietraject en behandelen we verenigingen op een transparante en gelijke manier. Voor de uitvoering is in 2027 een incidenteel budget van € 65.000 nodig.

46. Structurele inzet gedragswetenschapper (structureel € 98.238 nadeel)

In 2027 breiden we de structurele formatie binnen het sociaal domein uit met een gedragswetenschapper voor 32 uur per week (0,89 fte). Hiermee versterken we de ondersteuning van consulenten bij steeds complexere casuïstiek en verbeteren we de kwaliteit van de afwegingen en besluitvorming rondom ondersteuning en indicaties. De gedragswetenschapper draagt daarnaast bij aan kwaliteitsontwikkeling, deskundigheidsbevordering en de verdere ontwikkeling van integraal en mensgericht werken. Daarbij staat niet de afzonderlijke wet of regeling centraal, maar wat een inwoner in zijn of haar situatie nodig heeft. Voor 2027 zijn structurele middelen nodig voor de uitbreiding van de formatie met 0,89 fte.

47. Opleidingsbudget sociaal domein (incidenteel € 50.000 nadeel)

In 2027 investeren we in de ontwikkeling en scholing van professionals binnen het sociaal domein om integraal werken verder te versterken. De inzet is gericht op onderwerpen als positieve gezondheid, vroeg signalering, samenwerking en regievoering bij complexe situaties. Daarmee ondersteunen we de uitvoering van het gedeelde waardenkader en de ambitie om inwoners centraal te stellen. Het doel is te komen tot een meer eenduidige werkwijze en betere samenwerking tussen professionals en

betrokken partners. Voor 2027 is € 50.000 aan incidenteel budget nodig. In 2028 is opnieuw € 50.000 beschikbaar voor de verdere uitvoering van het programma.

48. Cultuurparticipatie (structureel € 3.500 nadeel)

Cultuur maakt Oldenzaal leuker, socialer en herkenbaar. Daarom draaien we de eerdere bezuiniging op de subsidieregeling cultuurparticipatie terug, om culturele evenementen en verenigingen ruimte te blijven bieden. Omdat de regeling wordt overvraagd, verhogen we het beschikbare budget.

49. Werkzaamheden en organiseren verkiezingen (incidenteel € 72.000 nadeel)

In 2027 verhogen we het budget voor de organisatie van verkiezingen. Dit is nodig vanwege hogere uitvoeringskosten en de benodigde capaciteit om de verkiezingen kwalitatief goed en conform de wettelijke vereisten te organiseren, terwijl tegelijkertijd de reguliere dienstverlening aan inwoners zoveel mogelijk op peil blijft. De verkiezingsorganisatie is in 2027 extra kwetsbaar. Twee voormalige projectleiders verkiezingen zijn uitgestroomd, waardoor kennis en ervaring verloren zijn gegaan. De beschikbare capaciteit binnen Burgerzaken biedt onvoldoende ruimte om de voorbereiding en uitvoering van de verkiezingen naast de reguliere dienstverlening volledig op te vangen. Daarnaast kan het stadhuis vanwege de verhuizing niet worden gebruikt als centraal stembureau met de daarbij behorende functies. Hiervoor moeten alternatieve oplossingen worden uitgewerkt en georganiseerd. Voor 2027 is € 72.000 incidenteel aanvullend budget nodig. Hiervan is € 50.000 bestemd voor de inhuur van een externe projectleider verkiezingen en € 22.000 voor verwachte prijsstijgingen en hogere uitvoeringskosten. Deze hogere uitvoeringskosten hangen onder andere samen met de gecombineerde verkiezing. Naar verwachting zijn hierdoor extra stemloketten, meer verkiezingsmaterialen, een grotere personele inzet en hogere vrijwilligersvergoedingen nodig. Daarnaast worden kosten verwacht voor de huur en inrichting van een alternatieve locatie voor het centraal stembureau.

50. Integraal Veiligheidsprogramma Noordoost Twente (neutraal)

Wij geven uitvoering aan de bestuurlijke prioriteiten uit het Integraal Veiligheidsprogramma Noordoost Twente. Daarbij zetten wij in op de aanpak van ondermijning, jeugd en veiligheid, zorg en veiligheid, digitale veiligheid, polarisatie en maatschappelijke onrust. Hiermee werken wij aan een veilige en leefbare gemeente. De structurele kosten zijn € 15.000 per jaar en worden gedekt binnen het bestaande budget.

3.2.3 Autonome ontwikkelingen

Na de vaststelling van de Kaderbrief 2027 zijn enkele nieuwe ontwikkelingen bekend geworden die gevolgen hebben voor de begroting 2027-2030. Het gaat om ontwikkelingen die voortvloeien uit wet- en regelgeving, contractuele afspraken, prijsontwikkelingen of besluitvorming door samenwerkingsverbanden. De gemeente heeft hierop beperkt invloed. De financiële gevolgen van deze autonome ontwikkelingen zijn hieronder opgenomen.

Bedragen x €1.000 (+ = voordeel / - = nadeel)

Nr.	Omschrijving	Programma	I / S	2027	2028	2029	2030
1	Versterking digitale dienstverlening via Dimpact	Programma FAD	Structureel	-25	-25	-25	-25
	Dekking vanuit bestaand budget	Programma FAD	Structureel	25	25	25	25
2	Vervanging aanbestedings- en contractmanagementsysteem	Programma FAD	Incidenteel	-10	0	0	0
		Programma FAD	Structureel	-20	-20	-20	-20
	Dekking vanuit bestaand budget	Programma FAD	Incidenteel	10	0	0	0
		Programma FAD	Structureel	20	20	20	20
3	Sloop gymzaal Tulpstraat	Programma 4	Incidenteel	0	0	-100	0
4	Vergoeding clubgebouw TTV Quick '20 - tulpstraat	Programma 4	Incidenteel	0	-50	0	0
5	Continuïteit en weerbaarheid	Programma 1	Incidenteel	-100	-75	0	0
			Structureel	0	0	PM	PM
6	Extra toezicht en handhaving	Programma 1	Incidenteel	-30	-5	0	0
			Structureel	-78	-100	-100	-100
7	IT vervanging burgerzakensysteem	Programma FAD	Incidenteel	-150	0	0	0
			Structureel	0	-55	-55	-55
8	Onderzoek IHP sport	Programma 4	Incidenteel	-65	0	0	0
9	Versterking wettelijke privacytaken	Programma FAD	Structureel	-64	-64	-64	-64
10	AZWA (werkbudget ontmoeting)	Programma 5	Structureel	0	PM	PM	PM
11	Buurtbeweegcoaches (Brede regeling combifunctionarissen)	Programma 4	Structureel	PM	PM	PM	PM
	Dekking via Rijk	Programma 4	Structureel	PM	PM	PM	PM
12	Opstellen plan inclusief Participatietraject opvanglocatie asiel	Programma 5	Incidenteel	-150			
	Dekking uit bestemmingsreserve	Programma 5	Incidenteel	150			
13	Herijken uitvoeringsagenda van de LEA	Programma 5	Incidenteel	-50	0	0	0
	Saldo			-537	-349	-319	-219

Incidenteel	-395	-130	-100	-
Structureel	-142	-219	-219	-219
	-537	-349	-319	-219

1. Versterking digitale dienstverlening via Dimpact (neutraal)

Vanaf 2027 verhogen we de gemeentelijke bijdrage aan Dimpact, het samenwerkingsverband waarmee we digitale dienstverlening ontwikkelen en beheren. Dit is nodig omdat de door de Algemene Ledenvergadering vastgestelde bijdrage voor 2027 hoger is dan het bedrag dat nu in de begroting is opgenomen. Hiermee kunnen we blijven deelnemen aan gezamenlijke digitale voorzieningen en inspelen op toenemende eisen rond digitalisering, informatiebeveiliging en dienstverlening. Zonder deze bijraming ontstaat binnen het budget een tekort en komen deelname aan Dimpact en het gebruik van de gezamenlijke voorzieningen onder druk te staan.

De structurele verhoging bedraagt € 25.139 per jaar en wordt gedekt binnen het bestaande budget voor ICT en applicaties.

2. Vervanging aanbestedings- en contractmanagementsysteem (neutraal)

In 2027 vervangen we het huidige aanbestedings- en contractmanagementsysteem, omdat het contract met de huidige leverancier afloopt en niet meer kan worden verlengd. Met een nieuw systeem verbeteren we het beheer van contracten, verplichtingen en aanbestedingen en sluiten we beter aan bij de huidige eisen op het gebied van rechtmatigheid, beheersing en verantwoording. Dit zorgt voor meer inzicht, betere ondersteuning van contractbeheer en opvolging van aanbevelingen van de accountant. In 2027 zijn incidentele implementatiekosten en structureel hogere jaarlijkse kosten nodig. De structurele kosten lopen door in de jaren daarna. Dekking kan plaatsvinden binnen het bestaande budget voor ICT en applicaties. Zonder vervanging ontstaat het risico dat de gemeente niet meer beschikt over een goed werkend systeem voor aanbestedingen en contractbeheer.

De structurele en incidentele kosten zijn in totaal € 30.000 voor 2027 en vanaf 2028 €20.000 per jaar en worden gedekt binnen het bestaande budget.

3. Sloop gymzaal Tulpstraat

Na afronding van het Accommodatieplan Binnensport slopen we de gymzaal aan de Tulpstraat, inclusief het clubgebouw van TTV Quick '20. De gymzaal is na de realisatie van Sporthal De Kolk niet meer nodig. Met de sloop geven we uitvoering aan bestaand beleid en ontstaat ruimte voor een nieuwe invulling van deze locatie in de binnenstad. Voor de werkzaamheden is een incidenteel budget van € 100.000 nodig in 2029. Zonder dit budget kan de sloop niet plaatsvinden, blijft het gebouw in stand en zijn aanvullende kosten voor onderhoud, veiligheid en duurzaamheid nodig.

4. Vergoeding clubgebouw TTV Quick '20

In 2028 betalen we een vergoeding voor het clubgebouw van TTV Quick '20 aan de Tulpstraat. Het recht van opstal loopt af en wordt niet verlengd omdat de naastgelegen gymzaal volgens het Accommodatieplan Binnensport wordt gesloopt. Hiermee voldoen we aan de contractuele en wettelijke verplichtingen die horen bij het beëindigen van het opstalrecht. Voor de vergoeding is een incidenteel budget van € 50.000 geraamd in 2028, afhankelijk van een taxatie. Zonder deze middelen kan de gemeente niet voldoen aan haar wettelijke en contractuele verplichtingen. Deze vergoeding is niet opgenomen in de vorige begroting en betreft een wettelijke verplichting bij het eindigen van het recht van opstal.

5. Continuïteit en weerbaarheid (incidenteel € 100.000 nadeel,)

Vanaf 2027 versterken we de continuïteit van de gemeentelijke dienstverlening en de weerbaarheid van de samenleving. Dit is nodig door toenemende risico's zoals digitale dreigingen, klimaatverandering en verstoringen van vitale voorzieningen.

In 2027 en 2028 is respectievelijk € 100.000 en € 75.000 incidenteel beschikbaar voor de lokale uitvoering van regionale adviezen en maatregelen op het gebied van bedrijfscontinuïteit en maatschappelijke weerbaarheid. In de periode tot 2029 wordt duidelijk wat er structureel nodig zal zijn. Die inschatting kan op dit moment niet reëel worden gedaan, daarom vanaf 2029 op PM.

6. Extra toezicht en handhaving (incidenteel € 30.000 nadeel, structureel € 78.000 nadeel)

In 2027 investeren we in de verdere ontwikkeling van de BOA-organisatie. We versterken opleidingen, uitrusting, ICT-voorzieningen en samenwerking met ketenpartners, zodat BOA's beter voorbereid zijn op hun groeiende taken en verantwoordelijkheden die voortkomen uit het nieuwe BOA-bestel; het BOA-bestel is het landelijke stelsel van wetgeving, bevoegdheden, organisatie, samenwerking en kwaliteitsafspraken dat bepaalt hoe BOA's hun taken uitvoeren en samenwerken met onder meer politie en het Openbaar Ministerie. Hiermee dragen we bij aan een veilige, leefbare en schone openbare ruimte. Voor 2027 is € 108.000 nodig, bestaande uit incidentele investeringen en structurele kosten voor opleiding en ontwikkeling. De structurele lasten nemen in de jaren daarna verder toe. Zonder deze investering komt de kwaliteit van toezicht en handhaving onder druk te staan en sluit de organisatie onvoldoende aan bij de landelijke ontwikkeling van het BOA-bestel.

7. Vervanging burgerzakensysteem (incidenteel €150.000 nadeel)

In 2027 starten we met de vervanging van het huidige burgerzakensysteem door een toekomstbestendige oplossing via Dimpact. Het huidige contract loopt af en het systeem sluit steeds minder goed aan bij de ambities voor onze dienstverlening. Het nieuwe systeem ondersteunt

processen beter en maakt dienstverlening sneller, toegankelijker en gebruiksvriendelijker. Voor de implementatie en de overgang naar het nieuwe systeem is in 2027 een incidenteel budget van € 150.000. Vanaf 2028 is daarnaast een structurele budgetuitbreiding van € 55.000 per jaar nodig bovenop het bestaande budget. Zonder vervanging blijven de kosten stijgen en verbetert de dienstverlening onvoldoende mee met de ontwikkelingen.

8. Integraal huisvestingsplan sport (incidenteel € 65.000 nadeel)

In 2027 onderzoeken we de mogelijkheden voor een integraal huisvestingsplan voor sport. Hiermee brengen we bestaande plannen voor sportaccommodaties samen in één overkoepelend kader. Dit verbetert de samenhang tussen beleid en bereidt de gemeente voor op mogelijke landelijke eisen om in aanmerking te blijven komen voor SPUK-sportmiddelen. Voor externe begeleiding is in 2027 een incidenteel budget van € 65.000 nodig. Zonder dit onderzoek blijven bestaande plannen naast elkaar bestaan en bestaat het risico dat toekomstige subsidiemogelijkheden verloren gaan.

9. Versterking wettelijke privacytaken (structureel € 64.000 nadeel)

De groei van digitale dienstverlening, aanvullende wettelijke verplichtingen en een toename van gegevensverwerkingen leiden tot meer werkzaamheden op het gebied van DPIA's, advisering, bewustwording, datalekken en privacyvraagstukken.

In 2027 breiden we daarom de capaciteit voor privacy en gegevensbescherming uit met 0,5 fte Privacy Officer. Dit is ook nodig vanwege de wettelijke eisen uit de AVG en de Wet politiegegevens en de toenemende aandacht voor gegevensbescherming en functiescheiding. Hiermee ontstaat de benodigde knip tussen de uitvoering van privacy werkzaamheden en het onafhankelijke toezicht door de Functionaris Gegevensbescherming. De uitbreiding zorgt een zorgvuldige omgang met persoonsgegevens. Voor de uitbreiding met 0,5 fte is € 64.165 structureel budget per jaar nodig.

10. AZWA (werkbudget ontmoeting)

We stellen het AZWA-werkplan op en voeren dit uit. Daarmee versterken we de sociale basis in de wijk, stimuleren we ontmoeting tussen inwoners en zorgen we dat signalen en ondersteuningsvragen eerder worden opgepakt.

De rijksoverheid heeft aangegeven dat de AZWA middelen onvoldoende zijn om de volledige beoogde effecten te bereiken. Zij adviseert een aanvullend budget uit de algemene middelen beschikbaar te stellen. Daarvoor is dit bedrag aangevraagd. Deze middelen zijn vooral bedoeld voor het bevorderen van ontmoeting, passend bij de ambities van de CUP. Mochten deze middelen vervallen zal het plan voor het stimuleren van ontmoeting versoberd moeten worden. In de huidige context achten wij dit niet wenselijk.

11. Buurtbeweegcoaches (Brede regeling combifunctionarissen)

Verenigingen vormen het hart van Oldenzaal en dragen bij aan ontmoeting, preventie, gezondheid en sociale samenhang. Om dit te ondersteunen, continueren we de inzet van onze buurtbeweegcoaches en verbindende cultuurfuncties als schakel tussen inwoners, gezondheid, welzijn en verenigingen. Dit betreft geen nieuw beleid; de huidige inzet vindt al plaats op basis van een bestaande rijksregeling. Deze regeling wordt met ingang van 2027 herzien. De wijze waarop de nieuwe regeling wordt vormgegeven en welke bedragen daarbij beschikbaar komen, is op Prinsjesdag bekendgemaakt. Navraag leert dat het exacte bedrag dat Oldenzaal krijgt pas ergens in Q4 bekend gemaakt wordt. Een eerste inschatting op basis van de Septembercirculaire is dat we tussen k€ 155 en k€ 170 verwachten vanaf 2027. We ontvangen nu k€ 161. Daarom schatten we nu in per saldo € 0. We willen de huidige inzet minimaal continueren, indien het rijk hiervoor onvoldoende middelen beschikbaar stelt, zullen er extra middelen nodig zijn. Indien de vernieuwde rijksregeling, eventueel in samenhang met provinciale regelingen, hiervoor mogelijkheden biedt, onderzoeken we of de bestaande capaciteit kan worden uitgebreid om extra in te zetten op het stimuleren van deelname aan sport, cultuur en bewegen.

12. Opstellen plan inclusief Participatietraject opvanglocatie asiel (neutraal)

Uitwerken van scenario's voor asielopvang en organiseren van participatie met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Hiermee wordt gewerkt aan een zorgvuldige en transparante aanpak.

13. Herijken uitvoeringsagenda van de LEA (incidenteel € 50.000 nadeel)

We actualiseren de Lokale Educatieve Agenda (LEA) en maken nieuwe afspraken tussen onderwijs, kinderopvang en maatschappelijke partners. De LEA is een strategisch samenwerkingsinstrument waarmee we de samenwerking rondom kinderen en jongeren versterken en afspraken maken over hun ondersteuning en ontwikkeling.

Het actualiseren van de LEA betreft geen nieuw beleid, maar wordt aangemerkt als een autonome ontwikkeling. Voor de actualisatie was al een plan opgesteld en met de uitvoering was gestart. Door langdurige uitval van de betreffende medewerker is vertraging ontstaan. Om de actualisatie alsnog af te ronden en de benodigde afspraken met de betrokken partners te maken, zijn gedurende één jaar aanvullende middelen nodig. Daarom wordt hiervoor incidenteel budget gevraagd.

De benodigde middelen kunnen niet worden gedekt uit de OAB-middelen. Dit zijn SPUK-middelen die specifiek moeten worden ingezet voor het bestrijden van onderwijsachterstanden. De LEA heeft een bredere, strategische functie en mag daarom niet uit deze middelen worden gefinancierd. Ook is er geen relatie met de middelen en opdracht vanuit het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA). Deze middelen zijn gericht op de beweging van zorg achteraf naar ondersteuning en preventie vooraf en zijn bedoeld om samen met zorg- en welzijnspartners de druk op de zorg te verminderen en inwoners langer gezond, zelfredzaam en maatschappelijk actief te houden.

3.2.4 Uitkomst programmabegroting 2027

Sinds de vaststelling van de Kaderbrief 2027 hebben we verschillende ontwikkelingen verwerkt in deze programmabegroting. Het gaat om bijstellingen in de begroting, nieuw beleid en autonome ontwikkelingen. Onderstaande tabel laat zien wat deze wijzigingen betekenen voor het begrotingssaldo in de jaren 2027 tot en met 2030.

Bedragen x €1.000 (+ = voordeel / - = nadeel)

Nr.	Omschrijving	I / S	2027	2028	2029	2030
	Begrotingssaldo 2027-2030 bij Kaderbrief 2027		-80	-798	-323	-324
1.	Bijstellingen begroting					
	- Bijstelling salarissen	Structureel	0	0	0	0
	- Kapitaallasten	Structureel	564	1.088	1.103	466
	- Bijstellingen grondbedrijf	Structureel	0	0	0	0
	- Overige bijstellingen	Structureel	-113	-53	-53	-77
2.	Nieuw beleid 2027	Incidenteel	-4.642	-2.212	-1.824	-209
	Nieuw beleid 2027	Structureel	-571	-580	-590	-600
3.	Autonome ontwikkelingen	Incidenteel	-395	-130	-100	0
	Autonome ontwikkelingen	Structureel	-142	-219	-219	-219
	Begrotingssaldo programmabegroting 2027-2030		-5.379	-2.904	-2.005	-963
		<i>Incidenteel</i>	-5.037	-2.342	-1.924	-209
		<i>Structureel</i>	-342	-561	-82	-754
	Dekking ten laste van algemene reserve	Incidenteel	5.037	2.342	1.924	209
	Dekking ten laste van algemene reserve	Structureel	342	0	0	0
	Begrotingssaldo programmabegroting 2027-2030		0	-561	-82	-754

Toelichting tabel

De ontwikkeling van het begrotingssaldo bestaat uit drie onderdelen:

1. Bijstellingen begroting

De bijstellingen in de begroting hebben betrekking op wijzigingen in bestaande budgetten en ramingen. Het gaat hierbij niet om nieuw beleid, maar om het actualiseren van de begroting op basis van de meest recente inzichten.

De belangrijkste bijstelling betreft de indexatie van de salariskosten. Deze hogere lasten worden volledig gedekt uit de hiervoor opgenomen stelpost en hebben daardoor geen effect op het begrotingssaldo.

Binnen het grondbedrijf werken we met een budgettair neutrale begroting. Met deze bijstelling herstellen we het budgettair neutrale uitgangspunt voor 2027. Het financiële effect vangen we op via de algemene reserve grondbedrijf. Daarnaast zijn diverse begrotingsposten geactualiseerd op basis van nieuwe financiële inzichten en een nadere verfijning van bestaande ramingen. Het gaat onder meer om de ontwikkeling van kapitaallasten, actualisaties binnen het grondbedrijf en overige technische en administratieve aanpassingen. Hiermee sluiten de budgetten beter aan op de verwachte kosten en opbrengsten in de komende jaren.

2. Nieuw beleid 2027

Dit betreft de financiële gevolgen van de nieuwe beleidsmaatregelen die het college voorstelt. Een toelichting op deze maatregelen is opgenomen in paragraaf 3.2.3 Nieuw beleid 2027.

3. Autonome ontwikkelingen

Dit betreft ontwikkelingen waarop de gemeente weinig of geen invloed heeft, zoals wijzigingen in wet- en regelgeving, indexeringen, prijsontwikkelingen en bijdragen aan samenwerkingsverbanden. Een toelichting op deze ontwikkelingen is opgenomen in paragraaf 3.2.4 Autonome ontwikkelingen.

Algemene reserve

De algemene reserve is de afgelopen jaren flink gegroeid. Daardoor hebben wij meer financiële ruimte dan nodig is om de risico's van de gemeente op te vangen. Het verschil tussen de algemene reserve en de weerstandscapaciteit die hoort bij een weerstandsratio van 1,0 noemen wij het surplus.

Dit surplus kunnen wij inzetten voor investeringen, eenmalige uitgaven en andere maatschappelijke opgaven. Daarnaast mogen wij sinds 1 januari 2024 onder voorwaarden maximaal 10% van het surplus inzetten voor structurele lasten. In deze begroting maken wij gebruik van deze mogelijkheid. Het verloop van de algemene reserve, de omvang van het surplus en de ruimte voor structurele lasten zijn weergegeven in onderstaande tabel.

Verloop algemene reserve Excel-tabel

Verloop algemene reserve	2027	2028	2029	2030
Algemene reserve	30.167	24.788	22.446	20.522
Algemene Reserve Grondbedrijf	5.712	5.555	5.555	5.555
Subtotaal	35.879	30.343	28.001	26.077
<i>Dekking begroting structureel</i>	499	0	0	0
<i>Dekking begroting incidenteel</i>	5.037	2.342	1.924	209
Restant algemene reserve	30.343	28.001	26.077	25.868
<i>Benodigde weerstandscapaciteit (1,0)</i>	7.000	7.000	7.000	7.000
<i>Surplus algemene reserve</i>	23.167	17.788	15.446	13.522
10% inzetbaar voor structurele middelen	2.317	1.779	1.545	1.352

3.2.5 Risico's

We houden rekening met financiële onzekerheden voor de komende jaren. De afgelopen jaren ontvingen gemeenten extra middelen van het Rijk. Deze middelen waren voor een belangrijk deel tijdelijk. Tegelijkertijd blijft het onzeker of gemeenten in de toekomst voldoende middelen ontvangen om alle taken uit te voeren. Vooral ontwikkelingen in het gemeentefonds en het sociaal domein kunnen invloed hebben op onze financiële positie.

Om hierop voorbereid te zijn, hebben we de afgelopen jaren maatregelen genomen om onze ambities en middelen beter in balans te brengen. Deze maatregelen hebben we verwerkt in deze programmabegroting en de meerjarenraming. We blijven de financiële ontwikkelingen volgen en sturen bij als dat nodig is.

Ook de krapte op de arbeidsmarkt blijft een risico. We merken dit binnen onze eigen organisatie, maar ook bij samenwerkingspartners en opdrachtnemers. Hierdoor kunnen projecten vertraging oplopen of meer kosten dan vooraf was voorzien.

3.3 Dekking programmaplan

-

3.3.1 Saldo en lasten per programma

In dit overzicht zijn de saldo's per programma (exclusief reserve mutaties) samengevat.

Overzicht van baten en lasten per programma

(bedragen x €1.000)

	2027			2028			2029			2030		
Programma	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
1. Dienstverlening en veiligheid	8.402	1.167	-7.235	8.205	1.095	-7.109	7.690	633	-7.057	7.691	633	-7.058
2. Bereikbaarheid en openbare ruimte	18.107	12.279	-5.828	18.145	12.441	-5.705	17.960	12.392	-5.567	17.439	12.404	-5.035
3. Stedelijke en economische ontwikkeling	6.695	2.029	-4.666	6.676	2.049	-4.627	6.556	2.069	-4.488	5.664	2.033	-3.631
4. Cultuur, sport en ontspanning	7.952	1.490	-6.462	7.511	1.528	-5.983	7.512	1.549	-5.962	7.326	1.551	-5.775
5. Maatschappelijke ondersteuning	72.202	14.552	-57.650	70.256	15.066	-55.190	67.830	14.862	-52.968	67.849	14.875	-52.973
6. Financiële algemene dekkingsmiddelen	26.152	98.878	72.726	23.764	97.731	73.967	22.900	96.565	73.665	23.679	96.840	73.161
Subtotaal programma's	139.511	130.396	-9.115	134.557	129.910	-4.647	130.448	128.071	-2.378	129.648	128.337	-1.311
Mutatie reserves												
1. Dienstverlening en veiligheid	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Bereikbaarheid en openbare ruimte	17	263	246	16	216	200	16	188	172	16	163	147
3. Stedelijke en economische ontwikkeling	36	276	240	36	274	238	36	275	238	36	274	238
4. Cultuur, sport en ontspanning	0	147	147	0	10	10	0	10	10	0	10	10
5. Maatschappelijke ondersteuning	49	2.727	2.678	49	1.377	1.328	49	166	117	49	166	117
6. Financiële algemene dekkingsmiddelen	167	5.970	5.803	167	2.479	2.312	167	1.928	1.761	-42	9	51
Subtotaal mutatie reserves	269	9.383	9.114	269	4.355	4.086	269	2.567	2.298	60	623	563
Saldo inclusief reserves	139.779	139.779	0	134.826	134.265	-561	130.717	130.638	-82	129.708	128.960	-754

3.3.2 Algemene dekkingsmiddelen

Met algemene dekkingsmiddelen betalen we een groot deel van de gemeentelijke uitgaven. De belangrijkste algemene dekkingsmiddelen zijn het gemeentefonds en de opbrengst van de onroerendezaakbelasting (OZB).

Inkomsten die direct gekoppeld zijn aan een taak, zoals de afvalstoffenheffing en rioolheffing, rekenen we niet tot de algemene dekkingsmiddelen. Deze inkomsten gebruiken we voor de kosten van die specifieke taken en verwerken we binnen de betreffende programma's. Naast de algemene dekkingsmiddelen zijn er ook inkomsten en uitgaven die nog niet aan een programma zijn toegerekend. Deze nemen we tijdelijk op onder de algemene dekkingsmiddelen totdat een verdere uitwerking heeft plaatsgevonden.

Gemeentefonds

Via het gemeentefonds ontvangen we een bijdrage van het Rijk. De hoogte van deze bijdrage hangt onder andere af van landelijke afspraken en de kenmerken van de gemeente.

Lokale middelen met vrije besteding

Dit zijn inkomsten uit lokale belastingen waarvoor geen directe relatie bestaat tussen de opbrengsten en de uitgaven. De opbrengsten kunnen we vrij inzetten voor gemeentelijke taken.

Dividenden

Wij ontvangen dividend uit deelnemingen, zoals de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG).

Saldo van de financieringsfunctie

Dit is het verschil tussen de rente die we betalen over leningen en de rente die we ontvangen over onze financiële middelen.

Overige algemene dekkingsmiddelen

Dit betreft overige baten die niet onder een van de andere categorieën vallen.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de begrote algemene dekkingsmiddelen voor de jaren 2027 tot en met 2030.

Bedragen x €1

Overzicht algemene dekkingsmiddelen	2027	2028	2029	2030
Lokale middelen niet gebonden besteding	10.850.104	12.515.263	12.467.199	12.479.215
Gemeentefonds	85.042.327	81.976.623	80.661.271	80.687.477
Dividenden	250.644	250.644	250.644	250.644
Saldo van de financieringsfunctie	-589.620	-890.508	-879.304	-819.187
Overige algemene dekkingsmiddelen	1.948.354	2.206.365	2.242.603	2.244.798
Totaal	97.501.809	96.058.387	94.742.413	94.842.947

3.3.3 Vennootschapsbelasting

-

Bedragen x €1.000

Omschrijving	2027	2028	2029	2029
Vennootschapsbelasting	28	28	28	28

3.3.4 Overhead

-

Bedragen x €1.000

Omschrijving	2027	2028	2029	2030
Overhead	22.943	22.216	22.575	22.462

4. Programma's

4.1 Programma 1 Dienstverlening, veiligheid en vernieuwend bestuur

Wat houdt het programma in?

Wij zijn een gemeente die open, duidelijk, dichtbij en veilig is. Inwoners weten wat er speelt, begrijpen hoe besluiten worden genomen en kunnen tijdig meedenken over plannen die hen raken. We luisteren naar ideeën en ervaringen uit de samenleving en laten zien wat we daarmee doen.

Onze dienstverlening is persoonlijk, toegankelijk en begrijpelijk, met heldere communicatie en goede ondersteuning. Samen met inwoners, ondernemers en partners werken we aan veilige, leefbare wijken en een weerbare samenleving, zodat de gemeente zichtbaar, benaderbaar en betrokken blijft.

4.1.1 Doelen en prestaties programma 1

Ambitie: Een betrouwbare en toegankelijke gemeente met een gezicht

De (digitale) toegankelijkheid van onze dienstverlening

We bieden toegankelijke en betaalbare (digitale) dienstverlening die aansluit bij de wensen en mogelijkheden van onze inwoners. Daarbij zorgen we ervoor dat inwoners onze dienstverlening zowel digitaal als met passende ondersteuning kunnen gebruiken. Dit blijft belangrijk omdat digitalisering steeds verder toeneemt, terwijl niet iedereen in dezelfde mate digitaal vaardig is of digitale voorzieningen zelfstandig kan gebruiken.

Digitale Overheid

In 2027 zetten we de ondersteuning van inwoners bij digitale dienstverlening voort en ontwikkelen we deze verder. Dit doen we onder meer via het Informatiepunt Digitale Overheid bij de Bibliotheek Oldenzaal. Hier kunnen inwoners terecht voor laagdrempelige hulp bij vragen over digitale overheidsdiensten.

Daarnaast verbeteren we de digitale toegankelijkheid van onze websites en apps. In 2027 gaan we concreet aan de slag met de bevindingen uit de toegankelijkheidsaudit van www.oldenzaal.nl. Op basis daarvan voeren we verbeteringen door om de website beter te laten voldoen aan de geldende toegankelijkheidseisen en de gebruiksvriendelijkheid voor alle inwoners te vergroten. Zo zorgen we ervoor dat de verdere digitalisering van onze dienstverlening niet leidt tot nieuwe drempels voor inwoners.

Toekomstbestendig Informatiemanagement en ICT

In 2027 werken we verder uit hoe Oldenzaal de bestaande IT-samenwerking met de gemeente Hengelo kan uitbreiden met taken op het gebied van informatiemanagement. Dit is nodig om wettelijke taken goed uit te voeren, de dienstverlening aan inwoners op niveau te houden en mee te blijven bewegen met technologische ontwikkelingen. De uitwerking maakt inzichtelijk wat de gevolgen zijn voor de dienstverlening, de kosten, de organisatie, de medewerkers en de juridische afspraken. Op basis van deze informatie kunnen het college en de raad op een later moment een definitief besluit nemen.

Efficiënte afhandeling van digitale aanvragen

Wij zorgen ervoor dat inwoners en ondernemers hun aanvragen en meldingen zo eenvoudig, betrouwbaar en efficiënt mogelijk digitaal kunnen indienen en volgen. Daarbij werken we aan een verdere verbetering van de digitale dienstverlening en de informatievoorziening over de voortgang van aanvragen.

De doorontwikkeling van het zaakafhandelsysteem

In 2027 zetten we een volgende stap in de overgang naar het nieuwe dienstverleningsplatform PodiumD. We migreren de eerste processen en bijbehorende data van het oude zaakstelsel naar PodiumD. Daarmee worden MijnOldenzaal en het Klant Contact Centrum gevoed met actuele klant- en zaakgegevens.

Ook zetten we de bestaande koppelingen met vakapplicaties voor vergunningverlening, burgerzaken en het sociaal domein over. Hiermee leggen we de basis voor een meer samenhangende en toekomstbestendige digitale dienstverlening en krijgen inwoners en medewerkers beter inzicht in de actuele status van aanvragen en zaken.

Ophalen van ervaringen van onze inwoners en ondernemers

We blijven het klantfeedbackstelsel gebruiken om ervaringen van inwoners en ondernemers met onze dienstverlening op te halen. Deze feedback helpt ons om beter inzicht te krijgen in wat goed gaat en waar knelpunten worden ervaren. In 2027 verbinden we waar nodig concrete verbeteracties aan de uitkomsten, zodat we onze dienstverlening gericht en doorlopend kunnen verbeteren.

Intern bereikbaarheidsonderzoek

We willen dat inwoners en partners ons goed kunnen bereiken. Daarom blijven wij periodiek monitoren hoe goed we bereikbaar zijn via telefoon en e-mail en wat onze responstijden zijn. De uitkomsten gebruiken we om knelpunten zichtbaar te maken en gerichte verbeteringen door te voeren in onze bereikbaarheid en reactiesnelheid.

Onze communicatie is begrijpelijk

We communiceren in begrijpelijke taal die past bij de ontvanger.

We schrijven in B1-taal

We schrijven onze brieven aan inwoners in eenvoudige taal (B1-niveau). Deze manier van schrijven trekken we door naar andere documenten, zoals voorstellen aan het managementteam (MT), het college en de gemeenteraad. Ook daar gebruiken we duidelijke en begrijpelijke taal (B2-niveau). Zo maken we onze stukken beter leesbaar en toegankelijk voor iedereen.

Direct duidelijk schrijven

We trainen onze (nieuwe) medewerkers in duidelijke en begrijpelijk schrijven. Direct duidelijk schrijven betekent dat we informatie zo opschrijven dat de lezer de boodschap in één keer begrijpt. We kijken naar mogelijkheden om dit technisch te ondersteunen met moderne digitale middelen.

Vernieuwbouw stadhuis

We verbouwen het stadhuis en gaan het weer toekomstbestendig maken. Tijdens de verbouwing blijft onze dienstverlening doorgaan.

Een toekomstbestendig stadhuis voor inwoners, bestuur en organisatie

Het stadhuis ondersteunt een toegankelijke dienstverlening, een moderne werkomgeving die aansluit bij het integraal werken en een goed lokaal bestuur.

Het stadhuis stamt uit 1965 en is in een slechte staat. Daarom gaan we het stadhuis verbouwen. We gaan het weer toekomstbestendig maken: duurzaam, toegankelijk en efficiënt ingericht voor een betere dienstverlening aan onze inwoners. Tijdens de verbouwing blijft onze dienstverlening doorgaan. Het sociaal plein in de Hooge Lucht blijft de eerste plek waar inwoners zich kunnen melden voor vragen over zorg, ondersteuning, werk of inkomen. Voor gemeentelijke diensten en vragen kunnen inwoners terecht in het Vos House. Ook medewerkers en het college van burgemeester en wethouders werken tijdens de verbouwing van het stadhuis vanuit deze locatie. De gemeenteraad vergadert tijdens de verbouwing in de Hofkerk.

Ambitie: Een veilige leefomgeving

Een veilige en leefbare omgeving is een belangrijke voorwaarde om prettig te kunnen wonen, werken en ondernemen. Het voorkomen en aanpakken van overlast, criminaliteit en onveilige situaties vraagt om blijvende inzet. Daarom werken we samen met inwoners, ondernemers en veiligheidspartners aan een veilig en weerbaar Oldenzaal. In 2027 start de uitvoering van het gezamenlijke Integraal Veiligheidsprogramma Noordoost Twente 2027–2030. Dit programma geeft richting aan bestaande werkzaamheden en aan de verdere ontwikkeling van onze aanpak. Digitale veiligheid en maatschappelijke onrust krijgen hierin nadrukkelijk aandacht. De samenwerking binnen Noordoost Twente helpt om kennis en inzet te bundelen, met ruimte voor lokale aandachtspunten en maatwerk.

Daarnaast zetten we de voorbereiding op incidenten, crises en langdurige verstoringen voort. Daarbij richten we ons op een goed voorbereide crisisorganisatie, de continuïteit van noodzakelijke dienstverlening en de voorbereiding van inwoners en organisaties.

Wat zijn onze doelen?

Een weerbare overheid en samenleving

De weerbaarheid van inwoners, ondernemers en onze eigen organisatie blijft belangrijk om criminaliteit en veiligheidsrisico's te voorkomen en aan te pakken. Signalen herkennen, melden en opvolgen vraagt om blijvende aandacht. Bestuurders en medewerkers moeten hun werk veilig en onafhankelijk kunnen doen. In 2027 bouwen we voort op de bestaande inzet tegen ondermijning en agressie. Daarbij versterken we het handelingsperspectief: mensen weten welke risico's zij kunnen herkennen, wat zij kunnen doen en waar zij ondersteuning krijgen. Daarnaast werken we aan de aanpak van digitale veiligheidsrisico's.

Wat gaan we ervoor doen?

De bestuurlijke aanpak van ondermijning versterken

We blijven ondermijnende criminaliteit actief aanpakken. Signalen van collega's, inwoners, ondernemers en partners helpen ons om te bepalen waar actie nodig is. Hiervoor zetten we onder andere integrale controles, toezicht, handhaving en de Wet Bibob in. In 2027 verbinden we onze aanpak met de gezamenlijke uitvoeringsagenda voor Noordoost Twente. Tegelijkertijd blijven we aandacht vragen voor het herkennen en melden van verdachte situaties. Bedrijven, bedrijventerreinen, transport en mensenhandel krijgen daarbij extra aandacht.

De aanpak van digitale veiligheid ontwikkelen en toepassen

In 2027 werken we met de gemeenten in Noordoost Twente en externe partners aan een gezamenlijke aanpak van digitale veiligheid. Daarbij brengen we risico's in kaart en bepalen we welke rol gemeenten hebben bij het voorkomen en aanpakken daarvan. Kennis en ervaringen van professionals helpen om passende maatregelen te kiezen. De gezamenlijke aanpak krijgt een plek in de uitvoeringsagenda.

Uitvoering geven aan Veilige Publieke Dienstverlening en bestuurlijke weerbaarheid

De bestaande inzet op een veilige werkomgeving zetten we voort. In 2027 ligt de nadruk op bewustwording, duidelijke afspraken over gedrag en rollen en ondersteuning bij incidenten. Wij als bestuurders en de medewerkers leren risico's herkennen en weten hoe zij kunnen handelen bij agressie, intimidatie, bedreiging en ongewenste beïnvloeding. Incidenten worden gemeld en zorgvuldig opgevolgd, met aandacht voor nazorg.

Wat zijn onze doelen?

Veiligheidsrisico's vroegtijdig herkennen

Vroegtijdige signalering blijft nodig om problemen te voorkomen en tijdig passende maatregelen te nemen. Meldingen, cijfers en informatie van inwoners, collega's en partners helpen om te bepalen waar inzet nodig is. In 2027 versterken we het samenbrengen en beoordelen van deze informatie. Daarnaast verduidelijken we de afspraken over de opvolging van signalen. Daarmee richten we de aanpak gericht op een persoon, groep, gebied of veiligheidsthema.

Wat gaan we ervoor doen?

Uitvoering geven aan het Integraal Veiligheidsprogramma Noordoost Twente 2027-2030

In 2027 start de uitvoering van het gezamenlijke veiligheidsprogramma van Oldenzaal, Dinkelland, Losser en Tubbergen. De aanpak richt zich op ondermijning, jeugd en veiligheid, weerbare overheid en maatschappij, zorg en veiligheid, polarisatie en maatschappelijke onrust en digitale veiligheid. De gezamenlijke uitvoeringsagenda beschrijft welke maatregelen in 2027 worden uitgevoerd en welke lokale accenten voor Oldenzaal gelden. Daarmee vertalen we de ambities voor 2030 naar de inzet voor het eerste uitvoeringsjaar.

De informatiepositie voor veiligheid versterken

We ontwikkelen een werkwijze om signalen, meldingen, cijfers en andere informatie van de gemeente en onze partners samen te brengen en te beoordelen. Daarmee bouwen we voort op de bestaande signalering. Het doel is beter inzicht te krijgen in veiligheidsproblemen en duidelijker te bepalen welke informatie om actie vraagt.

Jeugdcriminaliteit en jeugdoverlast vroegtijdig signaleren en aanpakken

De inzet op vroegsignalering van jeugdcriminaliteit en jeugdoverlast zetten we voort. Samen met onze partners verbinden we signalering aan preventie en een gerichte aanpak. Daarbij besteden we aandacht aan weerbaarheid, online veiligheid en middelengebruik. In 2027 bouwen we verder aan de vaste werkwijze voor de aanpak van jeugdcriminaliteit en problematische jeugdgroepen. Waar nodig richten we de inzet op individuele jongeren of een groep. Daarmee willen we voorkomen dat problemen toenemen en jongeren verder betrokken raken bij criminaliteit.

Afspraken over de aanpak van veiligheidsrisico's op het snijvlak van zorg en veiligheid vastleggen

De bestaande samenwerking tussen zorg en veiligheid werken we in 2027 verder uit. Bij complexe zorgsituaties kunnen zorg- en veiligheidsvraagstukken samenkomen. Daarom maken we met het sociaal domein en externe partners duidelijke afspraken over regie, verantwoordelijkheden, op- en afschaling en het zorgvuldig delen van informatie.

Een werkwijze voor vroegsignalering en aanpak van maatschappelijke onrust ontwikkelen

Wij ontwikkelen binnen Noordoost Twente een gezamenlijke werkwijze om maatschappelijke spanningen te herkennen en signalen te delen en te beoordelen. Voor de aanpak van dreigende maatschappelijke onrust starten we een kernteam. Dit team signaleert welke acties nodig zijn wanneer spanningen toenemen en de openbare orde of veiligheid onder druk komt te staan. Waar nodig zetten we bestuurlijke maatregelen in.

Wat zijn onze doelen?

Voorbereid zijn op incidenten, crisis en maatschappelijke ontwrichting

De voorbereiding op incidenten en crises blijft een vaste opgave. Een goed voorbereide crisisorganisatie helpt ons om effectief te handelen en de gevolgen voor inwoners te beperken. Ook langdurige uitval van vitale voorzieningen vraagt om voorbereiding van de gemeente, inwoners en organisaties. In 2027 bouwen we voort op de regionale samenwerking en de voorbereiding op een weerbare samenleving. De nadruk ligt op het uitvoeren van maatregelen, het voorbereiden van noodzakelijke dienstverlening op verstoringen en het bieden van duidelijke informatie aan inwoners.

Wat gaan we ervoor doen?

De voorbereiding op incidenten en crises verder professionaliseren

De samenwerking met Veiligheidsregio Twente en de andere Twentse gemeenten zetten we voort. In 2027 vertalen we regionale plannen, afspraken en maatregelen naar de gemeentelijke organisatie en uitvoering. Daarmee versterken we de voorbereiding op maatschappelijke, digitale en fysieke dreigingen.

Kritieke gemeentelijke dienstverlening voorbereiden op langdurige verstoringen

De bedrijfscontinuïteit krijgt in 2027 een vervolg met de uitvoering van de geplande maatregelen. Daarmee bereiden we noodzakelijke gemeentelijke taken en diensten voor op langdurige verstoringen en uitval van vitale voorzieningen. Het doel is dat deze dienstverlening tijdens een crisis zoveel mogelijk doorgaat en bij uitval zo spoedig mogelijk weer operationeel is.

Inwoners voorbereiden op langdurige uitval en maatschappelijke ontwrichting

De regionale voorbereiding op een weerbare samenleving zetten we in 2027 voort met Veiligheidsregio Twente en andere partners. Daarbij werken we aan noodsteunpunten en duidelijke risico- en crisiscommunicatie. Dit helpt inwoners zich voor te bereiden op langdurige uitval en maakt duidelijk waar zij tijdens een crisis terecht kunnen voor informatie en ondersteuning.

Beleidsindicatoren van deze ambitie

De veiligheidsindicatoren staan in de tabel bij 'Beleidsindicatoren programma 1'. Deze cijfers geven een beeld van de geregistreeerde criminaliteit en verwijzingen naar Halt. De cijfers beoordelen we samen met signalen en informatie van onze partners. De voortgang van het Integraal Veiligheidsprogramma Noordoost Twente 2027–2030 volgen we via de gezamenlijke uitvoeringsagenda. Halverwege de beleidsperiode toetsen we de uitvoering en de voortgang op de doelen. Op basis daarvan bepalen we of aanpassing van de aanpak nodig is.

Ambitie: Een gemeente die transparant en dichtbij is

We versterken het vertrouwen in het stadsbestuur door inwoners eerder en beter te betrekken bij maatschappelijke vraagstukken, helder inzicht te geven in afwegingen en besluitvorming, en zichtbaar te maken wat er met hun inbreng gebeurt. Bestuurlijke vernieuwing wordt daarbij een vaste manier van werken, gericht op openheid, toegankelijkheid en een sterke verbinding tussen bestuur en samenleving.

Wat zijn onze doelen?

Eigen regie voeren op duurzaamheidsdoelen en maatschappelijke opgaven

Ons doel is om duurzaamheidsdoelen en maatschappelijke opgaven niet langer onder het label van de Global Goals te organiseren, maar vanuit de eigen lokale beleidskaders, prioriteiten en ambities van Oldenzaal vorm te geven.

Wat gaan we ervoor doen?

Uitschrijven als Global Goals-gemeente

We schrijven ons uit als Global Goals-gemeente.

Wat zijn onze doelen?

Monitoren, evalueren en verantwoorden van bestuurlijke vernieuwing

Het doel van het evalueren van bestuurlijke vernieuwing is om inzicht te krijgen in de bereikte resultaten, te beoordelen in hoeverre de doelstellingen zijn gerealiseerd, hiervan te leren en richting te geven aan eventuele vervolgstappen.

Wat gaan we ervoor doen?

Monitoring bestuurlijke vernieuwing

We monitoren de voortgang op bestuurlijke vernieuwing. Hiervoor ontwikkelen we de Stem van Oldenzaal verder door als instrument om meningen, ideeën en ervaringen van inwoners op te halen en koppelen dit jaarlijks terug aan de gemeenteraad.

We voeren daarvoor eerst een 0-meting bestuurlijke vernieuwing uit. Hiermee brengen we de huidige situatie in beeld op het gebied van bestuurlijke samenwerking, inwonersparticipatie, transparantie en toegankelijkheid van het bestuur. De uitkomsten vormen de basis voor het monitoren van de voortgang gedurende de bestuursperiode.

Periodiek een tussentijdse evaluatie

Wij evalueren ieder halfjaar de voortgang van bestuurlijke vernieuwing en de afhandeling van maatschappelijk gevoelige besluiten. De uitkomsten worden vastgelegd in een evaluatie- en reflectieverslag dat met de gemeenteraad wordt gedeeld.

Wat zijn onze doelen?

Versterken van de verbinding tussen bestuur, inwoners en samenleving

We versterken de verbinding tussen bestuur, inwoners en samenleving door inwoners eerder en beter te betrekken bij gemeentelijke vraagstukken, de transparantie van besluitvorming te vergroten en het vertrouwen en de samenwerking met de samenleving te versterken.

Wat gaan we ervoor doen?

Toegankelijkheid, participatie en contact met inwoners

Bestuurders zijn zichtbaar en aanspreekbaar voor inwoners, ondernemers en organisaties. Wij staan open voor verzoeken om in gesprek te gaan. Die gesprekken kunnen plaatsvinden op het stadhuis, maar ook op locatie of aan de keukentafel van inwoners. Op deze manier versterken we de verbinding tussen bestuur en samenleving.

We geven hiermee een nieuwe invulling aan het programma 'College in contact'. We evalueren deze aanpak jaarlijks en stellen deze waar nodig bij.

We besteden daarbij extra aandacht aan een duidelijke uitleg van participatie-mogelijkheden zoals Stads-ID, digitale en fysieke ontmoetingen in de wijken. Waar mogelijk sluiten we aan bij bestaande netwerken. Iedere portefeuillehouder geeft hier op een passende manier invulling aan.

Maatschappelijke inbreng in besluitvorming

Bij belangrijke maatschappelijke vraagstukken maken we inzichtelijk hoe reacties van inwoners zijn meegenomen in collegeadviezen en raadsvoorstellen. De uitkomsten worden openbaar gedeeld zodat inwoners kunnen zien wat er met hun inbreng gebeurt. Participatie, communicatie en financiële impact worden door middel van verschillende scenario's expliciet beschreven.

Wat zijn onze doelen?

Versterken van transparantie en inzicht in besluitvorming

Het doel van transparantie en inzicht in besluitvorming is om inwoners duidelijk te laten zien hoe besluiten tot stand komen, welke afwegingen daarbij zijn gemaakt en hoe maatschappelijke inbreng is meegenomen, zodat het vertrouwen in het gemeentebestuur toeneemt.

Wat gaan we ervoor doen?

Betekenisvolle transparantie

We zetten in op betekenisvolle transparantie. Daarbij maken we actief inzichtelijk welke informatie inwoners daadwerkelijk belangrijk vinden. Via de Stem van Oldenzaal halen we op welke informatiebehoefte leven in de samenleving. De resultaten verwerken we in ons transparantiebeleid dat we gaan opstellen en maken daarbij een transparantieplan. Dit vraagt om inzet op de extra werkzaamheden voor de Stem van Oldenzaal, transparantiebeleid en ondersteunende werkzaamheden.

Transparantie over maatschappelijke en financiële gevolgen

Bij elk raadsvoorstel met grote maatschappelijke gevolgen voegen we een communicatie- en participatieplan toe. In belangrijke voorstellen is een financiële toelichting opgenomen of toegevoegd. Zo ziet onze samenleving welke kosten en gevolgen er zijn.

Kwaliteit van besluitvormingsdocumenten

Raadsmemo's, infobrieven, collegeadviezen en raadsvoorstellen worden zelfstandig leesbaar opgesteld. Daarom passen we de formats van deze documenten aan. Hierin besteden we standaard aandacht aan maatschappelijke inbreng, integraliteit, participatie, communicatie, financiën, coalitieakkoord en toetsen aan de algemene beginselen van behoorlijk bestuur.

Ambitie: Eerder meepraten, duidelijk geïnformeerd (participatie en communicatie)

Wij hebben de ambitie om inwoners eerder en beter te betrekken bij onze gemeentelijke plannen en besluitvorming, de communicatie daaromtrent te verbeteren en ervoor te zorgen dat beleid beter aansluit bij de behoeften, kennis en ervaringen van inwoners.

Wat zijn onze doelen?

Begrijpelijke communicatie voor iedereen

Het doel van begrijpelijke communicatie voor iedereen is dat inwoners informatie goed kunnen begrijpen en dat zij begrijpen wat de gemeente doet, waarom keuzes worden gemaakt en hoe zij kunnen meedenken of invloed kunnen uitoefenen op besluiten.

Wat gaan we ervoor doen?

Nieuwe medewerkers trainen in begrijpelijke taal

We trainen onze nieuwe medewerkers in het schrijven van begrijpelijke taal (taalniveau B1), zodat zij dit ook toepassen.

Lezerspanel opzetten

We stellen een lezerspanel samen met Oldenzalers en Oldenzaalse instellingen die kunnen aangeven waar we duidelijker kunnen communiceren.

Wat zijn onze doelen?

Inwoners beter betrekken bij gemeentelijke besluitvorming

Wij betrekken inwoners actief bij plannen en ontwikkelingen. Zo krijgen zij inzicht in wat de gemeente doet, waarom keuzes worden gemaakt en hoe zij kunnen meedenken of invloed kunnen uitoefenen op besluiten. Dit draagt bij aan betrokkenheid en vertrouwen.

Wat gaan we ervoor doen?

Actualiseren van het participatiebeleid

We actualiseren het Oldenzaalse participatiebeleid met betrokkenheid van en respect voor de rol van de raad, zo zorgen we voor duidelijke afspraken en een herkenbare, zorgvuldige aanpak van participatie, waarbij we zorgen voor een representatieve afspiegeling van de samenleving bij de deelnemers bij participatie en rekening houden met de input van de Oldenzaalse inwoner.

Maatschappelijke initiatieven ondersteunen

We werken het proces voor initiatieven uit de samenleving verder uit en maken de werkwijze inzichtelijk, zodat initiatiefnemers weten hoe zij een idee kunnen indienen en wat de vervolgstappen zijn.

Uitdaagrecht invoeren

We stellen spelregels op voor het Uitdaagrecht.

Medewerkers trainen in participatie

We trainen medewerkers in participatie, zodat het samenwerken met inwoners en andere betrokkenen een vaste werkwijze wordt.

Ambitie: Een dienstverlening die duidelijk, dichtbij en voor iedereen is

Wij hebben de ambitie om inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties vroegtijdig en op een toegankelijke manier te betrekken bij plannen en besluiten die gevolgen hebben voor de samenleving. Wij willen de communicatie en participatie verder versterken door helder uit te leggen waarover inwoners kunnen meedenken, hoe hun inbreng wordt meegewogen en welke afwegingen aan besluiten ten grondslag liggen. Daarnaast willen wij ruimte bieden aan initiatieven vanuit de samenleving, zodat beleid en uitvoering beter aansluiten bij de behoeften, ervaringen en ideeën van inwoners.

Wat zijn onze doelen?

Verbeteren van de dienstverlening aan inwoners

Wij willen dat inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners kunnen rekenen op een snelle, persoonlijke en toegankelijke dienstverlening. Door onze lokale dienstverlening eenvoudig en mensgericht in te richten, vergroten we de tevredenheid en het vertrouwen in de gemeentelijke organisatie.

Wat gaan we ervoor doen?

Dienstverleningsprocessen verbeteren

Wij voeren een brede analyse uit op onze dienstverleningsprocessen. Daarbij richten we ons op betere dienstverleningservaring, kortere doorlooptijden, minder administratieve lasten en een efficiëntere inzet van middelen.

Uitvoeringsprogramma dienstverlening

We maken een uitvoeringsprogramma om doelgericht en effectief de dienstverleningservaring te verbeteren.

Tijdige en duidelijke communicatie

Inwoners krijgen standaard binnen twee werkdagen een ontvangstbevestiging van hun aanvraag, melding of verzoeken en wij informeren de aanvrager gedurende het proces actief over de voortgang en eventuele wijzigingen.

Klanttevredenheid meten en verbeteren

We blijven continu onze klanttevredenheid meten om onze dienstverlening te verbeteren en rapporteren hier jaarlijks over.

Beleidsindicatoren van deze ambitie

Omschrijving (toelichting)

De volgende indicatoren sluiten aan bij bovenstaande ambitie.

- Klanttevredenheid fysieke dienstverlening: Dit betreft de klantfeedback (% tevreden) van inwoners die fysiek het stadhuis hebben bezocht voor een product van burgerzaken. Inwoners kunnen reageren op hun ervaring bij bijvoorbeeld de wachttijd, vriendelijkheid en deskundigheid. Deze indicator zegt iets over de fysieke toegankelijkheid en een gemeente met een gezicht.

- Klanttevredenheid digitale dienstverlening: Dit betreft de klanttevredenheid over het gebruik van webformulieren. Aan het eind van het formulier wordt gevraagd naar de ervaring (vindbaarheid, gemak en duidelijkheid) van de gebruiker. Voorbeelden van webformulieren zijn het aanvraagformulier energietoeslag, gehandicaptenparkeerkaart, aanvraag subsidie of het doen van een melding openbare ruimte. Deze indicator geeft een beeld bij onze digitale toegankelijkheid.

Excel-tabel

Indicator	2022	2023	2024	2025	2026
Balie/receptie	0,82	0,85	0,83	0,86	0,82
Webformulieren	0,75	0,79	0,78	0,72	0,79

4.1.2 Beleidsindicatoren programma 1

	Indicator	Eenheid	Periode	Oldenzaal	Trend	Provincie	25.000 – 50.000 inw.	Bron
1	Formatie	Fte per 1.000 inw.	2026	9	-	N.v.t.	N.v.t.	Formatieplan 2026
2	Bezetting	Fte per 1.000 inw.	2026	9	-	N.v.t.	N.v.t.	Bezettingslijst sept-2026
3	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	2026	987	-	N.v.t.	N.v.t.	Begroting 2026
4	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	2027	6,1%	-	N.v.t.	N.v.t.	Begroting 2027
5	Overhead	% van totale lasten	2027	16%	-	N.v.t.	N.v.t.	Begroting 2027
6	Verwijzingen Halt	Aantal per 1.000 jongeren	2025	18,0	-	11,0	9,0	Halt
7	Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inw.	2025	0,6	-	1,9	1,2	DUO/Ingrado
8	Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inw.	2025	2,5	-	3,5	3,2	CBS
9	Diefstallen uit woningen	Aantal per 1.000 inw.	2025	1,9	-	1,1	1,1	CBS
10	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inw.	2025	3,6	-	4,7	4,0	CBS

De bovenstaande indicatoren geeft inzicht in de ontwikkelingen binnen dit programma. Per indicator hebben we een korte toelichting opgenomen. De gegevens zijn afkomstig van landelijke bronnen en worden gepubliceerd via Waarstaatjegemeente.nl.

1. Formatie

Het aantal formatieplaatsen (fte) per 1.000 inwoners.

2. Bezetting

Het aantal ingevulde formatieplaatsen (fte) per 1.000 inwoners.

3. Apparaatskosten

De kosten van de ambtelijke organisatie per inwoner.

4. Externe inhuur

Het aandeel van de kosten voor externe inhuur ten opzichte van de totale personeelskosten.

5. Overhead

Het aandeel van de overheadkosten in de totale gemeentelijke lasten.

6. Verwijzingen Halt

Het aantal jongeren dat is doorverwezen naar Halt per 1.000 jongeren.

7. Winkeldiefstallen

Het aantal geregistreerde winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.

8. Geweldsmisdrijven

Het aantal geregistreerde geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners.

9. Diefstallen uit woningen

Het aantal geregistreerde woninginbraken per 1.000 inwoners.

10. Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)

Het aantal geregistreerde vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte per 1.000 inwoners.

4.1.3 Exploitatie overzicht programma 1

(bedragen x €1.000)

Dienstverlening en Veiligheid		2027	2028	2029	2030
Exploitatie	Lasten	8.402	8.205	7.690	7.691
	Baten	1.167	1.095	633	633
Saldo exclusief reserves		-7.235	-7.109	-7.057	-7.058
Reserves	Onttrekking	0	0	0	0
	Storting	0	0	0	0
Saldo reserves		0	0	0	0
Saldo inclusief reserves		-7.235	-7.109	-7.057	-7.058

In bovenstaande tabel laten we zien welke nieuwe beleidsmaatregelen we opnemen in deze programmabegroting. In hoofdstuk 3 Financiën lichten we de financiële gevolgen verder toe.

4.1.4 Taakvelden programma 1

-

Overzicht lasten en baten per taakveld

(bedragen x € 1.000)

Dienstverlening en Veiligheid	Taakveld	2027	2028	2029	2030
Lasten	Bestuur	-2.262	-2.264	-2.262	-2.262
	Burgerzaken	-1.756	-1.583	-1.152	-1.152
	Crisisbeheersing en brandweer	-3.178	-3.153	-3.078	-3.078
	Openbare orde en veiligheid	-1.206	-1.204	-1.198	-1.198
Totaal lasten		-8.402	-8.205	-7.690	-7.691
Baten	Burgerzaken	1.130	1.058	595	596
	Openbare orde en veiligheid	37	38	37	37
Totaal baten		1.167	1.095	633	633
Saldo lasten en baten (excl reserves)		-7.235	-7.109	-7.057	-7.058

4.1.5 Beleidsdocumenten programma 1

Binnen het programma zijn de volgende actuele beleidstukken aan de orde:

	Documentnaam	Link
1	Toekomstvisie Oldenzaal 2040	https://oldenzaal.notubiz.nl/document/14260673/3#search=%22toekomstvisie%20Oldenzaal%20%22
2	Participatiebeleid Oldenzaal 2022; participatie onder de Omgevingswet	https://oldenzaal.notubiz.nl/document/11806254/4#search=%22participatiebeleid%22
3	Coffeeshopbeleid Oldenzaal 2021	https://oldenzaal.notubiz.nl/document/10518714/2#search=%22coffeeshopbeleid%22
4	Beleidsplan Veiligheidsregio Twente 2021-2024	https://oldenzaal.notubiz.nl/document/9293282/2#search=%22beleidsplan%20veiligheidsregio%20twente%20%22
5	Integraal veiligheidsplan	https://oldenzaal.notubiz.nl/document/4657791/1/07_veiligheidsplan_-_Integraal_Veiligheidsplan_2017-2020?connection_type=1&connection_id=3001951
6	Nota drank- en horecawet gemeente Oldenzaal	https://oldenzaal.notubiz.nl/document/995418/1/document?connection_type=1&connection_id=626517

4.1.6 Verbonden partijen programma 1

Verbonden partij	Toelichting
Gemeentelijk Belastingkantoor Twente (GBT)	Het Gemeentelijk Belastingkantoor Twente (GBT) is gestart als een samenwerking tussen een aantal gemeenten. In 2013 is Oldenzaal toegetreden. Belastingen heffen en innen is een ingewikkelde taak met erg veel regels. Het GBT neemt deze taak van ons over, zodat we minder kwetsbaar zijn op dit gebied en we de zaken rondom heffing efficiënter kunnen regelen.
Dimpact	Dimpact is een coöperatieve vereniging van 40 lidgemeenten met gezamenlijk 3 miljoen inwoners. Binnen Dimpact initiëren en realiseren lidgemeenten ICT-oplossingen voor de publieke dienstverlening van morgen. Samenwerking, kennisdeling en hergebruik van oplossingen zijn daarbij de basis. Uitgangspunt is dat deze oplossingen in open source software worden ontwikkeld en voldoen aan moderne richtlijnen zoals Common Ground. Oldenzaal kiest voor de strategie van slimme volger. Door ons lidmaatschap kunnen we snel beschikken over de meeste moderne dienstverleningsoplossingen.
Veiligheidsregio Twente (VRT)	In het kader van rampenbestrijding vormen de 14 Twentse gemeenten samen de Veiligheidsregio. Onder één bestuurlijke regie werken zij samen op het gebied van brandweerbzorg, (gemeentelijke) crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening. De Veiligheidsregio is via verlengd lokaal bestuur georganiseerd. De taken en werkzaamheden van de Veiligheidsregio zijn vastgelegd in het Regionaal Beleidsplan Veiligheidsregio Twente 2021-2024.
Omgevingsdienst Twente (ODT)	In de aanpak van ondermijning is ODT een belangrijke partner.

4.2 Programma 2 Bereikbaarheid en openbare ruimte

Wat houdt het programma in?

We investeren in een aantrekkelijke, schone en toekomstbestendige leefomgeving. Inwoners profiteren van een levendige binnenstad, kunnen dichtbij huis spelen en ontmoeten, en rekenen op een openbare ruimte die schoon, veilig en duurzaam is ingericht. Daarbij werken we aan slimme oplossingen voor parkeren, circulariteit, waterzorg en economische uitdagingen zoals netcongestie. Vanuit het college uitvoeringsprogramma komt de nadruk meer te liggen op spelen en ontmoeten, parkeren en economische uitdagingen.

Hoe betrekken we het maatschappelijk middenveld bij dit programma?

We werken samen met inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties, Stadsnoabers, vastgoedeigenaren, kringlooporganisaties, netbeheerders en andere partners. Via gezamenlijke plannen, participatie, kennisdeling en samenwerking bij de uitvoering zorgen we ervoor dat

maatregelen aansluiten bij de behoeften van de stad en bijdragen aan een leefbaar, duurzaam en economisch krachtig Oldenzaal.

4.2.1 Doelen en prestaties programma 2

Ambitie: We geven richting aan een haalbare en betaalbare warmtetransitie voor alle wijken

We werken aan een haalbare en betaalbare warmtetransitie voor inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Met het Warmteprogramma brengen we in beeld welke mogelijkheden er per wijk zijn voor een duurzame warmtevoorziening. Daarbij houden we rekening met betaalbaarheid, uitvoerbaarheid en de beschikbare energie-infrastructuur.

Wat zijn onze doelen?

Inwoners, bedrijven en maatschappelijke partners krijgen duidelijkheid over de toekomstige warmtevoorziening

We zijn verplicht vanuit het Rijk om een Warmteprogramma op te stellen. Het Warmteprogramma geeft duidelijkheid over de toekomstige warmtevoorziening.

Wat gaan we ervoor doen?

Vaststellen Warmteprogramma

We stellen, samen met de NOT-gemeenten, een Warmteprogramma op dat voldoet aan de kaders van de nieuwe wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie.

Actieprogramma Regionale Energie Strategie

We geven lokaal en regionaal invulling aan het actieprogramma, waarbij de focus ligt op de warmtetransitie en de netcongestie.

Wat zijn onze doelen?

Meer bedrijven nemen maatregelen om hun energieverbruik beter af te stemmen op de beschikbare energiec capaciteit

Om de economie te versterken, informeren we bedrijven over maatregelen die zij kunnen nemen om een beter evenwicht te krijgen tussen energieverbruik en energiebeschikbaarheid. Bijvoorbeeld door via het verduurzamen van panden, waardoor de energievraag daalt.

Wat gaan we ervoor doen?

Energiefonds voor bedrijven

Met het Oldenzaals Energiefonds ondersteunen we ondernemers bij de financiering van maatregelen om hun bedrijfspanden te verduurzamen. Een externe organisatie beheert dit fonds en begeleidt ondernemers bij hun financieringsvragen.

Ambitie: Ruimte voor water en natuur in en om de stad

We bereiden Oldenzaal voor op de gevolgen van klimaatverandering, zoals extreme neerslag, droogte en hitte. Door meer ruimte te geven aan water en groen en onze openbare ruimte klimaatbestendig in te richten, versterken we de leefbaarheid en aantrekkelijkheid van onze stad.

Wat zijn onze doelen?

(Groene) ruimte binnen en buiten de stad

Er is voldoende groene ruimte om elkaar te ontmoeten, cultuur te beleven en te bewegen.

Wat gaan we ervoor doen?

Actief meedoen aan Leader-trajecten in het buitengebied van Oldenzaal

We nemen actief deel aan of denken mee over externe initiatieven voor ontwikkelingen die de belevingswaarde van het buitengebied vergroten. Denk hierbij aan Leader-trajecten.

Wijkverbeterplan Glinde-Hooiland

We gaan door met de uitvoering van het wijkverbeterplan. Dit jaar starten we met de uitvoering van deelproject Bloemenbuurt-Zuid. Voor deelproject D (Huurnestraat, Dahliastraat, Leliestraat en Anjerstraat) starten we de voorbereiding (participatiefase).

Wat zijn onze doelen?

Beter bestand tegen gevolgen van klimaatverandering

Oldenzaal is beter bestand tegen de gevolgen van klimaatverandering. Denk hierbij aan wateroverlast, droogte en hitte.

Wat gaan we ervoor doen?

Uitvoering geven aan Water en Klimaatadaptatie Programma

De geplande projecten uit het Water en Klimaatadaptatie Programma worden verwerkt in het Meerjaren Uitvoeringsprogramma (MJUP).

Drinkwaterbeschikbaarheid agenderen

Drinkwaterbeschikbaarheid is een risico dat steeds urgenter wordt, zowel voor inwoners als voor ondernemers. We agenderen de urgentie van dit risico bij onze waterpartners en het Rijk.

Wat zijn onze doelen?

Klimaatbestendig inrichten eigen omgeving

We blijven bewustwording creëren bij inwoners en bedrijven over het klimaatbestendig inrichten en gebruiken van de eigen omgeving.

Wat gaan we ervoor doen?

Bevorderen bewustwording duurzaamheidsthema's

We voeren vanuit de eigen organisatie, het onderwijs en maatschappelijke organisaties acties uit om bewustwording te bevorderen en gedragsverandering te beïnvloeden over klimaatadaptatie en andere duurzaamheidsthema's.

Ambitie: Een goed bereikbare en verkeersveilige stad

We werken aan een stad die veilig, bereikbaar en aantrekkelijk is. Met veilige verkeersroutes en een sterke fietsinfrastructuur. We verbeteren de leefbaarheid en stimuleren duurzame mobiliteit.

Wat zijn onze doelen?

Een verkeersveilige en goed bereikbare stad

Oldenzaal is een verkeersveilige en goed bereikbare stad.

Wat gaan we ervoor doen?

Bereikbaarheid van bedrijventerreinen met het openbaar vervoer verbeteren

We onderzoeken hoe bedrijventerreinen beter bereikbaar kunnen worden met het openbaar vervoer en de fiets. Hiertoe blijven we onder meer in gesprek met de provincie over het toevoegen van een extra bushalte.

Wat zijn onze doelen?

Fietsvriendelijke stad

Oldenzaal blijft een fietsvriendelijke stad.

Wat gaan we ervoor doen?

Analyse van het langzaamverkeersnetwerk

We analyseren het netwerk voor langzaam verkeer (lopen en fietsen). Voor eventuele verbeterpunten in toegankelijkheid en aanzet tot bewegen volgt een voorstel voor een uitvoeringsprogramma.

Ambitie: Dichtbij huis veilig spelen en ontmoeten

We vinden het belangrijk dat kinderen dichtbij huis veilig kunnen spelen en elkaar kunnen ontmoeten. Daarom wordt het huidige uitgangspunt van het speelbeleid, waarin wordt ingezet op grotere, centraal gelegen speelplekken, losgelaten. Bestaande kleine speelplekken die nog worden gebruikt, worden behouden en waar nodig opgeknapt of vervangen. Daarnaast willen we nieuwe kleine speelvoorzieningen toevoegen.

Wat zijn onze doelen?

Veilig spelen en ontmoeten dichtbij huis

We zetten in op veilig spelen en ontmoeten dichtbij huis.

Wat gaan we ervoor doen?

Opknappen speelplekken

In het nieuwe nog vast te stellen speelbeleid worden bestaande kleine speelplekken, die nog worden gebruikt, opgeknapt of vervangen in plaats van verwijderd. Eventueel worden nieuwe kleine speelplekken toegevoegd in overleg met de buurt. Hiervoor wordt het extra benodigde budget opgenomen.

Aanpassen en uitvoeren speelbeleid

We passen het speelbeleid aan. In dit nieuwe beleid worden de mogelijkheden opgenomen dat kleine speelplekken, die nog worden gebruikt, blijven behouden en waar nodig opgeknapt of vervangen. Daarnaast worden eventueel kleine speelvoorzieningen toegevoegd. Dit wordt in 2027 ter besluitvorming aangeboden aan de gemeenteraad.

Ambitie: Parkeren wordt beter

In de binnenstad en enkele wijken van Oldenzaal is de parkeerdruk hoog. Bewoners en bezoekers hebben moeite om een parkeerplaats te vinden. Dit heeft gevolgen voor de bereikbaarheid van de binnenstad en woonwijken, het ondernemersklimaat en de mogelijkheden om nieuwe woningen te realiseren.

We verkennen de mogelijkheid hoe we de parkeercapaciteit kunnen vergroten en de beschikbare parkeerplaatsen beter kunnen benutten. Daarbij richten wij ons onder meer op een meerlaagse parkeervoorziening op het huidige parkeerterrein Molkenboer. De gemeenteraad wordt betrokken bij de besluitvorming over deze plannen.

Naast het aanpakken van het parkeerprobleem werken we ook aan gebruiksvriendelijk parkeren en de mogelijkheid om achteraf te betalen. Met informatie en innovatieve oplossingen zorgen we ervoor dat bezoekers weten waar ze kunnen parkeren bij een bezoek aan de binnenstad.

Wat zijn onze doelen?

Voldoende en toegankelijke parkeergelegenheid voor bewoners, bezoekers en ondernemers in de binnenstad.

We zorgen voor voldoende parkeergelegenheid voor bewoners en bezoekers. Ook ondersteunen we ondernemers in de binnenstad en maken we ruimte voor extra woningen in de binnenstad.

We werken met één parkeertarief en duidelijke, herkenbare parkeerzones, zodat iedereen weet welke regels waar gelden. Ook zorgen we voor goede bewegwijzering naar de centrale parkeerlocaties en informatie over de beschikbare plaatsen. Betalen voor parkeren maken we zo eenvoudig mogelijk.

Wat gaan we ervoor doen?

Toekomstbestendige parkeervoorzieningen

We bereiden de besluitvorming voor over een meerlaagse parkeervoorziening bij Molkenboer. Hiermee werken we aan voldoende parkeercapaciteit en een goede bereikbaarheid van de binnenstad.

Duidelijke parkeerzones

We verbeteren de informatievoorziening over parkeren. We verduidelijken de aanduiding van parkeerzones en onderzoeken of we de bewegwijzering en parkeerinformatie anders en innovatiever kunnen inrichten.

Parkeerverbeteringen in de wijken

We stellen een vast budget beschikbaar om tot parkeerverbeteringen in de wijken te komen.

Ambitie: Afvalinzameling blijft betaalbaar en duidelijk

Afval en grondstoffen spelen een belangrijke rol in de circulaire economie. Door afval slim in te zamelen en grondstoffen beter te hergebruiken, houden we de afvalstoffenheffing betaalbaar en zorgen we voor een duidelijke en betrouwbare dienstverlening.

Wat zijn onze doelen?

Doorgroeien naar circulaire economie

Onze economie groeit verder door naar een circulaire economie met als subdoel dat het fijn restafval in 2030 maximaal 50 kg per inwoner per jaar is.

Wat gaan we ervoor doen?

Actieplan Circulaire Economie

Op basis van de vastgestelde Koersdocument Circulaire economie wordt een actieplan Circulaire Economie voor Oldenzaal opgesteld.

Wat zijn onze doelen?

Een betaalbaar en toekomstbestendig afval- en grondstoffenbeleid dat afvalscheiding en hergebruik stimuleert

Een toekomstbestendig afval- en grondstoffenbeleid dat betaalbaar, duidelijk en eenvoudig is. Inwoners worden gestimuleerd om afval beter te scheiden, grondstoffen zoveel mogelijk te hergebruiken en bewust om te gaan met afval. Daarbij geldt het uitgangspunt dat de vervuiler betaalt.

Wat gaan we ervoor doen?

Gemeentelijk grondstoffenplan

We gaan in 2027 een gemeentelijk grondstoffenbeleidsplan opstellen en vaststellen, waarin keuzes worden gemaakt over de inzameling van huishoudelijk afval en grondstoffen.

Verbeteren kwaliteit afvalstoffen

We voeren waar mogelijk pascontrole bij de ondergrondse en bovengrondse PMD-inzameling in om de kwaliteit van de PMD-stroom te verbeteren.

Goede afvalcontracten

We plegen in 2027 contractmanagement op twee Europese aanbestedingen. Voor de verwerking van huishoudelijk afval/grondstoffen en verwerking oud papier.

Ambitie: Schone straten en een nette leefomgeving

Een schone en verzorgde openbare ruimte draagt bij aan de leefbaarheid, veiligheid en aantrekkelijkheid van Oldenzaal. Minder zwerfafval en een nette inrichting zorgen voor een prettige woon-, werk- en verblijfsomgeving en versterken de uitstraling van de stad.

Wat zijn onze doelen?

Een schone, verzorgde en aantrekkelijke openbare ruimte met minder zwerfafval

Een schone, verzorgde en aantrekkelijke openbare ruimte waarin de hoeveelheid zwerfafval wordt teruggedrongen. Afvalbakken op de juiste plekken beschikbaar zijn en de openbare ruimte efficiënt wordt onderhouden. Hiermee vergroten we de tevredenheid van inwoners over hun leefomgeving.

Wat gaan we ervoor doen?

Actueel afvalbakkenplan

Het afvalbakkenplan richt zich op het voorkomen en verminderen van (zwerf)afval in de openbare ruimte. We gaan kaders vaststellen voor de plaatsing en het beheer van afvalbakken.

Extra capaciteit schone binnenstad

We kopen extra capaciteit in om de binnenstad in de weekenden schoon te houden.

Optimalisatie routes afval

We optimaliseren de ledigingsroutes afval op basis van gebruikersgegevens.

Verbeteren onkruidbestrijding verharding

We draaien de bezuinigingen op onkruidbestrijding op verharding terug en zetten in op het vastgestelde niveau voor de beeldkwaliteit (B) in de wijken. Dat doen we met onze eigen mensen.

Ambitie: Op weg naar een circulair ambachtscentrum

In Oldenzaal liggen Kringloop de Beurs en Stadswerken naast elkaar. Dit biedt een unieke kans om samen te werken aan hergebruik van materialen, het verminderen van afval en het versterken van sociale werkgelegenheid. Ook andere partners dragen bij aan de doelen van de circulaire economie. We willen onderzoeken hoe we hen kunnen betrekken bij een mogelijk circulair ambachtscentrum.

Wat zijn onze doelen?

Minder restafval, meer hergebruik en recycling van grondstoffen, en het behouden en versterken van sociale werkplekken.

Samen met het circulair ambachtscentrum zetten we stappen richting een circulaire economie in Oldenzaal.

Wat gaan we ervoor doen?

Circulair ambachtscentrum opnemen in grondstoffenplan

In 2027 leggen we het gemeentelijke grondstoffenplan voor aan de gemeenteraad. Daarbij onderzoeken we op welke wijze een (netwerk) circulair ambachtscentrum kan worden opgenomen.

Verkennen mogelijkheden circulair ambachtscentrum

In 2027 verkennen we samen met betrokken partijen en mogelijke andere partners de mogelijkheden voor een ambachtscentrum. Daarmee stimuleren we hergebruik van materialen, circulariteit en extra maatschappelijke waarde voor Oldenzaal.

4.2.2 Beleidsindicatoren programma 2

Indicator	Eenheid	Periode	Oldenzaal	Trend	Provincie	25.000 – 50.000 inw.	Bron
1 Omvang huishoudelijk restafval	Kg per inwoner	2024	102		89	116	CBS
2 Hernieuwbare elektriciteit	%	2022	21,3%		28,6%	49,3%	Klimaatmonitor

De verplichte beleidsindicatoren geven inzicht in de ontwikkeling van duurzaamheid en afvalbeheer binnen de gemeente. Onder iedere indicator is een korte toelichting opgenomen.

1. Omvang huishoudelijk restafval

Het aantal kilogram huishoudelijk restafval per inwoner.

2. Hernieuwbare elektriciteit

Het aandeel van het elektriciteitsverbruik dat afkomstig is uit hernieuwbare bronnen, zoals zonne- en windenergie.

4.2.3 Exploitatie overzicht programma 2

(bedragen x €1.000)

Bereikbaarheid en Openbare Ruimte		2027	2028	2029	2030
Exploitatie	Lasten	18.107	18.145	17.960	17.439
	Baten	12.279	12.441	12.392	12.404
Saldo exclusief reserves		-5.828	-5.705	-5.567	-5.035
Reserves	Onttrekking	17	16	16	16
	Storting	263	216	188	163
Saldo reserves		246	200	172	147
Saldo inclusief reserves		-5.582	-5.505	-5.396	-4.888

In bovenstaande tabel laten we zien welke nieuwe beleidsmaatregelen we opnemen in deze programmabegroting. In hoofdstuk 3 Financiën lichten we de financiële gevolgen verder toe.

4.2.4 Taakvelden programma 2

Onder dit programma vallen de volgende wettelijk verplichte taakvelden:

Verkeer en vervoer

Parkeren

Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Riolering

Afval

Milieubeheer

Begraafplaatsen en crematoria

Overzicht lasten en baten per taakveld
(bedragen x € 1.000)

Bereikbaarheid en Openbare Ruimte	Taakveld	2027	2028	2029	2030
Lasten	Parkeerbelasting	-79	-79	-79	-79
	Verkeer en vervoer	-4.278	-4.189	-4.151	-3.874
	Parkeren	-118	-418	-343	-118
	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-4.380	-4.432	-4.399	-4.379
	Riolering	-2.636	-2.630	-2.616	-2.611
	Afval	-4.435	-4.437	-4.419	-4.423
	Milieubeheer	-1.778	-1.606	-1.601	-1.602
	Begraafplaatsen en crematoria	-404	-354	-354	-354
Totaal lasten		-18.107	-18.145	-17.960	-17.439
Baten	Parkeerbelasting	1.009	1.107	1.103	1.104
	Verkeer en vervoer	119	120	119	119
	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	154	154	154	154
	Riolering	4.172	4.305	4.288	4.293
	Afval	5.367	5.388	5.367	5.372
	Milieubeheer	1.214	1.120	1.116	1.117
	Begraafplaatsen en crematoria	245	246	245	245
Totaal baten		12.279	12.441	12.392	12.404
Saldo lasten en baten (excl reserves)		-5.828	-5.705	-5.567	-5.035

4.2.5 Beleidsdocumenten programma 2

Binnen het programma zijn de volgende actuele beleidstukken aan de orde:

	Documentnaam	Link
1.	Zonneveldenbeleid in Noordoost Twente 2023-2027	https://oldenzaal.notubiz.nl/document/12908455/2/07_Zonneveldenbeleid+NOT+-+Zonneveldenbeleid+NOT-2023-207+VERSIE+NA+PF+19062023?connection_type=1&connection_id=7678081
2.	Visie op begraven en begraafplaatsen 2021 - 2041	https://oldenzaal.notubiz.nl/document/10073288/1/RF2-2+4920+Visiedocument+begraafplaatsen?connection_type=1&connection_id=5989122
3.	RES Twente 1.0	https://oldenzaal.notubiz.nl/document/10291886/2#search=%22res%20twente%22
4.	Energievisie Noordoost Twente, versie Oldenzaal 2.0	https://oldenzaal.notubiz.nl/document/10011681/2#search=%22energievisie%22
5.	Mobiliteitsbeleid splan 2021 -2025	https://oldenzaal.notubiz.nl/document/9956231/1#search=%22mobiliteitsbeleidsplan%22
6.	Gemeentelijk Rioleringsplan GRP 2021-2025	https://oldenzaal.notubiz.nl/document/9502990/3#search=%22gemeentelijk%20rioleringsplan%22
7.	Warmtevisie Noordoost Twente	https://oldenzaal.notubiz.nl/document/9152728/3#search=%22warmtevisie%20noordoost%20twente%22
8.	Kadernota parkeren 2020 - 2025	https://oldenzaal.notubiz.nl/document/8735696/2#search=%22kadernota%20parkeren%22
9.	Startnota Energiestrategie Twente	https://oldenzaal.notubiz.nl/document/8273138/2#search=%22Startnota%20Energiesstrategie%20Twente%22
10.	Visie beheer openbare ruimte Oldenzaal 2020 - 2024	https://oldenzaal.notubiz.nl/document/8194917/2/09_visie_openbare_ruimte_-_visie?connection_type=1&connection_id=5008590
11.	Uitgiftebeleid openbaar groen	https://oldenzaal.notubiz.nl/document/7464170/1/13_openbaar_groen_-_1_uitgiftebeleid_%282019%29?connection_type=1&connection_id=4591401
12.	Nota bodembeheer 'Twents beleid voor oale grond 2.0'	https://oldenzaal.notubiz.nl/document/669734/1/document?connection_type=1&connection_id=582222
13.	Nota Klimaatverandering in Oldenzaal	https://oldenzaal.notubiz.nl/document/7118943/2#search=%22Nota%20Klimaatverandering%20in%20Oldenzaal%22
14.	Groenvisie, groenstructuur en bomenbeleid	https://oldenzaal.notubiz.nl/document/5848149/1/07_groenvisie%2C_groenstructuur_en_bomenbeleid_-_groenvisie_-_eindconcept?connection_type=1&connection_id=3664743
15.	Uitvoeringsplan omvorming biodiversiteit 2016-2019	https://oldenzaal.notubiz.nl/document/3623785/1#search=%22Uitvoeringsplan%20omvorming%20biodiversiteit%202016-2019%22
16.	Nota speelbeleid Oldenzaal 2016-2025	https://oldenzaal.notubiz.nl/document/3677883/1#search=%22Nota%20speelbeleid%20Oldenzaal%202016-2025%22
17.	Visie op openbaar groen 2015-2025	https://oldenzaal.notubiz.nl/document/3623786/1#search=%22Visie%20op%20openbaar%20groen%202015-2025%22

4.2.6 Verbonden partijen programma 2

Binnen het programma zijn de volgende gemeenschappelijk regelingen, bestuursovereenkomst of deelnemingen van toepassing. Voor een gedetailleerde uiteenzetting hiervan verwijzen wij u naar de 5.5 Paragraaf Verbonden partijen.

Verbonden partij	Toelichting
Bestuurlijk Overleg Sociaaleconomische Structuurversterking (onderdeel van Twente Board)	De economische strategie van Twente en de uitvoering daarvan is belegd in Twente Board. In het bestuur van Twente Board zitten ondernemers, onderwijs en overheid elk met eigen vertegenwoordigers aan tafel. Het college van Oldenzaal heeft net als alle Twentse gemeenten via het Bestuurlijk Overleg Sociaaleconomische Samenwerking (BOSS) inbreng in Twente Board. De twee belangrijke investeringsagenda's zijn: Agenda voor Twente en de Regiodeal Twente. De focus in dit programma ligt op onderstaande kerndossiers: 1. Bereikbaarheid (opwaarderen spoorlijn Zwolle-Twente-Munster) en versnellen verbindingen (Zwolle, Randstad en Berlijn) 2. Ontwikkelen van een kansenagenda
Omgevingsdienst Twente (OD Twente)	De milieutaken op het gebied van vergunningverlening en handhaving zijn bij het ODT ondergebracht.
Twence	Een groot deel van het ingezamelde huishoudelijk afval- en grondstoffen wordt ter verwerking aan Twence aangeboden. Het aandeelhouderschap eindigt gedurende 2027. Twence wordt vanaf 2028 niet langer als verbonden partij verantwoord.
Twente Milieu	Twente Milieu is in hoofdzaak belast met het inzamelen van alle huishoudelijk afval en grondstofstromen die binnen de gemeentegrens voorkomt. En geeft advies over afvalbeheer.
Openbaar Lichaam Crematoria Twente (OLCT)	Het OLCT is eigenaar van het crematorium in Oldenzaal, dat is gevestigd op onze begraafplaats aan de Schipleidelaan. As-verstrooiing kan plaatsvinden op een aangewezen veld op de begraafplaats.
Cogas	Als leverancier van aardgas en elektriciteit belangrijk voor de energietransitie van aardgas naar alternatieve energiebronnen.
Stichting werkprojecten Oldenzaal	Alle Wsw-werknemers van de gemeente Oldenzaal zijn in dienst bij de Stichting Werkprojecten Oldenzaal. De Stichting Werkprojecten Oldenzaal behartigt alle Wsw-dienstverbanden namens de gemeente Oldenzaal. Wsw-werknemers zijn actief binnen team Buitenbeheer en helpen met het beheer en onderhoud van de openbare ruimte.

4.3 Programma 3 Stedelijke en economische ontwikkeling

Wat houdt het programma in?

Het programma Stedelijke en economische ontwikkeling richt zich op een toekomstbestendig Oldenzaal waar wonen, ondernemen en recreëren hand in hand gaan. De stad wil aantrekkelijk blijven voor inwoners, ondernemers en bezoekers, met een sterke binnenstad als economisch en sociaal hart.

We werken aan een sterke en toekomstbestendige lokale en regionale economie waarin ondernemers de ruimte krijgen om te starten, te blijven en te groeien. Daarbij zetten we in op de ontwikkeling van Jufferbeek-Noord, de revitalisering en het beter benutten van bestaande bedrijventerreinen en het versterken van de samenwerking met ondernemers en regionale partners.

Onze binnenstad vormt het economische en sociale hart van Oldenzaal. We werken aan een aantrekkelijke, levendige en gastvrije binnenstad waar winkels, horeca, cultuur, evenementen en ontmoeting elkaar versterken. Ook stimuleren we toerisme en recreatie (met name in het Hulsbeek) en benutten we de kansen die ons culturele en historische erfgoed biedt.

4.3.1 Doelen en prestaties programma 3

Ambitie: Meer regie op volkshuisvesting

We sturen op voldoende, betaalbare en kwalitatief goede woningen voor alle inwoners, met bijzondere aandacht voor mensen die moeilijk aan een woning komen en mensen met een laag of middeninkomen. Daarin hebben we aandacht voor seniorenhuisvesting, jongerenhuisvesting en specifieke woonvormen. We stellen een programma volkshuisvesting en een huisvestingsverordening met urgentieregeling op voor meer regie op deze opgave.

Wat zijn onze doelen?

Voldoende betaalbare en passende woningen voor alle doelgroepen

We streven naar een betere beschikbaarheid van woningen voor woningzoekenden. Daarbij hebben we specifiek aandacht voor betaalbare woonlasten waaronder de lasten voor energie, belastingen en onderhoud. Voor de grote behoefte aan seniorenhuisvesting zetten wij in op meer levensloopbestendige woningen, zorgwoningen en woonzorgconcepten met passende zorg nabij. We werken aan evenwichtige en passende huisvesting voor aandachtsgroepen en urgente woningzoekenden. Daarbij kijken we ook naar de mogelijkheden van vernieuwende en bijzondere woonvormen. Hierbij zoeken we nadrukkelijk de samenwerking met de woningbouwcorporatie WBO en mogelijk met andere corporaties.

Wat gaan we ervoor doen?

Opstellen programma volkshuisvesting

We stellen een programma volkshuisvesting op. Deze geeft uitvoering aan de woonambities uit de omgevingsvisie. Het woonbehoefteonderzoek (2025) dient hiervoor als basisdocument. Daarbij hebben we specifiek aandacht voor verschillende aandachtsgroepen zoals woonwagenvoerwoningen.

Benutten bestaande woningvoorraad

We benutten de bestaande woningvoorraad beter. Daarvoor kijken we nadrukkelijk naar het vereenvoudigen en stimuleren van de thema's woningdelen (hospitaverhuur, friendscontracten, kamergewijze verhuur). Ook stimuleren we het splitsen van woningen, het toevoegen van woningen aan bestaande gebouwen en het doorstromen naar een woning die beter past bij de levensfase van inwoners.

Opstellen huisvestingsverordening

We stellen een huisvestingsverordening op met urgentieregeling voor urgent woningzoekenden. Hierin onderzoeken we de mogelijkheid om Oldenzalers met een economische en/of sociale binding voorrang te geven op een woning.

Prestatieafspraken woningbouwcorporatie

Met de woningcorporatie stellen we prestatieafspraken op. Op deze manier wordt duidelijk gemaakt hoe de corporatie bijdraagt aan de volkshuisvestelijke doelen van de gemeente en hoe de gemeente investeert in sociale woningbouw. Concreet wordt benoemd welke projecten worden ontwikkeld en hoe de gemeente hieraan bijdraagt. We zetten hiervoor subsidies en grondprijzen als instrument in om (sociale) woningbouw te versnellen op inbreidingslocaties zoals de Zevenster, Reigerstraat en andere binnenstedelijke locaties.

Ambitie: We stimuleren de ontwikkeling van woningbouw binnen bestaande gemeentegrens

We realiseren voldoende betaalbare en passende woningen voor huidige en toekomstige Oldenzalers.

Wat zijn onze doelen?

Passende woningen voor iedere levensfase in aantrekkelijke en toekomstbestendige wijken

We kiezen voor kwaliteit boven kwantiteit. We bouwen woningen op kleinere locaties in de stad, geven bestaande gebouwen een nieuwe functie en voegen waar mogelijk extra woningen toe door gebouwen hoger te maken of woningen te splitsen. Daarnaast starten we met de voorbereidingen van enkele grote gebiedsontwikkelingen.

We zorgen voor verschillende soorten woningen voor jong en oud. Zo is er in elke levensfase een passende woning in Oldenzaal. We besteden extra aandacht aan wijken waar mensen zo lang mogelijk kunnen blijven wonen, bijvoorbeeld door meer seniorenwoningen toe te voegen. Ons doel is dat inwoners hun hele leven in dezelfde wijk kunnen blijven wonen als zij dat willen. Door ons woningbouwprogramma de komende jaren in lijn te brengen met de betaalbaarheidsdoelstellingen van het rijk (twee derde van de nieuwbouwwoningen vallen in het betaalbare segment) zorgen we voor een passende woningvoorraad.

Wat gaan we ervoor doen?

Woningbouw sleutelgebieden

We realiseren met onze partners woningen in de sleutelgebieden Stakenbeek, Gravenbeek en de Langestraat.

Herontwikkeling voormalige Zwartz-locatie

We zetten in op een herontwikkeling van de voormalige Zwartz-locatie naar een woonfunctie. Daarbij blijft de cultuurhistorische waarde van de locatie behouden.

Nieuwe gebiedsontwikkelingen

We starten nieuwe gebiedsontwikkelingen op waarbij we ons concentreren op vervolgfases van de sleutelgebieden (Stationsomgeving en een volgende fase op de Graven Es) en de uitwerkgebieden langs de entrees (Jufferbeek-Noord en Enschedesestraatzone) waarvoor we, vanwege netcongestie en toenemende energievraag, netbewuste woonconcepten gaan ontwikkelen. We leggen aan de raad voor welke grootschalige woningbouwlocaties we een versnelling inzetten.

Invullen rol dynamische knoop ROS

We vullen de rol van Oldenzaal als dynamische knoop in de Ruimtelijke Ontwikkelstrategie Twente (ROS) in. We doen actief mee aan regionale samenwerking en overleg over woningbouw, economie en ruimtelijke ontwikkelingen. We handelen daarin altijd vanuit het belang van Oldenzaal en de Oldenzalers.

Kaders voor woningbouwinitiatieven

We bespreken met de raad de verwachtingen bij de kaders voor woningbouwinitiatieven.

Herstructureringsopgaven bedrijventerreinen

Bij herstructureringsopgaven bedrijventerreinen kijken we ook naar woon/werk-combinaties.

Faciliteren vernieuwde woonvormen

We faciliteren vernieuwde woonvormen, waaronder flexwoningen en levensloopbestendige woningen, hofjeswoningen voor ouderen, en concepten voor starters en aandachtsgroepen.

Participatie grote woningbouwontwikkelingen

We bouwen aan vertrouwen door omwonenden en woningzoekenden vroegtijdig te betrekken bij grote woningbouwontwikkelingen. Zij nemen vanaf het begin deel aan het (ontwerp)proces om gezamenlijk oplossingen te ontwikkelen.

Onderzoeken Digital Twin

We onderzoeken een Digital Twin voor Oldenzaal. Een digitale kopie van de fysieke leefomgeving maakt het mogelijk om ruimtelijke ontwikkelingen en scenario's inzichtelijk te maken en integraal werken door te ontwikkelen. Hiermee ondersteunen we betere besluitvorming en de verdere digitalisering van de gemeentelijke organisatie.

Ambitie: Ruimte voor ondernemers om te blijven en te groeien

Een sterke economie zorgt voor werk, levendige bedrijventerreinen en een stad die zich blijft ontwikkelen. Daarom maken we ondernemen in Oldenzaal makkelijker. Het is belangrijk dat bedrijven en hun medewerkers voldoende ruimte hebben om zich te vestigen of hun bedrijf uit te breiden. Daarmee geven we ook invulling aan de regionale afspraken over de ontwikkeling van wonen en werken. Een goede bereikbaarheid van binnensteden, winkelgebieden en bedrijventerreinen is daarbij essentieel voor een bloeiende regionale economie en werkgelegenheid.

Wat zijn onze doelen?

Ruimte bieden aan ondernemers om te starten, groeien en duurzaam te ondernemen

We willen dat ondernemers in Oldenzaal de ruimte krijgen om te starten, te blijven en te groeien. Daarom zorgen we voor duidelijke regels, toegankelijke dienstverlening en ondersteuning bij vergunningaanvragen. We denken actief mee over mogelijkheden voor vestiging, uitbreiding en het benutten bestaande bedrijventerreinen en doen dat zo efficiënt mogelijk. Daarnaast werken we aan

de ontwikkeling van Jufferbeek-Noord, waarbij we rekening houden met de behoeften van ondernemers, de bereikbaarheid en de beschikbare energie-infrastructuur.

Wat gaan we ervoor doen?

Begeleiden ondernemers

We begeleiden ondernemers bij vergunningaanvragen, handelen aanvragen snel af, maken regels simpeler en duidelijker en denken mee over mogelijkheden binnen wet- en regelgeving.

Actief grondbeleid

We kopen actief grond aan wanneer deze geschikt is voor de vestiging of uitbreiding van bedrijven.

Ondersteunen ondernemers

We onderzoeken wat ondernemers in Oldenzaal nodig hebben en wat hun wensen zijn, bijvoorbeeld op het gebied van uitbreiding of vestiging. Daarbij kijken we ook naar regionale afspraken over economische ontwikkeling en naar de behoeften van het lokale mkb en sectoren die belangrijk zijn voor de Twentse economie. Deze informatie gebruiken we bij het ontwikkelen van Jufferbeek-Noord en bij het zoeken naar ruimte op bestaande bedrijventerreinen.

Gebiedsvisie Jufferbeek-Noord

We actualiseren de gebiedsvisie voor Jufferbeek-Noord.

Ambitie: We werken mee aan het verzachten van de netcongestie en stimuleren de ontwikkeling van netbewuste woonconcepten

De druk op het elektriciteitsnet neemt toe. Daarom denken we vooraf na over de gevolgen voor het elektriciteitsnet bij nieuwbouw en bij uitbreiding van de elektriciteitsaansluiting in bestaande woningen en gebouwen.

Wat zijn onze doelen?

Ontwikkeling mogelijk maken ondanks netcongestie door slimme, lokale energieoplossingen

We stimuleren slimme energieoplossingen die bijdragen aan het verminderen van de gevolgen van netcongestie en het betaalbaar houden van energie voor onze inwoners. Daarbij kijken we onder meer naar netbewuste woonconcepten, gezamenlijke energievoorzieningen en mogelijkheden om lokaal opgewekte energie beter te benutten. Zo willen we ruimtelijke ontwikkelingen waar mogelijk blijven faciliteren, ondanks de beperkte capaciteit op het elektriciteitsnet.

Dit voorkomt dat de gemeente resultaten toezegt die mede afhankelijk zijn van netbeheerders en andere partijen.

Wat gaan we ervoor doen?

Beschikbaarheid van energie integraal afwegen

Bij lopende en nieuwe plannen houden we rekening met de beschikbaarheid van energie. Dit nemen we mee als belangrijke voorwaarde bij de beoordeling en afweging van plannen.

Ontwikkelen netbewuste woonconcepten

Voor nieuwe projecten ontwikkelen we netbewuste woonconcepten om ondanks de netcongestie aan de woonopgave te kunnen voldoen.

Aanpak netcongestie door partners

We vragen bij het Rijk, de provincie, regionale partners en bij netbeheerders blijvende aandacht voor netcongestie onder meer door aandacht te vragen voor het ontwikkelen van een afwegingskader voor het toepassen van alternatieve bronnen zoals waterstof om netcongestie te verminderen.

Ambitie: De lasten voor energie blijven voor bewoners betaalbaar

Voor veel inwoners is de drempel om een woning te isoleren hoog, terwijl een goed geïsoleerde woning zorgt voor een lager energieverbruik en dus ook lagere energielasten. We hebben inmiddels een aantal subsidieregelingen die inwoners kunnen benutten voor het verduurzamen van hun woning.

Omdat hiervoor meerdere financiële middelen beschikbaar zijn, willen we dat deze op de juiste manier bij de juiste doelgroepen worden ingezet.

Wat zijn onze doelen?

Betaalbare energielasten voor iedereen

We willen dat de beschikbare middelen vanuit het Rijk bij de juiste doelgroepen terechtkomen zodat iedereen kan meedoen met de energietransitie en de energielasten betaalbaar blijven.

Wat gaan we ervoor doen?

Ondersteuning vanuit het Energieloket (EvNOT)

Vanuit het Energieloket van Energie van Noordoost Twente blijven we particuliere woningeigenaren ondersteunen met subsidies en advies aan huis over woningenisolatie en het verlagen van de energielasten.

Onderzoek uitbreiding dienstverlening Energieloket

We onderzoeken op welke manier de dienstverlening van het Energieloket uitgebreid kan worden om alle doelgroepen in de gemeente te bereiken om met gerichte acties de energielasten voor iedereen betaalbaar te houden.

Ambitie: Een levendige en bruisende binnenstad

We streven naar een aantrekkelijke, levendige en veilige binnenstad waar inwoners en bezoekers graag komen en langer verblijven. Daarom investeren we in de uitstraling van de binnenstad, meer groen, speel- en ontmoetingsplekken en ruimte voor evenementen en activiteiten. Tegelijkertijd zorgen we voor een goede balans tussen verblijf, bereikbaarheid, bevoorrading en verkeersveiligheid. Zo versterken we de kwaliteit van de openbare ruimte en blijft de binnenstad aantrekkelijk voor inwoners, bezoekers en ondernemers.

Wat zijn onze doelen?

Een aantrekkelijke, levendige en gastvrije binnenstad waar verblijfskwaliteit, samenwerking en beleving centraal staan

We versterken de binnenstad als aantrekkelijk economisch, cultureel en sociaal hart van Oldenzaal. Daarbij zetten we in op een gevarieerd aanbod van winkels, horeca, cultuur en evenementen, een prettige openbare ruimte en goede bereikbaarheid. Samen met ondernemers, vastgoedeigenaren en maatschappelijke partners werken we aan een toekomstbestendige binnenstad waar inwoners en bezoekers graag komen en verblijven.

Wat gaan we ervoor doen?

Ontwikkelagenda Binnenstad

We stellen samen met de Stadsnoabers, ondernemers, vastgoedeigenaren, inwoners en maatschappelijke organisaties een ontwikkelagenda voor de binnenstad op, zodat gezamenlijk richting wordt gegeven aan een aantrekkelijke, levendige en toekomstbestendige binnenstad.

Spelen in de binnenstad

We realiseren speelaanleidingen en een speelroute zodat ook gezinnen zich welkom voelen in de binnenstad en langer verblijven zonder andere functies in de binnenstad onnodig te beperken.

Toekomstbestendige warenmarkt

We actualiseren de opstelling van de warenmarkt, de marktverordening en het marktreglement om de markt toekomstbestendig te houden en haar bijdrage aan de levendigheid van de binnenstad te versterken. Daarnaast onderzoeken we of het mogelijk is meer ruimte te geven aan de terrassen.?

Aantrekkelijk aanbod activiteiten en evenementen

We werken samen met Oldenzaal Promotie, ondernemers, cultuurorganisaties en verenigingen aan een aantrekkelijk aanbod van activiteiten en evenementen.

Bereikbaarheid binnenstad

We passen de venstertijden en het ontheffingenbeleid aan om een betere balans te creëren tussen bereikbaarheid, bevoorrading en verblijfskwaliteit.

Groen op pleinen, straten en verblijfsplekken

We voegen groen toe op pleinen, straten en verblijfsplekken om de binnenstad aantrekkelijker, klimaatbestendiger en prettiger te maken om in te verblijven.

Extra laad- en losplaatsen

We realiseren extra laad- en losplaatsen aan de rand van de binnenstad zodat bevoorrading mogelijk blijft zonder de kwaliteit van het kernwinkelgebied te verminderen.

Extra shop and go parkeerplaatsen

We realiseren acht nieuwe shop and go parkeerplaatsen in de binnenstad.

Fietsen in het kernwinkelgebied

We verkennen en voeren waar nodig maatregelen in rondom fietsen in het kernwinkelgebied. Hiermee willen we het comfort van voetgangers in het kernwinkelgebied vergroten.

Verbeteren fietsparkeren

We realiseren extra fietsenstallingen, waar mogelijk met bewaakte voorzieningen. Daarmee maken we het parkeren van fietsen eenvoudiger en blijft meer ruimte beschikbaar voor verblijf, ontmoeting en een aantrekkelijke openbare ruimte.

Ambitie: Het omgevingsplan voor het samen met u ontwikkelen van de leefomgeving

Het Omgevingsplan is voor ons een transparant en uitnodigend kader voor de ontwikkeling van onze leefomgeving. Het is voor iedereen duidelijk welke regels op een locatie gelden en welke initiatieven mogelijk zijn. We werken vanuit het principe 'ja, en'. Initiatieven krijgen ruimte en we zoeken naar de mogelijkheden om samen het plan beter te maken. Inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties worden vroegtijdig betrokken bij plannen en besluitvorming, zodat zij daadwerkelijk invloed hebben op de keuzes die hun leefomgeving raken. Dit geldt voor plannen van de gemeente, maar ook voor plannen van inwoners zelf.

Wat zijn onze doelen?

Een actueel, integraal en gebruiksvriendelijk Omgevingsplan

Een actueel, integraal en gebruiksvriendelijk Omgevingsplan. Hierin staat helder welke regels gelden en is ruimte voor nieuwe plannen en initiatieven van de gemeente, inwoners en ondernemers.

Wat gaan we ervoor doen?

Opstellen Omgevingsplan

We stellen een plan van aanpak op voor het Omgevingsplan.

Integraal Omgevingsplan

We gaan regels voor inwoners en ondernemers harmoniseren en actualiseren en waar mogelijk schrappen en vereenvoudigen. Waarbij nieuwe wet- en regelgeving, gemeentelijk beleid en bestuurlijke keuzes gefaseerd worden verwerkt in een integraal Omgevingsplan.

Ambitie: We steunen verzachtende maatregelen voor de netcongestie en helpen bedrijven met maatwerkadvies

De druk op het elektriciteitsnet neemt toe. Daarom denken we vooraf na over de gevolgen voor het elektriciteitsnet bij nieuwbouw en uitbreiding van de elektriciteitsaansluiting in bestaande woningen en gebouwen.

Wat zijn onze doelen?

Een betaalbare en toekomstbestendige energietransitie met slimme oplossingen voor netcongestie
We ondersteunen ondernemers bij de uitdagingen die netcongestie met zich meebrengt. Samen met netbeheerders, ondernemers en regionale partners onderzoeken we slimme oplossingen om de beschikbare netcapaciteit beter te benutten. Daarbij stimuleren we innovatieve toepassingen, zoals energieopslag, slimme laadsystemen en samenwerking tussen bedrijven op bedrijventerreinen. Met gerichte informatie en maatwerkadvies helpen we ondernemers om waar mogelijk te blijven investeren, verduurzamen en groeien.

Wat gaan we ervoor doen?

Actieplan netcongestie

We stellen samen met lokale stakeholders en netbeheerders een actieplan netcongestie op.

Aanjagen innovaties

Met lokale subsidies stimuleren we innovatieve oplossingen die het elektriciteitsverbruik van bedrijven verminderen. Ook zorgen deze oplossingen ervoor dat lokaal duurzaam opgewekte energie zo veel mogelijk beschikbaar blijft voor de lokale energievraag.

Procesafspraken ondersteuning energievraagstukken

We leggen procesafspraken vast om bedrijven met maatwerkadvies te ondersteunen bij energievraagstukken. Dit doen we samen met netbeheerders en (instrumenten van) de provincie.

Maatwerkadvies energievraagstukken bedrijven

De gemeente ondersteunt, in samenwerking met de netbeheerder, bedrijven met maatwerkadvies voor energievraagstukken waarvoor geen standaard oplossing mogelijk is.

Informatiebijeenkomsten netcongestie

We organiseren informatiebijeenkomsten om vraagstukken over netcongestie vanuit het bedrijfsleven te bespreken en kennis te delen over mogelijke oplossingen.

Ambitie: We maken één plan voor het gebied rondom het stadhuis

Wij ontwikkelen de stadhuisomgeving tot een aantrekkelijk, toekomstbestendig en levendig gebied dat een belangrijke bijdrage levert aan een sterke binnenstad. Hierbij versterken wij de samenhang tussen wonen, dienstverlening, maatschappelijke voorzieningen, ontmoeting, mobiliteit en openbare ruimte. Door de ontwikkeling van het stadhuis, de Ganzenmarkt, Ganzenmarkt 11, Hooge Lucht en de verbinding met het cultureel centrum en de binnenstad integraal te benaderen, creëren wij een gebied dat uitnodigt om te wonen, te werken, te ontmoeten en te verblijven. Tegelijkertijd verbeteren wij de kwaliteit van de openbare ruimte met aandacht voor bereikbaarheid, vergroening, klimaatadaptatie en verblijfskwaliteit.

Wat zijn onze doelen?

Ontwikkelplan stadhuisomgeving

We stellen een integraal ontwikkelplan op voor de stadhuisomgeving dat richting geeft aan de toekomstige ontwikkeling van het gebied en een basis vormt voor investeringen en ruimtelijke keuzes op de lange termijn.

Wat gaan we ervoor doen?

Nota van uitgangspunten opstellen

Wij stellen samen met stakeholders een nota van uitgangspunten op waarin de uitgangspunten en randvoorwaarden voor de ontwikkeling van de stadhuisomgeving worden vastgelegd. Dit vormt de opmaat naar een verdere uitwerking in een ontwikkelplan.

Ambitie: Samenwerking met Oldenzaal Promotie voortzetten

Oldenzaal Promotie draagt bij aan een aantrekkelijke, levendige en gastvrije stad. Samen werken we aan promotie, evenementen en activiteiten die de aantrekkingskracht van Oldenzaal voor inwoners en bezoekers versterken. Daarnaast zetten we in op een doelmatige samenwerking tussen Oldenzaal Promotie en de Oldenzaalse Musea.

Wat zijn onze doelen?

Een resultaatgerichte en efficiënte samenwerking met Oldenzaal Promotie en de Oldenzaalse Musea
We maken inzichtelijk welke prestaties tegenover de gemeentelijke bijdrage staan en stimuleren een effectieve samenwerking tussen Oldenzaal Promotie en de Oldenzaalse Musea. Door taken, verantwoordelijkheden en expertise beter op elkaar af te stemmen, benutten we kansen voor een efficiëntere organisatie, een doelmatige inzet van middelen en een sterkere uitvoering van promotie-, cultuur- en evenementenactiviteiten.

Wat gaan we ervoor doen?

Prestatieafspraken met Oldenzaal Promotie actualiseren

We maken concrete en waar mogelijk meetbare afspraken over de prestaties die tegenover de gemeentelijke bijdrage staan.

Samenwerking tussen Oldenzaal Promotie en de Oldenzaalse Musea optimaliseren

We maken afspraken over de verdere samenwerking tussen Oldenzaal Promotie en de Oldenzaalse Musea, waarbij taken en verantwoordelijkheden slimmer worden georganiseerd en dubbel werk wordt voorkomen

4.3.2 Beleidsindicatoren programma 3

	Indicator	Eenheid	Periode	Oldenzaal	Trend	Provincie	25.000 – 50.000 inw.	Bron
1	Functiemenging	Verhouding tussen banen en woningen in %	2025	57,8		56	50,7	Landelijk Informatiesysteem voor arbeidsplaatsen
2	Vestigingen (van bedrijven)	Aantal vestigingen per 1.000 inwoners van 15 t/m 65 jaar	2025	174,9		173,4	186,3	Landelijk Informatiesysteem voor arbeidsplaatsen
3	Nieuw gebouwde woningen	Aantal nieuwbouwwoningen per 1.000 woningen	2024	5,6		8,6	7,2	Basisregistratie adressen en gebouwen
4	Demografische druk	Verhouding tussen niet-beroepsbevolking (<15 en 65+) en beroepsbevolking (15-64)	2025	84,5		74,5	81	CBS

-Toelichting bij de verplichte indicatoren:

1. De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen;
2. Vestigingen van bedrijven betreft het aantal vestigingen van bedrijven per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-74 jaar;
3. Nieuw gebouwde woningen betreft het aantal nieuwbouwwoningen, per 1.000 woningen;
4. De demografische druk betreft de som van het aantal personen van 0 tot 15 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen in de leeftijd van 15-64 jaar.

4.3.3 Exploitatie overzicht programma 3

(bedragen x €1.000)

Stedelijke en economische ontwikkeling		2027	2028	2029	2030
Exploitatie	Lasten	6.695	6.676	6.556	5.664
	Baten	2.029	2.049	2.069	2.033
Saldo exclusief reserves		-4.666	-4.627	-4.488	-3.631
Reserves	Onttrekking	36	36	36	36
	Storting	276	274	275	274
Saldo reserves		240	238	238	238
Saldo inclusief reserves		-4.426	-4.390	-4.249	-3.393

In bovenstaande tabel laten we zien welke nieuwe beleidsmaatregelen we opnemen in deze programmabegroting. In hoofdstuk 3 Financiën lichten we de financiële gevolgen verder toe.

4.3.4 Taakvelden programma 3

-

Overzicht baten en lasten per taakveld

(bedragen x € 1.000)

P3

Stedelijke en economische ontwikkeling	Taakveld	Taakveld	2027	2028	2029	2030
Lasten	T31	Economische ontwikkeling	-371	-371	-341	-341
	T33	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-10	-10	-10	-10
	T34	Economische promotie	-332	-333	-332	-332
	T81	Ruimte en leefomgeving	-1.172	-1.225	-1.172	-873
	T82	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-1.103	-1.104	-1.103	-1.103
	T83	Wonen en bouwen	-3.708	-3.633	-3.599	-3.005
Totaal lasten			-6.695	-6.676	-6.556	-5.664
Baten	T33	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	23	23	23	23
	T34	Economische promotie	198	214	238	238
	T81	Ruimte en leefomgeving	127	127	127	127
	T82	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	1.103	1.104	1.103	1.103
	T83	Wonen en bouwen	578	580	578	542
Totaal baten			2.029	2.049	2.069	2.033
Saldo lasten en baten (excl reserves)			-4.666	-4.627	-4.488	-3.631

4.3.5 Beleidsdocumenten programma 3

-

Documentnummer	Link
1. Oldenzaals koersdocument circulaire economie	https://oldenzaal.notubiz.nl/document/14928037/2/09+Oldenzaals+koersdocument+circulaire+economie+-+GEAMENDEERD+Raadsvoorstel+en+-besluit?connection_type=1&connection_id=8828587
2. Economische Visie Oldenzaal	https://oldenzaal.notubiz.nl/document/14639301/3#search=%22economische%20visie%22
3. Toekomstvisie Oldenzaal 2040	https://oldenzaal.notubiz.nl/document/14260673/3#search=%22toekomstvisie%20Oldenzaal%20%22
4. Omgevingsplan gemeente Oldenzaal	https://oldenzaal.notubiz.nl/document/14204026/1/6434+Bijlage+1+CV+Technisch+in+beheer+nemen+bruidsschat+gemeente+Oldenzaal?connection_type=1&connection_id=8469679
5. Regionale woonagenda Twente 2021	Visies en beleidsregels Gemeente Oldenzaal
6. Warmtevisie Noordoost Twente	Visies en beleidsregels Gemeente Oldenzaal
7. Woonagenda 2023-2027	Visies en beleidsregels Gemeente Oldenzaal
8. Visie wonen, welzijn, zorg Oldenzaal 2030 (april 2024)	Visies en beleidsregels Gemeente Oldenzaal
9. RES Twente 1.0	https://oldenzaal.notubiz.nl/document/10291886/2#search=%22res%20twente%22
10. Energievisie Noordoost Twente, versie Oldenzaal 2.0	https://oldenzaal.notubiz.nl/document/10011681/2#search=%22energievisie%22
11. Strategisch woonprogramma Oldenzaal 2020 - 2030	https://oldenzaal.notubiz.nl/document/9646812/2/07+Strategische+Woonprogrammering+2020-2030+-+bijlage+1+nota?connection_type=1&connection_id=5782367
12. Gemeentelijke subsidiereregeling voor isolatie van eigen woningen met energielabel D, E, F of G	Gemeentelijke subsidiereregeling voor isolatie van eigen woningen met energielabel D, E, F of G Lokale wet- en regelgeving
13. Warmtevisie Noordoost Twente	https://oldenzaal.notubiz.nl/document/9152728/3#search=%22warmtevisie%20noordoost%20twente%22
14. Startnota Energiestrategie Twente	https://oldenzaal.notubiz.nl/document/8273138/2#search=%22Startnota%20Energiestrategie%20Twente%22
15. Nota bodembeheer Twente beleid voor oale grond 2.0'	https://oldenzaal.notubiz.nl/document/669734/1/document?connection_type=1&connection_id=582222

4.3.6 Verbonden partijen programma 3

Verbonden partij	Toelichting
Bestuursovereenkomst Sociaaleconomische Structuurversterking (BOKSES: onderdeel van Twente Board)	De economische strategie van Twente en de uitvoering daarvan is belegd in Twente Board. In het bestuur van Twente Board zitten ondernemers, onderwijs en overheid elk met eigen vertegenwoordigers aan tafel. Het college van Oldenzaal heeft net als alle Twentse gemeenten via het Bestuurlijk Overleg Sociaaleconomische Samenwerking (BOSS) inbreng in Twente Board. De twee belangrijke investeringsagenda's zijn: Agenda voor Twente en de Regiodeal Twente. De focus in dit programma ligt op onderstaande kerndossiers: 1. Bereikbaarheid (opwaarderen spoorlijn Zwolle-Twente-Munster en versnellen verbindingen Zwolle, Randstad en Berlijn) 2. Aantrekken en opleiden van voldoende talent op alle niveaus 3. Positioneren van Twente als (high)tech regio richting Den Haag en Europa 4. Positioneren van samenwerking met Duitsland in Den Haag en Europa 5. Ontwikkelen van een kansenagenda 6. Het opstellen van een ruimtelijke ontwikkelstrategie (ROS) Twente
Recreatieschap Twente	Twentse samenwerking voor beleidsmatige aangelegenheden en bedrijfsvoering, waarbij zij voor dit programma de uitvoerende organisatie is op het gebied van: 1. toeristische routes 2. vrijetijdseconomie 3. recreatieve voorzieningen Bij het Recreatieschap zijn we bezig met de financieringssystematiek.
Omgevingsdienst Twente (OD Twente)	De milieutaken op het gebied van vergunningverlening en handhaving zijn bij ODTwente ondergebracht.

4.4 Programma 4 Cultuur, sport en ontspanning

Wat houdt het programma in?

Oldenzaal heeft een rijk verenigingsleven en een breed cultureel en sportief aanbod. Veel inwoners zijn aangesloten bij verenigingen en talloze vrijwilligers zetten zich hiervoor in. Lokale verbinders, zoals de buurtbeweegcoaches en de cultuurcoach, ondersteunen hierbij. Cultuur, sport en ontspanning versterken de leefbaarheid en levendigheid van Oldenzaal. Ze brengen inwoners letterlijk en figuurlijk in beweging en dragen daarmee bij aan welzijn, plezier, gezondheid, ontwikkeling en verbondenheid. We brengen sport, cultuur, gezondheid en welzijn samen in een overkoepelend maatschappelijk plan. Daarmee versterken we de samenhang tussen deze beleidsterreinen en stimuleren we participatie van onze inwoners.

We willen dat zoveel mogelijk inwoners kunnen meedoen aan sport, cultuur en ontspanning. Daarom ondersteunen we verenigingen en culturele instellingen om activiteiten en voorzieningen toegankelijk en betaalbaar te houden. We draaien eerdere bezuinigingen bij cultuurverenigingen terug. In 2027 voeren we de huurverhoging voor sportverenigingen eenmalig niet in en gaan we onderzoeken hoe we hier in volgende jaren mee verder gaan.

Op cultureel gebied heeft Oldenzaal veel te bieden voor inwoners en bezoekers. Stadstheater de Bond, Museum Oldenzaal, Kaliber Kunstenschool en Bibliotheek Oldenzaal vormen samen de basis van de lokale culturele infrastructuur. Zij organiseren activiteiten voor een breed publiek en bieden ruimte aan het ontdekken en ontwikkelen van talent. Zij participeren actief in het Kunstmenu voor het primair onderwijs, zodat ieder kind in Oldenzaal met kunst en cultuur in aanraking komt. We stimuleren de samenwerking tussen culturele instellingen, verenigingen, welzijnsinstellingen en andere partners. Museum Oldenzaal en Oldenzaal Promotie hebben hun krachten gebundeld en we onderzoeken verdere samenwerkingsmogelijkheden. Door cultuur en stadspromotie met elkaar te verbinden, versterken we de aantrekkelijkheid en veelzijdigheid van Oldenzaal voor inwoners en bezoekers.

We blijven beweging van onze inwoners stimuleren, onder meer door de inzet van de buurtbeweegcoaches en verlenging van de regeling vakleerkrachten sport. Onze binnen- en buitensportaccommodaties worden intensief gebruikt. Om ze ook in de toekomst geschikt en aantrekkelijk te houden, stellen we een Integraal Huisvestingsplan Sport (IHP Sport) op. Ook werken we de harmonisatie van de buitensport verder uit voor een eerlijk en transparant speelveld en blijven we werken aan passende, eigentijdse sportaccommodaties.

Het erfgoed van Oldenzaal draagt bij aan de identiteit en aantrekkelijkheid van onze stad. Als oudste stad van Twente zijn we trots op ons erfgoed en willen we zorgvuldig omgaan met wat er is. Daarom actualiseren we ons erfgoedbeleid en nemen we erfgoed mee in ruimtelijke ontwikkelingen. Dit doen we met respect voor het verleden en oog voor de toekomst.

4.4.1 Doelen en prestaties programma 4

Ambitie: Een sterk verenigingsleven waaraan iedereen kan meedoen

Een sterk lokaal verenigingsleven stimuleert verbinding, gezondheid, participatie en welzijn van onze inwoners. Het biedt Oldenzalers de mogelijkheid om mee te doen, elkaar te ontmoeten en samen bij te dragen aan een vitale en aantrekkelijke stad.

Wat zijn onze doelen?

Een rijk en toekomstbestendig verenigingsleven

Verenigingen vormen het hart van Oldenzaal. Ze zorgen voor ontmoeting, preventie, gezondheid en sociale samenhang. We ondersteunen en versterken het lokale verenigingsleven, waarbij we oog hebben voor opgaven en ontwikkelingen.

Wat gaan we ervoor doen?

Inzet lokale culturele en sportieve verbinders

We continueren de inzet van onze buurtbeweegcoaches en verbindende cultuurfuncties als schakel tussen inwoners, gezondheid, welzijn en verenigingen. Waar mogelijk maken we gebruik van (vernieuwing van) rijks- en provinciale regelingen.

Terugdraaien bezuinigingen cultuurverenigingen

We draaien de bezuinigingen bij cultuurverenigingen structureel terug. Daarmee geven we uitvoering aan de wens van de raad en het coalitieakkoord.

Ondersteuning verenigingen

We bespreken met verenigingen de mogelijkheden voor samenwerking en gedeeld gebruik van materialen, huisvesting en voorzieningen. De uitkomsten hiervan koppelen we terug aan de raad.

Terugdraaien huurverhoging sportaccommodaties

We draaien de huurverhoging voor sportaccommodaties eenmalig terug in 2027. Voor de periode daarna komen we tot gelijkwaardige subsidieafspraken door het harmonisatieplan af te ronden en uit te voeren.

Wat zijn onze doelen?

Meer actieve deelname aan cultuur en sport

We stimuleren inwoners van Oldenzaal om mee te doen aan cultuur en sport. Zo dragen we bij aan hun gezondheid en welzijn.

Wat gaan we ervoor doen?

Twentse samenwerking Sport en Bewegen

We blijven aangesloten bij de Twentse samenwerking Sport en Bewegen en gebruiken deze voor kennisdeling en gezamenlijke ontwikkelingen. Lokale opgaven en behoeften van Oldenzaal zijn daarbij leidend.

Cultuur en sport binnen integraal plan sociaal domein

Cultuur en sport maken deel uit van een integraal plan voor het sociaal domein. Dit plan werkt als een paraplu boven bestaande visies en beleidsstukken.

BoesCoolFit/BoesCoolTuur en het bijbehorende 55+-programma

We blijven BoesCoolFit en BoesCoolTuur en het bijbehorende 55+-programma ondersteunen. Zo krijgen alle kinderen en inwoners van 55 jaar en ouder de kans om kennis te maken met sport en cultuur.

Participatie stichting Leergeld

We blijven participeren in de stichting Leergeld, zodat elk kind kan meedoen met culturele en sportieve activiteiten.

Regeling vakleerkrachten sport

We verlengen de regeling voor vakleerkrachten bewegingsonderwijs met drie jaar. Binnen het beschikbare budget wordt de voorzittersrol van de vakgroep LO, inclusief de coördinatie van MRT, gecontinueerd. In deze periode voeren we samen met de schoolbesturen het gesprek over een toekomstbestendige organisatie en bekostiging van de regeling.

Ambitie: Toekomstbestendige sportvoorzieningen in een actieve stad

Onze sportvoorzieningen dragen bij aan een aantrekkelijke leefomgeving, waar bewegen vanzelfsprekender, toegankelijker en leuker moet zijn voor zoveel mogelijk inwoners. Daarom investeren we in duurzaamheid, samenwerking en efficiënt gebruik van beschikbare ruimte.

Wat zijn onze doelen?

Eigentijdse sportaccommodaties die uitnodigen om te bewegen

Goede sportieve voorzieningen voor alle leeftijden stimuleren inwoners om te bewegen en mee te doen aan sportieve activiteiten.

Wat gaan we ervoor doen?

Toekomst sportcentrum Vondersweijde

We onderzoeken de toekomst van sportcentrum Vondersweijde, waarbij behoud van de zwemvoorziening een belangrijk uitgangspunt is. We werken verschillende toekomstscenario's uit en beoordelen deze op technische, duurzame, maatschappelijke en financiële aspecten. Inwoners, gebruikers, verenigingen en maatschappelijke organisaties worden vroegtijdig betrokken. Op basis van de uitkomsten kan de gemeenteraad een zorgvuldig afgewogen besluit nemen.

Integraal Huisvestingsplan Sport

Met een Integraal Huisvestingsplan Sport (IHP Sport) brengen we de huidige en toekomstige behoefte aan sportaccommodaties in beeld. Daarbij kijken we naar een evenwichtige verdeling van voorzieningen tussen verenigingen, een doelmatig gebruik van accommodaties en de investeringen die nodig zijn om deze toekomstbestendig te houden. Met het IHP Sport bereiden we ons bovendien voor op toekomstige wet- en regelgeving en mogelijke subsidievoorwaarden. Zo maken we weloverwogen keuzes voor een duurzaam, toegankelijk en betaalbaar sportaanbod in Oldenzaal.

Vervangen verlichting door LED

We vervangen de traditionele verlichting bij sportverenigingen stap voor stap door energiezuinige LED-verlichting.

Uitvoering harmonisatie buitensport

We werken het harmonisatiemodel sportaccommodaties (buitensport) uit en doen recht aan een eerlijke en gelijke behandeling van alle sportverenigingen.

Uitvoering accommodatieplan binnensport

We voeren de werkzaamheden vanuit het accommodatieplan binnensport gefaseerd uit.

Vervangen top laag diverse sportvelden

Als onderdeel van het sportbeheersplan vervangen we de top laag van de velden van Bully en Quick '20 (2027) en de top laag van het kunstgrasveld 2 bij FC Berghuizen (2029).

Wat zijn onze doelen?

Verbeteren leefbaarheid, vitaliteit en aantrekkelijkheid van (binnen)stad en buitengebied

Eigentijdse sportvoorzieningen en een goed ingerichte openbare ruimte om te bewegen dragen bij aan gezondheid en welzijn van onze inwoners. Ze maken Oldenzaal bovendien aantrekkelijker voor recreanten en bezoekers.

Wat gaan we ervoor doen?

Actualisatie sportbeleid

In aansluiting op opgaven, behoeften en ontwikkelingen actualiseren we ons sportbeleid.

Oplossing gebouw 'De Reisduif'

We zoeken naar een passende invulling voor gebouw 'De Reisduif' aan de Schapendijk. Mocht deze niet worden gevonden, dan wordt het gebouw volgens de oorspronkelijke afspraak gesloopt.

Herontwikkeling Sportpark De Thij

We werken verder aan scenario's voor de herontwikkeling van Sportpark De Thij.

Verkenning bredere inzet sportvoorzieningen

Samen met partners en inwoners verkennen we hoe sportaccommodaties en sportparken beter benut kunnen worden als ontmoetingsplek in de wijk. Hierbij houden we rekening met de wijkverbeterplannen.

Ambitie: Cultuur en erfgoed verbinden de stad

Onze cultuur en ons erfgoed geven Oldenzaal een eigen karakter en dragen eraan bij dat Oldenzaalers zich verbonden voelen met de stad en met elkaar.

Wat zijn onze doelen?

Een sterke culturele infrastructuur met een brede programmering

We versterken de culturele infrastructuur van Oldenzaal door samenwerking tussen culturele instellingen, verenigingen, makers en erfgoedorganisaties te stimuleren. Zo werken we aan een gevarieerd, toegankelijk en aantrekkelijk cultureel aanbod voor inwoners en bezoekers, met ruimte voor cultuureducatie, talentontwikkeling en nieuwe initiatieven.

Wat gaan we ervoor doen?

Terugdraaien bezuiniging regeling cultuurparticipatie

Om culturele evenementen en verenigingen ruimte te blijven bieden, draaien we de eerdere bezuiniging op de subsidieregeling cultuurparticipatie terug. Omdat de regeling wordt overvraagd verhogen we het beschikbare budget.

Versterken kwaliteit, aanbod en toegankelijkheid kunst en cultuur

We helpen lokale partners om culturele initiatieven en projecten samen te brengen en kwaliteit, aanbod en toegankelijkheid van kunst, cultuur en erfgoed te versterken. Dit doen we onder meer door gebruik te maken van subsidies en fondsen en partners te wijzen op de beschikbare mogelijkheden en gezamenlijke programmering, coproducties en samenwerking te stimuleren.

Participatie in Cultuurregio Twente

We blijven participeren in Cultuurregio Twente, waar de focus komt te liggen op uitvoering van de ontwikkelstrategie 'Trek in Twente'. De belangen van Oldenzaal zijn daarbij leidend.

Uitvoeringsprogramma cultuur

We maken een uitvoeringsprogramma cultuur dat ambities vertaalt naar concrete activiteiten en afspraken voor de komende vier jaar.

Lokale omroep

Naar verwachting treedt op 1 januari 2028 de nieuwe Mediawet in. Deze brengt een nieuwe inrichting van het stelsel van lokale publieke omroepen en de veranderende rol van gemeenten hierin met zich mee. Voor Twente zal dan sprake zijn van één streekomroep onder de naam '1Twente'. De komende periode anticipeert de gemeente op de nieuwe rol en de veranderende taak en financiering van RTV Noordoost Twente (huidige lokale omroep).

Inventarisatie en herijking kunstcollectie

We stellen eenmalig €9.000 beschikbaar om de gemeentelijke kunstcollectie te inventariseren. Op basis daarvan bepalen we hoe we de collectie optimaal kunnen verkleinen en herijken we het beleid voor het beheer en behoud van de overgebleven kunstcollectie.

Wat zijn onze doelen?

Ontdekken, ontwikkelen en behouden van talent

We sluiten aan bij het regionale beleid en zetten cultuur in om talent aan te trekken, te behouden en de kans te geven zich verder te ontwikkelen.

Wat gaan we ervoor doen?

Meerjarenplan Bibliotheek Oldenzaal

Samen met Bibliotheek Oldenzaal werken we aan het opstellen van een meerjarenplan. Dit in aansluiting op de wettelijke taak (zorgplicht) van gemeenten. (Digi)taalvaardigheid en andere basisvaardigheden blijven een specifiek aandachtspunt.

Cultuureducatie primair onderwijs

We continueren de ondersteuning voor cultuureducatie in het primair onderwijs. Daarbij houden we provinciale ontwikkelingen (met name met betrekking tot het vervolg op de regeling Cultuureducatie Overijssel 2025-2028) in het oog. We verkennen de mogelijkheden voor verdere opvolging van het lokale convenant KunstWijs.

Wat zijn onze doelen?

Versterken profilering als 'oudste stad van Twente'

Oldenzaal is er trots op oudste stad van Twente te zijn. Door onze geschiedenis zichtbaar en beleefbaar te maken, versterken we onze identiteit en de verbondenheid tussen inwoners en dragen we bij aan de (vrijtijds)economie.

Wat gaan we ervoor doen?

Verhoging subsidie Museum Oldenzaal voor 2 jaar

We verhogen de subsidie aan Museum Oldenzaal voor een periode van 2 jaar in afwachting van de nadere structurele samenwerking tussen Museum Oldenzaal en Oldenzaal Promotie.

Erfgoedsamenwerking NOT

In aansluiting op het in maart 2026 genomen collegebesluit volgen we het vastgestelde voorstel met betrekking tot de verkenning van erfgoedsamenwerking in Noordoost-Twente. Waar mogelijk maken we gebruik van subsidieregelingen.

Actualisatie erfgoedbeleid

We bereiden de actualisatie van het erfgoedbeleid voor. Daarbij houden we rekening met de Omgevingswet en ontwikkelingen op het gebied van wonen, klimaat, cultuur, toerisme en de binnenstad. Ook betrekken we maatschappelijke ontwikkelingen en eventuele wijzigingen in het interbestuurlijk toezicht op erfgoed. Zo zorgen we er voor dat ons erfgoedbeleid aansluit bij de huidige en toekomstige opgaven van Oldenzaal.

Erfgoed begraafplaats Hengelosestraat

In samenspraak met provincie Overijssel en het Oversticht realiseren we op de begraafplaats Hengelosestraat een blijvende plek voor de archeologie Plechelmusplein. We verkennen mogelijkheden voor inrichting van het poortgebouw voor (erfgoed)educatie/informatie.

Erfgoed integraal onderdeel ruimtelijke ontwikkelingen

Als onderdeel van de omgevingsvisie en ter versterking van identiteit, aantrekkelijkheid en toekomstbestendigheid van (binnen)stad en buitengebied maakt erfgoed integraal deel uit van ruimtelijke ontwikkelingen.

Plan 'Schatten van Plechelmus'

We ondersteunen de uitvoering van het plan 'Schatten van Plechelmus' (gericht op de toekomst van de Plechelmusbasiliek) en vragen daarbij specifiek aandacht voor de verlichting.

4.4.2 Beleidsindicatoren programma 4

Indicator	Eenheid	Periode	Oldenzaal	Trend	Provincie	25.000 – 50.000 inw.	Bron
1 Niet wekelijkse sporters	%	2024	38,7%		42,9%	44,7%	CBS & RIVM

Deze indicator geeft het percentage inwoners van 19 jaar en ouder weer dat niet wekelijks sport. De gegevens zijn afkomstig van Waarstaatjegemeente.nl en zijn gebaseerd op onderzoek van de GGD.

4.4.3 Exploitatie overzicht programma 4

(bedragen x €1.000)

Cultuur, sport en ontspanning		2027	2028	2029	2030
Exploitatie	Lasten	7.952	7.511	7.512	7.326
	Baten	1.490	1.528	1.549	1.551
Saldo exclusief reserves		-6.462	-5.983	-5.962	-5.775
Reserves	Ottrekking	0	0	0	0
	Storting	147	10	10	10
Saldo reserves		147	10	10	10
Saldo inclusief reserves		-6.314	-5.973	-5.952	-5.765

In bovenstaande tabel laten we zien welke nieuwe beleidsmaatregelen we opnemen in deze programmabegroting. In hoofdstuk 3 Financiën lichten we de financiële gevolgen verder toe.

4.4.4 Taakvelden programma 4

-

Overzicht baten en lasten per taakveld

(bedragen x € 1.000)

P4

Cultuur, sport en ontspanning	Taakveld	Taakveld	2027	2028	2029	2030
Lasten	T51	Sportbeleid en activering	-493	-354	-352	-353
	T52	Sportaccommodaties	-4.500	-4.203	-4.288	-4.100
	T53	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-1.391	-1.381	-1.363	-1.364
	T54	Musea	-24	-24	-24	-24
	T55	Cultureel erfgoed	-478	-480	-418	-418
	T56	Media	-1.066	-1.070	-1.066	-1.067
Totaal lasten			-7.952	-7.511	-7.512	-7.326
Baten	T51	Sportbeleid en activering	192	192	192	192
	T52	Sportaccommodaties	930	966	1.007	1.008
	T53	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	335	336	317	318
	T56	Media	33	33	33	33
Totaal baten			1.490	1.528	1.549	1.551
Saldo lasten en baten (excl reserves)			-6.462	-5.983	-5.962	-5.775

4.4.5. Beleidsdocumenten programma 4

Binnen het programma zijn de volgende beleidstukken aan de orde:

Documentnaam	Link
1. Visienota cultuur Oldenzaal (2019)	https://oldenzaal.notubiz.nl/document/7634593/2/07_visienota_cultuur_-_visienota?connection_type=1&connection_id=4698169
2. Algemene subsidieverordening Oldenzaal 2025	13+Algemene+Subsidieverordening+Oldenzaal+2025+-+Bijlage+Algemene+Subsidieverordening+Oldenzaal+2025
3. Visie op sport en bewegen	https://oldenzaal.notubiz.nl/document/4314845/1#search=%22visie%20sport%20en%20bewegen%22
4. Kadernota cultureel erfgoed 2014-2018	kadernota_cultureel_erfgoed

4.4.6 Verbonden partijen programma 4

Binnen het programma zijn de volgende gemeenschappelijk regelingen, bestuursovereenkomst of deelnemingen van toepassing. Voor een gedetailleerde uiteenzetting hiervan verwijzen wij u naar de 5.5 Paragraaf Verbonden partijen.

Verbonden partij	Toelichting
Sport Oldenzaal B.V.	Verzorgt de exploitatie en het beheer van sportcentrum Vondersweijde.

4.5 Programma 5 Maatschappelijke Ondersteuning

Wat houdt het programma in?

We willen dat alle inwoners van Oldenzaal kunnen meedoen aan de samenleving en waar nodig passende ondersteuning krijgen. Daarbij kijken we niet alleen naar afzonderlijke regelingen en voorzieningen, maar vooral naar wat inwoners nodig hebben in hun dagelijks leven. We gaan uit van hun eigen mogelijkheden en de kracht van hun sociale netwerk en omgeving.

Om inwoners beter en samenhangender te ondersteunen, brengen we bestaande visies, beleidskaders en uitvoeringsprogramma's samen in één Integraal Beleidskader Sociaal Domein. Daarnaast verbeteren we de toegang tot ondersteuning, ontwikkelen we het Sociaal Plein verder en werken we aan een Stevig Lokaal Team.

We investeren in sterke wijken en gemeenschappen, waar inwoners elkaar ontmoeten en naar elkaar omkijken. Door preventie en laagdrempelige ondersteuning te versterken, willen we problemen eerder signaleren en waar mogelijk voorkomen dat zwaardere zorg nodig is. Daarbij werken we nauw samen met maatschappelijke organisaties, zorgaanbieders en andere partners. Samen met onderwijs en maatschappelijke partners wordt gewerkt aan kansrijk opgroeien en passende ondersteuning waar nodig. Daarnaast ligt de focus op het versterken van bestaanszekerheid en het bevorderen van volwaardige deelname aan de samenleving.

Asiel, migratie en integratie

We geven uitvoering aan onze wettelijke taken op het gebied van opvang, huisvesting, inburgering en integratie. We ondersteunen statushouders bij hun inburgering en participatie en onderzoeken hoe we invulling kunnen geven aan de opvang van asielzoekers, passend bij de mogelijkheden en draagkracht van Oldenzaal. Daarbij betrekken we inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties bij deze opgaven.

4.5.1 Doelen en prestaties programma 5

Ambitie: Binnen het sociaal domein werken we integraal. De inwoner staat centraal.

De wetten binnen het sociaal domein (Wmo, Jeugdwet en Participatiewet) zijn als losse systemen ontworpen. Vanuit rechten, plichten en regels worden inwoners die problemen ervaren in een systeem opgevangen dat zich richt op één aspect van het leven van die inwoner. In de leefwereld van onze inwoners spelen problemen zich echter zelden af binnen de grenzen van één wet. In Oldenzaal willen we de inwoner centraal stellen en gaan we aan de slag om de benodigde randvoorwaarden hiervoor te creëren.

Wat zijn onze doelen?

Integraal beleid en regelgeving

We werken vanuit één integraal beleidskader op het sociaal domein. Beleid en regelgeving sluiten op elkaar aan, zijn overzichtelijk voor inwoners en ondersteunen integraal werken door professionals.

Wat gaan we ervoor doen?

Integraal beleidskader

Om onze ambitie van mensgericht werken in de praktijk waar te maken, brengen we in 2027 de bestaande visies, beleidskaders, uitvoeringsprogramma's en actieplannen binnen het sociaal domein in samenhang in beeld. In 2028 bundelen we deze tot één integraal beleidskader, waarbij we overlap verminderen en verouderde of overbodige beleidsstukken schrappen.

Integrale verordening

We stellen één integrale verordening voor het sociaal domein vast, waarin de bedoeling centraal staat. Daarbij vereenvoudigen we de lokale regelgeving.

Wat zijn onze doelen?

Integrale ondersteuning rondom de inwoner

Inwoners ervaren samenhangende en toegankelijke ondersteuning die aansluit bij hun persoonlijke situatie. Professionals werken over de grenzen van afzonderlijke regelingen en organisaties heen samen, zodat inwoners niet onnodig worden doorverwezen en passende ondersteuning tijdig beschikbaar is.

Wat gaan we ervoor doen?

Integrale ondersteuning rondom de inwoner

We verruimen de professionele ruimte, bevoegdheden en werkafspraken die consultants nodig hebben om daadwerkelijk maatwerk te kunnen leveren. Op basis hiervan leggen we werkafspraken en mandaten vast.

Stevig Lokaal Team

We leggen vast welke organisaties deelnemen aan het Stevig Lokaal Team, wie regie voert, welk mandaat de professionals hebben en wanneer specialistische ondersteuning wordt ingezet. Dit als onderdeel van de uitwerking van de motie populatiebekostiging.

Met een Stevig Lokaal Team bedoelen we een herkenbaar en laagdrempelig team dat dichtbij inwoners staat, breed kijkt naar hun situatie en samen met hen zoekt naar passende oplossingen. Het team benut de kracht van de sociale basis en schakelt specialistische hulp in wanneer dat nodig is. Zo worden signalen eerder herkend, krijgen inwoners op het juiste moment passende ondersteuning en voorkomen we waar mogelijk dat problemen groter worden.

Sociaal Plein

In afwachting van het gebiedsplan voor de Ganzenmarkt verbeteren we de huisvesting van het Sociaal plein in de Hooge Lucht, zowel voor het Sociaal plein als de andere (beoogde) gebruikers.

Afspraken met gezondheidscentra

We herijken en versterken afspraken met gezondheidscentra over samenwerking, vroegsignalering, doorverwijzing en de verbinding tussen zorg, welzijn en ondersteuning.

Samenwerkingscoördinator Voorzieningen

We stellen binnen het Sociaal Plein een samenwerkingscoördinator Voorzieningen aan. Deze brengt welzijnspartners bij elkaar en onderzoekt samen met hen waar het bestaande aanbod overlapt en waar aanvullingen nodig zijn. Op basis daarvan ontwikkelen de coördinator en partners voorstellen voor een beter samenhangend en toegankelijk aanbod van voorzieningen en activiteiten. We evalueren deze rol na drie jaar, zodat deze rol in overleg met onze welzijnspartners bij hen wordt ondergebracht.

Scholing professionals

We investeren in de ontwikkeling en scholing van professionals. Zo leren zij signalen vroeg te herkennen, inwoners integraal te ondersteunen en de inwoner centraal te stellen.

Ambitie: Sterke wijken en gemeenschappen: een sterke basis voor preventie

Sterke wijken en gemeenschappen vormen een belangrijke basis voor preventie. Met een preventieve aanpak, bijvoorbeeld in de wijk, op school en bij maatschappelijke voorzieningen, ondersteunen we inwoners op tijd. Zo voorkomen we waar mogelijk dat zwaardere of langdurige ondersteuning nodig is.

Wat zijn onze doelen?

Het bevorderen van ontmoeting

We bevorderen sterke wijken waarin inwoners elkaar ontmoeten, naar elkaar omkijken en zelf initiatief nemen.

Wat gaan we ervoor doen?

Professionals in de wijk

Samen met welzijnspartners zorgen we ervoor dat professionals beschikbaar zijn in de wijk. Zij ondersteunen inwoners, halen signalen op en leggen verbinding voor passende hulp en ondersteuning.

Ontmoetingsplekken

We brengen samen met inwoners en partners in kaart welke bestaande scholen, sportvoorzieningen, buurthuizen en andere locaties beter benut kunnen worden als ontmoetingsplek in de wijk.

Wat zijn onze doelen?

Preventieve aanpak

We werken aan een preventieve aanpak door onder meer gezond leven te bevorderen en daarmee problemen en zwaardere zorg te voorkomen.

Wat gaan we ervoor doen?

Werkplan Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA)

We geven uitvoering aan het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA). We richten ons daarbij onder andere op het verbeteren van de mentale en fysieke gezondheid van inwoners. Daarnaast zetten we in op gezond en veilig opgroeien. Samen met maatschappelijke partners werken we aan activiteiten die bijdragen aan het voorkomen van gezondheidsproblemen en het bieden van ondersteuning dichtbij. We sluiten aan bij het beleid voor het sociaal domein en bij bestaande activiteiten op het gebied van gezondheid, sport en welzijn.

Preventie- en handhavingsplan middelengebruik

We stellen het preventie- en handhavingsplan middelengebruik op en voeren dit uit. Hiermee versterken we de preventieve aanpak van middelengebruik.

Ambitie: Voor inwoners die het nodig hebben, is de juiste ondersteuning beschikbaar

We willen dat inwoners nu en in de toekomst de ondersteuning krijgen die zij nodig hebben, zodat zij zoveel mogelijk zelfstandig kunnen blijven meedoen in de samenleving. Daarnaast willen we meer inzicht in de kwaliteit, effectiviteit en resultaten van de ondersteuning, zodat we kunnen sturen op wat werkt.

Wat zijn onze doelen?

Inzicht in ondersteuning

We willen meer inzicht krijgen in de resultaten van de verschillende vormen van ondersteuning, zowel in de omvang als in de uitkomsten voor inwoners.

Wat gaan we ervoor doen?

Monitoring sociaal domein

We maken jaarlijks een monitor voor de gemeenteraad met onder andere:

- Ontwikkeling van aantallen en kosten maatwerk
- Bereik van (een aantal) preventieve activiteiten
- Ervaringen van inwoners
- Gebruik van subsidies

Wat zijn onze doelen?

Passende ondersteuning

Inwoners krijgen tijdig ondersteuning die aansluit bij hun persoonlijke situatie, mogelijkheden en behoeften. De ondersteuning is zo licht als mogelijk, maar waar nodig bieden we specialistische hulp. Zo ondersteunen we inwoners om zoveel mogelijk zelfstandig te blijven functioneren en mee te doen aan de samenleving.

Wat gaan we ervoor doen?

Meerjarige subsidies

We werken de benodigde beleidsmatige, juridische en financiële kaders uit voor meerjarige subsidies. Hiermee bieden we maatschappelijke organisaties meer continuïteit en zekerheid, verminderen we administratieve lasten en versterken we de focus op maatschappelijke resultaten. Vervolgens besluit de raad over invoering van deze systematiek.

Werkafspraken over jeugdbescherming

We maken werkafspraken over hoe we ondersteuning bieden aan gezinnen indien een jeugdige onder regie van jeugdbescherming valt.

Aanpassen subsidieverordeningen

De algemene subsidieverordening en de subsidieverordening voor sociaal domein worden aangepast, zodat er een transparantere verdeling van subsidies is.

Herkennen signalen over onveiligheid

Professionals herkennen onveilige situaties sneller en werken samen met inwoners en organisaties aan blijvende veiligheid voor kinderen, jongeren en volwassenen.

Ondersteuning van kwetsbare inwoners via het Dierenopvang Centrum Oldenzaal

We geven het Dierenopvang Centrum Oldenzaal de opdracht kwetsbare bewoners (daar waar passend) te ondersteunen ter voorkoming van zwaardere zorg.

Wijk GGD

We zetten een Wijk-GGD'er en een ervaringsdeskundige in om inwoners met onbegrepen gedrag te bereiken en waar nodig toe te leiden naar passende ondersteuning. Hiermee versterken we de samenwerking tussen zorg, welzijn en veiligheid, met aandacht voor de inwoner en zijn of haar omgeving.

Voorbereiden op eigenbijdrageregeling in de Wmo

We bereiden ons voor op de voorgenomen wijzigingen in de eigen bijdrage voor Wmo-ondersteuning en passen onze uitvoering aan zodra de landelijke regelgeving definitief is.

Ambitie: Kansrijk opgroeien voor ieder kind

De eerste levensjaren zijn van grote invloed op de ontwikkeling van een kind. Niet ieder kind groeit op onder dezelfde omstandigheden. Door vragen en zorgen vroeg te signaleren en samen te werken rondom het kind en het gezin, kunnen we problemen eerder aanpakken en voorkomen dat deze groter worden. Zo dragen we bij aan gelijke kansen voor kinderen en jongeren om zich veilig, gezond en kansrijk te ontwikkelen.

Wat zijn onze doelen?

Doorontwikkelen dat kinderen, jongeren en gezinnen opgroeien in een sterke pedagogische basis

We willen dat kinderen en jongeren in Oldenzaal gezond, veilig en kansrijk kunnen opgroeien en zich naar hun mogelijkheden kunnen ontwikkelen. Een sterke pedagogische basis biedt kinderen, jongeren, ouders en hun omgeving de mogelijkheden om vragen en problemen zoveel mogelijk zelf en met elkaar op te pakken.

Wat gaan we ervoor doen?

Uitvoeren preventief jeugdbeleid

We voeren de prioritaire maatregelen uit het beleidskader Preventief Jeugdbeleid gefaseerd uit. We focussen ons dit jaar op:

- het versterken van laagdrempelige ontmoetingsmogelijkheden, aansluitend bij wat inwoners nodig hebben;
- het beter zichtbaar en vindbaar maken van activiteiten, voorliggende voorzieningen en preventieve ondersteuning;

- het versterken van voorliggende voorzieningen en groepsgerichte ondersteuning die bijdragen aan het voorkomen van specialistische hulp.

Doorontwikkelen van jongeren- en straathoekwerk

We stellen uiterlijk in het eerste kwartaal van 2027 samen met Impuls en Wijkkracht een plan op voor de doorontwikkeling van het jongeren- en straathoekwerk in Oldenzaal.

Herijken en uitvoeren Lokale Educatieve Agenda

We herijken de uitvoeringsagenda van de Lokale Educatieve Agenda op basis van actuele opgaven en nieuw vastgesteld beleid, waaronder het Preventief Jeugdbeleid. Samen met onderwijs, kinderopvang en maatschappelijke partners maken we concrete afspraken over gezamenlijke prioriteiten, ieders bijdrage en verantwoordelijkheid.

Wat zijn onze doelen?

Een stimulerende leer- en ontwikkelomgeving bieden

Kinderen en jongeren krijgen de ruimte om zich optimaal te ontwikkelen in een veilige, gezonde en toekomstbestendige omgeving.

Wat gaan we ervoor doen?

Realiseren van de nieuwbouw van de Drie-eenheid school

Het schoolbestuur (Konot) is bouwheer en zorgt voor de voorbereiding en realisatie. Vanuit de gemeente hebben we een controlerende en financierende rol.

Realiseren van de (ver)nieuwbouw van de TCC locatie Lyceumstraat

Het schoolbestuur (Carmel) is bouwheer en zorgt voor de voorbereiding en realisatie. Vanuit de gemeente hebben we een controlerende en financierende rol.

Starten met de voorbereiding voor nieuwbouw basisscholen de Esch en de Linde samen met sporthal De Kolk

Op deze locatie liggen kansen voor een gezamenlijk nieuwbouwproject. We onderzoeken deze mogelijkheden verder.

Bepalen toekomstige locatie basisscholen de Thij

Op basis van de uitgevoerde haalbaarheidsonderzoeken en het participatietraject met betrokkenen werken we verschillende scenario's uit. Deze moeten bijdragen aan een veilige schoolomgeving, vooruitlopend op de geplande nieuwbouw tussen 2030 en 2035.

Actualiseren Verordening onderwijshuisvesting

Het stelsel rondom onderwijshuisvesting is vernieuwd via de Wet planmatige aanpak onderwijshuisvesting, waarmee de Eerste Kamer medio 2026 heeft ingestemd. Hierdoor moet de verordening onderwijshuisvesting worden geactualiseerd.

Doorontwikkelen Actief na School

We ontwikkelen Actief na School verder tot een herkenbaar en toegankelijk aanbod dat aansluit bij de behoeften in de wijken. Daarnaast voeren we voor het voortgezet onderwijs een app in waarmee jongeren het aanbod makkelijker kunnen vinden en waarmee aanmelding, registratie en administratie eenvoudiger worden.

Wat zijn onze doelen?

Kinderen, jongeren en gezinnen krijgen passende ondersteuning wanneer dat nodig is

Wanneer de pedagogische basis en voorliggende voorzieningen niet voldoende zijn, krijgen kinderen, jongeren en gezinnen tijdig passende maatwerkondersteuning of specialistische jeugdhulp.

Wat gaan we ervoor doen?

Bepalen van de lokale en regionale organisatie van jeugdhulp

We brengen in beeld welke uitgangspunten voor Oldenzaal van belang zijn bij de regionale organisatie en contractering van specialistische jeugdhulp. Daarbij onderzoeken we de beleidsmatige, financiële en juridische consequenties van verschillende keuzes en de aansluiting op preventie, de sociale basis, het Stevig Lokaal Team en passende specialistische ondersteuning.

Ambitie: Alle inwoners kunnen meedoen in de samenleving

Meedoen zorgt ervoor dat inwoners zich betrokken voelen, contact hebben met anderen en zoveel mogelijk zelfstandig kunnen leven. Een inkomen om van rond te komen is daarvoor belangrijk.

Wat zijn onze doelen?

Versterken bestaanszekerheid

We versterken de bestaanszekerheid van inwoners om armoede zoveel mogelijk te doorbreken.

Wat gaan we ervoor doen?

Preventieve aanpak armoedebeleid

Samen met partners verkennen we de stap richting een meer preventieve aanpak, in samenhang met andere lokale ontwikkelingen zoals de sociale basis en het stevig lokaal team.

Aanpak stille armoede

Meer inwoners die in stille armoede leven worden bereikt en ondersteund. Samen met partners voeren we een werkplan uit om deze inwoners tijdig te signaleren en passende hulp te bieden.

Financiële weerbaarheid van jongeren

Binnen de schuldhulpverlening besteden we extra aandacht aan jongeren. Samen met onze partners breiden we activiteiten uit op het gebied van financiële voorlichting, informatie over wat er verandert als je 18 jaar wordt en passende ondersteuning bij schulden. Daarbij zorgen we ervoor dat deze aanpak structureel wordt voortgezet.

Versterken basisvaardigheden

Inwoners met verminderde basisvaardigheden krijgen de ondersteuning die zij nodig hebben om zelfstandig(er) deel te nemen aan de samenleving. Partners herkennen signalen van beperkte basisvaardigheden tijdig en verwijzen inwoners gericht door naar het Taalpunt.

Inzet van ervaringsdeskundigheid in het armoedebeleid

We ontwikkelen een nieuwe werkwijze waarbij ervaringsdeskundigen, onder begeleiding van Saxion, actief worden betrokken bij het armoedebeleid.

Voorkomen van huisuitzettingen

We maken met de woningbouwvereniging aanvullende afspraken over een zorgvuldige aanpak om uithuiszetting te voorkomen.

Wat zijn onze doelen?

Stimuleren inwoners tot betaald werk of participatie

We streven ernaar dat zoveel mogelijk mensen betaald werk hebben. Is dat niet mogelijk, dan stimuleren we inwoners om op een andere manier mee te doen aan de samenleving.

Wat gaan we ervoor doen?

Detachering inwoners doelgroepregister

We onderzoeken of we inwoners uit het doelgroepregister kunnen detacheren bij reguliere werkgevers.

Trajecten Uniqo Twente

We breiden Uniqo Twente uit met het aanbieden van trajecten aan inwoners die ondersteuning nodig hebben bij werk. Dit geldt bijvoorbeeld voor mensen met een uitkering en voor inwoners die moeten inburgeren.

Ambitie: Grip houden op een zorgvuldige en transparante aanpak van asiel, migratie en integratie

We nemen onze wettelijke verantwoordelijkheid en pakken de migratie- en integratieopgave zorgvuldig en transparant aan, met oog voor wat passend is bij Oldenzaal. Daarbij werken we waar mogelijk regionaal samen. Op het gebied van inburgering werken we al regionaal samen en zetten we deze samenwerking voort. Voor mensen die in Oldenzaal komen wonen, zetten we in op goede integratie en zo snel mogelijk zelfstandig meedoen in de samenleving.

Wat zijn onze doelen?

Nieuwe inwoners krijgen ondersteuning bij hun integratie, zodat zij zo snel mogelijk zelfstandig kunnen deelnemen aan de samenleving

Mensen die in Oldenzaal komen wonen, helpen we om zo snel mogelijk mee te doen in de samenleving, bijvoorbeeld door de taal te leren, te werken of op een andere manier te participeren.

Wat gaan we ervoor doen?

Integratie statushouders

Inburgeringstrajecten worden doorontwikkeld, zodat deze beter aansluiten bij het perspectief van de deelnemers. Daarbij krijgt interculturele communicatie een grotere en meer structurele rol.

Wat zijn onze doelen?

Uitvoeren wettelijke taken

We voeren al onze wettelijke taken voor de opvang en huisvesting van migratiedoelgroepen (asiel, statushouders en opvang van Oekraïners) uit, passend bij de mogelijkheden en draagkracht van Oldenzaal. Hierbij houden we zelf de regie.

Wat gaan we ervoor doen?

Invulling opvang asielzoekers

We onderzoeken hoe we invulling kunnen geven aan de opvang van asielzoekers, passend bij de mogelijkheden en draagkracht van Oldenzaal. Daarvoor onderzoeken we zorgvuldig welke vormen van opvang het beste aansluiten bij de behoefte van de gemeente, de wettelijke opgave en de leefomgeving van inwoners. We houden daarbij zelf de regie. Inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties betrekken we actief bij dit proces via een participatietraject.

4.5.2 Beleidsindicatoren programma 5

	Indicator	Eenheid	Periode	Oldenzaal	Trend	Provincie	25.000 – 50.000 inw.	Bron
1	Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	2025	0,00		5,50	6,70	DUO / Ingrado
2	Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	2025	29		26	25	DUO / Ingrado
3	Vroegtijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	2025	1,7%		2,1%	2,1%	DUO / Ingrado
4	Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 – 64 jaar	2025	1.059,4		889,3	749,8	CBS / LISA
5	Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	2023	1,00%		1,00%	1,00%	CBS / Jeugdmonitor
6	Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	2024	4,00%		5,00%	4,00%	CBS / Jeugdmonitor
7	Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking t.o.v. de beroepsbevolking	2024	74,7%		74,1%	73,6%	CBS
8	Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	2024	1,00%		2,00%	2,00%	CBS / Jeugdmonitor
9	Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000	2025	190,4		268	189,3	CBS
10	Lopende reïntegratievoorziening	Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	2025	242,4		254,8	222,1	CBS
11	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2025	12,8%		12,6%	13,9%	CBS
12	Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	2025	1,3%		1,3%	1,0%	CBS
13	Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	2025	0,2%		0,4%	0,3%	CBS
14	Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners	2025	940		797	716	GMSD

De verplichte beleidsindicatoren geven inzicht in de maatschappelijke effecten van het gemeentelijk beleid en maken vergelijking met andere gemeenten mogelijk. De gegevens zijn afkomstig van landelijke registraties en worden gepubliceerd via Waarstaatjegemeente.nl.

1. Absoluut verzuim

Deze indicator geeft het aantal leerlingen per 1.000 leerlingen weer dat niet staat ingeschreven op een school, terwijl dit wel verplicht is. De gegevens zijn afkomstig van DUO en Ingrado.

2. Relatief verzuim

Deze indicator geeft het aantal leerlingen per 1.000 leerlingen weer dat ongeoorloofd afwezig is van school. De gegevens zijn afkomstig van DUO en Ingrado.

3. Vroegtijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv'ers)

Deze indicator geeft het percentage leerlingen in het voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs weer dat het onderwijs verlaat zonder startkwalificatie. De gegevens zijn afkomstig van DUO en Ingrado.

4. Banen

Deze indicator geeft het aantal banen per 1.000 inwoners van 15 tot en met 64 jaar weer. De gegevens zijn afkomstig van CBS en LISA.

5. Jongeren met een delict voor de rechter

Deze indicator geeft het percentage jongeren van 12 tot en met 21 jaar weer dat vanwege een delict voor de rechter is verschenen. De gegevens zijn afkomstig van het CBS en de Jeugdmonitor.

6. Kinderen in een uitkeringsgezin

Deze indicator geeft het percentage kinderen tot 18 jaar weer dat opgroeit in een gezin met een bijstands-, arbeidsongeschiktheids- of werkloosheidsuitkering. De gegevens zijn afkomstig van het CBS en de Jeugdmonitor.

7. Netto arbeidsparticipatie

Deze indicator geeft het percentage van de beroepsbevolking weer dat betaald werk heeft. De gegevens zijn afkomstig van het CBS.

8. Werkloze jongeren

Deze indicator geeft het percentage jongeren van 16 tot en met 22 jaar weer dat werkloos is. De gegevens zijn afkomstig van het CBS en de Jeugdmonitor.

9. Personen met een bijstandsuitkering

Deze indicator geeft het aantal personen met een bijstandsuitkering per 10.000 inwoners weer. De gegevens zijn afkomstig van het CBS.

10. Lopende re-integratievoorzieningen

Deze indicator geeft het aantal lopende re-integratievoorzieningen per 10.000 inwoners van 15 tot en met 64 jaar weer. De gegevens zijn afkomstig van het CBS.

11. Jongeren met jeugdhulp

Deze indicator geeft het percentage jongeren tot 18 jaar weer dat jeugdhulp ontvangt. De gegevens zijn afkomstig van het CBS.

12. Jongeren met jeugdbescherming

Deze indicator geeft het percentage jongeren tot 18 jaar weer dat een maatregel voor jeugdbescherming ontvangt. De gegevens zijn afkomstig van het CBS.

13. Jongeren met jeugdreclassering

Deze indicator geeft het percentage jongeren van 12 tot en met 23 jaar weer dat jeugdreclassering ontvangt. De gegevens zijn afkomstig van het CBS.

14. Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo

Deze indicator geeft het aantal inwoners per 10.000 inwoners weer dat gebruikmaakt van een maatwerkvoorziening vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). De gegevens zijn afkomstig van de GMSD.

4.5.3 Exploitatie overzicht programma 5

(bedragen x €1.000)

Maatschappelijke ondersteuning		2027	2028	2029	2030
Exploitatie	Lasten	72.202	70.256	67.830	67.849
	Baten	14.552	15.066	14.862	14.875
Saldo exclusief reserves		-57.650	-55.190	-52.968	-52.973
Reserves	Onttrekking	49	49	49	49
	Storting	2.727	1.377	166	166
Saldo reserves		2.678	1.328	117	117
Saldo inclusief reserves		-54.972	-53.862	-52.850	-52.856

In bovenstaande tabel laten we zien welke nieuwe beleidsmaatregelen we opnemen in deze programmabegroting. In hoofdstuk 3 Financiën lichten we de financiële gevolgen verder toe.

4.5.4 Taakvelden programma 5

-

Overzicht baten en lasten per taakveld

(bedragen x € 1.000)

P5

Maatschappelijke ondersteuning	Taakveld	Taakveld	2027	2028	2029	2030
Lasten	T41	Openbaar basisonderwijs	-197	-198	-197	-197
	T42	Onderwijshuisvesting	-3.813	-3.048	-1.579	-1.670
	T43	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-2.224	-2.032	-2.027	-2.033
	T61	Samenkracht en burgerparticipatie	-7.808	-7.337	-6.986	-6.892
	T621	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	-1.338	-1.340	-1.338	-1.338
	T622	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	-638	-655	-655	-655
	T623	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	-305	-306	-305	-305
	T63	Inkomensregelingen	-13.867	-13.865	-13.753	-13.757
	T64	Begeleide participatie	-8.503	-8.072	-7.595	-7.602
	T65	Arbeidsparticipatie	-1.738	-1.747	-1.747	-1.748
	T660	Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	-1.529	-1.531	-1.529	-1.529
	T6711	Huishoudelijke hulp (Wmo)	-5.502	-5.502	-5.502	-5.502
	T6712	Begeleiding (WMO)	-4.066	-4.066	-4.066	-4.066
	T6713	Dagbesteding (WMO)	-1.696	-1.696	-1.696	-1.696
	T6751	Jeugdhulp ambulant lokaal	-658	-658	-658	-658
	T6752	Jeugdhulp ambulant regionaal	-10.146	-10.020	-10.018	-10.019
	T6762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	-4.115	-4.116	-4.115	-4.115
	T6763	Jeugdhulp met verblijf landelijk	-115	-115	-115	-115
	T6791	PGB Wmo	-454	-454	-454	-454
	T6792	PGB Jeugd	-206	-206	-206	-206
	T6812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-258	-259	-258	-259
	T6821	Jeugdbescherming	-957	-963	-959	-960
	T6822	Jeugdreclassering	-134	-134	-134	-134
	T692	Coördinatie en beleid Jeugd	-9	-9	-9	-9
	T71	Volksgesondheid	-1.927	-1.928	-1.927	-1.927
Totaal lasten			-72.202	-70.256	-67.830	-67.849
Baten	T41	Openbaar basisonderwijs	253	254	253	254
	T42	Onderwijshuisvesting	27	25	25	25
	T43	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.031	1.035	1.031	1.032
	T61	Samenkracht en burgerparticipatie	925	928	765	766
	T63	Inkomensregelingen	10.907	10.948	10.907	10.917
	T64	Begeleide participatie	716	719	716	716
	T6711	Huishoudelijke hulp (Wmo)	555	555	555	555
	T6762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	0	464	473	473
	T6811	Beschermd wonen (WMO)	0	0	0	0
	T71	Volksgesondheid	138	138	138	138
Totaal baten			14.552	15.066	14.862	14.875
Saldo lasten en baten (excl reserves)			-57.650	-55.190	-52.968	-52.973

4.5.5 Beleidsdocumenten programma 5

Binnen het programma zijn de volgende beleidstukken aan de orde:

	Documentnaam	Link
1.	Visie Sociale Basis	07 +Visie+sociale+basis+-+Bijlage+Visie+sociale+basis
2.	Beleidsplan Schuldhelpverlening 2025-2029	07 +Beleidsplan+Schuldhelpverlening+2025-2029+-+Beleidsplan+schuldhelpverlening+2025-2029
3.	Lokale samenwerking: de aanpak tegen armoede in Oldenzaal (armoedebeleid)	https://oldenzaal.notubiz.nl/document/12961378/2#search=%22armoede%20in%20Oldenzaal%20armoedebeleid%22
4.	Regiovisie Jeugdhulp Twente	https://oldenzaal.notubiz.nl/document/10934290/2#search=%22regiovisie%20jeugdhulp%22
5.	Integraal beleidskader Sociaal Domein 2022	https://oldenzaal.notubiz.nl/document/10982205/2#search=%22integraal%20beleidskader%20sociaal%20domein%22
6.	Masterplan Sociaal domein (2021 - 2033)	https://oldenzaal.notubiz.nl/document/9894105/2/09+Masterplan+Sociaal+Domein+-+bijlage+1+Masterplan+Sociaal+Domein?connection_type=1&connection_id=5898918
7.	IHP Integraal Onderwijs Huisvestingsplan	https://oldenzaal.notubiz.nl/document/9890835/2#search=%22ihp%22
8.	Beleidsplan subsidies sociaal domein	Beleidsplan Subsidies sociaal domein Lokale wet- en regelgeving
9.	Visie sport en bewegen	https://oldenzaal.notubiz.nl/document/4314845/1#search=%22visie%20sport%20en%20bewegen%22
10.	Verordening Uitvoering Jeugdwet gemeente Oldenzaal 2025	https://oldenzaal.notubiz.nl/document/15156175/2#search=%22Verordening%20uitvoering%20jeugdwet%22
11.	Verordening Maatschappelijke ondersteuning gemeente Oldenzaal 2025	https://oldenzaal.notubiz.nl/document/15155856/2#search=%22Verordening%20maatschappelijke%20ondersteuning%22
12.	Nota publieke gezondheid 2022-2026	https://oldenzaal.notubiz.nl/document/10573107/1#search=%22nota%20publieke%20gezondheid%22
13.	Visie wonen, welzijn, zorg gemeente Oldenzaal 2024-2030	Visies en beleidsregels Gemeente Oldenzaal
14.	Nota dierenwelzijn	https://oldenzaal.notubiz.nl/document/5239588/1#search=%22nota%20dierenwelzijn%22

4.5.6 Verbonden partijen programma 5

-

Verbonden partij	Toelichting
Samen 14	Samen 14 is de overkoepelende organisatie voor de organisaties: GGD Twente, Veilig Thuis Twente (VTT) en Organisatie voor Zorg en Jeugdhulp in Twente (OZJT) en voor de coalities: Twentse Koers, Samen14 en Kennispunt Twente. Samen Twente zet zich in voor gezonde, veilige en vitale inwoners van Twente.
Stadsbank Oost Nederland (SON)	De Stadsbank voert namens de gemeenten de integrale schuldhulpverlening uit. Dit geldt ook voor de preventie en nazorg activiteiten.
Stichting werkprojecten Oldenzaal	Alle Wsw-werknemers van de gemeente Oldenzaal zijn in dienst bij de Stichting Werkprojecten Oldenzaal. De Stichting Werkprojecten Oldenzaal behartigt alle Wsw dienstverbanden namens de gemeente Oldenzaal. Wsw-werknemers zijn actief binnen team Buitenbeheer en helpen met het beheer en onderhoud van de openbare ruimte.

4.6 Financiële algemene dekkingsmiddelen

Wat houdt het programma in?

Dit programma, volgens de BBV tot het programmaplan behorende onderdeel, geeft inzicht in de baten en lasten die niet als zodanig in de verschillende programma's zijn opgenomen. Ook worden hier nieuwe beleidsvoornemens en heroverwegingen opgenomen die (vooralsnog) niet rechtstreeks aan een concreet programma toebedeeld kunnen worden. Daarvoor worden dezelfde tabellen gebruikt die u ook aantreft in de verschillende programma's. De algemene doelstelling, met betrekking tot de financiële positie van de gemeente, is het jaarlijkse streven naar een structureel en reëel evenwicht van onze (meerjarige) begroting.

4.6.1 Doelen en prestaties programma FAD

Ambitie: Financieel solide en toekomstbestendige gemeente

Wij willen Oldenzaal financieel gezond en toekomstbestendig houden. Zo kunnen we ook in de toekomst blijven investeren in een aantrekkelijke, leefbare en sociale stad. Bij financiële keuzes kijken we niet alleen naar wat vandaag nodig is, maar ook naar de gevolgen voor de komende jaren en toekomstige generaties.

Wij gaan zorgvuldig om met gemeenschapsgeld, beheersen financiële risico's en investeren alleen als dit op de lange termijn betaalbaar is. Zo houden we ruimte voor maatschappelijke ambities, belangrijke voorzieningen en een gezonde financiële positie van de gemeente.

De komende jaren staan gemeenten voor grote financiële uitdagingen. Kosten nemen toe, terwijl inkomsten onder druk staan. Daarom willen wij bewuste financiële keuzes maken, risico's beheersen en beschikbare middelen zo doelmatig mogelijk inzetten. Zo houden wij de lasten voor inwoners beheersbaar en zorgen wij voor een financieel solide basis voor de toekomst.

Wat zijn onze doelen?

Een financieel gezonde gemeente met beheersbare lasten

Wij willen de financiële positie van de gemeente gezond houden en de lasten voor inwoners zo laag mogelijk houden. Daarom gaan wij zorgvuldig om met gemeenschapsgeld, benutten wij beschikbare financieringsmogelijkheden en zorgen wij voor voldoende financiële buffers.

Wat gaan we ervoor doen?

OZB-compensatie

Wij besluiten de extra OZB-verhoging uit 2025 incidenteel te compenseren en als correctie te verwerken op de belastingaanslag 2027.

Gemeentelijke lasten beheersbaar houden

We houden de woon- en levensonderhoudslasten voor inwoners zo laag mogelijk door jaarlijks te beoordelen of onze gemeentelijke belastingen en heffingen nog passen.

Maximaal benutten van externe financieringsmogelijkheden

Wij benutten actief subsidiemogelijkheden, cofinanciering en regionale fondsen om lokale opgaven te realiseren en de druk op de gemeentelijke begroting te beperken. Deze mogelijkheden worden structureel betrokken bij investeringsvoorstellen. Het inkoop startformulier wordt hierop aangepast, zodat iedere medewerker bij het inkopen van producten of diensten bewust geattendeerd wordt op het checken van de subsidiemogelijkheden.

Toekomstbestendige reserves als weerstandsvermogen

De gemeente houdt voldoende reserves als weerstandsvermogen aan om financiële schokken op te kunnen vangen.

Wat zijn onze doelen?

Financiële sturing, transparantie en verantwoording versterken

Wij willen beleid, geld en maatschappelijke effecten beter met elkaar verbinden. Daarnaast willen wij financiële informatie begrijpelijk en toegankelijk maken voor de gemeenteraad en inwoners.

Wat gaan we ervoor doen?

Kwaliteit van besluitvormingsdocumenten

Raadsmemo's, infobrieven, collegeadviezen en raadsvoorstellen worden zoveel mogelijk zelfstandig leesbaar opgesteld. We passen de formats voor collegeadviezen, raadsvoorstellen, raadsmemo's en infobrieven aan. Hierin wordt standaard aandacht besteed aan maatschappelijke inbreng, integraliteit, participatie, communicatie, financiën, coalitieakkoord en toetsen aan de algemene beginselen van behoorlijk bestuur.

Financiële transparantie en begrijpelijke verantwoording vergroten

Inwoners en gemeenteraad krijgen beter inzicht in de financiële gevolgen van beleid, investeringen en alternatieven. Financiële informatie wordt begrijpelijk, toegankelijk en inzichtelijk gepresenteerd via onze begrotingsapp en via de Stem van Oldenzaal.

Wat zijn onze doelen?

Verantwoord investeren en financiële risico's beheersen

Wij willen financiële keuzes maken die ook op de lange termijn betaalbaar zijn. Daarom zorgen wij voor inzicht in kosten, risico's en dekking en wegen wij investeringen zorgvuldig af.

Wat gaan we ervoor doen?

Structurele dekking als norm voor nieuw beleid

Nieuwe beleidsinitiatieven, pilots en projecten worden alleen gestart wanneer vooraf per fase inzicht bestaat in de structurele financiële gevolgen en de wijze waarop deze duurzaam kunnen worden gedekt. We realiseren ons dat er soms incidentele middelen nodig zijn om tot dit inzicht te komen en bouwen daarom go – no go momenten in waarop na iedere fase kan worden besloten om door te gaan of te stoppen met een beleidsinitiatief, pilot of project.

Investeren met oog voor de totale (levensduur) kosten

Bij investeringsbeslissingen worden niet alleen de aanschaf- of bouwkosten beoordeeld, maar ook beheer-, onderhouds-, exploitatie- en vervangingskosten gedurende de gehele levensduur van een voorziening.

4.6.2 Beleidsindicatoren FAD

	Indicator	Eenheid	Periode	Oldenzaal	Provincie	25.000 – 50.000 inw.	Bron
1	Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	2026	397	394	439	CBS
2	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In Euro's	2026	1.002	966	1.000	COELO
3	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	2026	1.046	1.004	1.095	COELO

-

4.6.3 Exploitatie overzicht FAD

(bedragen x €1.000)

Financiële algemene middelen		2027	2028	2029	2030
Exploitatie	Lasten	26.152	23.764	22.900	23.679
	Baten	98.878	97.731	96.565	96.840
Saldo exclusief reserves		72.726	73.967	73.665	73.161
Reserves	Onttrekking	167	167	167	167
	Storting	5.970	2.479	1.928	213
Saldo reserves		5.803	2.312	1.761	46
Saldo inclusief reserves		78.529	76.279	75.426	73.207

In bovenstaande tabel laten we zien welke nieuwe beleidsmaatregelen we opnemen in deze programmabegroting. In hoofdstuk 3 Financiën lichten we de financiële gevolgen verder toe.

4.6.4 Taakvelden FAD

-

Overzicht baten en lasten per taakveld

(bedragen x € 1.000)

FAD1

Financiële algemene middelen	Taakveld	Taakveld	2027	2028	2029	2030
Lasten	T03	Beheer overige gebouwen en gronden	-597	-136	-135	-134
	T04	Overhead	-23.253	-22.525	-22.755	-22.629
	T05	Treasury	-729	-1.030	-1.019	-1.009
	T061	OZB woningen	-411	-412	-411	-411
	T062	OZB niet-woningen	-54	-54	-54	-54
	T064	Belastingen overig	-3	-3	-3	-3
	T07	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	1.678	1.855	803	-112
	T08A	Overige baten en lasten	-2.755	-1.431	701	701
	T09	Vennootschapsbelasting (VpB)	-28	-29	-28	-28
Totaal lasten			-26.152	-23.764	-22.900	-23.679
Baten	T03	Beheer overige gebouwen en gronden	7	213	212	213
	T04	Overhead	372	372	372	372
	T05	Treasury	1.050	1.091	1.296	1.531
	T061	OZB woningen	5.023	6.666	6.640	6.647
	T062	OZB niet-woningen	5.843	5.866	5.843	5.849
	T064	Belastingen overig	109	109	109	109
	T07	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	85.042	81.977	80.661	80.687
	T08A	Overige baten en lasten	1.431	1.437	1.431	1.433
Totaal baten			98.878	97.731	96.565	96.840
Saldo lasten en baten (excl reserves)			72.726	73.967	73.665	73.161

4.6.5 Beleidsdocumenten FAD

-

	Documentnaam	Link
1	Controleprotocol 2024	08+Controleprotocol+2024+en+Normenkader+2024+--+Bijlage+Controleprotocol+Oldenzaal+2024
2	Nota afschrijvingsbeleid en waarderingsgrondslagen 2025	https://oldenzaal.notubiz.nl/document/15155826/2#search=%22afschrijvingsbeleid%20en%20waarderingsgrondslagen%202025%22
3	Financiële verordening gemeente Oldenzaal 2023	https://oldenzaal.notubiz.nl/document/13617381/2#search=%22financi%C3%ABle%20verordening%22
4	Treasurystatuut Oldenzaal 2018	Treasurystatuut Oldenzaal 2018 Lokale wet- en regelgeving
5	Nota reserves en voorzieningen 2020	https://oldenzaal.notubiz.nl/document/8469554/2#search=%22nota%20reserves%20en%20voorzieningen%22
6	Beleidskader Verbonden Partijen 2012	201100552_2

4.6.6 Verbonden partijen FAD

-

Verbonden partij	Toelichting
Gemeentelijk Belastingkantoor Twente (GBT)	Het Gemeentelijk Belastingkantoor Twente (GBT) is gestart als een samenwerking tussen een aantal gemeenten. In 2013 is Oldenzaal toetreden. Belastingen heffen en innen is een ingewikkelde taak met erg veel regels. Het GBT neemt deze taak van ons over, zodat we minder kwetsbaar zijn op dit gebied en we de zaken rondom heffing efficiënter kunnen regelen.
Enexis Holding	Enexis Holding NV draagt bij aan het realiseren van een betrouwbaar, betaalbaar en duurzaam regionaal energienetwerk. Enexis Holding N.V. zet in op duurzaamheid en innovatie en werkt toe naar een CO2-neutrale energievoorziening en het behouden van een betrouwbare en betaalbare energie-infrastructuur.
BNG Bank	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. BNG levert financiële diensten, onder andere kredietverlening, betalingsverkeer, advisering en elektronisch bankieren.

5. Paragrafen

Algemeen

Als gevolg van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) dienen in de begroting, naast de diverse programma's, in afzonderlijke paragrafen de beleidslijnen vastgelegd te worden met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten. Doel van de paragrafen is dat onderwerpen die versnipperd in de begroting staan worden gebundeld in een kort overzicht, waardoor uw raad voldoende inzicht ten aanzien van het betreffende onderwerp kan krijgen. De paragrafen geven een dwarsdoorsnede van de begroting. Met de paragrafen is een groot financieel belang gediend. Ze geven daardoor extra informatie voor de beoordeling van de financiële positie op de korte en langere termijn.

In titel 2.3 van het BBV wordt per verplichte paragraaf aangegeven welke informatie de betreffende paragraaf minimaal dient te bevatten. In de financiële verordening (ex art. 212 gemeentewet) is dit nog weer nader uitgewerkt. Vanaf 2024 dient op basis van Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) een paragraaf openbaarheid (Wet Open Overheid (WOO)) opgenomen te worden in de gemeentelijke begroting. Tot aan 2025 was dit opgenomen onder de paragraaf Bedrijfsvoering. Vanaf de programmabegroting 2026 nemen we dit separaat op als een volledige paragraaf.

Naast de verplichte paragrafen kennen we, gelet op het inhoudelijke en financiële belang van deze beleidsterreinen, al jaren een drietal facultatieve paragrafen, te weten Handhaving, Sociaal domein en Taakstellingen. De paragraaf Sociaal domein is bij de programmabegroting 2023 reeds komen te vervallen en voorgesteld wordt om de paragraaf Handhaving ook te laten vervallen vanaf de programmabegroting 2026 daar deze is opgegaan in de andere paragrafen. Er resteert de niet verplichte paragraaf Taakstellingen, waarin wordt gerapporteerd over de te realiseren gemeentelijke ombuigingen.

De wijze waarop invulling wordt gegeven aan de paragrafen kan verschillen. Indien er voor een onderwerp een actuele notitie bestaat kan in de betreffende paragraaf worden volstaan met een korte berichtgeving van de stand van zaken. Indien deze actuele notitie ontbreekt wordt een uitvoerigere paragraaf gemaakt; de paragraaf vervult dan nadrukkelijker een rol in de kaderstelling. Het streven is erop gericht voor elke paragraaf over een beleidsnotitie te beschikken, welke vervolgens met een bepaalde frequentie geactualiseerd gaat worden. In de jaarlijkse paragrafen van de programmabegroting kan dan volstaan worden met een verwijzing naar de laatst vastgestelde beleidsnotitie en behoeft slechts ingegaan te worden op de actuele stand van zaken, en de verwachtingen voor de korte termijn, gebaseerd op de vastgestelde beleidslijn.

Voor de goede orde merken wij op dat op basis van de financiële verordening (ex artikel 212 van de Gemeentewet) financiële kengetallen zijn opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicomanagement.

De Oldenzaalse paragrafenstructuur bestaat uit:

Verplichte paragrafen conform BBV:

- Bedrijfsvoering
- Openbaarheid
- Lokale heffingen
- Financiering
- Verbonden partijen
- Grondbeleid
- Onderhoud kapitaalgoederen
- Weerstandsvermogen en risicomanagement

Niet verplichte paragraaf:

- Taakstellingen

5.1 Bedrijfsvoering

Algemeen

Een sterke bedrijfsvoering is de basis voor het realiseren van onze maatschappelijke en bestuurlijke ambities. Wij werken vanuit het coalitieakkoord aan een organisatie die het juiste doet voor onze samenleving en daarvoor aantrekkelijk is als werkgever, beschikt over voldoende kennis en capaciteit en in staat is om flexibel in te spelen op veranderingen. Daarom investeren we in onze medewerkers, de verdere ontwikkeling van onze organisatie en het versterken van samenwerking, sturing en ondersteuning.

Daarbij werken we aan toegankelijke dienstverlening, verdere digitalisering en een veilige en betrouwbare informatievoorziening. Met een toekomstbestendige bedrijfsvoering zorgen we ervoor dat inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners kunnen rekenen op een gemeente die dichtbij, duidelijk, doordacht en daadkrachtig is.

Personeel en organisatie Goed werkgeverschap

We investeren in een veilige, gezonde en aantrekkelijke werkomgeving waarin medewerkers zich kunnen ontwikkelen en hun talenten maximaal kunnen inzetten. Naast goede werkomstandigheden en arbeidsvoorwaarden investeren we in het aantrekken en behouden van medewerkers en besteden wij aandacht aan werkplezier. We zorgen voor ontwikkel- en doorgroeimogelijkheden en zetten in op duurzame inzetbaarheid en vitaliteit. Daarnaast creëren we een (psycho)sociaal veilige werkcultuur, met maatregelen ter bescherming van medewerkers en bestuurders tegen (verbaal) geweld en intimidatie. Zo bouwen we aan een wendbare en professionele organisatie die klaar is voor de opgaven van de toekomst.

De belangrijkste HR onderwerpen waar we in 2027 aan werken zijn:

Versterken duurzame inzetbaarheid van onze medewerkers

In 2027 zetten we sterk in op het verstevigen van de duurzame inzetbaarheid en vitaliteit van onze medewerkers. Het in 2026 vastgestelde vitaliteitsbeleid wordt in 2027 verder verankerd door de inzet van diverse interventies in een vitaliteitsjaarprogramma en de ontwikkeling van onderscheidende arbeidsvoorwaarden gericht op duurzame inzetbaarheid. We investeren in verzuimpreventie en in veilige arbeidsomstandigheden.

Investeren in Leren en Ontwikkelen

Het vakmanschap van onze medewerkers vormt het fundament voor het realiseren van onze bestuurlijke ambities en een betrouwbare dienstverlening aan onze inwoners, ondernemers en partners. Wij investeren daarom continu in de professionaliteit, de weerbaarheid en het aanpassingsvermogen van onze medewerkers. In 2027 geven we op basis van de in 2026 vastgestelde visie op Leren en Ontwikkelen verder invulling aan de ontwikkeling van medewerkers en teams. Vanuit het leiderschapsprogramma werken managers daarnaast aan het versterken van hun leiderschapsvaardigheden.

Organisatieontwikkeling

In 2027 werken we verder aan de doorontwikkeling van de organisatie en de uitvoering van de daarbij horende ontwikkelagenda. De samenleving verandert steeds sneller en er zijn complexe maatschappelijke uitdagingen. Toekomstbestendig zijn als organisatie vraagt van ons om mee te bewegen met wat de samenleving nodig heeft. Dit vraagt onder andere wendbaarheid, heldere keuzes en de juiste prioritering. We zetten diverse interventies in om de gewenste beweging te kunnen maken, waaronder versterking van opdrachtgericht werken en het werken met (team)jaarplannen.

Arbeidsmarktstrategie

De arbeidsmarkt blijft krap en vraagt om een strategische benadering. Om medewerkers aan te trekken en te behouden, zetten wij in op gerichte werving- en selectieactiviteiten en versterken wij onze positie als werkgever.

Doelmatigheid en efficiëntie

We blijven continu investeren in een actuele en betrouwbare HR-administratie, waarin de beschikbaarheid van noodzakelijke gegevens voor de bedrijfsvoering is geborgd. In 2027 zetten we in op verdere digitalisering en automatisering van onze HR administratie, waaronder de inzet van AI modellen en chatbots. Hierdoor kunnen medewerkers eenvoudiger gebruik kunnen maken van HR-diensten en komt managementinformatie beter beschikbaar.

Toekomstbestendig functiehuis

We blijven ook in 2027 investeren in een actueel en toekomstbestendig functiehuis, dat tevens voldoet aan de eisen van de nieuwe wet Loontransparantie die 1 januari 2027 ingaat.

Informatisering

Nieuwe informatiewetten

Wet- en regelgeving op het gebied van digitalisering en informatievoorziening blijft zich ontwikkelen. Deze ontwikkelingen stellen steeds hogere eisen aan de manier waarop wij onze digitale dienstverlening, informatievoorziening en digitale kanalen inrichten.

In 2027 blijven we werken aan de verplichtingen die voortvloeien uit onder andere de Wet digitale overheid, de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer en de regels voor digitale toegankelijkheid. Daarnaast volgen we de verdere invoering van Europese regelgeving, zoals de AI-verordening en de ontwikkelingen rondom de Europese digitale identiteit.

We vertalen deze ontwikkelingen tijdig naar onze processen, systemen en werkwijzen. Daarbij werken we waar nodig samen met andere gemeenten, landelijke organisaties en ICT-leveranciers. Zo zorgen we ervoor dat onze digitale dienstverlening toegankelijk, betrouwbaar en toekomstbestendig blijft en aansluit bij nieuwe wettelijke vereisten.

Informatiebeheer en Archivering

Een betrouwbare en toegankelijke informatiehuishouding is een belangrijke randvoorwaarde om een transparante, rechtmatige en efficiënte gemeentelijke organisatie te zijn. Wij werken daarom continu aan het verbeteren van ons informatiebeheer, zodat informatie duurzaam toegankelijk, vindbaar, bruikbaar en beheersbaar blijft gedurende de gehele levenscyclus van documenten en gegevens.

Wij richten ons op het versterken van de kwaliteit van informatiebeheer door duidelijke processen, verantwoordelijkheden en kwaliteitsnormen vast te leggen. Daarbij wordt aandacht besteed aan het zorgvuldig creëren, verwerken, bewaren, archiveren en vernietigen van informatie, conform de geldende wet- en regelgeving.

Om de kwaliteit van de informatiehuishouding structureel te borgen, werken wij aan een kwaliteitssysteem voor informatiebeheer. Daarnaast sluiten wij aan bij landelijke ontwikkelingen op het gebied van digitaal informatiebeheer, archivering en de modernisering van de Archiefwet.

Het team Informatiebeheer ondersteunt en adviseert de organisatie bij vraagstukken rondom informatiekwaliteit, archivering, digitale toegankelijkheid en informatiebeheer. Hiermee draagt het team bij aan een duurzame, toekomstbestendige informatiehuishouding die de dienstverlening, bedrijfsvoering, verantwoording en transparantie van de gemeente ondersteunt.

Informatieveiligheid

De gemeente is in dit digitale tijdperk voor haar dienstverlening aan burgers en organisaties sterk afhankelijk van een betrouwbare (digitale) informatievoorziening. Tegelijkertijd blijven de digitale dreigingen toenemen, onder meer door de groeiende geopolitieke spanningen en de opkomst van AI.

De gemeente blijft zich inzetten om zich steeds verder te versterken en weerbaarder te maken tegen deze digitale dreigingen. Bij het implementeren van beveiligingsmaatregelen staan de nieuwe Cyberbeveiligingswet en de Baseline Informatiebeveiliging Overheid 2 (BIO2) centraal. Risicomanagement speelt hierin een belangrijke rol: we nemen maatregelen die doeltreffend zijn en passen bij het risico om onze (kritieke) processen te beschermen. Naast het implementeren van maatregelen worden in 2027 opnieuw beveiligingsaudits uitgevoerd om de effectiviteit van de genomen maatregelen onafhankelijk te laten beoordelen. Door middel van bewustwordingsactiviteiten en trainingen vergroten we de kennis en weerbaarheid van onze medewerkers en bestuurders.

Jaarlijks leggen we via de Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA) verantwoording af aan de wettelijke toezichthouders en de gemeenteraad over de staat van onze informatieveiligheid. Een externe auditor controleert ons hierop.

ICT

Toekomstbestendig Informatiemanagement en ICT

In 2027 zetten we een volgende stap in het toekomstbestendig organiseren van ons informatiemanagement. Eind 2026 vond besluitvorming plaats om de bestaande IT-samenwerking uit te breiden met informatiemanagementtaken in de samenwerking met gemeente Hengelo.

In 2027 voeren Oldenzaal en Hengelo gezamenlijk een quickscan uit. Daarbij brengen we in beeld wat nodig is voor een mogelijke uitbreiding van de samenwerking. Op basis van deze quickscan brengt Hengelo een aanbieding uit waarin onder meer de taken, voorwaarden, kosten, personele gevolgen, juridische afspraken en de inrichting van de samenwerking worden uitgewerkt. Daarna vindt opnieuw besluitvorming plaats over de daadwerkelijke uitbreiding van de samenwerking.

Inspelen op digitale ontwikkelingen

Digitale ontwikkelingen volgen elkaar in hoog tempo op. Inwoners en ondernemers verwachten dat wij hierop inspelen en dat onze dienstverlening toegankelijk, betrouwbaar en efficiënt blijft. Ook in 2027 hanteren we daarbij de strategie van de 'slimme volger'. We volgen relevante ontwikkelingen en passen nieuwe technologie toe wanneer deze voldoende meerwaarde heeft en verantwoord kan worden ingezet.

Daarnaast benutten we nieuwe mogelijkheden binnen de ICT-systemen van onze leveranciers. Hierbij kijken we bijvoorbeeld naar functionaliteiten waarmee handavingsmeldingen efficiënter kunnen worden geregistreerd, beoordeeld en afgehandeld. Ook zetten we verdere stappen in data gedreven werken. Door beschikbare gegevens te analyseren en te combineren ondersteunen we onze dienstverlening, beleidsvorming en sturing.

Adoptie en implementatie Microsoft teams

Met Microsoft 365 en Microsoft Teams werken we steeds meer in een digitale samenwerkomgeving die locatie onafhankelijk en veilig samenwerken ondersteunt. Dit sluit aan bij de groeiende behoefte aan nieuwe manieren van samenwerken, zowel intern als extern. De overstap is meer dan een technische exercitie. Voor medewerkers betekent dit een andere manier van werken. Om medewerkers hierin te ondersteunen bieden we daar waar nodig trainingen aan. In 2027 richten we ons op:

1. de afronding van de implementatie van Microsoft Teams;
2. het opschonen van oude bestanden binnen Microsoft Teams;
3. het verder borgen van zorgvuldig informatiebeheer binnen de digitale samenwerkomgeving.

Financiën

Een gezonde financiële positie en een beheerste bedrijfsvoering zijn randvoorwaardelijk voor het realiseren van de gemeentelijke ambities. De financiële functie ondersteunt bestuur en organisatie met betrouwbare stuurinformatie, tijdige signalering van risico's en een adequate bewaking van budgetten en middelen.

Rechtmatigheid is een integraal onderdeel van de bedrijfsvoering. Door kwalitatief goede processen, effectieve interne beheersing en risicogerichte controles blijft de organisatie aantoonbaar in control en borgen wij de naleving van wet- en regelgeving. Waar nodig voeren wij verbetermaatregelen door om de kwaliteit van de financiële processen en de rechtmatigheidsverantwoording verder te versterken. Daarmee geven wij invulling aan een transparante, betrouwbare en toekomstbestendige organisatie. Hiermee wordt vastgesteld of financiële beheershandelingen voldoen aan de geldende wet- en regelgeving, waaronder de begrotingscriteria, voorwaardencriteria en misbruik- en oneigenlijk gebruikcriteria.

In 2027 wordt ingezet op:

- risicogerichte controles op de belangrijkste processen;
- verdere professionalisering van het interne controleplan;
- monitoring van eerder geconstateerde bevindingen;
- periodieke rapportage aan directie, college en auditcommissie.

Inkoop

Inkoop: rechtmatigheid en professionalisering

Wij vinden het belangrijk dat gemeentelijke middelen zorgvuldig en volgens de geldende wet- en regelgeving worden besteed. Daarom blijven we in 2027 werken aan het verbeteren van onze processen, interne controles en risicobeheersing. Eventuele afwijkingen worden opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording, waarbij de door de raad vastgestelde verantwoordingsgrens van 2% wordt gehanteerd.

Het contractmanagement wordt verder versterkt. Ook wordt AI ingezet om processen binnen contractbeheer, contractmanagement en inkoop slimmer en efficiënter uit te voeren. Het doel is om administratieve werkzaamheden te verminderen, contractrisico's eerder te signaleren, de kwaliteit van informatie te verbeteren en medewerkers te ondersteunen bij analyses, monitoring en besluitvorming.

Hierbij staan een zorgvuldige omgang met gegevens, privacybescherming en menselijke toetsing centraal.

Communicatie

Wij vinden het belangrijk dat inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties weten wat wij doen, inzicht hebben in hoe besluiten tot stand komen en de mogelijkheid hebben om hierover vroegtijdig mee te denken. Daarom communiceren wij duidelijk, begrijpelijk en toegankelijk. We betrekken de samenleving actief bij plannen en opgaven die hen raken en maken zichtbaar hoe reacties, ideeën en belangen zijn meegewogen in de besluitvorming.

Communicatie ondersteunt de uitvoering van beleid en draagt bij aan transparantie, participatie en vertrouwen in het stadsbestuur. In 2027 werken wij verder aan duidelijke taal, een herkenbare en toegankelijke communicatieaanpak en het versterken van de verbinding met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties.

5.2 Openbaarheid (Wet Open Overheid)

In het kader van de Wet open overheid (hierna: Woo) streeft de gemeente Oldenzaal naar een transparante en toegankelijke overheid. Wij zetten ons in voor actieve en passieve openbaarmaking van overheidsinformatie en bevorderen daarmee een open en toegankelijke bestuurscultuur. Met deze openbaarheidsparagraaf legt de gemeente verantwoording af over haar inzet voor een transparantie en open overheid, in lijn met de Woo.

Beleidskader

Wij werken aan een open, transparante en toegankelijke gemeente. De Wet open overheid (Woo) vormt hiervoor een wettelijk kader en heeft als doel het recht op toegang tot overheidsinformatie te versterken. Transparantie draagt bij aan een betrouwbare overheid en een sterke democratische rechtsstaat.

De uitvoering van de Woo richt zich op actieve openbaarmaking, passieve openbaarmaking en een kwalitatief goede informatiehuishouding. Naast het verstrekken van informatie op verzoek maakt de gemeente steeds meer informatie uit eigen beweging openbaar. De landelijke invoering van de verplichte categorieën voor actieve openbaarmaking vindt gefaseerd plaats.

Om aan de wettelijke verplichtingen te voldoen, blijven wij investeren in een toegankelijke, betrouwbare en toekomstbestendige informatievoorziening. Hiermee versterken wij de openheid en maken wij overheidsinformatie beter toegankelijk voor inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties.

Waar staan we?

Voor een volledige implementatie van de Woo worden vele werkprocessen aangepast en worden diverse I&IT technieken geïntroduceerd. Dit betekent dat onze ambtenaren anders moeten werken. Dit alles wordt vervat in een ambitiebepaling. Deze ambitie is medebepalend voor de aanpak van de komende jaren.

Vanuit een transparante en open communicatie met onze inwoners en bedrijven moet de informatiehuishouding op orde zijn. Zonder een goede informatievoorziening van goede kwaliteit is het onmogelijk om een toegankelijke en open gemeente te zijn. De Woo is in die zin onderdeel van onze dienstverlening.

In 2027 wordt gewerkt aan onderstaande punten:

- Creëren van verdere bewustwording bij bestuur en organisatie over openbaarheid en transparantie
- Versterken en op peil houden van de informatiehuishouding
- Digitalisering van bestuurlijke aangelegenheden
- Logischer beleggen van de rol van Woo-contactpersoon
- Ontwikkelen van een e-learning voor collega's over hoe we omgaan met de communicatie rond gevoelige zaken/dossiers
- Afspraken maken zowel intern als met onze verbonden partijen en samenwerkingspartners over informatieopslag en actieve openbaarmaking
- Verdere implementatie van het Woo-platform (open.oldenzaal.nl) waarop alle actieve informatie vanuit de gemeente te vinden is in het kader van de Woo
- Open Oldenzaal principe gestalte geven

Passieve openbaarmaking (Woo-verzoek)

De verzoeken onder de Woo kennen een wettelijke afhandelingstermijn van maximaal 42 dagen. In Oldenzaal was de gemiddelde afhandelingstermijn 28 dagen. Het doel voor de komende jaren is om dit gemiddelde te behouden.

Met onderstaande tabel van Woo-verzoeken vanaf 1 januari 2026 geeft de gemeente Oldenzaal een helder overzicht. In deze lijst staan alle genomen Woo-besluiten, ingedeeld per categorie. Zo worden deze besluiten overzichtelijk en gericht openbaar gemaakt voor inwoners.

De gemeente maakt onderscheid in de volgende soorten Woo-besluiten:

1. Bestuur, organisatie, beleid en strategie
2. Ruimtelijke ontwikkeling en leefomgeving
3. Financiën en inkoop
4. Toezicht, handhaving en veiligheid

De aantallen van de Woo-verzoeken in 2026 zijn geteld tot 1 september 2026.

Categorie	2023	2024	2025	2026
Bestuur, organisatie, beleid en strategie	9	8	16	6
Rumtelijke ontwikkeling en leefomgeving	12	17	24	8
Financiën en inkoop	4	1	3	0
Toezicht, handhaving en veiligheid	3	6	2	4
Totaal	28	32	45	18

Financiën

Het Rijk heeft voor de actieve openbaarmaking incidentele en structurele middelen gereserveerd. Onder meer voor:

- Woo-bewustwording
- Opleiding, scholing, e-learning
- Ontwikkelen AI-bot voor het doorzoeken van Woo-informatie voor extern en/of intern gebruik
- Aansluiting bij het GPP-Woo (onderdeel van Dimpact). Dit is het publicatieplatform (open.oldenzaal.nl)

De volgende budgetten zijn beschikbaar:

Bedragen x €1.000

Omschrijving	2027	2028	2029	2030
Wet openbare overheid	164	164	164	164

5.3 Lokale Heffingen

Lokale heffingen hebben tot doel dat de gemeente door het verwerven van eigen middelen dekking vindt van haar uitgaven in het kader van de uitvoering van de gemeentelijke taken. De invoering, wijziging of intrekking van lokale heffingen dient door middel van een door de gemeenteraad vast te stellen verordening te geschieden. De definitieve vaststelling van de tarieven door de gemeenteraad vindt plaats in december 2026. De in november vast te stellen tarieven kunnen onder andere door afrondingen afwijken van de in deze paragraaf vermelde tarieven.

De lokale heffingen bestaan uit de gemeentelijke belastingen, rechten en retributies. Deze vormen een belangrijke inkomstenbron voor de gemeente, welke vooral door de burgers dienen te worden opgebracht. Lokale belastingen worden onderscheiden in heffingen waarvan de besteding gebonden dan wel ongebonden is. Ongebonden lokale heffingen (OZB) worden tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend, omdat zij niet aan een inhoudelijk begrotingsprogramma zijn gerelateerd. De besteding is niet gebonden aan een bepaalde taak. Gebonden heffingen, zoals de afvalstoffen- en rioolheffing, worden verantwoord op het betreffende programma en worden niet tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend.

Voor het betalen van rechten en retributies verricht de gemeente diensten. De kosten van de gemeentelijke dienstverlening worden doorberekend in de tarieven. Het beleid is er op gericht deze kosten zoveel mogelijk te beperken en daar waar mogelijk rechtvaardiger te verdelen. Hierdoor wordt een evenwichtige lastenverdeling bereikt.

Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording dient de paragraaf betreffende de lokale heffingen tenminste te bevatten:

- de geraamde inkomsten;
- het beleid ten aanzien van de lokale heffingen;
- een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen, waarin inzichtelijk wordt gemaakt hoe bij de berekening van tarieven van heffingen, die hoogstens kostendekkend mogen zijn, wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de ter zake geraamde lasten niet overschrijden, wat de beleidsuitgangspunten zijn die ten grondslag liggen aan deze berekeningen en hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd;
- een aanduiding van de lokale lastendruk;
- een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

De paragraaf Lokale Heffingen geeft inzicht in de diverse gemeentelijke belastingen en de consequenties daarvan voor de inwoners van Oldenzaal.

5.3.1 Beleidsuitgangspunten

Beleidskaders

Het beleid betreffende de lokale heffingen is opgenomen in:

- de diverse belastingverordeningen en -regelingen;
- het coalitieakkoord 2026-2030;
- landelijke wet- en regelgeving.

Waterzorgheffing

Wateroverlast en verdroging vragen steeds meer maatregelen in de publieke ruimte. Meer percelen kunnen in de heffing worden betrokken, want van de maatregelen in de publieke ruimte heeft iedereen profijt. De huidige verordening Rioolheffing (model VNG) dekt dan niet meer de lading. Het schept een beeld van een belasting voor een buizenstelsel. Bij belastingplichtigen die daar niet op zijn aangesloten roept dat weerstand op. De gemeentelijke watertaken omvatten een breed palet. Zorgplichten voor afval-, hemel- en grondwater hebben een centrale plaats in de ordening van de publieke ruimte. Gemeenten moeten maatregelen nemen om wateroverlast en -schade te voorkomen. Denk aan het onderhoud van bermen en slootkanten om overtollig water af te voeren, zodat er over een droge weg kan worden gereden. Iedereen heeft daar profijt van. De VNG heeft hiervoor een nieuw modelverordening Riool- en Waterzorgheffing opgesteld. Bij invoering is een zorgvuldige communicatie en belangenafweging naar nieuwe belastingplichtigen van belang. Bijvoorbeeld cultuurgronden en natuurterreinen dragen nu veelal nog niet bij in de kosten van de gemeentelijke watertaken.

Ontwikkeling tarieven

De tarieven voor de riool- en afvalstoffenheffingen worden geraamd op basis van het uitgangspunt dat zoveel mogelijk wordt gestreefd naar 100% kostendekking. De voor 2027 geldende tarieven voor de OZB stijgen met een gemiddelde inflatiecorrectie van 2,5% als u akkoord gaat met het aangeboden dekkingsplan. Deze verhoging kan overigens voor meerdere belastingen en rechten van de gemeente Oldenzaal worden doorgevoerd indien u daartoe besluit. Dit geldt uiteraard met uitzondering van de tarieven, die het rijk heeft vastgesteld, dan wel gemaximeerd.

Beleidsuitgangspunten gemeentelijke belastingen

Gemeenten zijn beperkt in de soorten belastingen die ze mogen heffen. Deze zijn limitatief opgesomd in de wet. Naast belastingen, heft de gemeente rechten en leges voor individuele dienstverlening aan haar burgers. De tarieven van deze rechten en leges dienen zodanig vastgesteld te worden dat de geraamde opbrengsten de geraamde kosten voor het verlenen van de diensten niet overschrijden. De opbrengst van deze zogeheten gebonden heffingen dient alleen ter bestrijding van de kosten die de gemeente voor de betreffende dienstverlening maakt. De gemeente is vrij in de besteding van de opbrengst van de ongebonden heffingen (algemene belastingen).

De gemeentelijke belastingen en retributies die in 2027 in Oldenzaal worden geheven zijn:

Ongebonden belastingen	Gebonden belastingen
Onroerendezaakbelastingen	Afvalstoffenheffing
Parkeerbelastingen	Leges en Rechten
Reclamebelasting	Rioolheffing
Toeristenbelasting	Marktgeden
	Begraafrechten

Beleidsuitgangspunten rechten

Door het karakter van de rechten als bestemmingsheffing is er een duidelijke relatie tussen de opbrengst van de rechten en de kosten van de door de gemeente te leveren tegenprestatie. Beleidsuitgangspunt is om die reden de kostendekkendheid van de betrokken tegenprestatie c.q. het overheidsproduct.

De kostendekkendheid bepaalt in principe het in rekening te brengen tarief. Binnen strikte regels mag binnen de leges de meeropbrengst van de ene heffing worden gebruikt voor de dekking van andere kosten. Voorwaarden zijn dat we rekening houden met aspecten zoals het verbod op willekeur, het evenredigheidsbeginsel, het gelijkheidsbeginsel en de Europese Dienstenrichtlijn.

Het beleid is dat tarieven zoveel mogelijk kostendekkend zijn. In een aantal gevallen is dat structureel niet mogelijk. De infrastructurele kosten van bruggen en kades zijn bijvoorbeeld zo hoog dat het niet haalbaar is de kosten in zijn geheel te verhalen op de gebruikers van de haven.

De dienstverlening voor de fysieke leefomgeving en omgevingsvergunning is verbreed door de bredere reikwijdte van de Omgevingswet.

Kwijtscheldingsbeleid

De gemeente moet bij het vaststellen van kwijtschelding landelijke regels toepassen. Binnen deze mogelijkheden zijn de volgende eigen beleidskeuzes gemaakt:

- Voor de riool- en voor de afvalstoffenheffing (vast bedrag en deel variabel bedrag) is kwijtschelding mogelijk, waardoor minima geen woonlasten betalen;
- Voor extra containers wordt geen kwijtschelding afvalstoffenheffing verleend en ook geen kwijtschelding rioolheffing eigenaar;
- Bij de normkosten van bestaan wordt uitgegaan van 100% van de bijstandsnorm;
- Ondernemers voor de privébelastingen zijn gelijkgesteld met particulieren;

- Kosten voor kinderopvang worden in aanmerking genomen als uitgaven bij de berekening van de betalingscapaciteit en;
- Bij de normkosten van bestaan voor AOW'ers wordt uitgegaan van 100% van de netto AOW-norm.

Het totale bedrag aan wettelijk toegestane financiële middelen wordt in onze gemeente verhoogd met:

1. het maximumbedrag van €2.000,- genoemd in artikel 4, onder a, van de Regeling kwijtschelding belastingen medeoverheden voor de belastingschuldige en zijn echtgenoot,
2. 75% van het bedrag genoemd onder 1 voor een alleenstaande, en
3. 90% van het bedrag genoemd onder 1 voor een alleenstaande ouder.

De gedeerde inkomsten voor de riool- en afvalstoffenheffing worden gecompenseerd via een verhoging van het tarief van de betreffende heffing.

Op basis van voorgaande jaren wordt het volgende begroot voor 2027:

Bedragen x €1

Kwijtscheldingen	2026	2027
Afvalstoffenheffing	€ 198.031	€ 198.031
Rioolheffing	€ 72.959	€ 72.959
Totaal	€ 270.990	€ 270.990

Woonlasten

De gezamenlijke kosten voor OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing vormen de woonlasten. De woonlasten worden bepaald aan de hand van de waarde van een woning en het type gebruiker.

Samenvattend:

1. Het tarief voor de rioolheffing, de afvalstoffenheffing en de OZB stijgen gemiddeld met 2,5%.
2. De lastendruk voor inwoners met een huurwoning stijgt met €13. Deze inwoners betalen alleen afvalstoffenheffing en rioolheffing;
3. De lastendruk voor inwoners met een koopwoning stijgt met €25.
4. De (begrote) kwijtscheldingen komen naar verwachting uit op €271.000;

De tariefaanpassingen 2027 leiden voor wat betreft de belangrijkste belastingen tot het volgende beeld van de woonlasten van een gemiddeld huishouden:

Belasting/heffing	2026	2027
Afvalstoffenheffing	€ 296	€ 303
Rioolheffing	€ 248	€ 254
Subtotaal Woonlasten gebruiker	€ 544	€ 557
OZB woning	€ 500	€ 512
Totaal woonlasten eigenaar	€ 1.044	€ 1.069

Ontwikkeling Twentse gemeenten

In onderstaand overzicht wordt de ontwikkeling van de woonlasten 2026 ten opzichte van 2025 van alle Twentse gemeenten weergegeven:

	bruto woonlasten eigen woning				stijging in % tov 2025	
	éénpersoonshuishouden		meerpersoonshuishouden		1-persoons	meerpersoons
	2025	2026	2025	2026		
Almelo	1.022	1.032	1.069	1.080	0,98%	1,03%
Borne	1.034	1.084	1.070	1.129	4,84%	5,51%
Dinkelland	942	966	972	994	2,55%	2,26%
Enschede	1.033	1.059	1.061	1.087	2,52%	2,45%
Haaksbergen	1.125	1.137	1.125	1.137	1,07%	1,07%
Hellendoorn	1.007	998	1.007	1.035	-0,89%	2,78%
Hengelo	960	1.004	996	1.042	4,58%	4,62%
Hof van Twente	1.067	1.056	1.096	1.085	-1,03%	-1,00%
Losser	1.052	1.088	1.084	1.122	3,42%	3,51%
Oldenzaal	975	1.002	1.009	1.044	2,77%	3,47%
Rijssen-Holten	719	624	767	669	-13,21%	-12,78%
Tubbergen	969	1.028	992	1.052	6,09%	6,05%
Twenterand	951	964	990	999	1,37%	0,91%
Wierden	1.010	1.041	1.037	1.070	3,07%	3,18%
Overijssel	945	966	979	1.004	2,22%	2,55%
Nederland	964	1.014	1.053	1.109	5,19%	5,32%

Woonlastenladder

De woonlasten van Oldenzaal behoren tot de laagste in de regio. In onderstaand overzicht is de rangorde op de woonlastenladder van Coelo vermeld. In 2026 had de nummer 1 de laagste woonlasten, nummer 342 de hoogste, in 2025 waren er 346 gemeenten die deelnamen aan de woonlastenladder.

rangorde eigen woning		
	2025	2026
Almelo	209	174
Borne	212	217
Dinkelland	97	84
Enschede	203	181
Haaksbergen	259	224
Hellendoorn	143	119
Hengelo	127	130
Hof van Twente	233	179
Losser	224	210
Oldenzaal	149	135
Rijssen-Holten	3	1
Tubbergen	123	147
Twenterand	121	87
Wierden	178	165
	nummer 1 laagste woonlasten, nummer 346 de hoogste	nummer 1 laagste woonlasten, nummer 342 de hoogste

5.3.2 Nadere toelichting belastingen

-

Onroerende- en roerende zaakbelasting

De gemeente mag OZB heffen op basis van de Gemeentewet. OZB is een algemene belasting. Dat betekent dat de opbrengst niet voor één specifiek doel wordt gebruikt. De opbrengst gaat naar de algemene middelen van de gemeente.

Voor de OZB kijkt de gemeente naar de situatie op 1 januari van het belastingjaar. Verandert er tussentijds iets, bijvoorbeeld de verkoop van een woning? Dan telt dat pas mee voor het volgende jaar.

De volgende personen of organisaties betalen OZB

- eigenaren van woningen;
- eigenaren van niet-woningen;
- gebruikers van niet-woningen.

Iemand die zowel eigenaar als gebruiker is van een niet-woning betaalt beide aanslagen.

Grondslag

De OZB wordt berekend over de jaarlijks vastgestelde WOZ-waarde. Voor 2027 wordt de beoogde OZB-opbrengst met 2,5% geïndexeerd. Op basis van deze opbrengst en de totale WOZ-waarde bepaalt de gemeente het tarief. Daardoor zijn de tarieven niet alleen afhankelijk van de gewenste opbrengst, maar ook van ontwikkelingen op de vastgoedmarkt. De WOZ-waardeontwikkeling verschilt per pand, waardoor individuele aanslagen kunnen afwijken van het voorgaande jaar.

Compensatie OZB-verhoging

Bij de OZB-verhoging van 10% in 2025 is toegezegd dat eventuele extra middelen van het Rijk zouden worden ingezet voor compensatie. Van de incidenteel ontvangen middelen wordt 50% gebruikt om eigenaren van woningen en niet-woningen en gebruikers van niet-woningen te compenseren. Deze compensatie wordt verwerkt in de OZB-aanslag 2027.

Bedragen x €1

Belasting 2026	Opbrengst 2026	Opbrengst 2027
OZB opbrengst	11.928.000	12.226.200
Compensatie 2025		-1.564.000
Totaal	11.928.000	10.662.200

Rioolheffing

Algemeen

De wettelijke basis voor het heffen van rioolheffing ligt in artikel 228a van de Gemeentewet. In de rioolheffing worden kosten doorgerekend die verbonden zijn aan de drie wettelijke watertaken van de gemeente: het inzamelen en afvoeren van huishoudelijk afvalwater, de verwerking van hemelwater (regenwater), en het treffen van maatregelen om de grondwaterstand in de openbare ruimte te beheersen.

Op basis van de Wet gemeentelijke watertaken (2008) worden de kosten die verbonden zijn aan de taken die voortvloeien uit de Wet gemeentelijke watertaken, toegerekend aan de rioolheffing. De rioolheffing is een bestemmingsheffing (bestemming is watertaken), er staan geen aanwijsbare tegenprestaties tegenover. Wij hanteren één rioolheffing voor alle watertaken.

Uitgangspunten

De uitgangspunten voor de rioolheffing zijn beschreven in het Gemeentelijk rioleringsprogramma 2021-2025 (GRP) zoals dat in 2020 door de raad is vastgesteld. Momenteel wordt er gewerkt aan het WKP (Water- en Klimaatadaptatie Programma). De rioolheffing is bedoeld als dekking voor de kosten van aanleg, onderhoud en exploitatie van de gemeentelijke voorzieningen bedoeld voor inzameling en transport van afval- en hemelwater. Ook de negatieve gevolgen van grondwateroverlast worden beperkt met de inkomsten uit de rioolheffing. Daarnaast werkt de loon- en prijscompensatie door in het tarief. Uitgangspunt bij de rioolheffing is 100% kostendekking. Eventuele tekorten of overschotten worden verrekend met de daarvoor gevormde voorziening.

Tarief rioolheffing

Het tarief voor 2027 stijgt met 2,5% ten opzichte van 2026. Het eenheidstarief voor 2027 komt uit op €127,08.

Toelichting rioolheffing 2027 en begrotingsramingen

Om het basistarief te kunnen bepalen is een aantal elementen van belang. Uitgangspunt is de kosten in de primaire begroting. Hierop dienen die elementen in mindering te worden gebracht die niet (deels) via het basistarief worden gegenereerd.

Rioolheffing	
Kosten taakvelden incl. omslagrente	2.573.950
Inkomsten taakvelden excl. Heffingen	-702
	2.573.248
Toe te rekenen kosten	
Overhead	261.776
Tractie (onderhoud voertuigen)	61.989
Verkeer en vervoer	460.000
Onderhoud Wadi's	41.805
Storting in voorziening	0
Inkomensregelingen	72.959
BTW	131.943
Totaal toe te rekenen	1.030.472
Totale kosten	3.603.720
Opbrengsten heffing	3.603.720
Dekkingspercentage	100%

Afvalstoffenheffing

De grondslag voor de berekening van afvalstoffenheffing is niet wettelijk vastgelegd. De gemeente is in principe vrij deze grondslag zelf te bepalen. Met ingang van 2017 wordt iedere belastingplichtige een vast bedrag in rekening gebracht en daarnaast een variabel bedrag op basis van het aantal keren dat huisvuil is aangeboden.

De wettelijke basis voor het heffen van afvalstoffenheffing is geregeld in artikel 15.33 van de Wet Milieubeheer. Op basis van de Wet Milieubeheer heeft de gemeente de wettelijke taak om zorg te dragen voor de inzameling van afvalstoffen die afkomstig zijn van particuliere huishoudens. De kosten van de inzameling en verwerking van afvalstoffen wordt betaald uit de afvalstoffenheffing. De afvalstoffenheffing is een bestemmingsheffing en valt voor de lokale heffingen onder de belastingen. De afvalstoffenheffing mag maximaal kostendekkend zijn. Eventuele voor- of nadelen worden verrekend met de voorziening afvalstoffenheffing. De afvalstoffenheffing is verschuldigd voor het gebruik van een perceel waar de gemeente een inzamelplicht heeft voor de huishoudelijke afvalstoffen.

In 2027 blijven de oorspronkelijke beleidsuitgangspunten onverkort van toepassing:

- de tarieven zijn maximaal 100% kostendekkend;
- er geldt een vast tarief per huishouden en een variabel tarief voor restafval, afhankelijk van het aanbodvolume;
- het uitgangspunt blijft dat een huishouden gemiddeld 6 keer per jaar de restafvalcontainer (240 liter) aanbiedt.
- De afvalstoffenheffing is opgebouwd uit een vast bedrag en het variabele tarief van het gemiddeld 6 keer per jaar aanbieden van de restafvalcontainer wordt;
- om fluctuaties op te vangen bedraagt de minimale hoogte van de afvalstoffenvoorziening €400.000 en wordt het meerdere in een periode van 5 jaar in mindering gebracht op de aanslag afvalstoffenheffing (INTB-23-05906)
- De tarieven die volgen uit de beleidsuitgangspunten worden opgenomen in de belastingverordening 2027.

Toelichting afvalstoffenheffing en begrotingsraming

Uit onderstaand overzicht blijkt dat veruit het grootste deel van de gemeentelijke kosten komt van het taakveld afval. De kosten zitten vooral in het daadwerkelijk inzamelen en verwerken van het bedrijfs- en huishoudelijke afval. Ook het scheiden van afval en het recyclen ervan valt hieronder. Daarnaast begroten wij het taakveld overhead. Dit zijn kosten die worden gemaakt door de sturing en ondersteuning van medewerkers in brede zin. Naar verwachting zal budget worden uitgegeven aan

taken die onder het taakveld verkeer en wegen vallen. Zo draagt het schoonmaken en het schoonhouden van de wegen bij aan een afvalvrije openbare ruimte.

Afval	
Kosten taakvelden incl. omslagrente	€ 4.285.797
	€ 4.285.797
Toe te rekenen kosten	
Overhead	€ 292.720
Openbare orde en veiligheid	€ 75.000
Verkeer en vervoer	€ 50.000
Inkomensregelingen	€ 198.031
BTW	€ 619.947
Totaal toe te rekenen	€ 1.235.698
Totale kosten	€ 5.521.495
Onttrekking voorziening afvalstoffenheffing	€ 240.000
Inkomsten taakvelden excl. Heffingen	€ 996.757
Opbrengst heffing	€ 4.284.738
Dekkingspercentage	100%

Variabele tarieven

Voor 2027 gelden de volgende vaste en variabele tarieven:

Tarieven per keer afval aanbieden	2026	2027
Vast bedrag	€ 226,64	€ 234,39
Grijze restaafvalcontainer 140 ltr	€ 6,81	€ 7,04
Grijze restaafvalcontainer 240 ltr	€ 11,67	€ 12,07
Ondergrondse container (milieupas)	€ 1,46	€ 1,51
Groene gft-container 140 ltr	€ 0,00	€ 0,00
Groene gft-container 240 ltr	€ 0,00	€ 0,00
Oranje verpakkingencontainer 240 ltr	€ 0,00	€ 0,00

Parkeerbelasting

Op basis van artikel 225 Gemeentewet kunnen gemeenten in het kader van parkeerregulering parkeerbelastingen heffen.

Onder de naam 'parkeerbelastingen' worden twee belastingen geheven:

- De parkeerbelasting voor een plek en een bepaalde tijdsperiode, waarvoor parkeerautomaten zijn geplaatst;
- De parkeerbelasting voor een door de gemeente verstrekte parkeervergunning.

Hiermee kunnen gemeenten op efficiënte en financieel verantwoorde wijze hun parkeerbeleid realiseren. Er is dus een link naar de financiering van het parkeerbeleid.

De opbrengst van het parkeren vloeit terug in de algemene middelen.

Zoals in de kaderbrief is vastgesteld wordt de parkeerbelasting verhoogd met 2,5% conform prijsontwikkeling van het bbp.

De opbrengsten voor 2027 worden geraamd op:

Bedragen x €1

Belasting 2027	Opbrengst 2026	Opbrengst 2027
Opbrengst parkeren	984.000	1.008.600
Totaal	984.000	1.008.600

Reclamebelasting

Op grond van artikel 227 van de Gemeentewet kunnen gemeenten reclamebelasting heffen. Reclamebelasting kan worden geheven over openbare aankondigingen die vanaf de openbare weg zichtbaar zijn. Het gaat om aankondigingen in letters, symbolen, voorwerpen, kleuren of een combinatie daarvan. De reclamebelasting is in overleg met ondernemers ingevoerd. Voorbeelden zijn gevelreclame, bestickering van ramen, posters, vlaggen, uithangborden, luifels of spandoeken. De opbrengst hiervan wordt gebruikt voor de subsidie aan Oldenzaal Promotie voor de binnenstad.

Zoals in de kaderbrief is vastgesteld wordt de reclameopbrengst verhoogd met 2,5% conform prijsontwikkeling van het bbp.

Bedragen x €1

Belasting 2027	Opbrengst 2026	Opbrengst 2027
Reclamebelasting	106.000	108.848
Totaal	106.000	108.848

Toeristenbelasting

Op grond van artikel 224 van de Gemeentewet kunnen gemeenten Toeristenbelasting heffen voor overnachtingen van personen binnen de gemeente die niet als ingezetene in de gemeente zijn ingeschreven. Voor zover de belasting wordt geheven van degene die gelegenheid tot verblijf biedt, is deze bevoegd de belasting als zodanig te verhalen op degene ter zake van wiens verblijf de belasting verschuldigd wordt.

Jaarlijks worden alle aanbieders van overnachtingslocaties uitgenodigd tot het doen van de aangifte toeristenbelasting. Hiertoe worden de aanbieders aangeschreven met uitleg over de heffing en afdracht van toeristenbelasting en ontvangen de aanbieders een aangifteformulier. De heffing wordt opgelegd na het lopende belasting jaar.

Bij de kadernota 2026 is door de raad besloten dat de toeristenbelasting gefaseerd verhoogd wordt naar 100% in 2031 (€96.000). Zoals in de kaderbrief 2027 is vastgesteld wordt de toeristenopbrengst daarnaast ook verhoogd met 2,5% conform prijsontwikkeling van het bbp.

Naar aanleiding van deze kaders worden de opbrengsten voor 2027 geraamd op € 115.473. Komende periode wordt onderzocht of dit realistisch is ten opzichte van de tarieven en het te verwachten aantal overnachtingen. Indien nodig stellen wij dit bij een volgend P&C-product bij. De tarieven worden definitief vastgesteld in de belastingverordening.

De opbrengsten voor 2027 worden geraamd op:

Bedragen x €1

Belasting 2026	Opbrengst 2026	Opbrengst 2027
Toeristenbelasting	103.000	115.473
Totaal	103.000	115.473

Begraafrechten

Op grond van artikel 229 van de Gemeentewet worden rechten geheven voor het gebruik van de begraafplaatsen en voor de door of vanwege de gemeente verleende diensten in verband met de begraafplaatsen. De heffing vindt plaats naar de maatstaven en tarieven zoals opgenomen in de Beheersverordening begraafplaatsen.

De begraafplaatsrechten hebben het karakter van een bestemmingsheffing. Er bestaat een relatie tussen de opbrengsten van de rechten enerzijds en de lasten van de door de gemeente te leveren diensten en daarmee samenhangende activiteiten anderzijds. Op grond van artikel 229b van de Gemeentewet mogen de geraamde baten van de rechten niet uitgaan boven de geraamde lasten ter zake. De tarieven mogen daarmee maximaal 100% kostendekkend zijn. De toets op de kostendekkendheid vindt plaats op het niveau van de verordening als geheel.

Kostendekkendheid

Het algemene beleid is om de tarieven zoveel mogelijk kostendekkend vast te stellen. Voor het beheer van de begraafplaatsen is volledige kostendekkendheid al sinds jaren niet mogelijk. De kostendekkendheid van de begraafplaatstarieven bedraagt voor 2027 70% (2026: 71%).

Begraafplaatsen	
Kosten taakvelden incl. omslagrente	272.140
Inkomsten taakvelden excl. Heffingen	-9.911
	262.230
Toe te rekenen kosten	
Overhead	61.653
Tractie / gebouwenonderhoudsplan	10.130
Totaal toe te rekenen	71.783
Totale kosten	334.012
Opbrengsten	-235.335
Dekkingspercentage	70%

Marktgelden

Op grond van artikel 229 van de Gemeentewet kan de gemeente een recht heffen voor het ter beschikking stellen van een standplaats op een deel van de openbare ruimte die gebruikt wordt voor een markt. Belastingplichtig is degene aan wie de standplaats beschikbaar is gesteld.

In totaal verwachten we het komende jaar €9.598 aan kosten te maken om deze zorgplichten na te komen. Om deze kosten transparant te maken splitsen wij uit op welke taakvelden wij deze kosten zullen maken. De constatering op grond van het kostendekkingspercentage is dat er voor 2027 sprake is van 100% kostendekking.

Markten	
Kosten taakvelden incl. omslagrente	23.269
Inkomsten taakvelden excl. Heffingen	0
	23.269
Toe te rekenen kosten	0
Overhead	0
Totaal toe te rekenen	0
Totale kosten	23.269
Opbrengsten	23.269
Dekkingspercentage	100%

5.3.3 Nadere toelichting rechten

Kostendekkendheid leges en tarieven uit legesverordening

De mogelijkheid tot het heffen van leges is geregeld in artikel 229, lid 1, b van de Gemeentewet. De gemeente levert op aanvraag van de individuele burgers een uiteenlopend pakket aan diensten. Door het heffen van leges worden de kosten die hiervoor worden gemaakt verhaald op de burger die de dienst afneemt. Voorbeelden zijn het verstrekken van een paspoort of het verlenen van een vergunning. Degene die de dienst aanvraagt betaalt ook de leges. De heffingsmaatstaf is zeer divers en wordt vermeld in de tarieventabel die hoort bij de legesverordening.

De opbouw van de legesverordening is als volgt:

Leges titel 1, Algemene dienstverlening;

Leges titel 2, Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning (Wabo)

De invoering van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging (wkb) voor het bouwen leiden tot grote wijzigingen in de legesverordening. Op 14 maart 2023 stemde de Eerste Kamer in met het conceptbesluit tot vaststelling van het tijdstip van de inwerkingtreding van de Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging per 1 januari 2024.

Leges titel 1 Algemene dienstverlening

De leges in titel 1 bestaan voor het overgrote deel uit leges voor reisdocumenten, rijbewijzen, burgerlijke stand, afschriften uit de basisregistratie personen (BRP) en naturalisatie. De leges voor een deel van deze producten en diensten worden door het rijk vastgesteld.

Voor een aantal tarieven binnen titel 1 geldt dat deze door het rijk zijn gemaximeerd: paspoorten, rijbewijzen, kansspelen en wet bescherming persoonsgegevens.

Legesverordening	Omschrijving	Lasten	Overhead	Totale lasten	Leges	Totale baten	Kostendekkendheid
1.1	Burgerlijke stand	€ 141.163	€ 66.434	€ 207.596	€ 86.364	€ 86.364	42%
1.2	Reisdocumenten en Nederlandse identiteitskaart	€ 737.772	€ 180.442	€ 918.214	€ 838.577	€ 838.577	91%
1.3	Rijbewijzen	€ 115.490	€ 37.867	€ 153.357	€ 171.363	€ 171.363	112%
1.4	Verstrekingen basisregistratie persoonsgegevens (BRP)	€ 135.840	€ 89.722	€ 225.561	€ 6.235	€ 6.235	3%
1.5	Bestuursstukken	€ 0	€ 0	€ 0	€ 650	€ 650	0%
1.6	Vastgoedinformatie	€ 0	€ 0	€ 0	€ 1.805	€ 1.805	0%
1.7	Overige publiekszaken	€ 27.231	€ 0	€ 27.231	€ 20.794	€ 20.794	76%
1.8	Bijzondere wetten: Artikel 1:28 Wegenverkeerswetgeving	€ 222.630	€ 146.936	€ 369.566	€ 36.368	€ 36.368	10%
1.9	Diversen	€ 289.669	€ 146.936	€ 436.605	€ 0	€ 0	0%
Totaal titel 1		€ 1.669.795	€ 668.336	€ 2.338.131	€ 1.162.157	€ 1.162.157	50%

Leges titel 2: Dienstverlening en besluiten vallend onder de Omgevingswet

De verwachte opbrengsten zijn ieder jaar onzeker. Het aantal bouwaanvragen kan sterk verschillen, wat kan zorgen voor grote schommelingen in de kosten en opbrengsten. Dit heeft onder andere te maken met economische ontwikkelingen, problemen met de capaciteit van het stroomnet, stikstofregels en stijgende kosten.

Legesverordening	Omschrijving	Lasten	Overhead	Totale lasten	Baten	Kostendekkendheid
2.2	Omgevingsvergunning	€ 3.219.303	€ 537.944	€ 3.757.247	€ 489.000	13%
Totaal titel 2		€ 3.219.303	€ 537.944	€ 3.757.247	€ 489.000	

Inkomsten lokale heffingen

Van elke euro die huishoudens en bedrijven in Nederland aan belastingen en sociale premies betalen gaat in 2026 3,4% naar de gemeenten. De decentrale overheden nemen samen 5,0% voor hun rekening, de rijksoverheid 95%. Het aandeel van de gemeente Oldenzaal aan ontvangen belastingen en retributies bedraagt in dit geheel circa €23 miljoen.

Bedragen x €1

Gemeentelijke heffing	2026	2027
Afvalstoffenheffing	4.243.676	4.284.738
Begraafplaatsen	290.045	235.335
Leges burgerzaken	700.274	1.162.157
Leges omgevingsvergunning	484.000	489.000
Leges overig	35.481	0
Marktgelden	22.701	23.269
OZB eigenaren woning/niet woning + OZB gebruikers niet woning	11.928.000	12.226.200
Rioolheffing	3.956.147	3.603.719
Parkeerbelasting	1.076.000	1.008.600
Reclamebelasting	106.000	108.848
Toeristenbelasting	103.000	115.473
Totaal	22.945.324	23.257.339

5.4 Financiering

In deze paragraaf beschrijven we hoe de gemeente haar leningen en financiële risico's beheert. Ook geven we inzicht in de rentelasten, het renteresultaat en de verwachte behoefte aan financiering.

Het Treasurystatuut vormt de basis voor het financieringsbeleid van de gemeente. Hiermee beheersen we de financiële risico's die samenhangen met het aantrekken en beheren van leningen.

Nieuwe langlopende leningen worden alleen aangetrokken als daar daadwerkelijk behoefte aan is.

Gedurende het jaar volgen we de financieringsbehoefte en beoordelen we of aanvullende financiering nodig is. Bij het afsluiten van leningen spreiden we de looptijden, zodat niet veel leningen tegelijkertijd hoeven te worden vernieuwd. Tijdelijke tekorten aan geld worden opgevangen met kortlopende leningen of via de kredietruimte op de bankrekening.

Door jaarlijkse aflossingen neemt de schuld eerst af. Naarmate meer investeringen worden uitgevoerd, kan extra financiering nodig zijn. Hierdoor kan de schuld op termijn weer toenemen.

Bij een gelijkblijvende marktrente ontwikkelen de rentelasten zich in lijn met de omvang van de schuld. De rentelasten worden toegerekend aan de investeringen en grondexploitaties. Hiervoor wordt een omslagrente gebruikt. Op basis van deze begroting bedraagt de omslagrente vanaf 2027 0,55%.

5.4.1 Beleidskader

Het treasurybeleid van de gemeente Oldenzaal is vastgelegd in het Treasurystatuut 2018. Het treasurystatuut beschrijft de uitgangspunten en bevoegdheden die de gemeente hanteert op het gebied van financiering, beleggingen, rentemanagement, liquiditeitenbeheer en de financiële logistiek.

Het treasurybeleid is gebaseerd op de volgende doelstellingen:

- Het verzekeren van duurzame toegang tot financiële markten en bancaire diensten tegen acceptabele condities;
- Financiële risico's zoals rente-, koers-, krediet-, liquiditeits- en valutarisico's worden zoveel mogelijk beperkt.
- Het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities;
- Het optimaliseren van de renteresultaten binnen de kaders van respectievelijk de Wet Fido, de regeling schatkistbankieren decentrale overheden, de limieten en richtlijnen van dit treasurystatuut;
- De algemene uitgangspunten van het uitzetten en aantrekken van middelen;
- De gemeente kan uitsluitend ten behoeve van de uitoefening van de publieke taak leningen aangaan, middelen uitzetten of garanties verlenen. De publieke taak zelf wordt niet in de Wet Fido omschreven, het is de gemeenteraad die de publieke taak bepaalt.
- De gemeente kan middelen uitzetten uit hoofde van de treasuryfunctie als deze uitzettingen een prudent karakter hebben en niet zijn gericht op het genereren van inkomsten door het lopen van overmatige risico's;
- Het prudente karakter van de in lid 5 en 6 genoemde financiële transacties wordt gewaarborgd door middel van de richtlijnen en limieten van dit treasurystatuut.

In de praktijk betekent dit dat complexe en risicovolle financieringsproducten worden vermeden. Er worden uitsluitend onderhandse leningen aangegaan bij financiële instellingen in de euro's. De gemeente verstrekt alleen leningen in het kader van de publieke taak. Tijdelijke overtollige liquiditeiten worden ondergebracht bij het schatkistbankieren van de Rijksoverheid.

Het treasurybeleid heeft geen winstoogmerk. Uitgangspunt is dat alle rentelasten intern worden doorbelast aan de investeringen voor onder andere grondexploitaties, kapitaalgoederen en deelnemingen en leningen aan verbonden partijen. Hiervoor wordt jaarlijks een omslagrente bepaald waarmee een neutraal renteresultaat kan worden bereikt.

Voor de beheersing van risico's dient de gemeente te voldoen aan een aantal limieten:

- Renterisiconorm: het totale bedrag aan langlopende schulden dat in een kalenderjaar wordt afgelost of waarvoor een renteherziening geldt, mag maximaal 20% bedragen van de totale gemeentebegroting;
- Kasgeldlimiet: het totale bedrag van kortlopende schulden (na aftrek van vlottende middelen) mag maximaal 8,5% bedragen van de totale gemeentebegroting;
- Norm schatkistbankieren: het totale bedrag aan liquide middelen dat buiten de schatkist van het Rijk wordt aangehouden, mag niet meer bedragen dan 2% van het begrotingstotaal.

In het treasurystatuut is bepaald dat er jaarlijks in de jaarrekening verantwoording wordt afgelegd aan de raad over de treasuryactiviteiten. Voorafgaand daaraan wordt in de paragraaf financiering van de begroting het voorgenomen beleid toegelicht.

5.4.2 Risicobeheer

In dit hoofdstuk beschrijven we de uitvoering van het beleidskader.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet geeft het maximale bedrag aan dat met kortlopende middelen mag worden gefinancierd. Deze limiet wordt elk kwartaal getoetst en mag in beginsel niet worden overschreden. Wanneer de limiet voor het derde achtereenvolgende kwartaal wordt overschreden, moet de provincie Overijssel daarvan op de hoogte worden gebracht. Daarbij moet tevens een plan om binnen de limiet te blijven ter goedkeuring worden voorgelegd.

De limiet voor 2027 bedraagt 8,5% van de lasten van de begroting bij aanvang van het jaar. Op basis van een begrotingsomvang van € 140 miljoen bedraagt de kasgeldlimiet € 12 miljoen.

Renterisiconorm

Het doel van de renterisiconorm is het beheersen van de renterisico's bij herfinanciering en/of renteherziening. Elke gemeente loopt een financiële risico wanneer de rente onverwacht stijgt. Door te zorgen voor voldoende spreiding in de rente typische looptijden van de leningenportefeuille en/of door te kiezen voor een annuïtaire- of lineaire aflossingsvorm kunnen de effecten van een renteverandering worden afgevlakt. De renterisiconorm voor 2027 bedraagt 20% van het totaal van de lasten op de begroting, 20% van afgerond €140 mln. is €28 miljoen. Gelet op de opbouw van onze leningenportefeuille zal de renterisiconorm in 2027 niet worden overschreden.

Rentevisie

De rentevisie is gebaseerd op verwachtingen van verschillende financiële instellingen, waaronder onze huisbankier. De Europese Centrale Bank (ECB) bepaalt de rente in het eurogebied. Daarbij kijkt de ECB onder andere naar de ontwikkeling van prijzen, de economie en internationale gebeurtenissen. De ECB heeft in juni 2026 de depositorente verhoogd naar 2,5%. De verwachting is dat de inflatie de komende jaren verder afneemt. Door economische en geopolitieke onzekerheden blijft de toekomstige renteontwikkeling echter onzeker. Binnen het treasurybeleid wordt bij een structurele financieringsbehoefte bij voorkeur gekozen voor langlopende leningen met een looptijd van tien jaar of langer. Hierdoor blijven schommelingen in de rentelasten beperkt.

Liquiditeitsplanning

De gemeente bewaakt gedurende het jaar de beschikbare geldmiddelen en de verwachte ontvangsten en uitgaven. Hiervoor wordt een liquiditeitsprognose gebruikt waarin de belangrijkste geldstromen zijn opgenomen. Op basis hiervan wordt beoordeeld of aanvullende financiering nodig is. Een actuele inschatting van de geldstromen ondersteunt een zorgvuldige uitvoering van het treasurybeleid.

Uiteenzettingen

Gemeenten zijn verplicht om overtollige geldmiddelen onder te brengen bij het schatkistbankieren van het Rijk. Het is onder voorwaarden toegestaan om tijdelijk overtollige middelen uit te zetten bij andere overheden. Daarbij mag geen sprake zijn van een toezichtrelatie tussen de betrokken overheden. Uitgangspunt is dat financiële risico's zoveel mogelijk worden beperkt. De gemeente Oldenzaal verwacht in 2027 geen middelen voor langere tijd uit te zetten. Volgens het treasurystatuut verstrekt de gemeente zelf geen leningen. Het verstrekken van garanties en het aangaan van financiële deelnemingen gebeurt uitsluitend vanuit de publieke taak. Waar mogelijk worden hierbij zekerheden gevraagd om financiële risico's te beperken. Daarnaast wordt geen garantie verstrekt wanneer gebruik kan worden gemaakt van een waarborgfonds of een vergelijkbare voorziening.

Financieringsbehoefte

De gemeente beoordeelt gedurende het jaar of aanvullende financiering nodig is. Daarbij wordt gekeken naar de uitvoering van investeringen, de ontwikkeling van de leningenportefeuille, de beschikbare geldmiddelen en het moment waarop bouw- en bedrijfskavels worden verkocht. De uiteindelijke financieringsbehoefte kan afwijken van eerdere verwachtingen doordat investeringen

later of in een ander tempo worden uitgevoerd. Op basis van de beschikbare informatie over investeringen en liquiditeit wordt bepaald of en wanneer aanvullende financiering noodzakelijk is.

Leningenportefeuille

De leningenportefeuille bestaat op dit moment uit vier leningen met een resterende schuld van € 17,2 miljoen per 1 januari 2027. De gemiddelde rente van deze leningen bedraagt 0,69%. Vervroegde aflossing van deze leningen is niet mogelijk en de rente staat gedurende de gehele looptijd vast. De huidige rentetarieven liggen hoger dan 0,69%. Op basis van het Meerjarig Investeringsplan (MIP) 2027-2030 (zie bijlage 1) wordt verwacht dat in de komende jaren aanvullende financiering nodig zal zijn voor de uitvoering van investeringen. Het moment waarop nieuwe leningen worden aangetrokken is afhankelijk van de daadwerkelijke uitvoering van deze investeringen en de ontwikkeling van de liquiditeitspositie.

Bedragen x €1 miljoen

Leningenportefeuille	2027	2028	2029	2030
Stand per begin jaar	17,2	15,4	13,6	11,8
Contractuele aflossingen	1,9	1,8	1,8	1,8
Stand per einde jaar	15,4	13,6	11,8	10,1

Kortlopende financiering

De gemeente beschikt over een krediet op de rekening-courant. Dit wordt gebruikt om tijdelijke tekorten in de beschikbare geldmiddelen op te vangen. Daarnaast kan de gemeente gebruikmaken van kasgeldleningen voor tijdelijke financieringsbehoeften. De afgelopen jaren zijn deze instrumenten voldoende geweest om schommelingen in de liquiditeitspositie op te vangen. Bij de afweging om nieuwe leningen aan te trekken wordt gekeken naar de verwachte ontwikkeling van de liquiditeitspositie en de looptijd van de financieringsbehoefte. Daarbij kunnen kasgeldleningen met een looptijd van één maand tot één jaar worden ingezet. De renteontwikkeling en de beschikbare financieringsmogelijkheden worden hierbij betrokken.

Relatiebeheer

De BNG Bank is de huisbankier van de gemeente Oldenzaal. Met de BNG Bank is voor onbepaalde tijd een overeenkomst voor bancaire dienstverlening afgesloten. Daarnaast beschikt de gemeente over een rekening-courant bij het Ministerie van Financiën voor het schatkistbankieren.

5.4.3 Renteresultaat

Interne doorberekening van rente naar programma's

Het financieringsbeleid van de gemeente gaat uit van integrale financiering. Uitgangspunt is dat het taakveld treasury een neutraal renteresultaat behaalt, wat bereikt wordt door de rentelasten van de gemeente door te belasten aan de gemeentelijke investeringen op de verschillende programma's. De rente die voor deze doorberekening wordt gebruikt is de omslagrente. De omslagrente wordt doorberekend aan de vaste activa en de grondexploitaties. Bij de bepaling van de rentelasten worden niet alleen de externe rentelasten meegenomen, maar ook de rentebaten op verstrekte leningen en de interne rentetoerekening aan reserves en voorzieningen. Het omslagrentepercentage dat hiervoor wordt gebruikt bedraagt vanaf 2027 0,55% (2026: 0,32%). Bij de jaarrekening wordt beoordeeld of de afwijking tussen de vooraf bepaalde omslagrente en de daadwerkelijke gemiddelde rentelasten meer dan 25% bedraagt. In dat geval vindt een correctie plaats. Met ingang van 2025 worden de grondexploitaties belast met dezelfde omslagrente. Dit is een wijziging op basis van de notitie rente van de commissie BBV (oktober 2023).

Verwachte renteresultaat

Onderstaande tabel toont het verwachte renteresultaat voor begrotingsjaar 2027. Het resultaat geeft weer of de rentelasten met een omslagrente van 0,55% door de rentetoerekening volledig worden gedekt. Het renteresultaat voor 2027 is positief. Het werkelijke renteresultaat kan afwijken door verschillen in de externe rentelasten en rentebaten en de omvang van de balansposities waaraan de omslagrente wordt doorberekend.

	Berekening begrote renteomslag	2027
A	De externe rentelasten over de korte en lange financiering	710.000
B	De externe rentebaten over de korte en lange uitzettingen	120.000
	Saldo rentelasten en rentebaten (A-/-B)	590.000
C1	De rente die aan de facilitaire grondexploitaties (kostenverhaal) moet worden doorberekend	0
C2	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0
C3	De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente (C1+C2-/-C3)	590.000
D1	Rente over eigen vermogen	11.000
D2	Rente over voorzieningen	0
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente (regel 10 + D1 + D2)	601.000
E	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	680.000
F	Renteresultaat op het taakveld treasury (regel 14 -/- E)	-79.000

5.4.4 EMU-Saldo

Het EMU-saldo van de gemeente Oldenzaal maakt onderdeel uit van het gezamenlijke EMU-saldo van het Rijk, gemeenten, provincies en waterschappen. Het EMU-saldo wordt berekend op basis van ontvangsten en uitgaven en kan daardoor afwijken van het begrotingssaldo, dat is gebaseerd op baten en lasten. Een sluitende begroting kan daardoor toch leiden tot een negatief EMU-saldo.

Het Rijk en de decentrale overheden hebben afspraken gemaakt over de maximale omvang van het gezamenlijke EMU-tekort. Deze afspraken gelden voor alle decentrale overheden samen. Voor een individuele gemeente geldt geen afzonderlijke norm.

5.5 Verbonden partijen

De paragraaf Verbonden partijen geeft inzicht in de rechtspersonen (verbonden partijen) waarmee de gemeente Oldenzaal een bestuurlijke en financiële relatie heeft en de (financiële) risico's die hiermee (mogelijk) gelopen worden. Ook wordt melding gemaakt van de actuele (beleids-) ontwikkelingen.

Wet- en regelgeving stelt eisen voor verbonden partijen. Een van die eisen is de opstelling van een paragraaf Verbonden partijen en het vaststellen van een visie op en beleid rond verbonden partijen in die paragraaf of in een afzonderlijke nota.

De op dit begrotingsonderdeel van toepassing zijnde, door de raad vastgestelde, beleidsnotities;

- Beleidskader Verbonden Partijen 2025
- Visie en afwegingskader Regionale samenwerking gemeente Oldenzaal (2025)

Hierin wordt beschreven welke gemeentelijke kaders gelden voor de samenwerking met verbonden partijen en hoe invulling wordt gegeven aan de rollen van eigenaar (zeggenschap) en opdrachtgever (sturing). Zie daarvoor het hoofdstuk Beleidskader.

Verbonden partijen zijn (participaties in) deelnemingen (in vennootschappen), gemeenschappelijke regelingen, stichtingen en (coöperatieve) verenigingen. Van bestuurlijk belang is sprake wanneer de gemeente zeggenschap heeft door een zetel in het bestuur of door stemrecht. Onder financieel belang wordt verstaan dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt raakt ingeval van faillissement van de verbonden partij of dat de gemeente voor een bepaald bedrag aansprakelijk wordt gesteld als de verbonden partij zijn/haar verplichtingen niet nakomt.

De gemeente heeft verschillende relaties met de verbonden partijen. Soms met een wettelijke basis en soms ontstaan vanuit gemeentelijk beleid voor de uitvoering daarvan en soms voor uitvoering van bedrijfsvoering activiteiten. In alle gevallen gaat het echter om de behartiging van een publiek belang.

Conclusies

Uit de informatie die is opgenomen in onderstaande paragraafonderdelen ontlene wij geen aanwijzingen dat de gemeente voor bepaalde financiële risico's aanvullend specifiek weerstandsvermogen zou moeten aanhouden.

5.5.1 Algemene en specifieke aspecten

Algemene aspecten:

- De gemeente heeft de beschikking over alle vastgestelde jaarrekeningen 2025 van de verbonden partijen;
- Een groot aantal verbonden partijen heeft een primitieve-, ontwerp- of primaire begroting 2027 (en soms ook een meerjarenbegroting) beschikbaar. Voor wat betreft de gemeenschappelijke regelingen zijn die documenten reeds in het voorjaar van 2026 aan de gemeenteraad beschikbaar gesteld en heeft dat in 2026 tot indiening van een gemeentelijke zienswijze geleid, bij de volgende gemeenschappelijke regelingen: Omgevingsdienst Twente, Stadsbank Oost Nederland, Veiligheidsregio, Recreatieschap Twente en Samen Twente.
- Indien daartoe aanleiding was (is) werd (wordt) de gemeenteraad met afzonderlijke raadmededelingen of in kwartaalrapportages geïnformeerd over actuele (financiële) ontwikkelingen bij verbonden partijen.
- Per verbonden partij wordt in deze paragraaf inzicht gegeven in het publiek - en financieel belang van de gemeente en wordt aandacht besteed aan het financieel risico en actuele ontwikkelingen. Uitgangspunt is dat de verbonden partij zelf zorgt voor borging van haar financiële risico's middels een weerstandsvermogen. Dit om te voorkomen dat deelnemende gemeenten in verbonden partijen eventuele ongedekte financiële nadelen moeten bekostigen.

Specifieke aspecten:

In de paragraaf Verbonden partijen is per verbonden partij actuele informatie opgenomen. Per begrotingsprogramma is dit eveneens te benaderen.

5.5.2 Beleid

In toenemende mate doen gemeenten voor de uitvoering van haar publieke taken een beroep op andere organisaties waaraan zij taken aan uitbesteden, via inkoop of subsidie of via uitvoering door verbonden partijen.

Bij verbonden partijen kan het zowel gaan om privaatrechtelijke organisaties (vaak vennootschappen) als om publiekrechtelijke organisaties (gemeenschappelijke regelingen). Voor wat betreft de private partijen gaat het om organisaties en instellingen waarover gemeenten zowel financieel als bestuurlijk zeggenschap hebben. In geval van (de publiekrechtelijke) gemeenschappelijke regelingen gaat het om samenwerkingsvormen met een rechtspersoonlijkheid.

Gemeenten blijven verantwoordelijk voor de aansturing van verbonden partijen, de controle erop en de financiële consequenties voor de eigen organisatie. Om deze verantwoordelijkheden waar te kunnen maken is het van belang dat het college en de gemeenteraad weten wat hun bevoegdheden zijn. Vanuit zowel het publiekrecht als het privaatrecht zijn kaders van toepassing voor (de samenwerking in) verbonden partijen. Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en daaruit voortvloeiende richtlijnen geven specifieke voorschriften mee over zaken die verbonden partijen betreffen. Voorschrift is dat gemeenten in de paragraaf Verbonden partijen van de gemeentelijke begroting en jaarrekening de visie op en beleid over verbonden partijen opnemen. Als gemeenten een afzonderlijk door de raad vastgestelde beleidsnota Verbonden partijen hebben kan daarnaar worden verwezen. Oldenzaal heeft voor de opstelling van een Beleidskader Verbonden partijen gekozen.

Daarnaast is in de financiële verordening (artikel 21) van de gemeente vastgelegd dat het college periodiek in een beleidsnota het systeem van toezichtuitoefening op de onderscheiden verbonden partijen vastlegt en dit systeem ter kennis brengt van de raad. Het Beleidskader Verbonden partijen 2025 beschrijft hoe de gemeente Oldenzaal omgaat met verbonden partijen, zodat op een weloverwogen manier invulling wordt gegeven aan de rollen van eigenaar (zeggenschap) en opdrachtgever (sturing).

In januari 2026 is het Beleidskader Verbonden Partijen 2025 vastgesteld door de gemeenteraad. Naast expliciete kaders voor processen tot besluitvorming zijn inhoudelijke kaders opgenomen en is aandacht besteed aan de instrumenten voor kaderstelling, controle en sturing. Onderscheid wordt daarbij gemaakt voor de kader stellende en controlerende rol van de gemeenteraad en de opdrachtgevers- en eigenaar rol van het college.

Voor het sturen en beheersen zijn vier rollen voor de gemeente te onderscheiden:

- Gemeenteraad; kaderstelling en controlerend;
- College; opdrachtgever (sturing) en eigenaar (zeggenschap).

Een verbonden partij is gekoppeld aan een kerntaak van de gemeente op een specifiek beleidsterrein. Dit betekent dat ook vanuit inhoudelijk(e) beleid(doelen) gestuurd wordt op de verbonden partijen.

Het doel van actieve betrokkenheid bij verbonden partijen is het:

- behartigen van het publieke belang;
- beheersen van risico's die met verbonden partijen samenhangen;
- borgen van de continuïteit van de verbonden partij.

- De gemeenteraad is verantwoordelijk voor de kaderstelling binnen de gemeente. De gemeenteraad heeft daartoe kader stellende bevoegdheden maar ook het budgetrecht. Dit zijn twee instrumenten waarmee aan de voorkant kan worden gestuurd op inhoud/beleid en financiën. De kadernota Verbonden partijen dient als richtlijn voor het college en indirect voor de verbonden partij. Het kader Verbonden partijen is ook de grondslag voor de gemeenteraad om te kunnen controleren en al dan niet te interveniëren.

Om de controlerende rol adequaat uit te voeren maakt de gemeenteraad in de regel gebruik van de reguliere planning en control instrumenten van de gemeente en de gemeenschappelijke regelingen en de raadsmemo's van het college.

5.5.3 Informatie per verbonden partij

De verbonden partijen voor gemeente Oldenzaal bestaat uit Gemeenschappelijke Regelingen (GR), deelnemingen en bestuursovereenkomsten.

De verbonden partijen voeren vaak een taak uit die de gemeente ook zelf kan doen. De werkzaamheden zijn als het ware gemandateerd/gedelegeerd aan de verbonden partij. De gemeente blijft wel de verantwoordelijkheid houden voor het realiseren van de beoogde doelstellingen uit de programma's. Dus de kaderstellende en controlerende taak van de raad blijft overeind. De doelstellingen van de verbonden partij dienen dus - blijvend - overeen te stemmen met die van de gemeente en gecontroleerd dient te worden in hoeverre dit gerealiseerd wordt.

Naast de verbonden partijen heeft de gemeente Oldenzaal ook deelnemingen. Een deelneming is een participatie in een naamloze of besloten vennootschap, waarin de gemeente Oldenzaal aandelen heeft.

Gemeenschappelijke regelingen:

- SamenTwente
- Recreatieschap Twente
- Veiligheidsregio Twente (VRT)
- Gemeentelijk Belastingkantoor Twente (GBT)
- Openbaar Lichaam Crematorium Twente (OLCT)
- Omgevingsdienst Twente (ODT)
- Stadsbank Oost Nederland (SON)

Bestuursovereenkomst:

- Bestuursovereenkomst Sociaal Economische Structuurversterking (BOKSES)

Deelnemingen:

- BNG Bank

- Twence (tot 1 juli 2027)
- Twente Milieu
- Cogas
- Sport Oldenzaal BV
- Stichting Werkprojecten Oldenzaal
- Dimpact

De gemeente Oldenzaal is tot 1 juli 2027 nog aandeelhouder (1%) van Twence.

Samen Twente

Financiële gegevens

Samen Twente	Informatie
1. Rechtsvorm en Vestigingsplaats	Gemeenschappelijke regeling; gevestigd te Enschede
2. Doel	1. Samen Twente heeft tot doel, met inachtneming van hetgeen in deze regeling is bepaald, het in zijn rechtsgebied bewaken, beschermen en bevorderen van de gezondheid van en zorg verlenen aan de bevolking of specifieke groepen daarvan. 2. Ter verwezenlijking van het in het eerste lid genoemde doel behartigt Samen Twente de belangen op de volgende terreinen: a. Publieke gezondheid, onder de naam GGD Twente; b. Jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning, onder de naam Organisatie voor Zorg en Jeugdhulp Twente (OZJT); c. Advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling, onder de naam Veilig Thuis Twente (VTT). 3. Samen Twente kan voor een of meer deelnemers, alsmede voor andere overheidsorganen, diensten verlenen. Een besluit hiertoe wordt unaniem genomen door het algemeen bestuur onder vermelding van de wijze van kostentoerekening en de overige voorwaarden waaronder diensten worden verleend 4. Het bieden van werkgeverschap en/of andere organisatorische voorzieningen ten behoeve van ambtelijke capaciteit die door twee of meer deelnemers om doelmatigheidsredenen centraal wordt gebundeld. Een besluit hiertoe wordt unaniem genomen door het algemeen bestuur onder vermelding van de wijze van kostenverrekening en de overige voorwaarden waaronder dit geschiedt.
3. Partijen	14 Twentse gemeenten
4. Bestuurlijk belang	De gemeente Oldenzaal heeft een zetel in het algemeen bestuur (wethouder Maaïke Rödel)
5. Financieel belang	Eigen Vermogen per 1 januari 2025: € 5.119.000 Eigen Vermogen per 31 december 2025: € 6.558.000 Vreemd Vermogen per 1 januari 2025: € 20.347.000 Vreemd Vermogen per 31 december 2025: € 12.789.000 De solvabiliteitsratio bedraagt ultimo boekjaar 2025: 40%
6. Prestaties – effecten	De raad ontvangt jaarlijks de ontwerpbegroting en de jaarrekening en het jaarverslag met de prestaties en effecten.
7. Voortgang	Niet van toepassing
8. Risico's en kansen	Geen
9. Ontwikkelingen	De gemeenteraad heeft een zienswijze ingediend op de begroting 2027 van Samen Twente.
10. Gemeentelijke Bijdrage 2027	€ 2.351.929

Recreatieschap Twente

Financiële gegevens

Recreatieschap Twente	Informatie
1. Rechtsvorm en Vestigingsplaats	Bedrijfsvoeringsorganisatie (Kleine Gemeenschappelijke regeling); gevestigd te Enschede
2. Doel	Recreatieschap Twente heeft tot doel, met inachtneming van hetgeen in deze regeling is bepaald, het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling van recreatieve voorzieningen in zijn rechtsgebied. Taken 1. Recreatieve voorzieningen: a. bevordering van totstandkoming en instandhouding van publieke recreatieve/toeristische infrastructuur in Twente; b. aanleg, onderhoud en beheer van publieke recreatieve/toeristische voorzieningen die hetzij op zichzelf, hetzij in routeverband, hetzij door opname in arrangementen, een bovenlokaal karakter hebben. 2. Overig: a. het oprichten van onderscheidenlijk deelnemen in stichtingen, maatschappen, vennootschappen, verenigingen, coöperaties en onderlinge waarborgmaatschappijen, voor zover dit betreft de taken en bevoegdheden als bedoeld onder 1.
3. Partijen	14 Twentse gemeenten
4. Bestuurlijk belang	De gemeente Oldenzaal heeft een zetel in het algemeen bestuur (wethouder Ruby Berger)
5. Financieel belang	Eigen Vermogen 1 januari 2025: € 1.566.000 Eigen Vermogen 31 december 2025: € 2.418.000 Vreemd Vermogen 1 januari 2025: € 3.642.000 Vreemd Vermogen 31 december 2025: € 3.636.000 De solvabiliteit bedraagt ultimo boekjaar 2025: 39,9%
6. Prestaties – effecten	De raad ontvangt jaarlijks de ontwerpbegroting en de jaarrekening en het jaarverslag met de prestaties en effecten.
7. Voortgang	Niet van toepassing
8. Risico's en kansen	Geen
9. Ontwikkelingen	Medio 2021 is het Recreatieschap Twente van start gegaan. De oorspronkelijke middelen t.b.v. de regio Twente zijn verdeeld over de 3 nieuw ontstane entiteiten. Naast het Recreatieschap Twente zijn dat de Bestuursovereenkomst Sociaal Economische Structuurversterking (BOKSES) en de Gemeenschappelijke regeling Gezondheid. De gemeenteraad heeft in 2026 een zienswijze ingediend op de begroting 2027 van de BVO Recreatieschap Twente. In 2025 zal worden gewerkt aan een uitwerking van de visie voor de recreatieparken en zal de "Visie Routenetwerken Twente" worden opgesteld.
10. Gemeentelijke bijdrage 2027	€ 218.827

Veiligheidsregio Twente (VRT)

Financiële gegevens

Veiligheidsregio Twente	Informatie
1. Rechtsvorm en Vestigingsplaats	Gemeenschappelijke regeling; gevestigd te Enschede
2. Doel	Belangen behartigen op het gebied van openbare orde en veiligheid (o.a. brandweezorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing en geneeskunde)
3. Partijen	a. het oprichten van onderscheidenlijk deelnemen in stichtingen, maatschappen, vennootschappen, verenigingen, coöperaties en onderlinge waarborgmaatschappijen, voor zover dit betreft de taken en bevoegdheden als bedoeld onder 1.
4. Bestuurlijk belang	1 zetel in het dagelijks en algemeen bestuur (burgemeester Patrick Welman)
5. Financieel belang	De gemeente betalen hun verplichte bijdrage op basis van een boxen-systeem. Eigen Vermogen 1 januari 2025 € 3.389.000 Eigen Vermogen 31 december 2025 € 5.904.000 Vreemd Vermogen 1 januari 2025 € 58.184.000 Vreemd Vermogen 31 december 2025 € 55.896.000 De solvabiliteit bedraagt ultimo boekjaar: 9,6%
6. Prestaties – effecten	De gemeente ontvangt jaarlijks de ontwerpbegroting en de jaarrekening en het jaarverslag met de prestaties en effecten.
7. Voortgang	Volgen van de voortgang door kwartaalrapportages
8. Risico's en kansen	Voor de interne risicobeheersing maakt Veiligheidsregio Twente gebruik van een beleidskader "Risicomanagement en weerstandsvermogen". Dit beleidskader voorziet in een methodiek, waarmee permanent inzicht in de ontwikkelingen rond risico's en het daarvoor beschikbare weerstandsvermogen wordt gegeven.
9. Ontwikkelingen	De Evaluatiecommissie Wet Veiligheidsregio's is met een advies gekomen en kan zich voorstellen dat toekomstige veranderingen zich meer richten op de maatschappij als geheel, inclusief inwoner en bedrijfsleven. Crisisbeheersing is van iedereen. Zelfredzaamheid is belangrijk en ook het maatschappelijk middenveld is een belangrijke partner. De vertaling van de evaluatie is in gang gezet en heeft 2023/2024 z'n uitwerking gekregen. Vanuit het Rijk zijn structureel middelen beschikbaar gesteld voor alle 25 veiligheidsregios, om de onderdelen crisesbeheersing en informatievoorziening te verstrekken. Hiervoor is in 2023 een bestedingsplan vastgesteld, waarbij eveneens in 2025 inzet op wordt gepleegd. Technologische ontwikkelingen vinden doorgang en worden op verschillende terreinen ingezet, bijvoorbeeld oefenen in Virtual Reality en inzet van drones voor preventie en repressie. De gemeenteraad heeft in 2026 een zienswijze ingediend op de begroting 2027 van de Veiligheidsregio Twente.
10. Gemeentelijke bijdrage 2027	€ 2.911.839

Openbaar Lichaam Crematorium Twente (OLCT)

Financiële gegevens

Crematoria Twente	Informatie
1. Rechtsvorm en Vestigingsplaats	Gemeenschappelijke regeling; gevestigd te Enschede
2. Doel	Het stichten en exploiteren van één of meer crematoria. Zorg dragen voor continuïteit van een crematoriumvoorziening ten behoeve van het verzorgingsgebied door voortzetting van de deelneming in Crematoria Twente/Oost Nederland BV. Gestreefd wordt naar handhaving van de kwaliteit van deze crematoriumvoorziening op minimaal het huidige niveau.
3. Partijen	14 Twentse gemeenten
4. Bestuurlijk belang	Het college benoemt uit zijn midden één lid (wethouder Rutger Bouwman) in het Algemeen Bestuur. Jaarlijks wordt de jaarrekening van de gemeenschappelijke regeling en de bv ter kennisname (mogelijkheid om bedenkingen of zienswijzen kenbaar te maken) aan de raad (Politiek Forum) aangeboden.
5. Financieel belang	Eigen Vermogen per 1 januari 2025 : € 2.563.000 Eigen Vermogen per 31 december 2025 € 2.976.000 Vreemd Vermogen per 1 januari 2025 € 12.000 Vreemd Vermogen per 31 december 2025 € 7.000 De solvabiliteitsratio bedraagt ultimo boekjaar 2025: 100%.
6. Prestaties – effecten	De BV Crematoria Twente/Oost Nederland BV heeft in 2025 in totaal € 375.000 aan dividend uitgekeerd aan het OLC.T. Oldenzaal heeft in 2025 € 30.280 aan dividend ontvangen.
7. Voortgang	Niet van toepassing
8. Risico's en kansen	De deelnemende gemeenten zijn gezamenlijk aansprakelijk voor het resultaat van OLC.T. Het risico van de deelneming is zeer beperkt; tarieven, inkomsten en rendementen zijn stabiel. Het resultaat van de BV wordt, met inachtneming van een minimale solvabiliteit van 30% (eigen vermogen gedeeld door balanstotaal), volledig uitgekeerd aan het openbaar lichaam. Daarnaast wordt als voorwaarde gesteld dat het eigen vermogen van de vennootschap groter is dan het gestorte en opgevraagde deel van het kapitaal, vermeerderd met de verplichte reserves. Vanuit oogpunt van behoedzaamheid is ervoor gekozen om het dividendbeleid af te stemmen op de financiële ontwikkeling van Crematoria Twente vooralsnog is afgesproken dat jaarlijks minimaal € 375.000 aan dividend wordt uitgekeerd.
9. Ontwikkelingen	Crematoria Twente volgt de nieuwe ontwikkelingen op het gebied van lijkbezorging om hier tijdig op in te kunnen spelen. Dit levert nieuwe ambities op bij de BV die vragen om financiering, ook deels met eigen vermogen. We doelen op resomeren als nieuwe techniek om het lichaam op te lossen en duurzamer cremieren op waterstof in plaats van gas. Na uitwerking van de plannen zal hierover opnieuw besloten worden.
10. Gemeentelijke bijdrage 2027	geen.

Omgevingsdienst Twente

Financiële gegevens

Omgevingsdienst Twente (ODT)	Informatie
1. Rechtsvorm en Vestigingsplaats	Gemeenschappelijke regeling; gevestigd te Almelo
2. Doel	Missie Een veilige, gezonde omgeving voor alle inwoners in ons werkgebied. Dat is waar de Omgevingsdienst Twente uiteindelijk voor gaat. Om dat te bereiken werken we intensief samen met tal van partijen. Visie De Omgevingsdienst Twente werkt aan optimale bescherming en duurzame benutting van de fysieke leefomgeving; veilig wonen, werken en leven. Voor bedrijven zijn we een deskundige gesprekspartner die zoekt naar mogelijkheden die ondernemers, binnen de regels, ruimte en kansen bieden. We zijn duidelijk over wat wel en niet kan, treden professioneel op waar dat nodig is en werken proactief aan duurzame ontwikkeling. a. Voor de Twentse gemeenten en de provincie Overijssel streven we naar een excellente uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving. Hierbij gaat het om voorbereiding van vergunningverlening bij meervoudige vergunningaanvragen. We vervullen de rol van zowel integraal als specialistisch adviseur en we zijn goed zichtbaar en direct benaderbaar. b. Ketenpartners ervaren ons als een betrouwbare en rolvaste organisatie, die transparant werkt, hoge kwaliteit biedt en vanuit een open overlegcultuur samenhang brengt in tal van regels en maatregelen. Doelstellingen 1. De OD Twente zorgt ervoor dat haar taakuitvoering voldoet aan de wettelijke kwaliteitseisen, onder voorwaarde dat zij daarvoor de bijbehorende financiële middelen krijgt. 2. De OD Twente levert meer kwaliteit dan de som van de huidige organisaties samen. 3. De OD Twente zorgt voor een zo eenduidig mogelijke taakuitvoering in de gehele regio, met maatwerkafspraken als het gaat om ambities en bestuurlijke keuzes van de individuele organisaties. 4. De OD Twente groeit toe naar een level playing field via een verder uit te werken Twentse norm. 5. De OD Twente moet na twee jaar na haar datum van start (dus ingaande vanaf het derde jaar) een efficiencyverbetering kunnen overleggen ten aanzien van de startsituatie. Dat wil zeggen het leveren van dezelfde productie tegen lagere kosten of het leveren van meer productie tegen gelijkblijvende kosten. 6. De OD Twente zorgt voor brede ontwikkelingsmogelijkheden voor medewerkers in termen van specialisatievorming en doorgroei mogelijkheden. 7. De OD Twente zorgt voor borging van de specifieke expertise en waar mogelijk een verdere uitbouw. 8. De OD Twente draagt bij aan verdergaande innovatie in de aanpak en organisatie van de VTH-taken.
3. Partijen	14 Twentse gemeenten en de provincie Overijssel
4. Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur bestaat uit vijftien bestuursleden, zijnde vertegenwoordigers van het college van gedeputeerde staten en van de colleges van burgemeester en wethouders. De leden van het bestuur hebben ieder één stem. Burgemeester Patrick Welman is lid en voorzitter van het algemeen bestuur en van het dagelijks bestuur.
5. Financieel belang	De kosten worden verrekend onder de partijen volgens een door het algemeen bestuur vastgestelde verdeelsleutel, zoals opgenomen in de programmabegroting ODT 2025. Eigen Vermogen 1 januari 2025: € 3.070.000 Eigen Vermogen 31 december 2025: € 3.377.000 Vreemd Vermogen 1 januari 2025: € 4.622.000 Vreemd Vermogen 31 december 2025 € 4.560.000 De solvabiliteit bedraagt ultimo boekjaar 2025: 42,5%
6. Prestaties – effecten	Met de Omgevingsdienst Twente wordt een structuur geboden waarin de partners voldoen aan de wettelijke eisen van kwaliteit, effectiviteit en robuustheid voor de uitvoering van hun VTH-taken (vergunningen, toezicht en handhaving). Tevens het realiseren van efficiencywinst, waarbij deze in de eerste plaats wordt ingezet voor kwaliteitsverbetering (kostenneutrale kwaliteitsverbetering).
7. Voortgang	Na jarenlang het voortdurend uitstellen van de inwerkingtreding van de Omgevingswet is deze per 1 januari 2024 van kracht geworden. Ondanks het eerdere uitstel van 2021 naar 2022 e.v. heeft de OD Twente de werkzaamheden rondom implementatie van de Omgevingswet volop doorgezet.
8. Risico's en kansen	Niet van toepassing
9. Ontwikkelingen	In april 2026 heeft het ODT het ontwerp Programmabegroting 2027 t.b.v. het indienen van een zienswijze voorgelegd aan de gemeenteraden. De gemeenteraad van de gemeente Oldenzaal heeft een zienswijze ingediend op de begroting 2027.
10. Gemeentelijke bijdrage 2027	€ 783.000 en € 36.000 t.b.v. Energie

Gemeenschappelijk Belastingkantoor Twente (GBT)

Financiële gegevens

Gemeentelijk Belastingkantoor Twente	Informatie
1. Rechtsvorm en Vestigingsplaats	Gemeenschappelijke regeling; gevestigd te Hengelo (ov.)
2. Doel	Het heffen en invorderen van gemeentelijke belastingen en de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken
3. Partijen	De gemeenten Almelo, Borne, Enschede, Hengelo, Oldenzaal, Losser en Haaksbergen.
4. Bestuurlijk belang	1 zetel in het Algemeen bestuur Rutger Bouwman)
5. Financieel belang	De gemeente Oldenzaal draagt naar rato bij in de kosten van het GBT, op basis van af te nemen producten. Eigen Vermogen per 1 januari 2025: € 2.886.000 Eigen Vermogen per 31 december 2025: € 2.886.000 Vreemd Vermogen per 1 januari 2025: € 9.028.000 Vreemd vermogen per 31 december 2025: € 8.511.000 De solvabiliteit bedraagt ultimo boekjaar 2025: 29,2%.
6. Prestaties – effecten	Uitgangspunt van de begroting van het GBT is budgetneutraal.
7. Voortgang	Niet van toepassing
8. Risico's en kansen	In algemene zin heeft gemeentelijke samenwerking de voordelen van schaalvergroting (o.a. grotere efficiëntie en effectiviteit, kwaliteitsverbetering) en (regionale) afstemming zonder dat de gemeente zijn politiek-bestuurlijke autonomie verliest. Op deze manier kan onder andere de maatschappelijke betrokkenheid op peil blijven. Een nadeel van gemeentelijke samenwerking is de beperkte democratische legitimatie. Het bestuur van een gemeenschappelijke regeling wordt niet rechtstreeks door de burger gekozen. Ten aanzien van de bedrijfsvoeringsrisico's zijn door het GBT maatregelen getroffen om deze zoveel mogelijk te beperken. Jaarlijks wordt een sluitende begroting vastgesteld, waarop gedurende het boekjaar wordt bijgestuurd. Het GBT heeft een weerstandsvermogen waarmee incidentele knelpunten in de bedrijfsvoering kunnen worden opgevangen. Alle processen zijn beschreven conform ISO-certificering en worden jaarlijks geactualiseerd. Het GBT heeft een Intern Controleplan dat als leidraad dient voor het waarborgen van een betrouwbare gegevensverwerking door de daartoe aangewezen personen in de primaire en ondersteunende processen.
9. Ontwikkelingen	De doelen van GBTwente voor de komende jaren zijn: • foutloos • sneller • goedkoper Werken aan het proces van waarderen, heffen en innen van gemeentelijke belastingen. Om belastingen persoonlijk en begrijpelijk te kunnen maken is gestart met definiëring en voorbereiding van projecten die hieraan bij dragen. Uitgangspunt is dat inwoners zelf bepalen hoe ze contact met ons (zowel gemeenten als GBTwente) willen leggen. Het GBT wil de inwoners graag digitaal helpen waar het kan, maar persoonlijk tegemoetkomen waar dat nodig is. Daarom vindt het GBT het belangrijk te weten hoe onze (rechtstreekse) dienstverlening wordt ervaren, zodat we daar maximaal op kan worden bijgestuurd. In april 2026 heeft het GBT de concept begroting 2027 aan de gemeenteraden gestuurd t.b.v. de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen. De gemeenteraad van Oldenzaal heeft hier geen gebruik van gemaakt.
10. Gemeentelijke bijdrage 2027	€ 964.035

Stadsbank Oost-Nederland

Financiële gegevens

Stadsbank Oost Nederland	Informatie
1. Rechtsvorm en Vestigingsplaats	Gemeenschappelijke regeling; gevestigd te Enschede
2. Doel	Schuldhelpverlening aan burgers Schulden belemmeren burgers te participeren. De gemeente zet schuldhelpverlening in om belemmeringen weg te nemen. Met als uiteindelijk doel het bevorderen van de arbeidsparticipatie. De Stadsbank is een gemeentelijke kredietbank als bedoeld in de Wet op het consumenten krediet. Zowel vanuit een bedrijfseconomische als een maatschappelijke optiek bezien, biedt de Stadsbank een verantwoord pakket van, al dan niet, financiële dienstverlening aan de ingezetenen in haar rechtsgebied. Met als doel de financiële weerbaarheid en redzaamheid van huishoudens te bevorderen. Hiermee ondersteunt de Stadsbank Oost Nederland de aangesloten gemeenten bij haar gemeentelijke armoede- en minimabeleid. Dit doet zij door middel van het aanbieden van: 1. Kredieten tegen (met het oog op de Fido-doelgroep) verantwoorde rentepercentages; 2. Budgetbeheer ter ondersteuning van de stabiliteit van de financiële huishouding, zodat het (verder) oplopen van schulden kan worden voorkomen; 3. Minnelijke schuldhelpverlening ter voorkoming van maatschappelijke uitval en ter ondersteuning van de re-integratie op de arbeidsmarkt; 4. Bewindvoering in het kader van de Faillissementswet als verlengstuk van de minnelijke schuldhelpregeling, preventie- en voorlichtingsactiviteiten gericht op het voorkomen van financiële instabiliteit en oplopen van schulden bij risicogroepen (met name jongeren en huishoudens met een laag inkomen).
3. Partijen	Gemeenschappelijke regeling samen met andere 22 gemeenten in Twente en Oost-Gelderland.
4. Bestuurlijk belang	De gemeente Oldenzaal heeft een zetel in het algemeen bestuur (wethouder Maaïke Rödel). De wet gemeentelijke schuldhelpverlening schrijft de vaststelling van een beleidsplan voor. De raad wordt elk jaar geïnformeerd bij de vaststelling van het jaarverslag over het afgelopen jaar en de begroting voor het komende jaar. Daarnaast stelt de raad eens per vier jaar het beleidsplan schuldhelpverlening vast.
5. Financieel belang	Eigen Vermogen per 1 januari 2025: € 2.236.000 Eigen Vermogen per 31 december 2025 € 2.186.000 Vreemd Vermogen per 1 januari 2025 : € 9.983.000 Vreemd Vermogen per 31 december 2025 € 8953.000. De solvabiliteit bedraagt ultimo boekjaar 2025: 19,6%.
6. Prestaties – effecten	De raad ontvangt jaarlijks de ontwerpbegroting en de jaarrekening en het jaarverslag met de prestaties en effecten.
7. Voortgang	Volgen van de voortgang door maandelijkse managementrapportages.
8. Risico's en kansen	Het is een opneindregeling. De laatste jaren nemen de kosten sterk toe.
9. Ontwikkelingen	In 2024 is lokaal verder vorm gegeven aan het klant- en resultaatgericht werken vanuit de bestuurlijk vastgestelde strategische agenda.
10. Gemeentelijke bijdrage 2027	€ 546.502

Bestuursovereenkomst Sociaal Economische Structuurversterking (BOKSES)

Financiële gegevens

BOKSES / Twenteboard	Informatie
1. Rechtsvorm en Vestigingsplaats	Bestuursovereenkomst
2. Doel	1. Het voeren van bestuurlijk overleg ten behoeve van het voorbereiden, het afstemmen en het terugkoppelen van de inbreng van de gemeenten in het bestuur van de Twente Board. 2. Het voeren van bestuurlijk overleg over (de afstemming van) het lobbyen van de gemeenten bij provincie, Rijk, de Europese Unie en andere (semi)overheden en haar organisaties ten behoeve van de sociaal economische structuurversterking en andere door het bestuurlijk overleg gekozen
3. Partijen	14 Twentse gemeenten
4. Bestuurlijk belang	De colleges van de gemeenten Tubbergen, Dinkelland, Oldenzaal en Losser bepalen gezamenlijk welke gemeente namens deze 4 NOT-gemeenten een bestuurder afvaardigt in de Twenteboard.
5. Financieel belang	De gemeente Oldenzaal draagt voor 2026 €10,00 per inwoner bij aan de BOKSES / Twenteboard. Eigen Vermogen per 1 januari 2025: €1 Eigen Vermogen per 31 december 2025: €1 Vreemd Vermogen per 1 januari 2025: €36.306 Vreemd Vermogen per 31 december 2025: €35.274 De solvabiliteit bedraagt ultimo boekjaar 2025: 0%
6. Prestaties – effecten	De raad ontvangt jaarlijks de ontwerpbegroting en de jaarrekening en het jaarverslag met de prestaties en effecten
7. Voortgang	Niet van toepassing
8. Risico's en kansen	Geen
9. Ontwikkelingen	Medio 2021 is BOKSES van start gegaan. De oorspronkelijke middelen t.b.v. de regio Twente zijn verdeeld over de 3 nieuw ontstane entiteiten. Naast de Bestuursovereenkomst Sociaal Economische Structuurversterking (BOKSES) zijn dat het OLG en het Recreatieschap Twente.
10. Gemeentelijke Bijdrage 2027	€ 329.386

BNG Bank

Financiële gegevens

Bank Nederlandse Gemeenten	Informatie
1. Rechtsvorm en Vestigingsplaats	Naamloze Vennootschap (NV) gevestigd te Den Haag
2. Doel	De NV heeft ten doel de uitoefening van het bedrijf van bankier ten dienste van overheden.
3. Partijen	Het Rijk bezit 50% van de aandelen. De overige 50% zijn in bezit van 11 provincies, 1 hoogheemraadschap en 416 gemeenten.
4. Bestuurlijk belang	Aandeel van de gemeente Oldenzaal bedraagt 0,031%.
5. Financieel belang	De NV bank Nederlandse Gemeenten is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De gemeente Oldenzaal bezit 17.550 (0,031%) op een totaal van 55.690.720 aandelen. De nominale waarde van het aandelenpakket van de gemeente Oldenzaal bedraagt € 43.875 (17.550 x € 2,50). Het gehele bedrag aan nominale waarde is daadwerkelijk gestort. In de statuten is vastgelegd dat 43% van de winst als dividend wordt uitgekeerd. De BNG Bank is gehouden aan de regels die de Autoriteit Financiële Markten stelt aan het verstrekken van mogelijk koersgevoelige informatie. Het verstrekken van cijfers en verwachtingen over eigen vermogen en netto resultaat valt daar uitdrukkelijk onder. BNG Bank gaat pas tot publicatie van de gerealiseerde resultaten over na behandeling van de door de externe accountant goedgekeurde jaarrekening en het voorstel tot winstuitkering door de Raad van Commissarissen. De omvang van de balans, het eigen en vreemd vermogen en het resultaat is niet alleen afhankelijk van de economische prestaties die BNG Bank levert. Door de voorgeschreven wijze van verantwoording werken externe factoren, bijvoorbeeld economische ontwikkelingen en renteontwikkelingen, sterk in deze cijfers door. BNG Bank kan op deze ontwikkelingen geen invloed uitoefenen. Dit vormt een van de redenen waarom BNG Bank in het jaarverslag geen concrete uitspraken doet over de verwachte resultaten over het lopende boekjaar. Eigen Vermogen 1 januari 2025 €4.777.000 Eigen Vermogen 31 december 2025 €4.863.000 Vreemd Vermogen 1 januari 2025 €123.164.000 Vreemd Vermogen 31 december 2025 €110.7014.000 De solvabiliteit bedraagt ultimo boekjaar 2025: 4,2%
6. Prestaties – effecten	De afgelopen 3 jaren hebben we de volgende dividenduitkeringen ontvangen: 2023: €43.875 2024: €37.908 2025: € 44.050 2026: €21.034
7. Voortgang	De BNG Bank noemt zich de bank voor het maatschappelijk belang en biedt gespecialiseerde dienstverlening aan tegen zo laag mogelijke kosten. Het streven van de bank is om een betrouwbare partner te zijn, de sterke marktpositie te behouden en de relatie met de klanten te bestendigen en waar mogelijk te verbeteren.
8. Risico's en kansen	Niet van toepassing
9. Ontwikkelingen	Geen

Twence

Financiële gegevens

Twence	Informatie
1. Rechtsvorm en Vestigingsplaats	Naamloze Vennootschap (NV) gevestigd te Hengelo (ov.)
2. Doel	Het beheren en exploiteren van milieuvoorzieningen en verlening van diensten op het gebied van milieubeheersing in het algemeen en het bewerken en verwerken van huishoudelijk afval en bedrijfsafval; het produceren en leveren van (duurzame) energie en secundaire grondstoffen.
3. Partijen	Regio Twente, Attero Holding NV, Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen, Almelo, Berkelland, Borne, Dinkelland, Enschede, Haaksbergen, Hellendoorn, Hengelo, Hof van Twente, Losser, Oldenzaal, Rijssen-Holten, Tubbergen, Twenterand, Wierden.
4. Bestuurlijk belang	De gemeente Oldenzaal heeft een zeggenschap van 1% in Twence. Dit betreft alleen het juridisch eigendom. Het economisch eigendom is, is als gevolg van de verkoop van de aandelen Twence (4,92%) overgedragen aan de gemeenten Hengelo, Enschede en Losser. Het behoudt van dit juridische eigendom was na verkoop van de aandelen noodzakelijk om het bestaande afvalleveringscontract te kunnen blijven uitdienen tot 1 juli 2027. Op 1 juli 2027 wordt het juridisch eigendom van de aandelen (1%) overgedragen aan de gemeenten Hengelo, Enschede en Losser. De directeur en commissarissen worden benoemd, geschorst en ontslagen door de algemene vergadering van aandeelhouders. Wethouder Rutger Bouwman vertegenwoordigt de gemeente Oldenzaal in de AVA. De gemeenteraad wordt door middel van de paragraaf verbonden partijen bij de jaarverantwoording en de begroting geïnformeerd. Bij eventuele calamiteiten zal de raad afzonderlijk worden ingelicht.
5. Financieel belang	Eigen Vermogen per 1 januari 2025: €166.200.000 Eigen Vermogen per 31 december 2025: €173.800.000 Vreemd Vermogen per 1 januari 2025: €121.319.000 Vreemd Vermogen per 31 december 2025: €169.700.000 De afgelopen 3 jaren hebben we de volgende dividenduitkeringen ontvangen: 2022 €302.000 2023 €797.000 2024 €293.000 2025 € 0 2026 € 0 Vanaf 23 december 2024 heeft de gemeente Oldenzaal nog 1% zeggenschap in de onderneming. Dit betreft het juridisch eigendom. Over de boekjaren 2024, 2025, 2026 en 2027 zal Oldenzaal geen dividend van Twence ontvangen.
6. Prestaties – effecten	Volgens de jaarrekening 2025 behaalde Twence een nettoresultaat van €15,1 miljoen (2024:€14,4 miljoen).
7. Voortgang	Niet van toepassing
8. Risico's en kansen	Het overheidsbeleid is er op gericht om verspilling en uitputting c.q. belasting van het milieu tegen te gaan. Gestreefd wordt naar een afval loze samenleving waarbij de kringloop sluitend is en alle grondstoffen weer gebruikt worden (ook wel "cradle to cradle" genoemd). Het Rijk heeft sinds 2020 een importheffing ingevoerd op het buitenlands afval. Dit heeft negatieve consequenties voor de afvalverwerkingssector in Nederland en dus ook op Twence. Doordat de import van afval is afgenomen en verder zal afnemen, dreigt er overcapaciteit te ontstaan. Uit het onderzoeksrapport van Rebel van 5 maart 2021 (in opdracht van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat) blijkt dat er overcapaciteit zal ontstaan in de afvalverwerkingssector. Als gevolg hiervan is volgens een ambtelijke notitie de Ambtelijke notitie – "gezamenlijke afspraak verbrandingscapaciteit", dat de verbrandingscapaciteit in Nederland met 30% zal moeten afnemen. De afvalverwerkingssector ziet de hoeveelheid aangeboden afval vanuit het buitenland afnemen als gevolg van de Importheffingen die door het Rijk zijn opgelegd.
9. Ontwikkelingen	Ofschoon de gemeente Oldenzaal haar aandelen op 19 december 2024 heeft verkocht, blijft Oldenzaal nog wel een risico lopen in de procedure die AVR heeft aangespannen t.a.v. de quasi-inhouse (toezichtscriterium en merendeelcriterium). De grieven van AVR gaan over de periode waar de gemeente Oldenzaal gebruik maakte van de quasi-inhouse constructie t.b.v. de afvallevering en verwerking door Twence BV. In de BAVA van 19 december 2024 is besloten goedkeuring te verlenen aan de overdracht van de aandelen van Oldenzaal, Almelo en Twenterand aan de gemeenten Enschede, Hengelo en Losser en aan Twence Holding BV. Economisch zijn alle aandelen overgedragen. Oldenzaal behoudt het juridische eigendom van 1 % van het aandelenkapitaal tot de beëindiging van het afvalleveringscontract (1 juli 2027). De rechtbank heeft op 1 februari 2023 AVR in het ongelijk gesteld. AVR is in hoger beroep gegaan bij het gerechtshof in Arnhem. Daarnaast is AVR een procedure gestart t.b.v. het horen van getuigen t.b.v. het hoger beroep dat zij heeft ingesteld. Dit getuigenverhoor heeft begin 2024 plaats gevonden. Tevens is de AVR eind 2023 een 843.a procedure gestart, waarbij de Rechtbank de aandeelhoudende gemeenten heeft opgedragen om een groot aantal stukken aan AVR ter beschikking te stellen betreffende de quasi-inhouse problematiek (toezichtscriterium). Het getuigengehoor en de 843a. procedure zijn inmiddels afgerond. 26 september 2024 heeft AVR een verzoekschrift bij het gerechtshof ingediend tot een voorlopig deskundigenbericht. De mondelinge behandeling inzake dit verzoek vindt plaats op 19 maart 2025. Het Hof heeft het verzoek tot het houden van een deskundigenbericht op 13 mei 2025 afgewezen, i.v.m. strijdigheid met de eisen van een goede procesorde. De uitspraak van de Rechtbank in het kader van het hoger beroep wordt op zijn vroegst eind 2026 verwacht. Vanaf 1 juli 2027 wordt het juridisch eigendom (1%) overgedragen aan Twence.

Twente Milieu

Financiële gegevens

Twente Milieu	Informatie
1. Rechtsvorm en Vestigingsplaats	Naamloze Vennootschap (NV) gevestigd te Enschede
2. Doel	Namens, en ten behoeve van haar aandeelhouders in het algemeen belang, werkzaam te zijn op het gebied van gemeentelijke taken, zoals inzameling van huishoudelijk afval, straatreiniging, rioolreiniging en gladheidbestrijding, evenals het werkplaatsbeheer voor het onderhoud van gemeentelijke voertuigen en machines, een en ander in de ruimste zin. De omschreven doelstelling dient te worden bereikt tegen zo laag mogelijke kosten.
3. Partijen	Gemeenten Almelo, Borne, Enschede, Hengelo, Haaksbergen, Hof van Twente, Losser, Oldenzaal, Wierden en Berkelland.
4. Bestuurlijk belang	De gemeente Oldenzaal heeft een zeggenschap van 5,8% in Twente Milieu NV. De directeur en commissarissen worden benoemd, geschorst en ontslagen door de algemene vergadering van aandeelhouders. Wethouder Rutger Bouwman vertegenwoordigt de gemeente Oldenzaal in de AVA. Gezien de oorspronkelijk beoogde doelen van de deelneming in Twente Milieu NV kan in principe worden gesteld dat deze beoogde doelen met de oprichting van Twente Milieu NV en de deelneming daarin grotendeels zijn gerealiseerd. De huidige beïnvloedingsmogelijkheden van een individuele gemeente vallen het beste als controlerend en in lichte mate als sturend te bestempelen. Van inhoudelijke en financiële beïnvloeding is nagenoeg geen sprake (meer). Inhoudelijke beïnvloeding valt gezien het zeer specifieke karakter van de materie ook niet van de gemeenten te verwachten. Van eventuele invloed op beleidsontwikkeling (invoering diftar) is echter wel sprake. Financiële invloed op bijvoorbeeld de tarieven is daarnaast als zeer marginaal te bestempelen. De markt bepaalt immers voor het overgrote deel de tarieven. De werkelijke invloed van de gemeenten moet vooral worden gezocht in de contracten die worden gesloten met Twente Milieu over het niveau van de dienstverlening (frequentie, aard, wijze waarop, enzovoort). De gemeenteraad wordt door middel van de paragraaf verbonden partijen bij de jaarverantwoording en de begroting geïnformeerd. Bij eventuele calamiteiten zal de raad afzonderlijk worden ingelicht.
5. Financieel belang	De gemeente bezit 120 aandelen à €450,00 nominaal. De totale balanswaarde bedraagt €54.000. Eigen Vermogen per 1 januari 2025: €13.518.000 Eigen Vermogen per 31 december 2025: €14.013.000 Vreemd Vermogen per 1 januari 2025: €20.050.000 Vreemd Vermogen per 31 december 2025: €21.230.000 De solvabiliteit bedraagt ultimo boekjaar 2025: 49%. Indien de solvabiliteit boven de 30% uitkomt zal deze verlaagd worden door middel van verlaging van de tarieven.
6. Prestaties – effecten	Niet van toepassing
7. Voortgang	In 2023 is de meerjarenstrategie 2024-2027 van Twente Milieu “vanuit de basis breder” door de AVA vastgesteld. Twente Milieu blijft inzetten op het efficiënter inrichten van de afvalinzamelactiviteiten en het groenbeheer. Hierbij richt Twente Milieu zich met namen op het samenwerken met partners in de openbare ruimte, serviceverhoging aan de inwoners en focus op preventie en hergebruik van afval te stimuleren.
8. Risico's en kansen	Het opereren in de afvalmarkt is met tal van risico's omgeven. Het valt zelfs te betwijfelen of een relatief kleine onderneming als Twente Milieu NV in staat zal blijven zelfstandig te opereren in een markt die steeds meer gedomineerd dreigt te worden door een aantal grote (markt)partijen. De kansen zijn: Twente Milieu kan groeien naar de rol van ondersteuner voor de gemeente in het beheer van de openbare ruimte (BOR). Oldenzaal, die vooralsnog niet haar activiteiten op het terrein van BOR bij de onderneming zal onderbrengen, loopt hierbij een risico. Immers, indien deze activiteiten voor gemeenten verlieslatend zijn, zal Oldenzaal financieel nadeel ondervinden op een activiteit die Oldenzaal niet door Twente Milieu laat uitvoeren.
9. Ontwikkelingen	In artikel 7 van de aandeelhoudersovereenkomst is bepaald dat het bestuur éénmaal per drie jaar vaststelt of de aandeelverhouding nog passend is. Op basis van de inwoneraantallen is een nieuwe verdeling gemaakt, het totaal aantal aandelen wijzigt niet. Voor de gemeente Oldenzaal is het aantal aandelen ongewijzigd gebleven.

Cogas

Financiële gegevens

Cogas	Informatie
1. Rechtsvorm en Vestigingsplaats	Naamloze Vennootschap (NV) gevestigd te Almelo
2. Doel	Cogas Energie levert gas, elektriciteit en kabeldiensten aan consumenten en zakelijke klanten. Cogas is als netbeheerder voor elektriciteit en gas verantwoordelijk voor een ononderbroken levering. Ook is Cogas een belangrijke werkgever. Oorspronkelijk doel was het voorzien in een dekkende en betrouwbare energie- en kabelinfrastructuur op het grondgebied van de deelnemende gemeenten. Momenteel zijn optimale instandhouding, netbeheer en leveringszekerheid belangrijke pijlers. In de tegenwoordige tijd zijn het realiseren van duurzame en innovatieve energieoplossingen belangrijke doelen geworden.
3. Partijen	9 gemeenten
4. Bestuurlijk belang	Het bestuursmodel van Cogas (directie + raad van commissarissen) voorziet niet in vertegenwoordigers van gemeenten in het bestuur van Cogas. Indirect is invloed mogelijk door het feit dat voordracht voor één lid van de Raad van Commissarissen verloopt via de Gemeente Almelo. De huidige beïnvloedingsmogelijkheden van een individuele gemeente lopen via het aandeelhouderschap in Cogas NV en vallen het best als controlerend en in lichte mate sturend te bestempelen. Er is sprake van een lichte vorm van inhoudelijke beïnvloeding. Met name daar waar het gaat om investeringsbeslissingen op het gebied van innovatie. Wethouder Financiën (Rutger Bouwman) vertegenwoordigt de gemeente Oldenzaal in de AVA. Jaarlijks wordt in de begroting in de paragraaf 'verbonden partijen' aandacht besteed aan deze verbonden partij. Daarnaast wordt de raad via raadsinformatiebrieven op de hoogte gebracht van bijzondere ontwikkelingen (bijvoorbeeld extra dividenduitkeringen).
5. Financieel belang	De gemeente Oldenzaal bezit 537 aandelen Cogas. Dat is 10,6% van het totale aandelenpakket. 2023 €1.074.000 2024 €1.074.000 2025 €1.074.000 2026 € 537.000 Eigen Vermogen per 1 januari 2025: €150.342.000 Eigen Vermogen per 31 december 2025: €156.643.000 Vreemd Vermogen per 1 januari 2025: €160.944.000 Vreemd Vermogen per 31 december 2025: €159.045.000 De solvabiliteit bedraagt ultimo boekjaar 2025: 49,6%
6. Prestaties – effecten	Niet van toepassing
7. Voortgang	Niet van toepassing
8. Risico's en kansen	Tegenvallende bedrijfsresultaten kunnen gevolgen hebben voor dividenduitkering aan Gemeente Oldenzaal. Op dit moment is de solvabiliteit ruim 58 %. De operationele winst voor belastingen van Cogas zal naar verwachting de komende jaren lager uitkomen. De belangrijkste oorzaak hiervoor is de substantiële daling van de gereguleerde tarieven over de reguleringsperiode. Als gevolg van de energietransitie zullen de jaarlijkse investeringen ten opzichte van voorgaande jaren de komende 5 jaar met gemiddeld 30% toenemen.
9. Ontwikkelingen	Cogas heeft op 24 maart besloten om deel te nemen aan het waterstofestveld Hyfield. Hiertoe wordt een juridische entiteit opgericht samen met Twente Saftey Campus (TSC). Dit is de bijdrage die Cogas levert aan de waterstof-ontwikkeling, zoals is afgesproken met alle netbeheerders. Voorts heeft Cogas in mei 2025 een intentieovereenkomst getekend om te komen tot een regionaal Warmtebedrijf (Warmte Bedrijf Drenthe-Overijssel/ WDO). Deelnemers zijn naast Cogas, de Provincie Drenthe, Overijssel, Enexis en Rendo. Het doel van WDO is om de warmtetransitie in de beide provincies te versnellen door slagkracht te organiseren en kennis, expertise en professionaliteit te bundelen. Eind 2026 stelt Cogas haar strategische koers 2032 vast. De strategische koers wordt opgesteld met inbreng van haar aandeelhouders en stakeholders.

Sport Oldenzaal B.V.

Financiële gegevens

Sport Oldenzaal BV	Informatie
1. Rechtsvorm en Vestigingsplaats	Besloten Vennootschap (BV) te Oldenzaal
2. Doel	De exploitatie van sportcentrum Vondersweijde conform de gemeentelijke opdracht en beleidskaders uitvoeren tegen zo laag mogelijke kosten. De opdracht aan Sport Oldenzaal BV omvat zaken die de gemeente belangrijk acht om bepaalde maatschappelijke doelen te bereiken. Hierbij kan gedacht worden aan het geven van zwemeducatie, ruimte voor verenigingssport en specifieke doelgroepen, een toegankelijk sportcentrum voor iedere inwoner etc.
3. Partijen	Gemeente Oldenzaal
4. Bestuurlijk belang	Gemeente Oldenzaal is 100% aandeelhouder. De directeur van Sport Oldenzaal BV wordt benoemd door de AVA. Wethouder Rutger Bouwman vertegenwoordigt de gemeente Oldenzaal in de AVA. Doordat de gemeente enig aandeelhouder is, is de invloed van de gemeente op de BV aanzienlijk. De gemeente kan zowel inhoudelijk als financieel sturen en invloed uitoefenen. De gemeenteraad wordt door middel van de paragraaf verbonden partijen bij de jaarverantwoording en de begroting geïnformeerd. Bij eventuele calamiteiten zal de raad afzonderlijk worden ingelicht.
5. Financieel belang	De BV ontvangt voor de exploitatie van het gehele sportcentrum Vondersweijde van de gemeente een jaarlijkse exploitatiebijdrage (2025 €818.395). De BV betaalt de gemeente voor het gebruik van het sportcentrum een jaarlijkse huurprijs (2025 €446.190). Eigen Vermogen per 1 januari 2025: €50.000 Eigen Vermogen per 31 december 2025: €50.000 Vreemd Vermogen per 1 januari 2025: €473.759 Vreemd Vermogen per 31 december 2025: €485.409 De solvabiliteit bedraagt ultimo boekjaar 2025: 9,3%
6. Prestaties – effecten	Niet van toepassing
7. Voortgang	De opdracht aan Sport Oldenzaal BV is voor 2 jaar verlengd, tot uiterlijk 31 december 2027 en is vooral gericht op het stabiliseren van de exploitatie van het sportcentrum voor de toekomstige situatie.
8. Risico's en kansen	In 2023 is een start gemaakt met de revitalisering van het sportcentrum Vondersweijde. De revitalisering zal afgerond worden in november 2024. Deze grootschalige revitalisering is van invloed op de exploitatie van het sportcentrum en het uiteindelijk financiële resultaat. De reden hiertoe is dat het sportcentrum voor een bepaalde periode gesloten is voor de gebruikers. Na de heropening november 2024 zijn er kansen voor Sport Oldenzaal BV. Deze liggen met name op het gebied van uitbreiding van doelgroepen en programmeringen. Sport Oldenzaal BV is sinds maart 2016 belast met de exploitatie. De exploitatie is daarmee van een commerciële naar een meer maatschappelijke exploitatie gegaan.
9. Ontwikkelingen	In 2026 is de Manager van de Sport B.V. met pensioen gegaan. In 2026 zijn er tevens afspraken gemaakt met de gemeente over het nog terug te betalen bedrag van € 500.000. In 2026 is het jaarplan over 2026 in de AVA vastgesteld.
10. Gemeentelijke bijdrage 2027	€ 1.383.500

Stichting werkprojecten Oldenzaal

Financiële gegevens

Stichting Werkprojecten Oldenzaal	Informatie
1. Rechtsvorm en Vestigingsplaats	Stichting Werkprojecten Oldenzaal
2. Doel	Het bieden van ondersteuning aan de Gemeente Oldenzaal op het gebied van de werkvoorziening aan mensen met een arbeidsbeperking (waaronder de WSW) en de bevordering van participatie van inwoners van Oldenzaal.
3. Partijen	Gemeente Oldenzaal is oprichter van de stichting.
4. Bestuurlijk belang	De gemeente Oldenzaal vaardigt drie vertegenwoordigers (collegeleden) af in de Raad van Toezicht.
5. Financieel belang	Het resultaat van de Stichting Werkprojecten Oldenzaal wordt jaarlijks ten gunste of ten laste van de gemeente Oldenzaal gebracht. Hierdoor wordt in de jaarrekening van de Stichting Werkprojecten Oldenzaal, hetzij een vordering hetzij een schuld op de gemeente, opgenomen.
6. Prestaties – effecten	Het aangaan van (een) overeenkomst(en) van opdracht met de gemeente Oldenzaal. Het doen verrichten van alle daarmee direct of indirect verband houdende activiteiten.
7. Voortgang	Niet van toepassing
8. Risico's en kansen	Financieel risico wordt gelopen op de afbouw van de rijkssubsidie WSW, de loonontwikkelingen WSW en de uitvoering van de werkkostenregeling.
9. Ontwikkelingen	In 2026 wordt de groep werknemers uitgebreid met personen die in dienst zijn bij Larcom Werkleerbedrijf en onder de cao Aan de Slag vallen.
10. Gemeentelijke bijdrage 2027	€ 7.100.000

Dimpact

Financiële gegevens

Dimpact	Informatie
1. Rechtsvorm en Vestigingsplaats	Naamloze Vennootschap (NV) gevestigd te Enschede
2. Doel	Het ontwikkelen en leveren van oplossingen voor de gemeentelijke digitale dienstverlening van publiekrechtelijke instellingen. De coöperatie heeft geen winstoogmerk.
3. Partijen	45 gemeenten
4. Bestuurlijk belang	Alle leden hebben een gelijke stem in de algemene ledenvergadering. De leden van de raad van commissarissen worden benoemd door de ledenvergadering.
5. Financieel belang	Eigen Vermogen per 1 januari 2025: €702.863.000 Eigen Vermogen per 31 december 2025: €880.390 Vreemd Vermogen 1 januari 2025: €7.566.777 Vreemd Vermogen per 31 december 2025: €6.134.402 Solvabiliteit per 31 december 2025: 12,6%
6. Prestaties – effecten	De gemeente ontvangt jaarlijks de begroting en de jaarrekening.
7. Voortgang	Niet van toepassing
8. Risico's en kansen	Geen
9. Ontwikkelingen	Geen
10. Gemeentelijke bijdrage 2027	€ 276.664

Enexis

Financiële gegevens

Enexis Holding	Informatie		
1. Rechtsvorm en Vestigingsplaats	Naamloze Vennootschap (N.V.); gevestigd te 's Hertogenbosch		
2. Doel	Enexis beheert het energienetwerk voor elektriciteit en aardgas in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,3 miljoen klanten (huishoudens, bedrijven en overheden) voor gas en 2,9 miljoen klanten voor elektriciteit. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt.		
3. Partijen	6 provinciale en 130 gemeentelijke aandeelhouders		
4. Bestuurlijk belang	Het aandeel van de gemeente Oldenzaal bedraagt 0,021%.		
5. Financieel belang	Enexis Holding NV x € 1.000	Per 31 december 2024	Per 31 december 2025
	Eigen Vermogen	€ 5.538.000	€ 5.811.000
	- Waarvan reserves	€ 5.538.000	€ 5.261.000
	Vreemd Vermogen	€ 6.400.000	€ 7.627.000
	- Waarvan voorzieningen	€ 27.000	€ 31.000
	Resultaat na belasting	€ 254.000	€ 400.000
6. Prestaties – effecten	De afgelopen 3 jaren hebben we de volgende dividenduitkeringen ontvangen: 2023: €21.000 2024: €6.645 2025: €27.481 2026: € 21.600		
7. Voortgang	Geen bijzonderheden		
8. Risico's en kansen	Enexis is financieel gezond. Enexis heeft de Standard & Poor's (S&P) rating A+ (Stable outlook) en bij Moody's AA3 (stable outlook). Het risico voor de aandeelhouders is gering omdat Enexis opereert in een gereguleerde (energie)markt, onder toezicht van de Energiekamer. Daarnaast is het risico gering in relatie tot de (intrinsieke) waarde van Enexis Holding N.V. Wettelijk is minimaal 40% eigen vermogen vereist, Enexis heeft op dit moment meer dan 50% eigen vermogen. Een aanvullend risico is het achterblijven van de geraamde dividendinkomsten. Het risico is echter gemitigeerd middels een overeengekomen streefwaarde van €100 miljoen voor het jaarlijkse dividend.		
9. Ontwikkelingen	In het voorjaar van 2024 heeft de AvA ingestemd met aanpassing van het strategisch plan (2022) in verband met de nieuwe wet collectieve warmtevoorziening (zie ook hiervoor onder Ontwikkelingen en onzekerheden). Enexis treft op basis daarvan voorbereidingen voor een actieve rol bij de ontwikkeling van initiatieven in haar verzorgingsgebied. In het strategisch plan is verder gekozen voor focus op kerntaken met drie hoofddoelen: 1. Wij sturen op maatschappelijk optimale energiekeuzes Mede richting geven aan maatschappelijk optimale keuzes voor een duurzaam, betrouwbaar en betaalbaar energiesysteem van de toekomst en een haalbare weg daarnaartoe. 2. Wij bieden iedereen altijd toegang tot energie Voor iedereen een toegankelijke, veilige energie-infrastructuur met behoud van een hoge leveringszekerheid en tegen de laagst mogelijk kosten. 3. Klanten weten wat ze aan ons hebben Transparante, betrouwbare en efficiënte dienstverlening aan klanten en marktpartijen.		

5.5.4 Risico's en weerstandsvermogen

In de planning – en control documenten van de gemeente wordt aandacht besteed aan de (financiële) risico's die de gemeente met haar verbonden partijen loopt. Voor het risicomanagement van een verbonden partij geldt dat er een juiste verhouding moet zijn tussen behartiging van het publieke belang en het te lopen risico (continuïteit van de organisatie). Risicomanagement is in de eerste plaats de verantwoordelijkheid van verbonden partijen zelf. Bestuurders van verbonden partijen dienen tijdig in te spelen op ontwikkelingen en dienen risico's in afdoende mate te beheersen. De toezichthouders moeten dit bewaken. Een sterke governance structuur en adequaat risicomanagement dat geïntegreerd is in de gehele bedrijfsvoering, dragen bij aan het “in control” zijn van verbonden partijen.

Zie ook de paragraaf Weerstandsvermogen en risicomanagement waarin de financiële belangen in verbonden partijen en het financieel risico aan de orde komen.

5.6 Grondbeleid

5.6.1 Visie

Conform de nota Grondbeleid 2020 is onze strategie op het grondbeleid voorzichtig actief. Dit beleid gebruikt de gemeente om beleidsdoelen te kunnen realiseren voor de beleidsvelden:

- wonen
- ruimtelijke ordening
- leefbaarheid
- economie
- natuur en groen
- verkeer
- sociale en maatschappelijke voorzieningen

Hiervoor zijn in de nota de volgende doelstellingen opgenomen:

1. Intervenieren op de grondmarkt om het feitelijke ruimtegebruik te laten aansluiten op het maatschappelijk gewenste ruimtegebruik. Dit intervenieren gebeurt zowel kwantitatief als kwalitatief.
2. Bevordering van de kwaliteit van het ruimtegebruik, evenals de zeggenschap die de inwoner daarover heeft.
3. Een eerlijke verdeling van kosten en baten die ontstaan door overheidsinterventies. Zoals wijzigingen van het omgevingsplan, buitenplanse omgevingsplan activiteiten en investeringen in de openbare ruimte.

De gemeente voert een voorzichtig actief grondbeleid met de vrijheid om situationeel te schakelen naar een faciliterend grondbeleid. Bij actief grondbeleid koopt de gemeente de grond en ontwikkelt deze ten behoeve van de nieuwe bestemming. Bij faciliterend grondbeleid wordt de ontwikkeling overgelaten aan de particuliere eigenaar c.q. de ontwikkelaar. Nadat de bestemming is gewijzigd door de gemeente inclusief wettelijke kostenverhaal kan de nieuwe bestemming worden gerealiseerd door de oude eigenaar/ontwikkelaar. Ook is nog een tussenvorm mogelijk waarbij een samenwerkingsvorm wordt gezocht die het dichtst de actieve grondpolitiek benaderd.

5.6.2 Uitvoering

De bij 'Visie' geformuleerde beleidsvelden geven met de structuurvisie/omgevingsvisie en onderliggende beleidsnota's (Woonvisie, Bedrijventerreinvisie, e.d.) antwoord op de vragen:

- welke ontwikkelingen plaatsvinden;
- waar ontwikkelingen plaatsvinden;
- wanneer ontwikkelingen plaatsvinden.

Het grondbeleid ondersteunt het ruimtelijk beleid van de gemeente. De nota Grondbeleid maakt het mogelijk om deze ruimtelijke doelstellingen te faciliteren. In het grondbeleid staan de instrumenten die de gemeente hiervoor inzet.

Strategische voorraad: verwerving en waarderingsgrondslag

Verwerving is voor Oldenzaal hét instrument bij uitstek om de regiefunctie bij de ontwikkeling van projecten te voeren. Met een eigendomspositie kan de gemeente actief sturen op de programmatische en ruimtelijke ontwikkeling. Dit alles binnen kwalitatieve en financiële kaders.

Het waarderen op de balans van door de gemeente aangekochte gronden gebeurt tegen de waarde bij huidige bestemming. Hogere aankoopkosten en jaarlijkse rentekosten dekt de gemeente uit de reserve strategische voorraad of de bestemmingsreserve Oldenzaal Centraal.

De zo gevormde boekwaarde blijft op dit niveau. Pas 1 à 2 jaar voor de start van de werkzaamheden in het plangebied start de exploitatiefase. De gemeente maakt vanaf dat moment kosten voor de ontwikkeling (planontwikkeling, bestemmingsplanwijziging enzovoort).

Reserve strategische voorraad

De reserve strategische voorraad dekt het risico over de voorraad grond die nog niet in exploitatie (productie) is. De omvang van de reserve strategische voorraad stelt de gemeente elk jaar vast. Daarbij houdt zij rekening met de toekomstige ontwikkeling van Oldenzaal. De reserve strategische voorraad is van belang om actieve grondpolitiek ook in de praktijk te brengen. Zij staat garant voor continuïteit en consistentie. En de reserve geeft maximale politieke beleidsvrijheid voor de toekomstige ruimtelijke ontwikkeling van de stad.

Bouwgrond in exploitatie

Voor elk ruimtelijk plan stelt de gemeente een grondexploitatieberekening op. Dit is een meerjarige financiële doorrekening van de kosten en opbrengsten. Deze berekening geeft (een financieel) inzicht in het geheel van activiteiten en werkzaamheden voor:

- verwerving;
- het bouw- en woonrijp maken;
- de uitgifte van gronden.

Algemene reserve grondexploitatie

De algemene reserve grondexploitatie vormt het weerstandsvermogen om algemene risico's te kunnen opvangen. Het volume onderhanden werk en de omvang van de risico's begrenst de omvang van deze reserve (zie paragraaf weerstandsvermogen).

Om algemene risico's in beeld te brengen wordt de projectenportefeuille doorgelopen en een risicoparagraaf opgesteld. Risico's worden zoveel mogelijk gekwantificeerd. Vervolgens wordt rekening gehouden met de kans dat een risico zich voordoet. Over het resultaat hiervan wordt een minimumpercentage en een maximumpercentage toegepast omdat niet alle risico's zich gelijktijdig voor (kunnen) doen.

De omvang van de algemene reserve grondbedrijf is minimaal:

- 1% van het volume aan onderhanden werk;
- 15% van de omvang van de risicoparagraaf van het Grondbedrijf;
- en een risicobuffer van € 500.000.

De omvang van de algemene reserve grondbedrijf is maximaal:

- 2% van het volume onderhanden werk;
- en 30% van de omvang van de risicoparagraaf van het Grondbedrijf.

Verliesneming

Soms heeft een project (bij de start of tijdens de loop van het project) geen sluitende grondexploitatie. Dan dekt de gemeente het tekort direct af uit de algemene reserve grondexploitatie.

Voor (deel)gebieden binnen het Masterplan Oldenzaal Centraal geldt dezelfde handelswijze. Alleen verrekent de gemeente de resultaten met de bestemmingsreserve Oldenzaal Centraal.

Resultaatsneming

Soms sluit de gemeente een grondexploitatie af met een positief resultaat. Dit resultaat brengt de gemeente dan naar de algemene reserve grondexploitatie. Ditzelfde geldt voor tussentijdse winstnemingen.

(Tussentijdse) winstnemingen worden gedaan op basis van de wettelijk voorgeschreven 'percentage of completion' methode (POC). De gemeente neemt naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst:

- wanneer de gemeente kosten heeft gemaakt;
- en opbrengsten realiseerde;
- en voldoende geld in de grondexploitatie resteert voor het afdekken van risico's in het project.

Reserve Oldenzaal Centraal (OC)

De reserve Oldenzaal Centraal is gevormd voor het herinrichten van de stationsomgeving. Het is een omvangrijk stadsvernieuwingproject met een substantieel financieel tekort. Daarom vormde de gemeente een aparte reserve zodat realisatie mogelijk wordt.

De reserve Oldenzaal Centraal voedt de gemeente met maximaal € 2 miljoen per jaar. Alleen als en voor zover het bedrijfsresultaat en de ondergrens van de algemene reserve dit toelaten. Om ongelimiteerde reservevorming te voorkomen is een plafond vastgesteld. Dit plafond ligt in 2027 op € 6,5 miljoen vrij besteedbaar. Toevoeging aan de Reserve Oldenzaal Centraal vindt plaats op basis van het Cascademodel vanuit de Algemene Reserve Grondexploitatie

Planontwikkeling van het gebied aan de noordzijde van het spoor resteert nog. Dit betreft het gebied van het Landreben tot de parkeervoorzieningen bij het station. Daarnaast kunnen zich bij de realisatie van de ontwikkeling aan de zuidzijde van het spoor nog tegenvallers voordoen. Voor deze beide situaties kan de gemeente de reserve Oldenzaal Centraal inzetten.

Reserve Jufferbeek Noord (JN)

In de kadernota 2022 besloot de gemeenteraad om geld in de bestemmingsreserve strategische voorraad te reserveren. Met dit geld kan de gemeente starten met verwerven van grond in het gebied "Ontmoeten en verbinden". Op deze wijze kan de gemeente ook deze locatie actief ontwikkelen. Daarnaast kan de gemeente met dit geld overgaan tot gelegenheidsaankopen in overige delen van het plangebied.

De gemeente stelt een werkkapitaal van € 500.000 per jaar beschikbaar. Dit zet de gemeente in voor:

- strategische grondaankopen;
- optimalisatie van (verkeer en water) voorzieningen;
- bijdragen in gewenste/noodzakelijke verhuizingen van bewoners etc.

Uit 2025 zat voor Jufferbeek Noord € 3.843.000 in deze reserve. Bij een toereikend saldo wordt daar bij de jaarrekening 2026 € 500.000 aan toegevoegd na bestemming van het resultaat.

Voordat de realisatie van een fase start dekt de gemeente eventuele tekorten van die fase volledig af.

1.1.1 Cascademodel

Voor de schematische voorstelling van de geldstromen binnen het grondbedrijf geldt het cascademodel.

Afsluiting complexen

De gemeente sluit grondexploitaties af in de jaarrekening, wanneer:

- de gemeente alle grond heeft verkocht;
- en goed overziet welke werken de gemeente nog moet uitvoeren.

Voor de nog uit te voeren werken hevelt de gemeente de middelen over naar het grondexploitatiecomplex “nog af te werken exploitaties”.

Vennootschapsbelasting (VpB)

De gemeente is vennootschapsbelastingplichtig:

- voor activiteiten waarin zij deelneemt aan het economisch verkeer;
- en waarbij zij zich als fiscale onderneming opstelt.

Over de fiscale winst betaalt de gemeente belasting. Het leveren van bouwgrond is VpB-plichtig.

Nieuwe grondexploitatiecomplexen brengt de gemeente fiscaal in met een taxatie van de marktconforme waarde. Landelijk bestaat er discussie of dat de meest geëigende manier is. In de algemene risicoreserve neemt de gemeente dit risico mee. Naar aanleiding van de VPB-aangifte 2024 en de actuele (meerjaren) prognoses grondexploitaties is de verwachting dat de komende jaren geen aangifte Vennootschapsbelasting noodzakelijk zal zijn. In afstemming met de Belastingdienst wordt onderzocht of een jaarlijkse aangifte Vennootschapsbelasting nog langer vereist is, zolang de huidige meerjarenramingen niet substantieel wijzigen.

1.1.2 Actualisatie van de nota Grondbeleid 2020

In 2027 zal de nota Grondbeleid worden geactualiseerd. De nieuwe nota zal naar verwachting in de 2^e helft van 2027 worden vastgesteld door de Raad. Het gevoerde grondbeleid heeft in het verleden zijn vruchten afgeworpen en de verwachting is dat hierin, op basis van de geactualiseerde nota, geen substantiële wijzigingen gaan plaatsvinden. In de geactualiseerde nota worden onder andere de effecten van de Omgevingswet verwerkt, en ook de gewijzigde marktsituatie (zowel voor woningbouwgrond als voor bedrijfsgrond). Het grondbeleid voor de komende jaren moet de ruimtelijke ontwikkeling van Oldenzaal blijven waarborgen.

5.6.3 Actualiteiten

Per grondexploitatiecomplex raamt de gemeente kosten en/of opbrengsten voor de looptijd van het project. Deze ramingen deelt de gemeente op in jaren. Soms maakt de gemeente in een jaar meer kosten dan begroot. Dan resteren minder kosten voor de volgende jaren. En andersom geldt hetzelfde wanneer de gemeente minder kosten maakt dan begroot. En ditzelfde geldt voor de opbrengstenkant.

Ultimo 2025 (jaarrekening 2025) bedragen de nog te maken kosten voor de complexen bouwgrond in exploitatie afgerond € 16,3 miljoen en de opbrengsten € 33,1 miljoen. Het verschil plus de huidige boekwaarde (de gerealiseerde kosten en opbrengsten) resulteert in een verwacht toekomstige boekwaarde van +/- € 15.095.000.

Gerealiseerde kosten en opbrengsten van de bouwgrond in exploitatie

Boekwaarde 1-1-2025 : +/- € 2.163.000

5.6.4 Ontwikkelingen grondexploitaties

De vraag naar bouwgrond blijft onverminderd groot. Daarbij stegen per saldo de kosten voor de realisatie van de bebouwing bij de initiatiefnemers:

De hypotheekrente vertoonde in 2026 een licht oplopende trend en de verwachting is dat deze trend zich in 2027 zal voortzetten. Ook de bouwkosten bleven en blijven hoog door de grote vraag naar bouwgrond en oplopende personeelskosten. Daarnaast brengt de voortdurende stikstofproblematiek in Nederland extra kosten met zich mee door bijvoorbeeld extra onderzoek- en advieskosten en vertraging van projecten.

Woningbouwmarkt

Groei van de woningvoorraad, nieuwe woonconcepten, krimp en vergrijzing, duurzaamheid en gasloos bouwen en opvang van asielzoekers zijn nog steeds de aandachtspunten bij woningbouwontwikkelingen.

De behoefte aan woningen is onverminderd groot. Met de gemeentelijke sleutelprojecten Graven Es Gravenbeek en Stakenbeek 2^e fase biedt de gemeente de komende jaren een gevarieerd aanbod aan kavels voor particulieren en ontwikkelende partijen. Daarnaast zijn diverse kleinere locaties in ontwikkeling, zoals de Kaltersweide en de, in samenwerking met WBO, te ontwikkelen locatie Molkenboerstraat.

De prijzen van koopwoningen lopen, jaar op jaar, weliswaar nog steeds op, maar in het eerste kwartaal van 2026 is de woningmarkt licht afgekoeld. Ook de grondprijzen voor bouw kavels zijn in 2026 ten opzichte van het jaar ervoor gestegen, maar daalden licht in het eerste kwartaal van 2026.

De aanhoudende 'uitpondgolf' (verkoop privaat beleggingsvastgoed als gevolg van fiscale wetgeving) zorgt voor meer aanbod, waardoor de prijsstijging afvlakt.

Risico blijft verder de nog steeds stijgende civiele kosten waardoor de haalbaarheid van kleinschalige ontwikkelingen onder druk blijft staan. De gemeente toetst regelmatig of de grondprijzen nog marktconform zijn.

Markt voor bedrijfskavels

In de regio zijn steeds minder bedrijfskavels beschikbaar. De vraag naar bedrijfskavels op Jufferbeek Zuid is dan ook groot, maar de problematiek door stikstof en de netcongestie vormt een vertragende factor bij de uitgifte van kavels. Mede als gevolg hiervan werd een deel van de geopteerde kavels op het bedrijventerrein teruggegeven. Ingegeven door de netcongestie problematiek is een resterende grote bedrijfskavel op bedrijventerrein Jufferbeek Zuid herverkaveld waarbij de oorspronkelijke kavel is verdeeld in vijf afzonderlijke bedrijfskavels. Deze herverkaveling sluit beter aan bij de actuele marktvraag, houdt rekening met de beperkingen door netcongestie en biedt meer mogelijkheden om te sturen op kwaliteit en duurzaamheid.

Het totaal aantal beschikbare uitgeefbare kavels bedroeg ultimo 2026 5 stuks. Er is op dit moment veel belangstelling voor bedrijfskavels op bedrijventerrein Jufferbeek Zuid. Maar bovengenoemde ontwikkelingen zorgen ook voor meer onzekerheid over het moment van afname van de kavels. De verkaveling van het bedrijventerrein maakt dat nieuwe bedrijfsvestigingen zich soms wat meer naar de situatie moeten plooien. Bijvoorbeeld door een hogere prijs voor een zichtlocatie te betalen en aan hogere beeldkwaliteitseisen te moeten voldoen.

Parameters

De bouwkosten in de woningbouw blijven stijgen, vooral door oplopende personeelslasten. De krapte op de arbeidsmarkt houdt aan, waardoor aannemers hun prijzen verhogen en vakbonden forse loonstijgingen eisen. Nieuwe cao-afspraken zorgen bovendien voor extra personeelskosten in 2026 en 2027.

Materiaalprijzen stabiliseren, maar staan onder druk vanwege de kosten voor energie en CO₂-uitstoot.

De nieuwbouwprijzen, evenals de bouwkosten, blijven stijgen, maar in een gematigder tempo. Na een periode van sterke groei stijgen de grondwaarden nog steeds, zij het minder hard dan in 2025. Duurdere segmenten kennen een sterkere stijging dan gereguleerde segmenten, terwijl voor appartementen de grondwaardestijging beperkt blijft door hoge bouwkosten en prijsdruk.

De kostenontwikkeling Grond-, Weg- en Waterbouw (GWW) volgt een vergelijkbaar patroon als de bouwkosten, met ook in deze sector een aanhoudend personeelstekort. Onder andere de energietransitie en klimaatadaptatie stellen hoge eisen aan de infrastructuur. Naar verwachting zullen de GWW-kosten op korte en middellange termijn gestaag verder stijgen.

Risicomaatregelen grondbedrijf Oldenzaal

Bovengenoemde ontwikkelingen zijn slechts enkele variabelen die hun impact kunnen hebben op het grondbedrijf van de gemeente Oldenzaal. Mochten zich verdere nadelige ontwikkelingen voor gaan doen dan zullen de gevolgen naar verwachting het grootst zijn voor het complex Bedrijventerrein Jufferbeek Zuid en voor die woningbouwcomplexen waar relatief nog veel werkzaamheden uitgevoerd moeten worden, dan wel grondverkoop moeten plaatsvinden (met name Oldenzaal Centraal Stakenbeek 2^e fase, Graven Es/ Gravenbeek en Saasvelderlaan/Kaltersweide).

In de complexen waar nog (veel) grond uitgegeven moet worden, houden we onder de project specifieke risico's rekening met vertraging in de uitgifte.

De inflatie vertoont momenteel een oplopende tendens, mede ingegeven door de oplopende olieprijs. De ECB houdt de beleidsrente sinds medio 2025 echter stabiel, na eerdere verlagingen. Mede gebaseerd op de uitgesproken inflatieontwikkeling in de Outlook Grondexploitaties 2026, is de verwachting dat de kortlopende rentes stabiel blijven en de langlopende rentes licht stijgen. Met deze inflatie- en renteontwikkeling houden we rekening bij de bepaling van de hoogte van de algemene risico's c.q. de bepaling van de benodigde omvang van de reserve(s) grondbedrijf en bij het bepalen van de omvang van markt- en conjunctuurrisico's in relatie tot de nog te maken kosten voor de grondexploitaties.

5.6.5 Gebiedsontwikkelingen

Per grondexploitatiecomplex raamt de gemeente kosten en/of opbrengsten voor de looptijd van het project. Deze ramingen deelt de gemeente op in jaren. Soms maakt de gemeente in een jaar meer kosten dan begroot. Dan resteren minder kosten voor de volgende jaren. En andersom geldt hetzelfde wanneer de gemeente minder kosten maakt dan begroot. En ditzelfde geldt voor de opbrengstenkant.

Ultimo 2025 (jaarrekening 2025) bedragen de nog te maken kosten voor de complexen bouwgrond in exploitatie afgerond € 16,3 miljoen en de opbrengsten € 33,1 miljoen. Het verschil plus de huidige boekwaarde (de gerealiseerde kosten en opbrengsten) resulteert in een verwacht toekomstige boekwaarde van +/- € 15.095.000.

In de begrotingsperiode 2027-2030 worden met name kosten gemaakt voor het bouw- en woonrijp maken van de complexen Jufferbeek Zuid, De Graven Es, Gravenweide en Gravenbeek, Oldenzaal Centraal Stakenbeek 2 en voor Singelpark Deurningerstraat. De jaarlijkse prognose voor grondverkoop bedraagt ca. € 6,7 miljoen. Dit betreffen met name verkopen op bedrijventerrein Jufferbeek Zuid en woningbouwkavels aan de Kaltersweide, de Graven Es gebied 10b en Oldenzaal Centraal fase 2.

Gerealiseerde kosten en opbrengsten van de bouwgrond in exploitatie

Boekwaarde 1-1-2025: + € 2.163.000

Boekwaarde 31-12-2025: +€ 1.731.000

De gemeente rekent grondexploitaties jaarlijks door en zet daarbij de prognose voor de werkzaamheden in een meerjarenplanning in de exploitatieopzet. Bij de jaarlijkse herziening van de exploitatieopzetten worden alle kosten en opbrengsten geactualiseerd (voor het totaal en voor de planning op jaarbasis). Verschillen worden bij de vaststelling van de herzieningen toegelicht.

Elk grondcomplex heeft een component 'resultaat'. Wanneer de overige kosten gerealiseerd worden en grondverkoop conform de begroting plaats vindt zal de komende jaren met name winst kunnen worden genomen uit de complexen bedrijventerrein Jufferbeek Zuid, De Kaltersweide en De Graven Es Gravenbeek. De actuele prognose van het verwachte resultaat van de totale grondexploitatie op basis van de jaarrekening 2025 bedraagt € 35,2 miljoen. Van dit resultaat is reeds € 20,1 miljoen gerealiseerd.

Dit resultaat wordt hoger wanneer project specifieke risico's zich niet voordoen. De project specifieke risico's worden binnen elke grondexploitatie zoveel mogelijk afgedekt. Wanneer risico's zich niet voordoen, vallen bijbehorende bedragen vrij via winstneming uit de complexen en neemt het resultaat toe.

De algemene risico's (risico's ten gevolge van conjunctuurschommelingen, inflatie, veranderende wet- en regelgeving) worden binnen marges afgedekt met de algemene reserve van het grondbedrijf.

De belangrijkste ontwikkelingen

Bedrijventerrein Jufferbeek Zuid

De kavelverkoop op Jufferbeek Zuid heeft enige vertraging opgelopen ten opzichte van de oorspronkelijke raming. De vraag naar bedrijfskavels op Jufferbeek Zuid blijft weliswaar groot, maar de problematiek door stikstof en de netcongestie vormen een vertragende factor bij de uitgifte van kavels. Ingegeven door de netcongestie problematiek is een resterende grote bedrijfskavel op bedrijventerrein Jufferbeek Zuid herverkaveld waarbij de oorspronkelijke kavel is verdeeld in vijf afzonderlijke bedrijfskavels. Deze herverkaveling sluit beter aan bij de actuele marktvraag, houdt rekening met de beperkingen door netcongestie en biedt meer mogelijkheden om te sturen op kwaliteit en duurzaamheid. Het totaal aantal beschikbare uitgeefbare kavels bedroeg ultimo 2026 5 stuks. Er is op dit moment veel belangstelling voor bedrijfskavels op bedrijventerrein Jufferbeek Zuid. Maar bovengenoemde ontwikkelingen zorgen ook voor meer onzekerheid over het moment van afname van de kavels. De verkaveling van het bedrijventerrein maakt dat nieuwe bedrijfsvestigingen zich soms wat meer naar de situatie moeten plooiën. Bijvoorbeeld door een hogere prijs voor een zichtlocatie te betalen en aan hogere beeldkwaliteitseisen te moeten voldoen.

Woningbouwkavel voor Wijkers aan de Oude Oldenzaalsestraat

De locatie was bedoeld voor 'Wijkers' van onder andere de plannen Hanzepoort Oost en Jufferbeek Zuid. In dit complex zijn drie grote kavels (tussen 2.000 en 5.000 m²) gecreëerd met een mogelijkheid voor agrarische hobbydoeleinden (kleine weilanden). De locatie is bouwrijp gemaakt en in 2002 is de eerste kavel van 5.050 m² en in 2012 een tweede kavel van 3.775 m² verkocht. Er resteert nog 1 kavel van ca 2.080 m². Het totaalresultaat is in 2025 niet gewijzigd ten opzichte van de herziening 2024.

Woningbouw kavels voor Wijkers op de locatie Kaltersweide

(14 grote kavels variërend van 1.276 tot 2.519 m² voor particulier opdrachtgeverschap en wijkers).

In het najaar van 2024 gingen 6 kavels voor particuliere ontwikkeling aan de Kaltersweide in de verkoop (er resteren daarnaast nog 6 kavels voor wijkers). In 2025 is de verkoop van een drietal kavels gerealiseerd. Na de gerealiseerde verkopen resteren nog 9 kavels, 4 vrije verkoop en 5 wijkerslocaties. Door de in 2025 gerealiseerde verkopen zijn de project specifieke risico's afgenomen en is het verwachte resultaat toegenomen met € 115.000.

Woningbouwontwikkeling in De Gravenweide

(45 grondgebonden eengezinswoningen in projectmatige bouw en particulier opdrachtgeverschap) De Gravenweide is in aanbouw en een vervolg op de exploitatiegebieden De Graven Es 1 t/m 9. Het betreft een relatief klein gebied. De projectontwikkelaar nam eind 2022 de grond voor de 29 project woningen af. Een deel van deze projectkoopwoningen wordt inmiddels al bewoond. Medio 2024 zijn de overige 15 kavels voor particulier opdrachtgeverschap nagenoeg verkocht. Als gevolg van alle verkopen is het risico over de verkopen teruggebracht naar nihil. Het geraamde totale resultaat van deze grondexploitatie op dit moment bedraagt € 3.045.000. Hiervan is inmiddels € 1.685.000 gerealiseerd en verwachten we de rest gespreid over 2025/2026 te realiseren.

Woningbouwontwikkeling in de Gravenbeek

(Totaal circa 190 woningen (incl. woonwagens). Het gebied is ontwikkeld ten behoeve van woningbouw in de vrije sector en sociale huur. De bebouwing is voor zowel vrijstaande woningen en twee onder een kap woningen en rijwoningen en appartementen. De locatie is volledig bouwrijp en wordt in gedeeltes uitgegeven. De verkoop verloopt gestaag. Van de particuliere kavels is de helft verkocht en de ondergrond voor de projectbouw is verkocht. De verkoop van de volgende en laatste fase is eind 2025 opgestart. Door alle ontwikkelingen die zich het afgelopen jaar hebben voorgedaan en zich nu voordoen, staat het totale resultaat van deze exploitatie op dit moment op € 8,1 miljoen. Dit bedrag komt nagenoeg overeen met de voorgaande raming.

Afronding van het complex Oldenzaal Centraal De Stakenbeek 1^e fase

Dit complex bevindt zich in de afrondende fase. Het bouwrijp maken startte in 2015 en voerde de gemeente uit in twee delen. Aansluitend daarop werden de bouwkavels te koop aangeboden. De kavels van beide delen zijn nagenoeg verkocht. Op dit moment staat nog 1 kavels voor vrijstaande woningen in de verkoop. Een gemeentelijke woning is tijdelijk ingepast. Als deze vrijkomt wordt deze gesloopt en wordt de kavel aangeboden. De opbrengst van deze kavel en de sloopkosten van de woning zijn in de exploitatie meegenomen. Aan de zijde van de Stakenbeek zijn de werkzaamheden (nagenoeg) afgerond. De beek is uitgebaggerd, de voet- en fietspaden aan beide zijden van de beek zijn gereed. De brug over de beek, een verbinding tussen Zuid Berghuizen en het plangebied, is geplaatst en in gebruik genomen en de beschoeiingen in de vorm van schanskorven, zijn gereed. Ook het groen is zover mogelijk aangelegd. Het plangebied is inmiddels grotendeels woonrijp.

Woningbouwontwikkeling in Oldenzaal Centraal De Stakenbeek 2^e fase

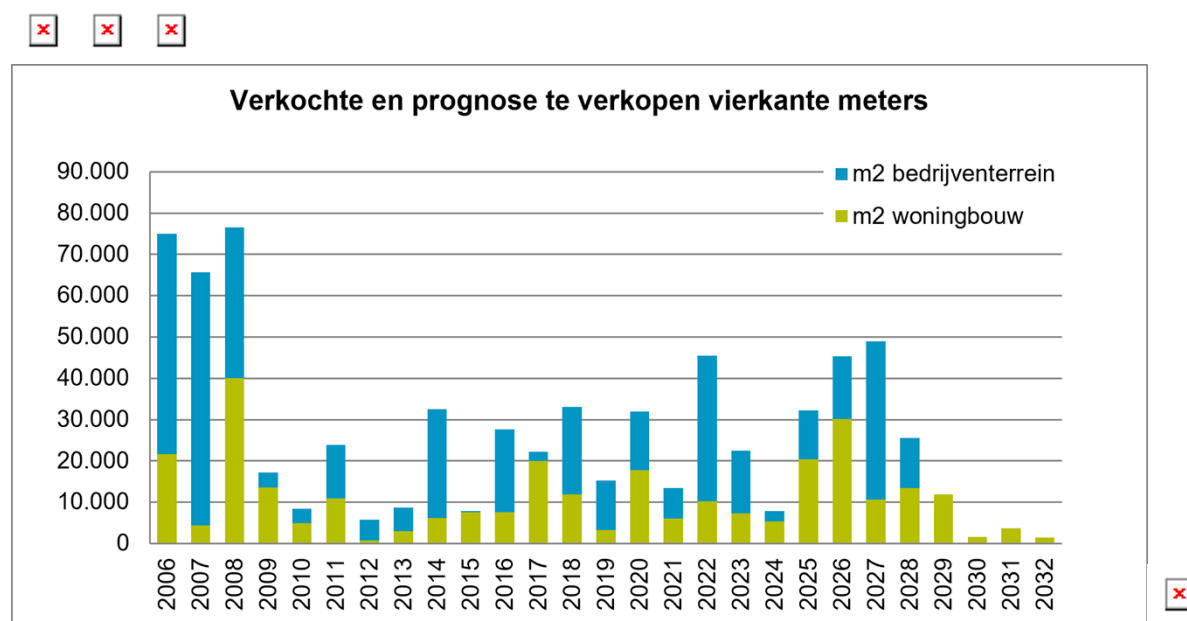
De 2e fase van het project Masterplan Oldenzaal Centraal is gestart met het bouwrijpmaken. Het Masterplan Oldenzaal Centraal bestaat uit de deelprojecten: Stationsplein. De Stakenbeek 1e fase en Stakenbeek 2e fase, Het voormalige Van Gend & Loos terrein en de Groene Loper met bijbehorende werken (het busstation, parkeerplaatsen, fietsstallingen, P&R en het exterieur van het stations gebouw. De herontwikkeling van de 2e fase is net zoals bij de 1e fase met name duur omdat ook hier de herstructurering van een verontreinigd bedrijventerrein naar een woonwijk betreft. Het exploitatietekort van de 2e fase zal ook net als de 1e fase gedekt worden uit de bestemmingsreserve Oldenzaal Centraal. Voor het realiseren van het resterende gedeelte van het masterplan zit nu € 6.5 miljoen in deze reserve.

Herontwikkeling van het Topsportpand tot een versterkende functie in het Singelpark

Voor de 'Ontwikkeling Singelpark Westwal' is een concept Biedboek in voorbereiding. In het biedboek worden de 'spelregels' voor de openbare verkoop van de toekomstige locatie 'Top sportpand' geschetst. Het doel is om de bestaande bebouwing te slopen, waardoor ruimte ontstaat voor het Singelpark en door een kleinschalig bouwwerk terug te laten komen, kan een versterkende functie voor het Singelpark worden gehuisvest op een unieke locatie. De sloop werkzaamheden van het 'Topsportpand' zijn inmiddels van start gegaan. Afhankelijk van de winnende inschrijving wordt invulling gegeven aan dit plangebied. Het plangebied kan daarbij in omvang nog fluctueren en ook de bestemming staat nog niet 100% vast. Door voortgang in de tijd en bijstelling van onder andere de sloopkosten en beëindiging van de lopende huur zijn de project specifieke risico's ten opzichte van de rapportage afgenomen.

Gronduitgifte

De grafiek over de gronduitgifte laat duidelijk zien hoe grillig grondverkoop verlopen. De uitgifte van bedrijfsgrond schommelt vooral door het incidentele karakter van de verkopen. De grafiek laat in de jaren 2013 tot en met 2028 de schommelingen in de kaveluitgiftes zien.

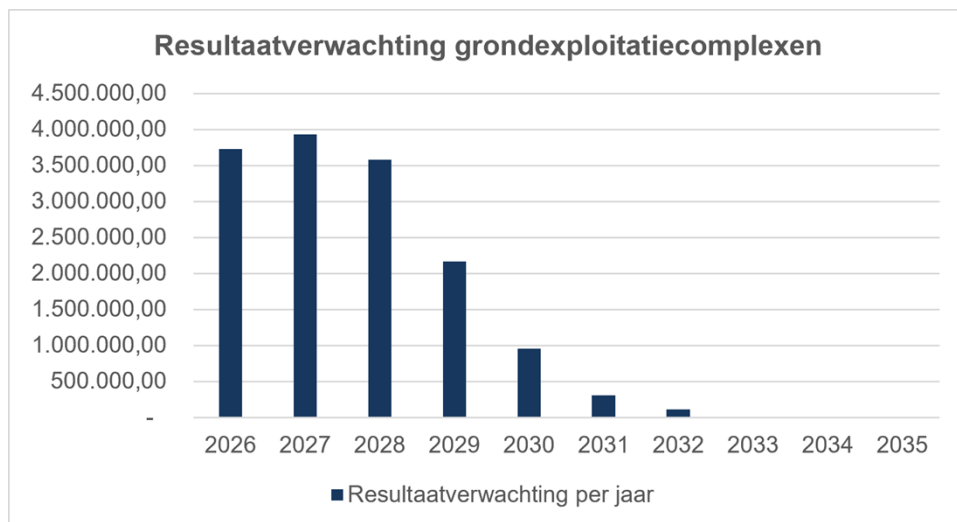

De plannen voor de realisatie en uitgifte van de grondexploitatiecomplexen zijn voorzichtig en passen binnen de (met de provincie gemaakte) afspraken. De woningbehoeftecijfers laten zien dat de vraag de eerste jaren niet daalt. Daarom brengt de gemeente de komende tijd ook weer delen van de strategische voorraad tot ontwikkeling.

Prognose resultaten (basis herziening 2025)

Prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie

Per grondexploitatiecomplex maakt de gemeente een raming van verwachte resultaten op basis van de 'percentage of completion' methode. Voor de komende jaren verwacht de gemeente de volgende resultaten te realiseren:

In de complexen wordt ook rekening gehouden met project specifieke risico's. Als (een deel van) deze risico's zich niet voordoen, zal het resultaat toenemen. Omgekeerd als de risico's groter zijn dan verwacht zal het resultaat afnemen. Deze resultaatverwachting is exclusief de tussentijds te nemen verliezen, onder andere afwaarderingen niet in exploitatie genomen gronden c.a. Tegelijkertijd is het zo dat wanneer prognoses over grondverkoop of te maken kosten afwijken van de prognose, resultaten heel anders uit kunnen vallen.

Op het moment dat resultaten vrijvallen uit de complexen wordt het cascade model toegepast. Zie ook de vastgestelde nota grondbeleid. Pas als voorzieningen zijn getroffen, reserves op niveau zijn en de algemene reserve van het grondbedrijf haar maximum overschrijdt, valt het meerdere vrij in het concern. Bij een tekort zal vanuit de algemene reserve van het concern bijgestort moeten worden.

De gemeente houdt rekening met verliesgevendende complexen die de komende jaren in exploitatie komen. Op dit moment voorzien wij dat het merendeel van de strategische voorraad tot niet winstgevendende ontwikkelingen leiden. Het betreffen inbreidingslocaties met beperkte ontwikkelmogelijkheden. We sparen concreet al voor Jufferbeek Noord. Dit heeft consequenties voor het toekomstig resultaat.

Als complexen verliesgevend zijn, dekt de gemeente dit verlies af voordat zij een grondexploitatiecomplex opent. Dit deed zich voor bij de projecten van Oldenzaal Centraal 1^e en 2^e fase en bij de herontwikkeling van de Deurningerstraat 39 (onderdeel Singelpark).

5.7 Onderhoud kapitaalgoederen

-

5.7.1 Openbare ruimte

Beheer van de openbare ruimte

De gemeente beheert de openbare ruimte en speelt een belangrijke rol bij het aanleggen, onderhouden en verbeteren hiervan. Volgens de regels van het BBV beschrijft deze paragraaf het beheer van wegen, riolering, water, groen en gebouwen. Daarnaast besteden we aandacht aan civiele kunstwerken, verkeersregelinstallaties, speelvoorzieningen en sportvoorzieningen. Per onderdeel staat beschreven welk beleid we volgen, welke ambities we hebben, hoe het beheer en onderhoud plaatsvinden en welk kwaliteitsniveau we willen bereiken. Ook geven we inzicht in de beschikbare financiële middelen.

De keuzes die de komende jaren nodig zijn om de gemeentelijke begroting in balans te houden, kunnen gevolgen hebben voor het onderhoud van de openbare ruimte. Daarbij is het uitgangspunt dat er geen sprake mag zijn van kapitaalvernietiging. Soms kan ervoor worden gekozen om de vervanging van een onderdeel enkele jaren uit te stellen. In die periode wordt het onderdeel op een lager niveau onderhouden, maar altijd zo dat de veiligheid gewaarborgd blijft. Voorbeelden hiervan zijn wegvakken die op termijn volledig worden vernieuwd, inclusief fundering en riolering, gebouwen die later worden gesloopt of groenvoorzieningen die opnieuw worden ingericht.

Visie op de openbare ruimte

In 2019 heeft de gemeenteraad de **Visie Beheer Openbare Ruimte Oldenzaal 2020-2024** vastgesteld. Deze visie is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- De openbare ruimte in Oldenzaal moet veilig en goed bruikbaar zijn.
- We beheren de openbare ruimte duurzaam, met aandacht voor mens en milieu.
- We zorgen voor een aantrekkelijke en verzorgde leefomgeving.
- Waar mogelijk werken we samen met inwoners en bedrijven.
- We beheren de openbare ruimte efficiënt en tegen zo laag mogelijke kosten.

De budgetten die de raad beschikbaar heeft gesteld voor de verbetering van de openbare ruimte worden sinds 2019 jaarlijks geïndexeerd.

Integraal beheer en onderhoud

Na het vaststellen van de visie is in 2020 het eerste Meerjarig Uitvoeringsplan (MJUP) opgesteld. De meest recente versie van dit plan is in december 2025 door de raad vastgesteld. In 2027 wordt verder gewerkt aan de uitvoering van dit plan.

Met het MJUP maken we het beheer van wegen, riolering, openbare verlichting, groen, civieltechnische kunstwerken en speelvoorzieningen overzichtelijker. Hierdoor kunnen werkzaamheden beter op elkaar worden afgestemd en efficiënter worden uitgevoerd.

Bij onderhoud kijken we niet alleen naar de technische staat van voorzieningen, maar ook naar ruimtelijke ontwikkelingen en maatschappelijke opgaven. Waar mogelijk combineren we werkzaamheden om kosten te besparen en overlast te beperken. Daarbij maken we gebruik van de beschikbare financiële middelen en onderzoeken we actief de mogelijkheden voor subsidies.

De gemeente beschikt over veel kennis en ervaring op het gebied van integraal beheer van de openbare ruimte. Jaarlijks controleren we de kwaliteit van de openbare ruimte. Daarnaast worden regelmatig onafhankelijke toetsen uitgevoerd. De resultaten leggen we vast in beheersystemen. Zo zijn alle gegevens centraal beschikbaar en actueel. Deze gegevens zijn gekoppeld aan digitaal kaartmateriaal, waardoor informatie overzichtelijk kan worden weergegeven en gebruikt voor beheer en onderhoud.

Wegen

Excel-tabel

Product	Onder het product wegen vallen alle wegen binnen en buiten de bebouwde kom. Het betreft de wegen eigendom van de gemeente. Totaal asfalt: 767.316 m² Totaal elementen: 1.211.728 m², waaronder elementen rijbanen: 409.975 m², elementen fiets en voetpaden: 498.018 m², elementen overig: 303.735 m² Totaal beton 22.568 m² Totaal half verhard: 33.255 m², totaal onverhard: 15.371 m² Totale lengte van de wegen in Oldenzaal bedraagt: ca. 186 km.
Doel	Goed ingerichte en veilige wegen.
Beleid	De gemeenteraad heeft in 2024 het beleidsplan wegbeheer "Inzicht in de wegbeheerstrategie en plannen" vastgesteld. In 2027 wordt er een weginspectie uitgevoerd en wordt het huidige beleidsplan opnieuw geactualiseerd.
Uitvoering	Alle onderhoudswerkzaamheden aan asfalt worden uitgevoerd door derden. Het onderhoud aan de elementverharding wordt eveneens grotendeels door derden uitgevoerd, aangevuld met de inzet van de eigen dienst. De werkzaamheden die door derden worden verricht, worden conform de geldende aanbestedingsregels aanbesteed.
Kwaliteit	De gegevens van de wegen zijn opgenomen in het wegbeheerprogramma 'Obsurv'. In het voorjaar van 2027 worden alle wegen geïnspecteerd (2-jarige cyclus). De onderhoudswerkzaamheden worden waar nodig afgestemd op deze inspecties.
Planning/toekomst	In het MJUP dat eind 2026 aan de raad wordt aangeboden, wordt de planning voor de komende twee jaar voorgesteld. Door de beschikbaarheid van extra budget kunnen meer projecten worden opgenomen in het uitvoeringsprogramma.
Budget	Het budget voor dagelijks onderhoud aan asfalt en elementenverharding bedraagt in 2027 € 286.000. Het investeringsbudget voor wegen bedraagt: € 875.000 vervanging bovenste verhardingslaag asfalt € 1.625.000 vervangingsinvestering verhardingen
Confrontatie	Het jaarlijks beschikbare budget voldeed niet meer om al het onderhoud uit te voeren. Bovendien werden er regelmatig (asfalt)onderhoudsgeld bijgedragen aan civiele projecten. Het onderhoudsbudget voor verhardingen is in het Beheerplan Wegen gerepareerd om, voor 2026 en verder, de wegen op een basisniveau te handhaven volgens de Wegbeheerssystematiek. De verwachting is dat de kwaliteitsverbetering zich doorzet. Daarnaast hebben de werkzaamheden van netwerkbeheerders aan kabels en leidingen invloed op de kwaliteit van onze wegen. Het nieuwe MeerJaren UitvoeringsPlan dat jaarlijks wordt opgesteld, biedt de gelegenheid om het onderhoud op een meer integrale en doelmatige wijze uit te voeren. Dit zorgt ervoor dat de beschikbare budgetten op de meest efficiënte manier worden ingezet om het overeengekomen kwaliteitsniveau zo veel mogelijk te waarborgen en kapitaalverlies te minimaliseren.
Conclusie	De wegen voldoen, over het algemeen, aan het onderhoudsniveau basis. Door extra budget beschikbaar te stellen wordt naarverwachting de levensduur van de diverse wegen veilig gesteld, waar in het verleden deze levensduur steeds meer onder druk stond.

Openbare verlichting

Excel-tabel

Product	Onder het product openbare verlichting valt alles met betrekking tot straatverlichting, aanlichten van gebouwen, monumenten en bomen
Doel	Goed ingerichte en veilige verlichting. Het verhogen van persoonlijke, sociale - en verkeersveiligheid.
Beleid	In mei 2025 heeft de gemeenteraad het beleidsplan openbare verlichting (2025-2034) vastgesteld. De belangrijkste beleidsuitgangspunten zijn: <u>Gewenste onderhoudsniveau</u> Het onderhoudsniveau 'basis' geldt voor de hele stad met uitzondering van winkelcentra/ busstation en groene loper, daar geldt niveau A (conform CROW) i.v.m. representatieve uitstraling. <u>Verlichtingsniveaus</u> De huidige verlichtingsniveaus geven geen problemen. Bij nieuwe aanleg, en indien nodig bij reconstructies, wordt aangesloten bij de aanbevelingen van de Nederlandse Stichting voor verlichtingskunde. <u>Vervanging</u> In het beleidsplan wordt aangegeven op basis van welke prioriteit masten en/of armaturen worden vervangen: 1. Extreem verouderde lichtmasten (>50 jaar): armaturen waarvan de lampen niet meer leverbaar zijn. Deze zijn inmiddels uitgefaseerd; 2. Lichtmasten en armaturen die niet duurzaam zijn en of ouder zijn dan 40, respectievelijk 20 jaar; 3. Niet- energiezuinige armaturen. Indien lampen/armaturen/masten worden vervangen wordt gekozen voor de ledlamp. Oldenzaal realiseert inmiddels al een energiebesparing van 48% ten opzichte van 2013. Met de uitvoering van dit plan wordt het landelijke doel van 50% energiebesparing in 2030 naar verwachting ruimschoots behaald. Naast de positieve impact op duurzaamheid levert het LED-beleid ook een verlaging op het energiegebruik en onderhoudskosten.
Uitvoering	Wij laten alle onderhoudswerkzaamheden uitvoeren door derden en deze worden conform de regels aanbesteed.
Kwaliteit	We bezitten een actueel overzicht van alle beheerobjecten. Een externe partij verzorgt via een prestatieafspraken dat altijd minimaal 98% van de openbare verlichting brandt, en dat storingsmeldingen, binnen vastgestelde tijdsnormen, worden opgelost. De in 2019 gehouden inventarisatie is de basis geweest voor het beheren van de aanwezige lichtmasten en armaturen, de technische en economische levensduur. Oldenzaal beschikt over 8.046 lichtmasten en 8.293 armaturen.
Planning/toekomst	Jaarlijks voeren wij onderhoud uit aan ons areaal. Dit gebeurt op basis van een theoretische benadering. Om het beschikbare budget van de uit te voeren werkzaamheden en de benodigde capaciteit evenwichtig te verdelen, streven we naar een gelijkmatige jaarlijkse vervanging. Deze planning stemmen we af op het Meerjaren Uitvoeringsprogramma (MJUP) en nemen we daarin op.
Budget	Het budget voor (klein) onderhoud, energiekosten, sanering en overige kosten is €408.520,-. Daarbij is er rekening gehouden met vervangingen van de lichtmasten en armaturen. Dit bedrag wordt verkapitaliseerd.
Confrontatie	Het budget is in 2027 toereikend voor de het beheer en onderhoud van de openbare verlichting, zoals in het geldende beleidsplan omschreven. Onzekerheid over de (stijgende) energiekosten kunnen er toe leiden dat het budget uiteindelijk niet toereikend blijkt.
Conclusie	Wij voldoen aan de prestatieafspraken dat 98% van de verlichting brandt. In de meerjaren planning (MJUP) wordt de noodzakelijke vervanging opgenomen passend binnen het beschikbare budget. We verwachten dat het budget voldoende is om de werkzaamheden uit te voeren.

Verkeersregelinstallaties (VRI's)

Excel-tabel

Product	Onder het product verkeersregelinstallaties (VRI's) vallen de 9 VRI's in Oldenzaal
Doel	Goed ingerichte, voldoende werkende installaties en daarmee het borgen van de verkeersveiligheid.
Beleid	We hanteren bij het ontwerp, beheer en onderhoud van de verkeersregelinstallaties de richtlijnen van CROW (CROW-Publicatie 213 'Handboek verkeerslichtenregelingen'). In de "Visie beheer openbare ruimte Oldenzaal 2020-2024" zijn tevens de VRI's opgenomen.
Uitvoering	Aan de VRI's wordt uitsluitend correctief onderhoud uitgevoerd. Dit onderhoud wordt uitgevoerd door derden en is bij één onderhoudsbedrijf ondergebracht. Wij hebben hierin de regierol. Dit vraagt voldoende inzicht in de werking en functionaliteit van verkeersregelinstallaties, zoals storingsen en onderhoudsrondes. We hebben hiertoe een informatiesysteem ingericht en sturen, waar nodig, op basis van deze verkregen informatie tijdig bij. Weggebruikers kunnen een storing melden via het Meldpunt Openbare Ruimte of via het digitaal loket. Met behulp van de beheerapplicatie worden de storingsen uitgelezen. Voor het oplossen van (urgente) storingsen in de automaatschakelkast wordt een externe onderhoudsdienst ingeschakeld. Indien oudere verkeersregelinstallaties door een storing uitvallen, waar reparatie geen oplossing meer biedt en vervanging van de betreffende verkeersregelinstallatie noodzakelijk is, moet een voorstel worden gedaan voor de benodigde financiële middelen.
Kwaliteit	De gemeente Oldenzaal heeft 9 VRI's in beheer. Deze installaties zijn aangesloten op het laagspanningsnet van Coteq netbeheer. Er wordt uitsluitend correctief onderhoud uitgevoerd. In 2027 willen we 5 VRI's ombouwen tot IVRI's dit zal leiden tot een betere doorstroming, meer veiligheid, milieuwinst en voorrang voor prioriteitsvoertuigen.
Planning/toekomst	Beheer en onderhoud wordt uitgevoerd binnen de uitgangspunten van het geldende beleidsplan. De aanbesteding van de ombouw naar IVRI's is gegund aan de aannemer en uitvoering zal in voorjaar 2027 uitgevoerd worden.
Budget	Het onderhoudsbudget in 2027 is van €37.723,-.
Confrontatie	Het huidige budget in de begroting is toereikend om het genoemde correctieve onderhoud uit te voeren. Na installatie van de nieuwe IVRI's zullen er kosten voor hosting en abonnementen komen. De hoogte van deze kosten zijn nog niet bekend en daarmee niet meegenomen.
Conclusie	Waar nodig wordt aan de VRI's onderhoud gepleegd. We verwachten dat het budget in 2027 niet toereikend is om het noodzakelijke onderhoud uit te voeren en de kwaliteit te behouden.

Civieltechnische kunstwerken

Excel-tabel

Product	De in Oldenzaal te beheren civieltechnische kunstwerken zijn te verdelen over de groepen: houten bruggen, betonnen bruggen, stalen bruggen, duikers, tunnels, keerwanden & muren en overige.
Doel	De civieltechnische kunstwerken moeten heel en veilig zijn.
Beleid	Op 4 februari 2010 heeft de gemeenteraad het beleid voor het beheer van de kunstwerken vastgesteld (Planperiode 2010-2020). In het plan is beschreven hoe de kunstwerken planmatig in stand moeten worden gehouden. Daarbij heeft de raad ervoor gekozen kunstwerken te beheren volgens het scenario heel en veilig. Deze scenario's van beheer gelden nog steeds. Hoewel nog uitermate efficiënt en actueel, dient er wel een nieuwe beleidsvisie opgesteld te worden. In de "Visie beheer openbare ruimte Oldenzaal 2020-2024" zijn ook de Civiel technische kunstwerken opgenomen.
Uitvoering	Wij laten alle onderhoudswerkzaamheden uitvoeren door derden, aangevuld met eigen dienst. De werkzaamheden worden conform de regels aanbesteed.
Kwaliteit	De inspectie van kunstwerken is uitbesteed aan een extern deskundig bureau. Zij beheren ook de inspectie gegevens via het programma iASSET. In het najaar 2026 is er een nieuwe inspectieronde uit-gevoerd. Tevens zijn in 2026 de belangrijkste betonnen objecten (tunnels, viaducten, bruggen en een waterbergingsbak) door een betontechnisch adviesbureau beoordeeld op het gebied van de constructieve veiligheid. Aan de hand hiervan is het uitvoeringsprogramma voor de komende 2 jaar opgesteld. In 2027 zal het onderhoud op basis van dit programma worden uitgevoerd. De staat van de civieltechnische kunstwerken is over het algemeen redelijk tot goed te noemen.
Planning/toekomst	Het aantal kunstwerken is de laatste jaren uitgebreid van 74 naar ruim 100 objecten. De recente areaal-uitbreidingen betreffen nieuwe civieltechnische kunstwerken en die vragen nu nog relatief weinig onderhoud. De uitkomsten van de inspectieronde van het najaar 2026 en de daaruit volgende meerjaren planning die voor de komende periode wordt opgesteld zijn op het moment van schrijven nog niet beschikbaar. De verwachting is echter dat het budget toereikend is. Volgende inspectierondes zullen meer inzicht moeten geven in de benodigde (extra) middelen om het noodzakelijke onderhoud voor de komende jaren uit te kunnen voeren.
Budget	Het budget voor het noodzakelijke onderhoud bedraagt in 2027 € 104.449.
Confrontatie	Het bedrag in de begroting is in 2027 naar verwachting toereikend om het hierboven genoemde beheer uit te voeren. Echter, door het gestaag toenemen van het aantal kunstwerken is het mogelijk dat het huidige budget op termijn niet meer toereikend is. Hier zullen te zijner tijd passende financiële maatregelen voor worden genomen. De viaducten vormen de grootste investering en hebben een lange levensduur van 60 jaar. Ze zijn bijna allemaal relatief jong; vervangingen van deze kunstwerken worden niet op korte termijn verwacht.
Conclusie	De staat van de civieltechnische kunstwerken is over het algemeen redelijk tot goed en we verwachten dat het budget voldoende is om het opgestelde uitvoeringsprogramma over 2027 uit te voeren.

Openbaar groen

Excel-tabel

Product	Onder het product openbaar groen vallen bomen, heesters, grassen, water en paden/(half)verhardingen
Doel	De aanwezigheid van goed onderhouden openbaar groen, draagt bij aan de leefbaarheid, de vitaliteit en een gevoel van veiligheid voor onze inwoners. De kwaliteit van de openbare ruimte draagt bij aan de aantrekkelijkheid van onze stad.
Beleid	In 2026/2027 wordt het nieuwe Water- en Klimaatadaptatieprogramma vastgesteld. In dit programma willen we verschillende losse visies op groen bundelen en combineren met het beleid voor blauw (water).
Uitvoering	Wij laten beheer- en onderhoudswerkzaamheden uitvoeren door de eigen dienst, waarbinnen mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt werkzaam zijn. Daarnaast worden werkzaamheden uitgevoerd door derden. Dit gebeurt via aanbestedingen. Daarnaast blijven wij meer inwonerinitiatieven voor (openbaar) groen stimuleren. Hierbij krijgen de inwoners steeds meer een rol in aanleg, beheer en onderhoud.
Kwaliteit	Het openbaar groen wordt standaard onderhouden op een CROW-beeldkwaliteit niveau B (Basis), uitgezonderd het stadscentrum en de begraafplaatsen (niveau A). Hiermee wordt de leefbaarheid, de vitaliteit, de veiligheid en de aantrekkelijkheid van de stad op het gewenste niveau gehouden. Ook is het de bedoeling om, vanuit het nieuwe Water- en Klimaatadaptatieprogramma, uitgangspunten zoals biodiversiteit, duurzaamheid en participatie steeds meer vorm te geven. Waar mogelijk worden groenstructuren aan elkaar gekoppeld. Om het kwaliteitsniveau van het openbaar groen te controleren wordt maandelijks een schouw uitgevoerd. Dat is inclusief onkruid op elementverharding. Deze schouw wordt digitaal verwerkt met ons eigen beheersysteem van Obsurv. Waar nodig wordt direct gestuurd op de uitvoering. Binnen Obsurv is ook een module voor het bomenbestand opgenomen. Hierin worden de controles en de vervolgacties bewaakt. De boominspecties worden uitgevoerd via het programma GRIB 2.0. Het kwaliteitsniveau B is in de afgelopen jaren onvoldoende gehaald en daarom wordt in deze begroting voorgesteld om hier extra middelen voor vrij te maken.
Planning/toekomst	Zowel in het dagelijks beheer en onderhoud van het openbaar groen, maar ook bij grootschalige renovatie, wordt er zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij de overige aanpassingen in de openbare ruimte, waardoor een zo integraal mogelijke aanpak wordt nagestreefd. De planning hierin wordt in het Meerjaren uitvoeringsprogramma (MJUP) gepresenteerd. De daadwerkelijke realisatie gebeurt middels een uitvoeringsplan. Jaarlijks zal het proces van inspectie, inventarisatie vervolgacties en uitvoering plaatsvinden.
Budget	Het budget voor openbaar groen en bomen is afgestemd op het overeengekomen onderhoudsniveau en areaal. Het budget wordt jaarlijks geïndexeerd. Gebleken is dat voor onkruidbestrijding op verharding het budget momenteel (2026) onvoldoende is om het afgesproken onderhoudsniveau te kunnen halen.
Confrontatie	Het vergroenen van de stad wordt steeds belangrijker. Dit zien we ook terug in de verschillende visies en plannen voor Oldenzaal. Meer groen betekent ook dat er meer beheer en onderhoud nodig is. De kosten voor groenonderhoud staan onder druk door de krappe markt. Op dit moment is het beschikbare budget voldoende om het groen te beheren en te onderhouden. Dit komt doordat het budget financieel wordt geïndexeerd voor de autonome groei van het areaal groen. Hierdoor groeit het beschikbare budget mee met de uitbreiding van het groen. In het Water- en Klimaatprogramma brengen we de gevolgen van verdere vergroening en de mogelijke financiële effecten voor de komende jaren in beeld.
Conclusie	Het openbaar groen voldoet zoveel mogelijk aan het afgesproken onderhoudsniveau en wordt geborgd door periodieke schouw.

Speelvoorzieningen

Excel-tabel

Product	Onder het product speelvoorzieningen vallen speelplekken in de openbare ruimte en speelplekken bij de scholen.
Doel	Goed ingerichte en veilige speelplekken die een stimulans zijn voor ontmoeten en spelen.
Beleid	In 2016 is door de gemeenteraad het speelbeleid Oldenzaal 2016 – 2025 vastgesteld. Uitgangspunten in dit plan zijn onder andere meer aandacht voor natuurlijk spelen en ruimte voor buurtparticipatie. Het speelbeleid is in 2020 verder uitgewerkt in het 'Beheersplan Spelen'. Het aantal speelplekken is terug gebracht van 126 naar 120. Op deze 120 speelplekken zijn in totaal 736 speeltoestellen aanwezig.
Uitvoering	De beheers- en onderhoudswerkzaamheden en de aanschaf van nieuwe speeltoestellen worden door het team Buitenbeheer uitgevoerd.
Kwaliteit	De speeltoestellen (ook bij natuurlijk spelen) moeten voldoen aan het warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen (WAS). Hierin is aangegeven hoe om te gaan met onderhoud en vervanging. Minimaal 1x per jaar (scholen 2 x per jaar) worden de speeltoestellen geïnspecteerd en de bevindingen worden vastgelegd in inspectierapporten in het systeem ABS-spelen. Eens per 5 jaar worden er nulmetingen door externen verricht. De data en de logboeken zijn actueel en betrouwbaar.
Planning/toekomst	In 2020 is het beheersplan opgesteld. Dit vormt de basis voor langdurige afspraken over de werkprocessen voor het beheer en het onderhoud van de speeltoestellen in de openbare ruimte en bij de scholen. Uitgangspunt is dat er een kwalitatief goed en veilig speelaanbod is dat duurzaam in stand kan worden gehouden. Daarnaast geeft het beheersplan inzicht in de kosten en de daarvoor benodigde budgetten, kredieten en reserves. Dit beheersplan is basis voor de werkzaamheden in 2027.
Budget	<u>Openbare ruimte</u> Het opgestelde beheersplan spelen geeft inzicht in de kosten en de daarvoor benodigde budgetten, kredieten en reserves voor de langere termijn. Voor 2027 is een budget opgenomen van €50.000 voor het uitvoeren van inspecties en herstelwerkzaamheden aan de toestellen in de openbare ruimte. Voor het vervangen van speeltoestellen in de openbare ruimte is voor 2027 een krediet beschikbaar van €108.000. <u>Scholen</u> Voor de speeltoestellen bij basisscholen is een bedrag opgenomen voor onderhoud van €12.250 en €20.750 voor vervanging van speeltoestellen (dekking via de Reserve speeltoestellen scholen).
Confrontatie	Het beschikbare budget is de afgelopen jaren aangewend voor reparatie en onderhoud van de speeltoestellen. Daarnaast zijn er investeringen gedaan voor de aanschaf van nieuwe toestellen. Het in 2020 vastgestelde beheersplan is onder andere opgesteld om de benodigde investeringen in de toekomst te borgen. Het beschikbaar gesteld budget voor 2027 zal niet toereikend zijn. De reden hiervoor is dat het huidige speelbeleid wordt vervangen door nieuw beleid. Het huidige uitgangspunt van het speelbeleid, waarin wordt ingezet op grotere, centraal gelegen speelplekken en het laten vervallen van kleine buurtspeelplekken, wordt losgelaten. In het op te stellen nieuwe beleid worden bestaande kleine speelplekken die nog worden gebruikt, behouden en waar nodig opgeknapt of vervangen. Daarnaast willen we nieuwe kleine speelvoorzieningen toevoegen. Voor het uitvoeren van dit nieuwe beleid is in de CUP extra budget opgenomen van € 50.000 per jaar. Naast dit bedrag blijft het huidige krediet van €108.000 behouden voor het uitvoeren van het nieuwe beleid.
Conclusie	De speeltoestellen voldoen aan het Warenwet besluit Attractie en speeltoestellen. Het speelbeleid 2016-2025 wordt aangepast. Voor het uitvoeren van het nieuwe speelbeleid is € 50.000 per jaar extra gewenst. Het bestaande krediet van €108.000 voor het uitvoeren van het oude beleid blijft, naast het extra benodigde budget van € 50.000 behouden voor het uitvoeren van het nieuwe beleid.

Riolering

Excel-tabel

Product	Riolering
Doel	Oldenzaal wil de beschikking hebben over een goed functionerend rioolstelsel, waardoor we gezondheidsrisico's zoveel mogelijk beperken. Daarnaast heeft riolering een belangrijke rol in het klimaatadaptief maken van Oldenzaal.
Beleid	Op 14 december 2021 heeft de gemeenteraad het Gemeentelijk Rioleringsplan 2021-2025 (GRP) vastgesteld voor de periode van 5 jaren. Dit plan wordt vervangen door een nieuw Water- en Klimaatadaptatieplan (WKP), die eind 2026 in werking moet treden. Op het moment van schrijven is het WKP geschreven, echter nog niet definitief door de gemeenteraad goedgekeurd. Hierin zijn de zorgplichten voor hemel-, grond- en afvalwater opgenomen. Via jaarlijkse voortgangsnotities wordt het bestuur op de hoogte gehouden van actualiteiten binnen de rioleringszorg. In het nieuwe WKP wordt het bestaande beleid grotendeels voortgezet. Er komt steeds meer aandacht voor de effecten van de klimaatverandering en de manier hoe we daar in Oldenzaal (overheid, inwoner en ondernemer) mee om willen gaan.
Uitvoering	Door projecten uit te voeren, het bewustzijn te vergroten door goede communicatie, de kwaliteit in stand te houden door goed risicogestuurd beheer en onderhoud wordt invulling gegeven aan de visie, doelen en ambities uit het WKP. De werkzaamheden worden door onze eigen teams Projecten en Buitenbeheer uitgevoerd, maar ook door aannemers.
Kwaliteit	Kwaliteitsniveau B Basis is uitgangspunt. Voor de gemeente Oldenzaal is het beeld dat de riolering in redelijke staat verkeert en dat er weinig achterstallig onderhoud is. We zien weliswaar in recente inspecties dat de kwaliteit van de rioleringen in de wijk Glinde Hooiland versneld achteruit is gegaan, maar daar staat tegenover dat we in deze wijk een inhaalslag maken om de riolen te vervangen. In 2027 wordt bijvoorbeeld de Hyacinth-, Begonia- en de Papaverstraat aangepakt, terwijl de rioolvervangingen in o.a. de Primulastraat en de Zeeheldenbuurt in voorgaande jaren al zijn aangepakt. Overigens worden hiermee tegelijkertijd blauwe aders met bijbehorende waterbergingen aangelegd. In dit kader moet ook de toestand van de riolering in Zuid Berghuizen vermeld worden. Inspecties laten zien dat ook hier de toestand van de riolering minder wordt; vooralsnog zetten we hier in op relining en zullen we de toestand de komende jaren goed monitoren.
Planning/toekomst	In de jaarlijkse voortgangsnotitie wordt per situatie omschreven welke doelen we stellen en door middel van welke strategie en maatregelen de gestelde doelen worden verwezenlijkt. Speerpunten daarbij zijn samenwerken in de waterketen, inzet op duurzaamheid en klimaatverandering. Komende jaren ligt de focus op de wijk Glinde-Hooiland. De komende jaren wordt een aanpak voor Zuid Berghuizen ontwikkeld, waarbij we met integrale blik naar de wijk kijken. We steken ook hier in op 'werk met werk' maken. Met de enorme hoosbuien die plaats hadden in de zomer van 2024 met de daaruit voortvloeiende gevallen van wateroverlast in het achterhoofd kijken we de komende tijd kritisch naar de te nemen maatregelen in klimaatadaptatie.
Budget	Structurele lasten voor de uitvoering van het WKP zijn opgenomen in de meerjarenbegroting en worden gedekt uit het rioolrecht. De voor beheer en onderhoud van het huidige stelsel benodigde middelen zijn beschikbaar. Het budget voor beheer en onderhoud in 2027 bedraagt: €245.351 Dagelijks onderhoud riolering €474.123 Riolaanleg/vervanging Voor investeringen in 2027 is er een krediet van €3.275.000 beschikbaar voor uitvoering van de projecten benoemd in het WKP.
Confrontatie	In het WKP is een balans gezocht tussen de ambitie voor goed rioolbeheer en aanpassing aan de klimaatverandering (vernieuwen riolering/blauwe aders) versus het beheersbaar houden van de rioolheffing (toepassen relining). In de jaren '50 en '60 is bijna 50 km nieuwe riolering aangelegd. We voorzien hier een onderhouds-/vervangingspiek voor de komende 10-20 jaar. Grotendeels kan dit worden opgevangen door de gecombineerde programmering van projecten in het MJUP. Echter, ons inziens gebeurt dit al heel efficiënt. Aan deze efficiëncyslag zitten grenzen.
Conclusie	De riolering voldoet over het algemeen aan het onderhoudsniveau, echter door de noodzaak tot meerdere klimaatadaptieve maatregelen, de te vervangen riolering in delen van de wijk Glinde-Hooiland en de toestand van de riolen in Zuid Berghuizen mag aangenomen worden dat flink geïnvesteerd dient te worden. Dat kan de komende 10-20 jaar extra druk op de rioolheffing leggen, omdat de efficiencyvoordelen die het werken met het MJUP met zich meebrengt tegen zijn grenzen aan loopt.

Schoolgebouwen

Excel-tabel

Product	Onder het product schoolgebouwen vallen de aanvragen voor (ver)nieuwbouw of grootschalige renovatie. Het onderhoud (zowel binnen als buiten) en beheer komt voor rekening van de schoolbesturen. Uitgezonderd scholencomplex De Essen, waarin de basisscholen De Linde en De Esch zijn gehuisvest. Bij dit gebouw komt het beheer en onderhoud in de huidige situatie voor rekening van de gemeente.
Doel	Voldoen aan de gemeentelijke zorgplicht voor adequate onderwijshuisvesting voor het primair en voortgezet onderwijs.
Beleid	We hebben een zorgplicht voor: (vervangende) nieuwbouw, uitbreiding, medegebruik, gebruik, terrein, eerste inrichting en schade / constructiefouten. Al het onderhoud is voor rekening van de schoolbesturen, waarvoor zij een rechtstreekse vergoeding ontvangen van het Rijk. In 2025 is het IHP vastgesteld. Doelstelling van dit plan is om te zorgen voor gezonde, toekomstbestendige en passende schoolgebouwen.
Uitvoering	Aangezien de onderhoudsverplichting voor de gemeente is komen te vervallen, laten we de schoolgebouwen niet meer jaarlijks inspecteren. Het schoolgebouw De Essen wordt periodiek door medewerkers van onze eigen dienst geïnspecteerd en waar nodig onderhoud ingepland en uitgevoerd.
Kwaliteit	Voor het binnenklimaat is deze binnen het IHP vastgesteld. Hierbij wordt uitgegaan van Frisse Scholen klasse B (goed).
Planning/toekomst	Voor elke onderwijslocatie is in het IHP een maatwerkscenario beschreven dat leidend is voor de maatregelen en investeringen die de komende jaren door gemeente en schoolbesturen worden gepleegd. Hierbij is een prioritering bepaald in tijdsvakken voor (ver)nieuwbouw van de onderwijslocaties.
Budget	Voor de nieuwbouw of grootschalige revitalisatie dient een afzonderlijk krediet te worden aangevraagd. Voor de ver- en nieuwbouw van verscheidene scholen in het primair en voortgezet onderwijs is in het IHP een budget opgenomen. De opgenomen bedragen zijn ramingen. Na het uitvoeren van de haalbaarheidsonderzoeken vindt een verfijning van het krediet plaats inclusief zaken zoals eventueel vrijvallende restantboekwaarde, sloop- en verhuiskosten en tijdelijke huisvestingskosten. Ook wordt hierbij rekening gehouden met het huidige rentepercentage.
Confrontatie	Zie budget
Conclusie	Via het IHP zijn de middelen voor de komende planningsperiode veiliggesteld binnen de begroting. Het gaat hierbij om geraamde bedragen. In de kredietaanvraag worden deze bedragen geactualiseerd en aangevuld met overige kosten.

Overige gebouwen

Excel-tabel

Product	Onder het product overige gebouwen vallen alle gebouwen in eigendom van de gemeente, uitgezonderd schoolgebouwen.
Doel	Als eigenaar hebben we de verplichting voor een veilig te gebruiken gebouw en voldoen aan de wettelijke vereisten.
Beleid	Het beheer en onderhoud van het maatschappelijk vastgoed (uitgezonderd schoolgebouwen) worden afgestemd op de situatie van het gebouw. Het huidige beleid voor beheer en onderhoud is gericht op een voortdurende instandhouding van ons vastgoedbezit. Wij hebben verplichtingen als eigenaar, verhuurder of exploitant. Gebouwen moeten veilig te gebruiken zijn en voldoen aan de wettelijke vereisten. Wij willen efficiënt met ons vastgoedbezit omgaan en zien vastgoedeigendom niet als een doel op zich. Door te zoeken naar optimalisatie in het gebruik verwachten we dat er de komende jaren gebouwen worden afgestoten of ingevuld worden met een andere functie om maatschappelijke doelstellingen te bereiken.
Uitvoering	Al deze gebouwen worden jaarlijks geïnspecteerd. Indien nodig wordt daarbij externe expertise ingehuurd. De onderhoudsgegevens worden ingevoerd in een meerjarenprogramma. Uitgangspunt bij het onderhoud van onze gebouwen is 'sober en doelmatig'. Tijdens de jaarlijkse inspectie wordt de noodzaak van het geplande onderhoud beoordeeld. Daar waar mogelijk worden werkzaamheden doorgeschoven naar volgende jaarschijven. Bewaakt wordt wel dat er geen kapitaalvernietiging optreedt door te laat preventief onderhoud. Vervanging van (installatie-)onderdelen vindt pas plaats als deze niet meer functioneren of als wordt verwacht dat ze op korte termijn gaan uitvallen. In de uitgangspunten van het gemeentelijk vastgoedbeleid is verwoord dat er bij vervanging wordt gekozen voor de meest duurzame en energiezuinige oplossing. In 2024 is het gebouwenbeheerplan geactualiseerd. In oktober 2024 is deze vastgesteld.
Kwaliteit	De gebouwen worden onderhouden op de afgesproken kwaliteit vallend binnen de termen sober en doelmatigheid.
Planning/toekomst	Na vaststelling van het MJOP wordt er jaarlijks geïnspecteerd en gemuteerd. Het MJOP is leidend voor de noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden, passend binnen de uitgangspunten van het gemeentelijk vastgoedbeleid.
Budget	Met bovengenoemde uitgangspunten voor beheer wordt de Voorziening Gebouwenbeheerplan Overige Gebouwen, met de in deze programmabegroting geraamde dotaties voor de komende 10 jaar, voldoende gevoed. De jaarlijkse dotatie aan de voorziening bedraagt €597.674. Het saldo van de Voorziening Gebouwenbeheersplan bedraagt per 1 januari 2026 €2.145.250.
Confrontatie	Zie: budget
Conclusie	De overige gebouwen voldoen aan de uitgangspunten zoals opgenomen in het gemeentelijk vastgoedbeleid en het budget is in 2027 voldoende om deze kwaliteit te behouden.

Sportaccommodaties

Excel-tabel

Product	Onder het product sportaccommodaties vallen buiten en binnensport accommodaties.
Doel	Ons doel is om álle inwoners te laten genieten van sport en beweging. Daarom investeren wij in sportaccommodaties en sportverenigingen
Beleid	Wij willen er voor zorgen dat er voldoende en kwalitatief hoogwaardige binnen- en buitensportaccommodaties beschikbaar zijn en blijven voor vitale sportverenigingen. Dit omvat naast beheer ook de verdere ontwikkeling en verbetering van accommodaties. De visie op sport en bewegen is in 2016 vastgesteld. Er is een nieuwe tarievenstructuur vastgesteld. De buitensportverenigingen zijn zelf deels verantwoordelijk voor het uitvoeren van de servicewerkzaamheden. Verdere privatisering van de buitensportaccommodaties is nog niet in ontwikkeling. Naast de gedeeltelijke privatisering van werkzaamheden zijn ook ontwikkelingen in de sport van belang voor het toekomstige beheer van de sportaccommodaties, zoals bijvoorbeeld de verandering van het zondagvoetbal naar de zaterdag maakt de druk op de zaterdag extra groot op de verschillende accommodaties. Doelstelling is om de gevolgen per vereniging in kaart te brengen en voor te leggen. Synarchis heeft dit vooronderzoek uitgevoerd en in 2026 en 2027 worden de uitkomsten hiervan verwerkt in een harmonisatieonderzoek.
Uitvoering	Voor het uit te voeren beheer en onderhoud aan de sportvelden is het "Sportbeheerplan 2013" maatgevend. Dit plan is in 2023 geactualiseerd. In het opgestelde rapport wordt, naast de advisering voor het reguliere beheer en onderhoud, speciale aandacht besteed aan geplande (vervangings-) investeringen in de nabije toekomst. Deze investeringen zijn opgenomen in de Kadernota. De uitvoering van het onderhoud aan de sportvelden wordt verzorgd door een gecontracteerde externe partij.
Kwaliteit	Voor het onderhoudsniveau van de buitensport accommodaties wordt aansluiting gezocht bij de onderhoudscriteria zoals deze door NOC*NSF, in samenwerking met de sportbonden, zijn geformuleerd
Planning/toekomst	In het jaar voorafgaande aan de investering zal worden beoordeeld of de technische levensduur langer is dan de economische levensduur en afhankelijk daarvan kan de vervangingsinvestering eventueel worden uitgesteld. De integrale afweging van (vervangings-)investeringen in de sport vindt jaarlijks plaats in de programmabegroting.
Budget	In de begroting is voor elke sportaccommodatie afzonderlijk budget opgenomen voor het dagelijks en reguliere beheer en onderhoud alsmede kleine vervangingsinvesteringen. De budgetten voor de schil (=vastgoed) van de binnen- en buitensportaccommodatie zijn ondergebracht in de Voorziening Gebouwenbeheerplan (zie Overige gebouwen). Het budget voor onderhoud Binnensportaccommodaties bedraagt € 111.778 Het budget voor onderhoud Buitensportaccommodaties bedraagt € 431.078
Confrontatie	In 2023 is het sportbeheerplan geactualiseerd. Dit beheerplan is richtinggevend voor het beheer en onderhoud van onze sportaccommodaties. Aansluitend zal de confrontatie met de beschikbare budgetten inzicht moeten geven of deze voldoende zijn om het beheer en onderhoud op het afgesproken niveau uit te voeren.
Conclusie	Afhankelijk van de verdere uitwerking van het sportbeheerplan is aan te geven of de beschikbare budgetten voor 2027 en verder, voldoende zekerheid bieden. Mocht op dat moment geconstateerd worden dat beschikbaar budget en voorgenomen maatregelen niet met elkaar in overeenstemming zijn, zullen er maatregelen worden getroffen opdat deze overeenstemming alsnog ontstaat.

5.8 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen laat zien in hoeverre de gemeente financiële risico's kan opvangen met de beschikbare reserves. Het gaat hierbij om risico's waarvoor geen specifieke maatregelen zijn getroffen. Als een risico zich voordoet, moet de gemeente voldoende middelen hebben om de financiële gevolgen op te vangen zonder direct beleid aan te passen of extra bezuinigingen door te voeren.

Bij de bepaling van het weerstandsvermogen zijn verzekerde risico's en risico's waarvoor een voorziening is gevormd niet meegenomen. Voor de grondexploitaties wordt vanwege de specifieke aard van deze activiteiten een afzonderlijke risicoanalyse uitgevoerd. Deze analyse is opgenomen in deze paragraaf.

Het doel van deze paragraaf is om de belangrijkste risico's in beeld te brengen, deze waar mogelijk financieel te kwantificeren en af te zetten tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. Op basis hiervan kan worden beoordeeld of de gemeente Oldenzaal voldoende in staat is om financiële tegenvallers op te vangen. Naast de financieel kwantificeerbare risico's zijn er ook risico's die niet of moeilijk in geld zijn uit te drukken. Waar mogelijk worden maatregelen genomen om deze risico's te beperken.

De gemeente beschikt over voldoende financiële ruimte om financiële risico's op te vangen. De weerstandsratio bedraagt 3,2 en ligt daarmee boven de door de raad vastgestelde norm van 2,0.

5.8.1 Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de financiële middelen die de gemeente kan inzetten om onverwachte risico's en tegenvallers op te vangen. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen structurele middelen, die jaarlijks beschikbaar zijn, en incidentele middelen, zoals reserves die eenmalig kunnen worden ingezet. Onderstaande tabel geeft inzicht in de beschikbare reserves die onderdeel uitmaken van de beschikbare weerstandscapaciteit. In de onderstaande tabel zijn de onttrekkingen op de algemene reserve ter dekking van de ambities in de begroting meerjarig verwerkt.

Bedragen x €1 miljoen

Reserves	2027	2028	2029	2030
Algemene reserve (algemene dienst)	24.631	22.446	20.522	20.314
Algemene reserve grondexploitatie	5.712	5.555	5.555	5.555
Bestemmingsreserves (zowel algemene als grondbedrijf)	38.137	38.087	38.062	38.062
Stand per einde jaar	68.480	66.087	64.139	63.930

Omvang algemene reserve

De algemene reserve is het vrij beschikbare vermogen van de gemeente. Deze reserve vormt een belangrijke financiële buffer voor het opvangen van onverwachte tegenvallers en risico's.

5.8.2 Risicoparagraaf

Om te bepalen hoeveel financiële buffer de gemeente nodig heeft, worden de belangrijkste financiële risico's geïntroduceerd en beoordeeld. Deze risico's vormen de basis voor het bepalen van de benodigde weerstandscapaciteit.

Van ieder risico worden drie aspecten in beeld gebracht:

- de aard en omvang van het risico (het risicoprofiel);
- de kans dat het risico zich voordoet;
- de mogelijke financiële gevolgen als het risico zich voordoet.

Op basis van deze gegevens wordt per risico een inschatting gemaakt van het verwachte financiële effect. Door alle risico's gezamenlijk te beoordelen, ontstaat inzicht in de omvang van de financiële buffer die nodig is om de gevolgen van deze risico's op te kunnen vangen. Hiermee wordt de benodigde omvang van de algemene reserve bepaald.

In onderstaande tabel zijn de geïntroduceerde risico's opgenomen. Bij de kans wordt aangegeven hoe waarschijnlijk het is dat een risico zich voordoet. Een score van 1,0 betekent dat het risico zich gemiddeld jaarlijks kan voordoen. Een score van 0,5 betekent gemiddeld eens per twee jaar en een

score van 0,3 ongeveer drie keer in tien jaar. Een score van 0,8 geeft aan dat de kans hoger is dan eens per twee jaar, maar lager dan jaarlijks. De impact geeft weer wat het financiële gevolg voor de gemeente kan zijn als het risico daadwerkelijk optreedt. Door de kans en de impact met elkaar te combineren, wordt bepaald hoeveel weerstandscapaciteit nodig is om de risico's verantwoord op te kunnen vangen.

Beschrijving van het risico	Kans	Impact	Risico
Effecten nieuw Twents inkoopmodel WMO en Jeugdzorg vallen tegen	0,5	€ 500.000	€ 250.000
Risico Informatiebeveiliging waaronder 'gehackt worden' (ransom).	0,1	€ 5.000.000	€ 500.000
Afrekening bodemsanering Ootmarsumsestraat met Provincie	0,5	€ 360.000	€ 180.000
Aanzuigende werking verlaging Eigen Bijdrage WMO	0,5	€ 300.000	€ 150.000
Onvoorspelbaarheid aantallen cliënten en typen zorg WMO & Jeugd	0,3	€ 500.000	€ 150.000
Doelstellingen uitvoering WSW blijken niet haalbaar	0,5	€ 300.000	€ 150.000
Inflatieontwikkeling	0,5	€ 500.000	€ 250.000
Prijsstijgingen realisatie IHP Onderwijs	0,5	€ 2.000.000	€ 1.000.000
Extreme weersomstandigheden	0,5	€ 250.000	€ 125.000
Meer cliënten vanuit het gedwongen kader GGZ rechtstreeks doorverwezen dan verwacht	0,3	€ 300.000	€ 90.000
Kostprijsstijgingen WMO begeleiding en dagbesteding	0,5	€ 150.000	€ 75.000
Regeling Specifieke Uitkering Sport (SPUK)	0,25	€ 200.000	€ 50.000
Incidenten bij evenementen	0,1	€ 500.000	€ 50.000
Vastgoedportefeuille leegstand en huurderving	0,2	€ 200.000	€ 40.000
Risico AVG incident waaronder boete bij meldplicht datalekken	0,1	€ 500.000	€ 50.000
Gladheidbestrijding	0,3	€ 60.000	€ 18.000
Verbonden partijen	0,1	€ 100.000	€ 10.000
Nieuwe financieringssysteem gemeentefonds	0,3	€ 2.000.000	€ 600.000
TOTAAL			€ 3.738.000

Grondexploitaties

De omvang van de algemene risico's voor het grondbedrijf is afhankelijk van de omvang van het onderhanden werk (hiervan wordt minimaal 1 en maximaal 2% opgenomen in de algemene reserve grondexploitatie) en de algemene risico's die in de plannen worden gelopen. Het onderhanden werk is hierbij als volgt gedefinieerd:

1. Positieve boekwaarden van grondexploitaties (negatieve boekwaarden vormen geen risico);
2. De nog te maken kosten op grond van de vastgestelde grondexploitaties;
3. De beschikbaar gestelde voorbereidingskredieten onder de MVA's.

Om risico's bij de grondexploitatie in beeld te brengen worden alle plannen nagelopen en worden de risico's zoveel mogelijk gekwantificeerd. Daarnaast wordt gekeken naar de kans dat het risico zich voordoet, zonder nog rekening te houden met dat niet elk risico zich op hetzelfde moment zal voordoen. Project specifieke risico's worden afgedekt in de grondexploitaties en algemene risico's die voor het hele grondbedrijf gelden worden afgedekt in de algemene reserve grondexploitatie.

Beschrijving van het risico	Kans (%)	Impact in €	Risico
Bodemonderzoeken en aanscherpingen bodemeisen	40	3.410.000	1.364.000
Retrospectieve beoordeling belastingdienst (BTW en BCF)	10	961.000	96.000
Retrospectieve beoordeling belastingdienst (Vpb)	20	4.876.000	975.000
Inbrengwaarde complexen na 2018 (Vpb)	30	21.262.000	6.379.000
Marktrisico's	10	32.536.000	3.254.000
Conjunctuurrisico/ prijsrisico	10	33.148.000	3.315.000
Wijziging in wet- en regelgeving	5	6.460.000	323.000
Onvermijdelijk onderhoud bij huurcontracten	50	79.048	40.000
Stikstof en netcongestie	5	33.148.000	1.657.000
TOTAAL		135.880.048	17.403.000

Risicobeheer

Op basis van bovenstaande risico-inschatting wordt een ondergrens en de bovengrens van het risico bepaald. Van bovenstaande totaal wordt (vermeerderd met een algemene risicobuffer voor de ondergrens van €500.000) 15% tot 30% meegenomen bij de bepaling van de omvang van de algemene reserve grondbedrijf omdat de risico's zich naar verwachting niet allemaal (gelijktijdig) voor zullen doen. Onder andere de volgende aspecten worden hierbij betrokken: onverwachte bodem- en grondwatersaneringen, nieuwe wet- en regelgeving en prijs- en afzetrisico's. De gehanteerde percentages zijn opgenomen in de nota grondbeleid.

Dit leidt tot een volgende onder- en bovengrens van de benodigde reserve:

Ondergrens	Omvang	Percentage	Benodigde reserve
Onderhanden werk	24.572.000	1%	246.000
Risicoparaagraaf	17.403.000	15%	2.610.000
Risicobuffer			500.000
Totaal			€ 3.356.000

Bovengrens	Omvang	Percentage	Benodigde reserve
Onderhanden werk	24.572.000	2%	491.000
Risicoparaagraaf	17.403.000	30%	5.221.000
Totaal			€ 5.712.000

5.8.3 Benodigde weerstandscapaciteit

Om financiële tegenvallers en risico's op te kunnen vangen, streeft de gemeente naar een gezonde financiële buffer. In de Nota reserves en voorzieningen is hiervoor een minimale weerstandsratio van 2,0 vastgesteld. Voor de reguliere gemeentelijke activiteiten bedraagt de benodigde weerstandscapaciteit € 3,7 miljoen op basis van de geïnventariseerde risico's. Daarnaast wordt voor de grondexploitaties een bedrag van € 3,3 miljoen aangehouden, gelijk aan de vastgestelde ondergrens van de algemene reserve grondexploitaties.

De totale benodigde weerstandscapaciteit komt daarmee uit op € 7,0 miljoen. Hiermee beschikt de gemeente over een toereikend kader om financiële risico's op te vangen en haar financiële weerbaarheid te waarborgen.

5.8.4 Ratio weerstandsvermogen

De beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt in 2027 € 30,3 miljoen. Deze bestaat uit de algemene reserve (€ 24,6 miljoen) en de algemene reserve grondexploitaties (€ 5,7 miljoen). De benodigde weerstandscapaciteit bedraagt € 7,0 miljoen. Dit bedrag bestaat uit de geïnterpreteerde concernrisico's (€ 3,7 miljoen) en de ondergrens van de algemene reserve grondexploitaties (€ 3,3 miljoen).

De ratio weerstandsvermogen wordt berekend door de beschikbare weerstandscapaciteit te delen door de benodigde weerstandscapaciteit. Voor 2027 bedraagt deze ratio 4,3 (€ 30,3 miljoen / € 7,0 miljoen).

Deze uitkomst ligt boven de door de gemeenteraad vastgestelde norm van 2,0. Dit betekent dat de gemeente over voldoende financiële middelen beschikt om de geïdentificeerde risico's op te vangen en financieel weerbaar is.

5.8.5 Financiële kengetallen

In de tabel hieronder zijn de financiële kengetallen opgenomen. Deze kengetallen geven inzicht in de financiële positie van de gemeente.

Kengetallen	2027	2028	2029	2030
Netto schuldquote	70%	73%	45%	41%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	70%	72%	45%	41%
Solvabiliteitsratio	36%	35%	43%	45%
Structurele exploitatieruimte	5%	2%	2%	0%
Grondexploitatie	1%	1%	1%	1%
Belastingcapaciteit	96%	96%	96%	96%

Toelichting

Netto schuldquote: Geeft aan hoe hoog de schulden van de gemeente zijn in verhouding tot de inkomsten. Hoe lager dit percentage, hoe beter.

Netto schuldquote (gecorrigeerd): Geeft aan hoe hoog de schulden zijn waarvoor de gemeente zelf verantwoordelijk is. Hoe lager dit percentage, hoe beter.

Solvabiliteitsratio: Geeft aan in hoeverre de gemeente aan haar financiële verplichtingen kan voldoen. Hoe hoger dit percentage, hoe beter.

Structurele exploitatieruimte: Geeft aan hoeveel financiële ruimte de gemeente heeft binnen de begroting. Hoe hoger dit percentage, hoe beter.

Grondexploitatie: Geeft aan hoe groot de grondpositie is ten opzichte van de totale inkomsten van de gemeente.

Belastingcapaciteit: Geeft aan hoe de lokale lasten zich verhouden tot het landelijk gemiddelde. Hoe lager dit percentage, hoe meer ruimte er is om de inkomsten uit belastingen te verhogen.

5.9 Taakstellingen

Vanaf de Programmabegroting 2021 zijn, naar aanleiding van de financiële positie van de gemeente Oldenzaal, diverse bezuinigingsmaatregelen en taakstellingen opgenomen om te komen tot een structureel gezonde financiële huishouding. Om de voortgang en realisatie van deze maatregelen inzichtelijk te houden, is een afzonderlijke paragraaf Taakstellingen opgenomen. Hoewel deze paragraaf niet verplicht is op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), draagt zij bij aan de transparantie richting de raad en inwoners.

De Programmabegroting 2027 is sluitend, maar de financiële vooruitzichten vanaf 2028 vragen om aandacht. De gemeente wordt geconfronteerd met een structurele afname van de financiële ruimte, waardoor het noodzakelijk is om nu al maatregelen te treffen die bijdragen aan een duurzaam sluitende meerjarenbegroting.

Dit vraagt om een voortdurende en integrale afweging van ambities, beleid en beschikbare middelen. Niet alles wat wenselijk is, zal de komende jaren vanzelfsprekend financieel haalbaar blijken. Daarom zijn scherpe bestuurlijke keuzes noodzakelijk bij zowel bestaand beleid als nieuwe initiatieven. Juist in een periode waarin de financiële ruimte onder druk staat, is het aan de raad om prioriteiten te stellen en richting te geven aan de ontwikkeling van de gemeente binnen de beschikbare middelen. Dat vraagt om een zorgvuldige afweging tussen maatschappelijke ambities, gewenste voorzieningen, investeringen en financiële haalbaarheid. Tegelijkertijd blijft inzet nodig op kostenbeheersing, efficiencyverbetering, digitalisering en het kritisch beoordelen van werkprocessen en het voorzieningenniveau.

In 2027 zullen raad, college en organisatie gezamenlijk aan de slag moeten om de benodigde maatregelen, keuzes en efficiencyverbeteringen voor de periode vanaf 2028 concreet uit te werken. Alleen door tijdig keuzes te maken, heldere prioriteiten te stellen en waar nodig bij te sturen, kan ook op langere termijn een financieel gezonde en toekomstbestendige gemeente worden gewaarborgd.

Voor de Programmabegroting 2027 zijn de taakstellingen geactualiseerd en opnieuw beoordeeld op haalbaarheid, voortgang en financiële impact. Daaruit blijkt dat nagenoeg alle taakstellingen uit het programma *Ambities en Middelen in Balans* inmiddels zijn gerealiseerd. Alleen de taakstelling die samenhangt met het Integraal Huisvestingsplan (IHP) is nog niet volledig gerealiseerd. Daarnaast is de eerder vastgestelde taakstelling voor de verhoging van de onroerendezaakbelasting (OZB) per 2026 ingevoerd. Door de aanvullende financiële compensatie vanuit het Rijk in 2026 kan de voorgenomen extra OZB-verhoging van 10% voor het belastingjaar 2027 echter eenmalig achterwege blijven. Hierdoor blijft de belastingdruk voor inwoners in 2027 lager dan eerder was voorzien.

De taakstellingen binnen de Wmo (€ 600.000) zijn nog niet gerealiseerd. Twee maatregelen zijn als gevolg van uitgestelde landelijke wetgeving doorgeschoven naar 2028. Ook de taakstelling voor reablement kent nog onzekerheden. De haalbaarheid en het financiële effect van deze maatregelen worden nader onderzocht.

Naast de reeds ingezette maatregelen wordt ingezet op AI-gedreven werken als onderdeel van de verdere digitalisering en modernisering van de gemeentelijke organisatie.

Taakstellingen	2027	2028	2029	2030
1. Hogere eigen bijdrage CAK	0	-200	-200	-200
Realisatie	0	0	0	0
Subtotaal	0	-200	-200	-200
2. Afschaffen abonnementstarief	0	-200	-200	-200
Realisatie	0	0	0	0
Subtotaal	0	-200	-200	-200
3. Invoeren reablement	0	-200	-200	-200
Realisatie	0	0	0	0
Subtotaal	0	-200	-200	-200
4. Al datagedreven werk	-309	-309	-309	-309
Realisatie	0	0	0	0
Subtotaal	-309	-309	-309	-309
5. Taakstelling hereiking uitgangspunten IHP	0	-100	-100	-100
Realisatie	0	0	0	0
Subtotaal	0	-100	-100	-100
TOTAAL	-309	-1.009	-1.009	-1.009

1. Hogere eigen bijdrage CAK (€ 200.000)

Deze maatregel is gebaseerd op de voorgenomen invoering van een inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage voor de Wmo per 2028. De taakstelling is met één jaar doorgeschoven van 2027 naar 2028, omdat de voorgenomen invoering van de inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage door het Rijk is uitgesteld. De geraamde besparing is indicatief en afhankelijk van de definitieve rijkswetgeving, de verdere uitwerking van de regeling en de effecten op het gebruik van Wmo-voorzieningen. Hierdoor bestaat nog onzekerheid over de omvang van het uiteindelijke financiële effect.

2. Afschaffen abonnementstarief (€ 200.000)

Het huidige abonnementstarief in de Wmo wordt naar verwachting vervangen door een inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage per 2028. De invoering van de maatregel tot afschaffing van het abonnementstarief is door het Rijk met één jaar uitgesteld. Als gevolg hiervan is ook de bijbehorende taakstelling doorgeschoven van 2027 naar 2028. De geraamde besparing is indicatief en afhankelijk van de definitieve rijksbesluitvorming en de effecten op het gebruik van Wmo-voorzieningen. Hierdoor bestaat nog onzekerheid over zowel het invoeringsmoment als de omvang van het financiële effect.

3. Invoering reablement (€ 200.000)

Reablement richt zich op het vergroten van de zelfredzaamheid van inwoners, waardoor minder of korter Wmo-ondersteuning nodig is. . De geraamde besparingen sluiten aan bij de ingezette koers binnen het sociaal domein. Het uiteindelijke financiële effect is echter nog onzeker. Dit hangt onder meer samen met landelijke wetgeving, de uitwerking van rijksbeleid en de mate waarin de maatregelen daadwerkelijk leiden tot lagere kosten. De mogelijkheden om de taakstelling alsnog (gedeeltelijk) te realiseren worden momenteel nader onderzocht. De uitkomsten hiervan worden betrokken bij de Voorjaarsnota 2027. Op dat moment wordt beoordeeld in hoeverre de taakstelling haalbaar is en of bijstelling noodzakelijk is.

4. AI-datagedreven werken (€ 309.000)

De implementatie van AI-gedreven werken leidt naar verwachting tot structurele efficiencyvoordelen binnen de gemeentelijke organisatie. Deze voordelen worden ingezet ter dekking van de benodigde investering in AI-licenties en ondersteunende voorzieningen van structureel € 58.400. Tegelijkertijd is in de begroting een structurele besparing van € 250.000 (2 fte) verwerkt. De taakstelling wordt gerealiseerd door een hogere arbeidsproductiviteit, een efficiëntere uitvoering van administratieve en kennis-intensieve werkzaamheden en het beperken van toekomstige groei van de personeelsformatie. Hierdoor vindt per saldo een verschuiving plaats van personele inzet naar digitale ondersteuning.

5. Taakstelling herijking uitgangspunten IHP (€ 100.000)

Binnen spoor 3 van Ambities en Middelen in Balans is vanaf 2028 een structurele taakstelling van € 100.000 opgenomen uit hoofde van de herijking van de uitgangspunten van het Integraal Huisvestingsplan (IHP). De concrete invulling van deze besparing wordt in de verdere uitwerking van het IHP bepaald.

Bijlagen

Bijlage 1: Meerjarig InvesteringsPlan (MIP) 2027-2030

Ook in 2027 werken wij met een Meerjarig Investeringsplan (MIP) 2027-2030. Hiermee wordt inzichtelijk gemaakt welke investeringen in de komende vier jaar worden voorzien en hoe deze zich in de tijd ontwikkelen. De voortgang van de investeringen wordt gedurende het jaar gevolgd en via de voorjaars- en najaarsnota aan de raad voorgelegd.

Bedragen x €1.000

Meerjaren Investeringsplan 2026-2029	Totaal krediet	2027	2028	2029	2030
Gebouwen					
Toekomstbestendig Stadhuis	16.100		16.100		
Toekomstbestendig Stadhuis (aanvullend)	1.000		1.000		
Verduurzaming toekomstbestedig Stadhuis	927		927		
DUMAVA (subsidie)	-927		-927		
Archief	500		500		
Inventaris	240		240		
Totaal	17.840	0	17.840	0	0
Sociaal Plein Ganzenmarkt 11 (uitvoeringskrediet)	2.959	2.959			
Verduurzaming Sociaal Plein Ganzenmarkt 11	497	497			
DUMAVA (subsidie)	-497	-497			
Totaal	2.959	2.959	0	0	0
Hoofdtakveld Bestuur en Ondersteuning	20.799	2.959	17.840	0	0
Taakveld Wegen					
Wegenbeheerplan 2027 - bovenlaag	875	875			
Wegenbeheerplan 2027 - onderlaag	1.625	1.625			
Wegenbeheerplan 2028 - bovenlaag	875		875		
Wegenbeheerplan 2028 - onderlaag	1.625		1.625		
Wegenbeheerplan 2029 - bovenlaag	875			875	
Wegenbeheerplan 2029 - onderlaag	1.625			1.625	
Wegenbeheerplan 2030 - bovenlaag	875				875
Wegenbeheerplan 2030 - onderlaag	1.625				1.625
Totaal	10.000	2.500	2.500	2.500	2.500
Taakveld Verkeer					
Verkeersknelpunten 2027	300	300			
Verkeersknelpunten 2028	300		300		
Verkeersknelpunten 2029	300			300	
Verkeersknelpunten 2030	300				300
Totaal	1.200	300	300	300	300
Taakveld Openbare Verlichting					
Investeringskrediet 2027 vervanging armaturen	80	80			
Investeringskrediet 2027 vervanging lichtmasten	121	121			
Investeringskrediet 2028 vervanging armaturen	80		80		
Investeringskrediet 2028 vervanging lichtmasten	121		121		
Investeringskrediet 2029 vervanging armaturen	80			80	
Investeringskrediet 2029 vervanging lichtmasten	121			121	
Investeringskrediet 2030 vervanging armaturen	80				80
Investeringskrediet 2030 vervanging lichtmasten	121				121
Totaal	804	201	201	201	201

Bedragen x €1.000

Hoofdtakveld Verkeer en Vervoer	12.004	3.001	3.001	3.001	3.001
Taakveld Sport					
Revitalisatie gymzaal De Kolk (voorbereidingskrediet; 45 jaar annuitair)	395	395			
Bijdrage	-26	-26			
Revitalisatie gymzaal De Kolk (uitvoeringskrediet; 45 jaar annuitair)	5.337		5.337		
Bijdrage	-329		-329		
Totaal	5.377	369	5.008	0	0
Nieuwbouw gymzaal Meijbreestraat (voorbereidings- en uitvoeringskrediet; 45 jaar annuitair)	2.118	2.118			
Bijdrage	-131	-131			
Nieuwbouw gymzaal Meijbreestraat (voorbereidings- en uitvoeringskrediet; 45 jaar annuitair)	445	445			
Bijdrage	-27	-27			
Totaal	2.405	2.405	0	0	0
FC Berghuizen vervanging top laag kg veld 2	300	0	0	300	0
Aanvullend krediet voor top laag van Quick '20 (velden 3 en 4) en van Bully (kunstgradveld)	434	434			
Inrichtingselementen sportparken 2027	50	50			
Bijdrage	-8	-8			
Inrichtingselementen sportparken 2028	50		50		
Bijdrage	-8		-8		
Inrichtingselementen sportparken 2029	58			58	
Bijdrage	-8			-8	
Inrichtingselementen sportparken 2030	58				58
Bijdrage	-9				-9
Totaal	183	42	42	50	49
LED-verlichting	250	250	0	0	0
Hoofdtakveld Sport	8.949	3.500	5.050	350	49
Taakveld Groen					
Speelvoorzieningen 2027	108	108			
Speelvoorzieningen 2028	108		108		
Speelvoorzieningen 2029	108			108	
Speelvoorzieningen 2030	108				108
Totaal	432	108	108	108	108
Tractie					
Investerings 2027	615	615			
Investerings 2028	460		460		
Investerings 2029	424			424	
Investerings 2030	0				0
Totaal	1.499	615	460	424	0
Hoofdtakveld Openbaar Groen	1.931	723	568	532	108
Onderwijshuisvesting					
Drie Eenheid (uitvoeringskrediet; 45 jaar lineair, 10% restwaarde)	5.302	5.302			
Bijdrage	-317	-317			
Drie Eenheid sloopkosten	320	320			
Drie Eenheid restant boekwaarde	466	466			
Drie Eenheid VAT	80	80			
Planontwikkeling	42	42			
Terreininrichting	369	369			
Totaal	6.261	6.261	0	0	0

Bedragen x €1.000

De Esch (voorbereidingskrediet; 45 jaar lineair, 10% restwaarde)	387	387			
Bijdrage	-25	-25			
De Esch (uitvoeringskrediet; 45 jaar lineair, 10% restwaarde)	4.058		4.058		
Bijdrage	-258		-258		
De Esch sloopkosten	274		274		
De Esch restant boekwaarde	889		889		
De Esch VAT kosten	80		80		
Planontwikkeling	10		10		
Terreininrichting	296		296		
Totaal	5.710	362	5.349	0	0
De Linde (voorbereidingskrediet; 45 jaar lineair, 10% restwaarde)	515	515			
Bijdrage	-34	-34			
De Linde (uitvoeringskrediet; 45 jaar lineair, 10% restwaarde)	5.400		5.400		
Bijdrage	-357		-357		
De Linde sloopkosten	274		274		
De Linde restant boekwaarde	1		1		
De Linde VAT kosten	80		80		
Planontwikkeling	10		10		
Terreininrichting	296		296		
Totaal	6.184	480	5.704	0	0
TCC Lyceum revitalisering (uitvoeringskrediet; 30 jaar lineair, 10% restwaarde)	5.490	5.490			
Bijdrage	-560	-560			
Totaal	4.930	4.930	0	0	0
TCC Lyceum vernieuwbouw (uitvoeringskrediet; 45 jaar lineair, 10% restwaarde)	13.483	13.483			
Bijdrage	-1.377	-1.377			
TCC Lyceum vernieuwbouw VAT	160	160			
Totaal	12.266	12.266	0	0	0
TCC Lyceum sportzaal (uitvoeringskrediet; 45 jaar lineair, 10% restwaarde)	4.017	4.017			
Bijdrage	-395	-395			
Totaal	3.622	3.622	0	0	0
Hoofdtakveld Onderwijs	38.973	27.921	11.052	0	0
Taakveld Riolerings (WKP = Water en Klimaatadaptatie Programma)					
Uitvoering WKP 2027	3.475	3.475			
Uitvoering WKP 2028	4.956		4.956		
Uitvoering WKP 2029	3.356			3.356	
Uitvoering WKP 2030	2.287				2.287
Totaal	14.074	3.475	4.956	3.356	2.287
Wijkverbeterplan Glinde Hooiland					
Wijkverbeterplan Glinde Hooiland 2027	500	500			
Wijkverbeterplan Glinde Hooiland 2028	300		300		
Wijkverbeterplan Glinde Hooiland 2029	0			0	
Wijkverbeterplan Glinde Hooiland 2030	0				0
Totaal	800	500	300	0	0
Hoofdtakveld Riolerings	14.874	3.975	5.256	3.356	2.287
Totaal meerjaren investeringsplan 2027-2030	97.530	42.079	42.767	7.239	5.445

Bijlage 2: Lasten en baten per taakveld per programma

(bedragen x €1.000)

Programma	Taakveld	2027	2028	2029	2030
PROGRAMMA FAD1 - Financiering alg. dekkingsmiddelen	Lasten				
	T010 - Mutaties reserves	-167	-167	-167	-167
	T03 - Beheer overige gebouwen en gronden	-597	-136	-135	-134
	T04 - Overhead	-23.253	-22.525	-22.755	-22.629
	T05 - Treasury	-729	-1.030	-1.019	-1.009
	T061 - OZB woningen	-411	-412	-411	-411
	T062 - OZB niet-woningen	-54	-54	-54	-54
	T064 - Belastingen overig	-3	-3	-3	-3
	T07 - Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	1.678	1.855	803	-112
	T08A - Overige baten en lasten	-2.755	-1.431	701	701
	T09 - Vennootschapsbelasting (VpB)	-28	-29	-28	-28
	Totaal Lasten	-26.319	-23.931	-23.068	-23.846
	Baten				
	T010 - Mutaties reserves	5.970	2.479	1.928	213
	T03 - Beheer overige gebouwen en gronden	7	213	212	213
	T04 - Overhead	372	372	372	372
	T05 - Treasury	1.050	1.091	1.296	1.531
	T061 - OZB woningen	5.023	6.666	6.640	6.647
	T062 - OZB niet-woningen	5.843	5.866	5.843	5.849
	T064 - Belastingen overig	109	109	109	109
	T07 - Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	85.042	81.977	80.661	80.687
	T08A - Overige baten en lasten	1.431	1.437	1.431	1.433
	Totaal Baten	104.848	100.210	98.493	97.053
	SALDO FAD1 - Financiering alg. dekkingsmiddelen	78.529	76.279	75.426	73.207
PROGRAMMA P1 - Dienstverlening en Veiligheid	Lasten				
	T01 - Bestuur	-2.262	-2.264	-2.262	-2.262
	T02 - Burgerzaken	-1.756	-1.583	-1.152	-1.152
	T11 - Crisisbeheersing en brandweer	-3.178	-3.153	-3.078	-3.078
	T12 - Openbare orde en veiligheid	-1.206	-1.204	-1.198	-1.198
	Totaal Lasten	-8.402	-8.205	-7.690	-7.691
	Baten				
	T010 - Mutaties reserves	-	-	-	-
	T02 - Burgerzaken	1.130	1.058	595	596
	T12 - Openbare orde en veiligheid	37	38	37	37
	Totaal Baten	1.167	1.095	633	633
	SALDO P1 - Dienstverlening en Veiligheid	-7.235	-7.109	-7.057	-7.058
PROGRAMMA P2 - Bereikbaarheid en Openbare ruimte	Lasten				
	T010 - Mutaties reserves	-17	-16	-16	-16
	T063 - Parkeerbelasting	-79	-79	-79	-79
	T21 - Verkeer en vervoer	-4.278	-4.189	-4.151	-3.874
	T22 - Parkeren	-118	-418	-343	-118
	T57 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-4.380	-4.432	-4.399	-4.379
	T72 - Riolering	-2.636	-2.630	-2.616	-2.611
	T73 - Afval	-4.435	-4.437	-4.419	-4.423
	T74 - Milieubeheer	-1.778	-1.606	-1.601	-1.602

(bedragen x €1.000)

	T75 - Begraafplaatsen en crematoria	-404	-354	-354	-354
	Totaal Lasten	-18.124	-18.162	-17.976	-17.455
	Baten				
	T010 - Mutaties reserves	263	216	188	163
	T063 - Parkeerbelasting	1.009	1.107	1.103	1.104
	T21 - Verkeer en vervoer	119	120	119	119
	T22 - Parkeren	154	154	154	154
	T57 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie	4.172	4.305	4.288	4.293
	T72 - Riolering	5.367	5.388	5.367	5.372
	T73 - Afval	1.214	1.120	1.116	1.117
	T74 - Milieubeheer	245	246	245	245
	T75 - Begraafplaatsen en crematoria	-	-	-	-
	Totaal Baten	12.542	12.657	12.580	12.568
	SALDO P2 - Bereikbaarheid en Openbare ruimte	-5.582	-5.505	-5.396	-4.888
PROGRAMMA P3 - Stedelijke en Economische ontwikkeling	Lasten				
	T010 - Mutaties reserves	-36	-36	-36	-36
	T31 - Economische ontwikkeling	-371	-371	-341	-341
	T32 - Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-10	-10	-10	-10
	T33 - Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-332	-333	-332	-332
	T34 - Economische promotie	-1.172	-1.225	-1.172	-873
	T81 - Ruimte en leefomgeving	-1.103	-1.104	-1.103	-1.103
	T82 - Grondexploitatie (niet-bedrijfventerreinen)	-3.708	-3.633	-3.599	-3.005
	T83 - Wonen en bouwen	-	-	-	-
	Totaal Lasten	-6.731	-6.712	-6.593	-5.700
	Baten				
	T010 - Mutaties reserves	276	274	275	274
	T32 - Fysieke bedrijfsinfrastructuur	23	23	23	23
	T33 - Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	198	214	238	238
	T34 - Economische promotie	127	127	127	127
	T81 - Ruimte en leefomgeving	1.103	1.104	1.103	1.103
	T82 - Grondexploitatie (niet-bedrijfventerreinen)	578	580	578	542
	T83 - Wonen en bouwen	-	-	-	-
	Totaal Baten	2.305	2.323	2.343	2.307
	SALDO P3 - Stedelijke en Economische ontwikkeling	-4.426	-4.390	-4.249	-3.393
PROGRAMMA P4 - Cultuur, Sport en Ontspanning	Lasten				
	T51 - Sportbeleid en activering	-493	-354	-352	-353
	T52 - Sportaccommodaties	-4.500	-4.203	-4.288	-4.100
	T53 - Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-1.391	-1.381	-1.363	-1.364
	T54 - Musea	-24	-24	-24	-24
	T55 - Cultureel erfgoed	-478	-480	-418	-418
	T56 - Media	-1.066	-1.070	-1.066	-1.067
	Totaal Lasten	-7.952	-7.511	-7.512	-7.326
	Baten				
	T010 - Mutaties reserves	147	10	10	10
	T51 - Sportbeleid en activering	192	192	192	192
	T52 - Sportaccommodaties	930	966	1.007	1.008
	T53 - Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	335	336	317	318
	T54 - Musea	33	33	33	33
	T56 - Media	-	-	-	-

(bedragen x €1.000)

	Totaal Baten	1.637	1.538	1.559	1.561
	SALDO P4 - Cultuur, Sport en Ontspanning	-6.314	-5.973	-5.952	-5.765
PROGRAMMA P5 - Maatschappelijke Ondersteuning	Lasten				
	T010 - Mutaties reserves	-49	-49	-49	-49
	T41 - Openbaar basisonderwijs	-197	-198	-197	-197
	T42 - Onderwijshuisvesting	-3.813	-3.048	-1.579	-1.670
	T43 - Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-2.224	-2.032	-2.027	-2.033
	T61 - Samenkracht en burgerparticipatie	-7.808	-7.337	-6.986	-6.892
	T621 - Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	-1.338	-1.340	-1.338	-1.338
	T622 - Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	-638	-655	-655	-655
	T623 - Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	-305	-306	-305	-305
	T63 - Inkomensregelingen	-13.867	-13.865	-13.753	-13.757
	T64 - Begeleide participatie	-8.503	-8.072	-7.595	-7.602
	T65 - Arbeidsparticipatie	-1.738	-1.747	-1.747	-1.748
	T660 - Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	-1.529	-1.531	-1.529	-1.529
	T6711 - Huishoudelijke hulp (Wmo)	-5.502	-5.502	-5.502	-5.502
	T6712 - Begeleiding (WMO)	-4.066	-4.066	-4.066	-4.066
	T6713 - Dagbesteding (WMO)	-1.696	-1.696	-1.696	-1.696
	T6751 - Jeugdhulp ambulant lokaal	-658	-658	-658	-658
	T6752 - Jeugdhulp ambulant regionaal	-10.146	-10.020	-10.018	-10.019
	T6762 - Jeugdhulp met verblijf regionaal	-4.115	-4.116	-4.115	-4.115
	T6763 - Jeugdhulp met verblijf landelijk	-115	-115	-115	-115
	T6791 - PGB Wmo	-454	-454	-454	-454
	T6792 - PGB Jeugd	-206	-206	-206	-206
	T6812 - Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-258	-259	-258	-259
	T6821 - Jeugdbescherming	-957	-963	-959	-960
	T6822 - Jeugdreclassering	-134	-134	-134	-134
	T692 - Coördinatie en beleid Jeugd	-9	-9	-9	-9
	T71 - Volksgezondheid	-1.927	-1.928	-1.927	-1.927
	Totaal Lasten	-72.251	-70.305	-67.879	-67.898
	Baten				
	T010 - Mutaties reserves	2.727	1.377	166	166
	T41 - Openbaar basisonderwijs	253	254	253	254
	T42 - Onderwijshuisvesting	27	25	25	25
	T43 - Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.031	1.035	1.031	1.032
	T61 - Samenkracht en burgerparticipatie	925	928	765	766
	T63 - Inkomensregelingen	10.907	10.948	10.907	10.917
	T64 - Begeleide participatie	716	719	716	716
	T65 - Arbeidsparticipatie	555	555	555	555
	T66 - Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-	464	473	473
	T671 - Maatwerkdienstverlening 18+	-	-	-	-
	T71 - Volksgezondheid	138	138	138	138
	Totaal Baten	17.279	16.443	15.029	15.042
	SALDO P5 - Maatschappelijke Ondersteuning	-54.972	-53.862	-52.850	-52.856
	Totaal-generaal lasten	-139.779	-134.826	-130.717	-129.917
	Totaal-generaal baten	139.779	134.265	130.638	129.164
	Saldo (positief getal = overschot)	0	-561	-82	-754

(bedragen x €1.000)

Bijlage 3: Incidentele lasten en baten

-

Bedragen x € 1.000

Incidentele lasten en baten	Progr.	2027	2028	2029	2030
Aanvaardbaar beleid					
Opstellen Soorten Managementplan	3	70	35		
Preventief jeugdbeleid	5	100	100		
Aanvullende expertise uitvoering IHP	5	85	85		
Stadhuis	FAD	813	360	132	
Investering IT applicaties	FAD	135	75		
Motie Preventief armoedebeleid	5	100	100	100	
Motie Subsidie Oldenzaal Promotie	5	68	45	22	
Nieuw beleid					
Actualisering participatiebeleid	FAD	17	0	8	0
Twee keer monitoring participatie	FAD	0	24	0	24
Training en opleiden medewerkers in participatie	FAD	16	16	0	0
Actualisatie van visie en uitvoeringsagenda dienstverlening	1	10	0	0	0
DirectDuidelijk trainingen voor (nieuwe) medewerkers en schrijfcoaches	FAD	20	20	0	0
Implementatie verbeterde dienstverlenings-processen	FAD	75	75	45	0
0,5 fte Bestuursadviseur Bestuurlijke Vernieuwing	FAD	76	76	76	0
Advies inzet Digital Twin	3	20	0	0	0
In 2027 voeren we de huurverhoging voor sportvereniging niet in.	4	18	0	0	0
Verbouwen en inrichten Hooge Lucht	5	500	0	0	0
Ontwikkelen stevig lokaal team.	5	150	75	0	0
Vaststellen samenwerking- en dienstverleningsplan voor het Sociaal Plein.	5	5	0	0	0
Aanstellen Samenwerkingscoördinator Voorzieningen.	5	140	120	120	0
Wijk GGD-er en ervaringsdeskundige	5	160	160	0	0
Vorbereidingskosten parkeergarage Molkenboer	2	0	300	225	0
Speelvoorzieningen binnenstad	2	50	50	25	0
Handhaven subsidie Oldenzaal Promotie op niveau 2026	3	23	0	0	0
Ontwikkelplan stadhuisomgeving	3	300	300	300	PM
Extra Shop & Go parkeerplaatsen	2	40	0	0	0
Parkeerverbeteringen in de wijken	2	164	114	89	0
Extra reiniging inzet binnenstad in het weekend	2	65	65	65	0
Onderzoek naar een Circulair Ambachtcentrum	1	40	0	0	0
Terugdraaien onkruidbestrijding	2	116	119	122	0
Vorbereidende acties voor het ontwikkelen van ruimte voor ondernemers	3	40	40	10	10
OZB-compensatie	1	1.564	0	0	0
Doorontwikkeling planning- en control cyclus	1	50	0	0	0
Stedelijke ontwikkeling	3	594	594	594	0
Herontwikkeling Sportpark De Thij	4	85	PM	0	0
IT optimalisatie handhavingssysteem	FAD	11	0	0	0
Versterking woonbeleid en volkshuisvesting	3	50	0	0	0
Erfgoedplek begraafplaats Hengelosestraat	4	50	0	0	0

Bedragen x € 1.000

Ondersteuning Museum Oldenzaal	4	60	60	0	0
Voortzetting vakleerkrachten bewegingsonderwijs	4	160	165	170	175
Beheer en behoud beeldende kunst	4	9	0	0	0
Implementatie harmonisatie buitensport	4	65	0	0	0
Opleidingsbudget sociaal domein	5	50	50	0	0
Werkzaamheden en organiseren verkiezingen	1	72	PM	PM	PM
Versterken continuïteit en weerbaarheid	1	25	25	0	0
Vervanging aanbestedings- en contractmanagementsysteem	FAD	10	0	0	0
Sloop gymzaal Tulpstraat	4	0	0	100	0
Vergoeding clubgebouw TTV Quick '20 - tulpstraat	4	0	50	0	0
Continuïteit en weerbaarheid	1	100	75	0	0
BOA	1	30	5	0	0
IT vervanging burgerzakensysteem	FAD	150	0	0	0
Onderzoek IHP sport	4	65	0	0	0
Herijken uitvoeringsagenda van de LEA	5	50	0	0	0
Totaal		6.663	3.377	2.203	209

Bijlage 4: geprognostiseerde meerjarenbalans

Vanaf het begrotingsjaar 2017 wordt op basis van de herziene BBV een geprognosticeerde balans voor de komende planperiode in de begrotingsstukken opgenomen. Deze ziet er voor de komende planperiode als volgt uit.

(bedragen x €1.000)

gewaarmerkte jr 25

Omschrijving	31/12/2025	31/12/2026	31/12/2027	31/12/2028	31/12/2029	31/12/2030
Activa						
Vaste activa						
Immateriële vaste activa	5.206	5.827	5.653	5.478	5.304	5.135
Materiële vaste activa	96.736	144.154	169.347	166.110	126.108	119.910
Financiële vaste activa	8.329	3.703	3.703	3.703	3.703	3.703
Totaal vaste activa	110.271	153.684	178.703	175.291	135.115	128.747
Vlottende activa						
Voorraden	1.731	1.731	1.731	1.731	1.731	1.731
Uitzettingen met een looptijd < 1 jaar	11.309	6.309	6.309	6.309	6.309	6.309
Liquide middelen	5	5	5	5	5	5
Overlopende activa	10.189	5.189	5.189	5.189	5.189	5.189
Totaal vlottende activa	23.234	13.234	13.234	13.234	13.234	13.234
Totaal activa	133.505	166.918	191.937	188.525	148.349	141.981
Passiva						
Vaste passiva						
Eigen vermogen	72.646	74.216	68.480	66.087	64.139	63.930
Voorzieningen	9.819	9.719	9.710	9.710	9.710	9.710
Langlopende leningen	19.073	34.073	34.073	34.073	34.073	34.073
Totaal vast passiva	101.538	118.008	112.263	109.870	107.922	107.713
Vlottende passiva						
Kasgeldleningen en banksaldi	-	0	0	0	0	0
Overige schulden	15.726	15.726	15.726	15.726	15.726	15.726
Overlopende passiva	16.241	33.184	63.948	62.928	24.701	18.542
Totaal vlottende passiva	31.967	48.910	79.674	78.654	40.427	34.268
Totaal passiva	133.505	166.918	191.937	188.524	148.349	141.981

Bijlage 5: Staat van reserves en voorzieningen

(bedragen x €1.000)

Reserves	2026	2027	2028	2029	2030
Algemene reserve	30.167	30.167	24.788	22.446	20.522
Algemene Reserve Grondbedrijf	5.712	5.712	5.555	5.555	5.555
Subtotaal	35.879	35.879	30.343	28.001	26.077
Dekking begroting structureel		499	-	-	-
Dekking begroting incidenteel		5.037	2.342	1.924	209
Restant algemene reserve	35.879	30.343	28.001	26.077	25.868

(bedragen x €1.000)

Bestemmingsreserves					
Bestemmingsreserve Oldenzaal Centraal	6.500	6.500	6.500	6.500	6.500
Reserve strategische voorraad	6.088	6.088	6.088	6.088	6.088
Bestemmingres. E`de/Hinmanweg	451	451	451	451	451
Fonds stadsuitleg	1.082	1.082	1.082	1.082	1.082
Reserve sociaal domein	75	75	75	75	75
Reserve materiele voorz. scholencomplex Esch	145	145	145	145	145
Reserve speelvoorzieningen scholen	349	349	349	349	349
Reserve Bodemsanering Ootmarsumsestraat	356	356	356	356	356
Reserve versterken Jeugdbeleid	1.416	1.416	1.416	1.416	1.416
Reserve project Centrum de Thij	128	128	128	128	128
Reserve nog uit te voeren werkzaamheden	1.284	1.284	1.284	1.284	1.284
Dekkingsres. kap.Istn nieuwbouw Windroos	197	197	197	197	197
Reserve Sanering opslag terrein Loweg	1.229	1.229	1.229	1.229	1.229
Dekkingsreserve Bully Toplaag veld1	21	21	21	21	21
Reserve duurzaamheid	2.023	2.023	2.023	2.023	2.023
Reserve uitwerking visie openbaar groen	-	-	-	-	-
Dekkingsreserve revitalisering Vijfhoek	2.240	2.240	2.240	2.240	2.240
Best. res. Herbezet. generatiepact	168	168	168	168	168
Reserve masterplan binnenstad	183	183	183	183	183
Reserve Wonen en stedelijke vernieuwing	1.440	1.440	1.440	1.440	1.440
Reserve fietspad Stakenbeek	94	94	94	94	94
Reserve Verkeersmaatregelen Schapendijk	130	130	130	130	130
Reserve reconstr. Grote Markt	267	267	267	267	267
Reserve aanpassing fietsenkelder	36	36	36	36	36
Reserve herinrichting de Tuinen	480	480	480	480	480
Reserve aanleg fietssnelweg	253	253	253	253	253
Dekk.res kunstgras tennis Bergh.	10	10	10	10	10
Reserve vervang. nieuwbouw Nutsschool	260	260	260	260	260
Dekkingsreserve verkeersknelpunten	1.432	1.432	1.432	1.432	1.432
Reserve Beheercentr. Verkeerslicht	35	35	35	35	35
Reserve verduurzamen basisscholen	193	193	193	193	193
Reserve gebouwenbeheersplan De Essen	226	226	226	226	226
Reserve binnenstad en vastgoed	855	805	755	730	730
Reserve cultuurhistorisch initiatief	536	536	536	536	536
Reserve organisatie	91	91	91	91	91
Reserve noodfonds	353	353	353	353	353
Reserve opvang vluchtelingen	2.101	1.951	1.951	1.951	1.951
Reserve dekking kapitaallasten Singelpark	500	500	500	500	500
Dekkingsreserve Loweg	328	328	328	328	328
Dekkingsreserve kapitaallasten Glindestraat-supermarkt	300	300	300	300	300
Dekkingsreserve Kloosterstraat/Nagelstraat	66	66	66	66	66
Dekkingsreserve Prossinkhof en Bleekstraat	67	67	67	67	67
Dekkingsreserve Kplst aardgasloos kledkamers Venterick	94	94	94	94	94
Reserve masterplan binnenstad	183	183	183	183	183
Reserve Wonen en stedelijke vernieuwing	1.440	1.440	1.440	1.440	1.440
Reserve digitalisering	51	51	51	51	51
Reserve onderhoud verhardingen	150	150	150	150	150
Reserve zwerfvuilbestrijding	204	204	204	204	204
Reserve surplus verkoopopbrengst Twence	2.228	2.228	2.228	2.228	2.228
Subtotaal bestemmingsreserves	38.337	38.137	38.087	38.062	38.062
Totaal reserves	74.216	68.480	66.087	64.139	63.930

(bedragen x €1.000)

Voorzieningen	2026	2027	2028	2029	2030
Voorz. voor verpl. verliezen en risico's					
Voorziening nazorg afgesloten complexen	224	224	224	224	224
Voorziening pensioenen/wachtgelden wethouders	4.291	4.291	4.291	4.291	4.291
Voorziening transitie GR WOT/ Top Craft	15	15	15	15	15
Voorziening verlofsparen	367	367	367	367	367
Subtotaal	4.897	4.897	4.897	4.897	4.897
Onderhoudsegalisatievoorzieningen					
Voorziening gebouwenbeheersplan	2.145	2.145	2.145	2.145	2.145
Subtotaal	2.145	2.145	2.145	2.145	2.145
Door derden bekleemde middelen met een spec. aanwending:					
Voorziening rioolbeheersplan	1.018	1.018	1.018	1.018	1.018
Voorziening BTW bijdragen verpakkingensafval	174	174	174	174	174
Voorziening afvalstoffenheffing	1.165	1.165	1.165	1.165	1.165
Voorziening Willem Vleertmanstraat	9				
Voorziening RVU	311	311	311	311	311
Subtotaal	2.677	2.668	2.668	2.668	2.668
Totaal voorzieningen	9.719	9.710	9.710	9.710	9.710

Bijlage 6: Begrotingssubsidies

Excel-tabel

Instelling / organisatie	Subsidie 2027
Doco (Dierenopvang Oldenzaal)	23.000
Natuur- en milieu educatief centrum de Hölfe	131.644
Kaliber Kunstenschool	328.208
Stichting Ceppo (cultuureducatie)	10.264
Stichting Sport Support Oldenzaal	3.675
Koninklijke Muziekvereniging Semper Crescendo	25.120
Koninklijke Harmonie "St.Joseph"	30.165
Stadstheater De Bond	652.815
Stadsjongenskoor	3.511
St. Matthäus passion (Weihnachts Oratorium)	3.846
St. Matthäus passion (Matthäus Passion)	10.110
Stichting Jeugdcircus Tubantino Oldenzaal	2.153
Stichting BoesCoolFit-jeugd	12.631
Stichting Boeschooltuur	25.620
Stichting Boeschooltuur-55+	20.500
Stichting Oldenzaalse Musea (Palthehuis + Pelgrim + Archeologie)	300.055
Bijdrage lokale omroep (RTV Noord-Oost Twente)	26.047
Stichting Leergeld	121.469
Ver. Armoedebestrijding Oldenzaal	63.850
O.T.D.I.B.	13.297
S.A.V.O.	15.241
Alt. Dagopvang zorggroep St. Maarten	35.557
Dagopvang Zorgfederatie	27.174
Stichting Vizier (v.h. Art. 1 Overijssel)	18.377
Stichting Wijkkracht	414.856

Instelling / organisatie	Subsidie 2027
Stichting Wijkkracht ondersteuning mantelzorgers	22.677
Stichting Slachtofferhulp Twente	10.917
Stg Hart voor Oldenzaal	3.209
Veertienrond	56.840
Actieve ontmoeting	65.681
MEE Reizen	4.229
Regionale Sportorganisatie De Springplank	2.551
Scouting Titus Brandsma Oldenzaal	4.044
Scouting Peerke Donders	14.643
Bureau Halt	10.400
Stichting de Werkwijzer - klussendienst	85.486
Stichting de Werkwijzer - Pak je kans	108.246
Stichting Bibliotheek Oldenzaal	
Stichting Openbare Bibliotheek Oldenzaal	873.841
Taalpunt Oldenzaal	56.698
Versterking Bibliotheek Oldenzaal	105.000
Informatiepunten Digitale Overheid (IDO)	30.965
Stichting Oldenzaal Promotie	
Tourist info	106.702
Binnenstadspromotie (ondernemersfonds binnenstad)	131.875
Promotie en marketing	115.000
Promotie en marketing	49.350
Tactus Verslavingszorg	
Tactus (bemoeizorg aan chronisch verslaafden)	75.680
Tactus (uitvoering basispakket collectieve preventie)	7.339
Stichting Mediant	
Stichting Mediant - Bemoeizorg	61.350
Collectieve GGZ	44.331
GGD Twente - Samen Twente- uitvoering maatwerk jgz	
JGZ Maatwerk (Bijdrage Regio)	98.613
Humanitas District Oost	
Humanitas District Oost; diverse subsidies	240.503
Stichting Humanitas Onder Dak Twente	
Humanitas onder Dak (DAC De Steenpoort)	50.506
Stichting Impuls	
Stichting Impuls; regulier subsidie	1.599.668
Buurtbeweeg coaches; Impuls subs BBC	266.132
Stichting Impuls; FC Noaber	35.525
Stichting Impuls; overig	503.857
7.161.043	

Bijlage 7: Niet gehonoreerd beleid

Excel-tabel

Bedragen x €1.000 (+ = voordeel / - = nadeel)

Nr.	Omschrijving	Onderdeel	I / S	2027	2028	2029	2030
1	Continuïteit en weerbaarheid	Autonome ontwikkeling	Structureel	-18	-34	-34	-34
2	Vernieuwing huisstijl en digitaal template-platform	Nieuw Beleid	Incidenteel	-50	-20	0	0
			Structureel	-7	-7	-12	-12
3	Beheer en behoud beeldende kunst	Nieuw Beleid	Structureel	-12	-20	-20	-20
4	Sloop De Reisduif Schapendijk	Nieuw Beleid	Incidenteel	-50	0	0	0
5	Uitbreiding werving en selectie	Nieuw Beleid	Structureel	-50	-50	-50	-50
6	Vitaliteitsjaarprogramma	Nieuw Beleid	Structureel	-30	-30	-30	-30
7	Onderzoek ondergrondse parkeervoorziening bij ontwikkelplan stadhuisongeving	CUP	Incidenteel	0	-300	-600	-300
Saldo				-217	-461	-746	-446

Incidenteel	-10 0	-32 0	-60 0	-30 0
Structureel	-11 7	-14 1	-14 6	-14 6
	-217	-461	-746	-446